Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREȘTI

1

Poveşti nemuritoare

Coperta de
CRINA IONESCU

Povești nemuritoare

VOL. 18

EDITURA ION CREANGĂ • BUCUREȘTI, 1975

Țila

ÎNTR-O VREME ÎNDEPĂRTATĂ, cînd umblau balaurii pe pămînt, de-i întîlneau și oamenii, a fost o femeie, poale lungi și minte scurtă. Numele ei era Țila.

Într-una din zile, luîndu-și curmeiul, porni în pădure după lemne. De șuie ce era, nu și-l strînse frumușel la subțioară, cum face toată lumea, ci-l tot tîra pe jos. Și tărîș-grăpiș ea merse, pînă ce capătul curmeiului se prinse de un scaiete. Țila, abrașa, nu se gîndi să-l descurce de acolo, ci își puse puterile cu spinul și trage ea, ține spinul și iar trage din nou ca o toantă, pînă ce-l smunci cu rădăcini cu tot. Cînd colo, ce descoperi ? O comoară întreagă, numai galbeni de tot felul, de la cei mai mărunți pînă la cei mai mari.

„Ei, își zise Țila, pînă aci nu-mi văzură ochii potcoave galbene." Și astfel își umplu poala cu ele, ca să le ducă acasă, spre a-și potcovi porcii, că numai de ei făceau potcovioare așa de mititele. Zărind de departe pe bărbatul ei, prinse a-i striga și a țopăi :

— Bărbate, bărbate, ghici ce am în poală ?

— Ce ai ? o întrebă el.

— Ce să am, potcoave pentru porci.

Smintita de ea, credea că sînt potcoave. Cînd desface poala, strălucirea îi luă ochii, dar ca să nu se dea de gol prin vecini, fiindcă o cunoștea cine-mi este, se prefăcu și el a crede că sînt adevărate potcoave de porci și le îndosi în casă, spre a potcovi rîtanii. Apoi cu ea înainte alergă la spiniș, mai culese ce mai rămăsese și întorcîndu-se acasă, îngropă monedele în chelar. Dar, pe cînd el le făcea nevăzute, Țila se ițea pe la ușă și află ascunzișul.

A doua zi după ce plecă bărbatul ei la cîmp, aude Țila un olar.

— Schimbăm strachine, oale și ulcioare, cu lînă, călimări și potcoave vechi !

Cum auzi, ea își zise : „N-ar vrea și cu potcoave de porci ?“ Și fuga fuguliță prin chepeng, intră în chelar și poc, poc ! cu un tîrnăcop, dezgropă galbenii, luă un pumn în poală, și-i strigă olarului :

— Hei, olare, dai străchini pe potcoave de porci ?

Acesta pricepu că-i minte scurtă, nu pierdu vremea, ci o întrebă dacă are multe la fel.

— Un chiup întreg, răspunse ea.

— Dacă mi-l aduci, ți-oi da strachinile și oalele și ulcioarele toate.

Cînd auzi Țila de una ca asta, bucurie mare : credea că-l potcovește pe olar. Repede făcu schimbul, dete galbenii, luă olăria și înzorzonă casa cu ele.

Apoi ieși pe prag să-și aștepte bărbatul, să-i dea veste despre șoalda ce i-a jucat-o olarului. Cum îl zări, de departe începu :

— Bărbate, bărbate, ce-am făcut ?

Și tot sărea și țopăia de besmetică ce era. Bărbatul păli dintr-o dată, temîndu-se de vreo ispravă, dar tot nu-și închipui una ca asta.

Cum intră în casă și dete un ocol cu ochii, ce să vadă ? Străchini, oale, chiupuri, ulcioare fel de fel.

— De unde le-ai scormonit, bată-te să te bată !

— De unde puteau să fie ? De la un olar : i-am dat potcoavele și am luat oalele, ca să împodobesc casa.

— Vai de mine ce mi-ai făcut !

Și cînd o luă la palme, ea țipa ca din gura șarpelui.

— Nu mă bate, că-ți aduc alte potcoave, se milogea dînsa. Și la ce s-o mai bată și la ce să-i mai scoată ochii ? O lăsă în plata domnului. Ce-i făcut, e făcut. Dar el se mîhnise așa de tare, de-i pierise pofta de mîncare.

Într-una din zile, cînd Țila se prăjea la soare în ogradă, că de nici o treabă nu era în stare, trecură pe lîngă casa lor cămile împărătești încărcate cu comori. O cămilă mai greu împovărată șchiopăta și rămase mai în urmă. Țila o trase de căpăstru și se furișă cu ea în grajd. Cum era în amurg, nici nu o luă în seamă careva.

Pică atunci și bărbatul întors de la cîmp. Sări la el Țila să-i dea de știre că ce a găsit ea n-a mai găsit nimenea. Bărbatul, cum era prea chibzuit, bănui că iar i-a adus

vreo visterie. Cînd văzu cămila, nu întîrzie s-o descarce și să-i dea drumul.

Apoi trimise pe Țila după apă și pînă la întoarcerea ei a băgat averea în fundul pămîntului, de nici naiba să nu-i dea de urmă. A doua zi nu mai plecă la cîmp. Îi era frică de vreun pocinog al femeii.

Dar și împăratul năimi a doua zi un telal pentru cămila prădată, juruind jumătate din galbeni celui care va da în vileag pe hoț.

Cînd telalul ajunse pe ulița lor, bărbatul o ascunse pe Țila sub o albie și o ciocănea la cap cu o tingire ca să nu audă porunca împărătească.

— Tacă-ți gura, Țila, îi striga el, că vin ciorile și-ți scot ochii !

Dar pînă la urmă, cum făcu și cum drese Țila că tot fugi de sub albie și se înțelese cu crainicul că ea va da la iveală hoțul.

Astfel, fură aduși pe nepusă masă și ea, și bărbatul ei la palat.

— Măi, oameni buni, nu vă puneți cu femeia mea, că-i o tehuie, zbiera soțul.

Dar nimeni nu-l auzea. Spre norocul lui, judecătorul care trebuia să-i judece, suferea de un ochi și era legat.

O întrebă judecătorul :

— Măi femeie, ce comoară ai găsit tu ?

— Cum ce comoară ? Un balaur plin cu potcoave de porci.

„Țicnită mai e", gîndi în sinea lui judecătorul.

— Și cînd s-a întîmplat asta ?

— Cînd veniră ciorile de ți-au ciugulit ochiul !

Și-i dă un bobîrnac în ochiul bun al judecătorului, de-i scăpărară numai stele verzi.

— Nu v-am spus că e trăznită, făcu bărbatul.

Se încredințară de asta cu toții și-i dădură drumul.

Numai așa rămaseră ei cu punga doldora de bani.

Berbecul de aur

A FOST ODATĂ un împărat care avea o fată neînchipuit de frumoasă : ochii ei albaștri erau ca azurul cerului, iar pletele ei dalbe străluceau ca razele soarelui.

Fiind singură la părinți, fusese crescută cu mare grijă și pază. Așa de mult se temea tatăl să nu i se întîmple ceva, să nu i-o fure careva, încît își zăvorise copila într-o cetate care se afla pe o insulă în mijlocul mării. De jur împrejurul apelor străjuia oaste, ca să nu se poată apropia nimeni de fiica împăratului. Numai o șerbă îi ducea zilnic hrana pe o luntre legată cu frînghii și, în afară de oamenii casei, nimeni nu avea voie s-o vadă măcar la față.

Cînd ajunse la vîrsta căsătoriei, împăratul dete sfoară în țară că-și va mărita fata cu cel care se va învrednici să ajungă în acea insulă ; bizuindu-se pe oastea sa puternică, era încredințat că nimeni nu va pune piciorul acolo.

Celor ce voiau să se încumete la așa o ispravă, le da răgaz de nouăzeci și nouă de zile spre a-i aduce semnul cerut, ca dovadă că au putut pătrunde pînă la ea, altminteri unde le stau picioarele le va sta capul.

Multă vreme nu îndrăznise nimeni a-și primejdui zilele, dar în cele din urmă s-a ivit un viteaz fără pereche, care să vină să-i ceară mîna domniței. Acesta se tot chitise cum să-și ajungă ținta. El avea un prieten mare cărturar, căruia i se încrezu și-i ceru sfatul.

— Asta e mare greutate, îi răspunse înțeleptul. Fă-mi rost de zece ocale de aur și am să închipui un berbec în care să încapă un om și să mai aibă loc și de merinde pe cîteva zile, iar la ochi să aibă două deschizături prin care cel ascuns să poată vedea în afară, fără să fie băgat în seamă.

Zis și făcut. Cărturarul se duse la un meșter aurar, iar acesta făuri berbecul așa cum i se ceruse. Apoi îl aduse acasă, oploși pe tînăr înăuntru, îl înzestră cu merinde pentru mai multe zile și-l scoase la piață, prefăcîndu-se că vrea să-l neguțeze. Se grămădi lumea să-l vadă, dar nimeni nu fu în stare să-l cumpere, că omul cerea pe el trei mii de galbeni și cine ar fi putut să dea atîta bănet?

Merse buhul despre berbec pînă la urechea împăratului și acesta trimise după el, să vadă ce fel de marfă este? Cum îl zări, îl îndrăgi, fiindcă era de mare maistru măiestrit. Numaidecît îl iscodi de preț. Omul îi spuse că

nu e de vînzare, dar dacă îi place, îl poate opri vremelnic la curte, să-l privească pînă ce se va sătura.

Asta mulțumi pe împărat și-i zise :

— Lasă-l aici, că la mine oricînd îl vei găsi, nu se pierde.

A doua zi fata care ducea hrană la domniță o înștiință de tot ce auzise vorbindu-se despre berbecul de aur.

— Pare că e un berbec viu ! adaose ea.

Domnița stărui din răsputeri pe lîngă tatăl ei să-i trimită frumoasa jucărie, ca să-i treacă de urît. Și el îi împlini voia.

Fata, care toată ziua ședea singură și nu mai putea de pustietate, se bucură cum îl văzu și-și petrecea tot timpul jucîndu-se cu el. Nu mai voia cu nici un chip să se despartă de el.

Dar tînărul adăpostit în berbec isprăvise merindele și sta cu sufletul strîmtorat. Pînă îi veni în minte un gînd de mîntuire. Îndată ce adormi domnița, trase capacul și pe furiș se hrăni din bucatele ei de pe masă, apoi se adăposti iarăși în berbece și închise la loc capacul. Tot așa se îndestula zi cu zi, de rămînea fata flămîndă. Atunci, socotind ea că și berbecul se hrănește din merticul ei, ceru să i se aducă un adaos de mîncare.

Dar după o bucată de vreme, cum domnița se zbenguia în joc cu berbecul, hoțul ascuns își pierdu răbdarea, trase capacul și sări afară. Ea se sperie grozav la început, dar el, șiretul, o luă așa de frumos și drăgăstos și cu graiul mieros :

— Domniță drăgălașă, minunăție vie, nu fi supărată pe mine, iartă-mi cutezarea ce am avut să vin la tine ; numai dragostea și mila m-au silit să fac ce nimeni n-a făcut, ca să te scap din temnița în care ai încăput. Tatăl tău nu vrea nimănui să te dea, de aceea el te ține închisă așa. Și de la orice pețitor cere lucrul cel mai greu de înfăptuit : să răzbată în cetate, să-i aducă un semn că a ajuns pînă la tine. Iar dacă nu-l poate aduce, peste viață îi pune cruce. Tot astfel s-a învoit el și cu mine. Mi-a sorocit nouăzeci și nouă de zile, ca să-i dau dovada asta, și de nu i-o voi aduce, va cădea și pe capul meu năpasta !

— Cum se poate ? Vai de mine, îți dau semne cîte vrei, răspunse fata.

Și deodată, ca o vrabie de sprintenă, zbură prin casă, cotrobăi prin lăzi și scoase un inel, un ceasornic de aur și o șuviță aurie legată cu panglică de mătase albă și-i făcu o scrisoare cu jurămînt de iubire pentru el.

Ei petreceau împreună ca fratele cu sora, erau fericiți și uitaseră de lumea toată, cînd veni omul împăratului cu rugămintea să înapoieze berbecul stăpînului său. Cît de mult stărui împăratul să i-l mai lase, acesta nu vru în ruptul capului.

Odată ajunși acasă, cărturarul întrebă pe prieten :

— Ai făcut vreo ispravă ? Ori s-au dus banii pleavă în vînt ?

— N-am dat greș pînă acum. Vom vedea mai departe.

Au trecut nouăzeci și nouă de zile ca nouăzeci și nouă de ceasuri și tînărul fu chemat la împărăție să dea răspunsul. El asigură pe împărat că are semne din cetate și scoase mai întîi inelul. Împăratul luă inelul în mînă, îl cercetă pe amîndouă fețele, pricepu că e al fetei, dar cu toate astea nu-l primi :

— Inelul, zise el, nu e singura chezășie. Argintarii de azi te fac și pe tine aidoma, nu numai un inel. Îl vei fi cumpărat de la vreun giuvaergiu. Mai ai altă dovadă ?

Petitorul scoase din buzunar ceasornicul cu pecetea fiicei. Împăratul îl căută cu de-a-mănuntul, văzu că e ceasul fetei, dar se împotrivi :

— Nici asta nu-i temeinică mărturie. Sînt multe ceasornice asemănătoare în lumea asta. Alta mai ai ?

Tînărul scoase atunci la iveală șuvița de păr și o puse în vază.

— Nici asta nu e un lucru pe care să mă bizui eu, deși la culoare și strălucire seamănă cu pletele fiicei mele.

La urmă scoase răvașul și împăratul nu mai dezise dovada scrisă de mîna ei. De data asta, neavînd încotro, el fu silit să se ție de cuvînt și astfel pregăti o nuntă împărătească, la care luai parte și eu, să aduc vestea și povestea, ca să vă bucurați cu toții, copiii mei, să nu uitați

Că omul deștept și cutezător
Răzbate în lume mai ușor,
De stă deasupra tuturor.

Fiul săracului și fiul bogatului

A FOST ODATĂ un domnitor, care își pusese în gînd să cutreiere cetățile din cuprinsul țării. Voia să afle cum se poartă și trăiesc oamenii sub cîrmuirea lui. Dar nu știu cu ce prilej rămăsese să înnopteze într-o cetate îndepărtată, unde nici el, nici însoțitorii lui nu cunoșteau pe nimeni. Și voind să tragă undeva, bocăni la o ușă pe la o casă de om nevoiaș și împovărat cu o droaie de copii. Acesta îl primi cu toată bucuria.

A doua zi dimineața, domnul se vorbi cu acest om necăjit să-i dea de suflet pe unul din copii, pe care îl ochise de la început, căci îi păruse mai deosebit decît ceilalți, fiind mai așezat și mai cuminte. Părinții îi răspunseră într-un glas :

— Toți sînt copiii tăi ; măria ta să aleagă pe care vrea !

— Eu îl vreau pe acela de acolo, cuviincios și cumpănit !

Și așa domnul luă pe alesul lui la curte și-l dete la carte. Și nu greșise în alegerea lui, căci feciorul, minte ageră, se ciopli repede și se dăscăli în toate ; de aceea îl și iubeau și domnul, și doamna.

După ce fu gata cu școala, încredințat că băiatul e înzestrat cu toate darurile dorite, se gîndi să-l facă moștenitor, socotindu-l bun de ginere, căci el ca domnitor bătrîn și înțelept prețuia pe oameni, nu după neam și

bogăție, ci după vrednicie. Nevoind a face singur pasul acesta, întrebă și pe soția sa, dar ea nu se învoi cu dînsul. Doamna ținea mai mult la mărire, cerea ca ginerele să fie din neamul domnitor.

De aci se iscă zarvă și după multă îndoială și cioc-neală între ei, gîndi domnul să cadă la o învoială.

— Ca să nu fie pe deplin după cum ținem fiecare dintre noi, atunci să trimitem în țări străine doi feciori, pe al nostru și pe un boieraș cărora să le dăm cîte o corabie cu oameni înarmați și cîte două mii de galbeni. Iar după vreme de un an, care din doi se va alege cu mai mare cîștig și mai mare vază, acela să ne fie ginere.

Doamna nu se împotrivi, dar ca să-și facă pe plac, chemă pe feciorul de domn dorit de dînsa și-i numără pe ascuns încă două mii de galbeni ca să-l ajute să iasă învingător față de alesul soțului ei.

Amîndoi feciorii s-au înfățișat înaintea domnului și doamnei, primiră poruncile și porniră la drum în aceeași zi, dar pe două căi deosebite.

Coconul, cînd s-a văzut cu atîta bănet în chimir, suindu-se în corabie se călători departe, sigur fiind că se va întoarce în țară înaintea celuilalt și cu mai multă vază și avuție.

După un drum de mai multe săptămîni, otgoni într-o cetate, unde se afla o vestită farmazoană, gata de a te fermeca văzînd cu ochii. Auzind de venirea fiului de domn, îl pofti la masă și după ce ospătară cu prisos din toate bunătățile, îi zise :

— Ai să auzi ce n-ai mai auzit și ai să vezi ce n-ai mai văzut : o pisică jucăușă, care sare și joacă în două labe douăzeci și patru de ore necontenit, în timp ce cu celelalte două ține dinainte două sfeșnice cu lumînări aprinse. Ce crezi despre minunea asta ?

— Ce să cred ? Nu cred nimic. Unde poți vedea vreodată ciudățenia asta ?

Ba se poate vedea ! Dă mîna încoace, să facem prinsoare.

— Poftim, făcu feciorul.

— Pe ce ? îl ispiti ea.

— Pe tot ce vrea doamna, răspunse feciorul.

— Eu zic pe toată averea ta, iar de nu se va adeveri cele ce-ți spun, ți-o voi plăti-o îndoit, încheie dînsa și el nu o dezise. Ca lucrul să fie mai întemeiat, făcură carte și legătură de la care să nu se abată niciunul.

Tînărul se bucură că dintr-odată, fără multă osteneală, se va îmbogăți. Nenorocitul nici nu bănui pe ce mîni intrase.

Au adus pisica și i-au pus două sfeșnice cu lumînări aprinse în labe, au chemat și un toboșar care începu a-i descînta și, bat-o pustia de mîță sprințară, juca și țopăia întocmai ca omul. Și jocul ținu douăzeci și patru de ceasuri, după cum i-a fost vorba ei. Doamna, după tocmeala lor, culese tot avutul lui, și el rămase despoiat pe drumuri. Abia de se putu pripăși la o brutărie, unde ca să nu moară de foame, cără apa cu sacaua.

Feciorul, sărac, despărţindu-se de tovarăşul lui, se îmbarcă şi uitînd de griji o luă razna oriunde o nimeri. Ajunse şi el după vreo cîteva săptămîni la un ostrov împădurit şi înflorit în mijlocul mării. Rămase uimit minunîndu-se de frumuseţea priveliştii şi zise oştenilor :

— Staţi, voinicilor, să ne oprim aici.

Şi se urcară cu toţii pe mal, şi cum alesul domnitorului se plimba pe acolo, se izbi de o lespede mare, legată cu patru lanţuri. Chemă pe oşteni şi le porunci să tragă de lanţuri şi să ridice marmura. Şi după ce ei o săltară din loc, ce să vadă ? Un drum care cobora adînc pe sub pămînt.

Un moş cu barbă albă le ieşi înainte şi-i întrebă ce caută pe tărîmul lui ? Flăcăul îi istorisi toate pe rînd, împărtăşindu-i şi gîndul cu care îl mînase părintele său în lume.

— Pe unde vei merge departe, vei da de domnul acestui ţinut, care se luptă de nouă ani cu duşmanul său şi nu-l poate doborî. Cînd te vei apropia de cetatea lui să o despresori, te vei sui şi vei ridica steagul în semn de biruinţă. Atunci vei fi chemat de el şi răsplătit.

Şi iată că după umblătură de multe zile, însoţit de oştenii săi, ajunse în focul luptei ; tăindu-şi drum cu sabia, despresură cetatea şi înălţă steagul biruinţei şi astfel mîntui pe bătrînul domnitor. Acesta îl chemă mulţumindu-i binefăcătorului :

— Cere tot ce doreşti, că toate ale mele sînt şi ale tale.

— Dăruiește-mă după voia ta, îngînă sfios feciorul.

— Să-ți dau pe fiica mea de soție și să te înscăunez în locul meu ?

— Asta nu pot primi fără a înștiința mai înainte pe tatăl meu.

Domnitorul îi ticsi corabia cu toate bunătățile și scumpeturile, îi dărui pungi doldora de galbeni și giuvaericale, îi îmbrăcă pe oșteni cu haine nouă-nouțe ; el mulțumi pentru toate aceste daruri și-și luă rămas bun.

Cînd se despărțise de moșul cu barba albă, acesta îi ceruse :

— La întoarcere, să te abați și pe la mine, să-mi lași și mie o părticică din avutul ce vei dobîndi.

Însă moșul voise să-l încerce și să vadă dacă este un om de treabă și de cuvînt, că lui nu-i ardea de îmbogățire. Așa că la întoarcere feciorul trecu pe la moș, să-i facă parte din averea dobîndită, dar el îl opri :

— Nu-mi trebuie nimic, fătul meu. Am vrut numai să te încerc, ca să aflu omenia și dărnicia ta.

Și astfel, tot plutind pe mare zile întregi, nimeri și el la vestita farmazoană. Și lui i s-a întîmplat tot așa ca și fiului de domn. După prînzul mare, îl luă cu aceeași poveste. Dar nici el nu se încrezu poveștilor ei și se rămăsi tot pe avere.

Și unde începu pisicuța, ca o spiridușă să joace tontoroiul în două labe, cu lumînările în celelalte două, s-o tot privești și să te crucești.

Trecură aproape douăzeci și trei de ceasuri și tobosarul tot mai cînta și bătea din tobă și pisica tot mai sărea și se da în vînt.

Se apropia ceasul al douăzeci și patrulea și feciorul se frămînta și sta ca pe ghimpi. Deodată, ce-i veni în minte? Rupse un ciucure mare, care spînzura la sofaua unde se așezase și odată țuști: pisicuța aruncă lumînările și fuga după ciucure, crezînd că e un șoarec să-l prindă.

Și astfel femeia pierdu rămășagul și feciorul cîștigă jocul. După cum le fu prinsoarea, el îi luă averea și plecă.

Între astea, auzind că tovarășul lui cără apa cu sacaua la o brutărie din apropiere, îl căută și, cum îl găsi, îl ajută să-și facă rost de o nouă corabie și le cumpără haine și lui, și oamenilor.

Se înapoiară cu toții acasă: corabia feciorului sărac era toată plină de comori, oștenii lui spilcuiți, parcă scoși din cutie, iar corabia feciorului de domn, goală și oștenii cu mantii sărăcăcioase, de-ți era mai mare mila.

Abia atunci văzu și doamna ce dreptate avusese soțul ei și-și aminti de vorba că omul sfințește locul, nu locul pe om.

Au făcut o nuntă mare și cum domnul era împovărat de ani, s-a lăsat de domnie și a înscăunat în locu-i pe ginerele său, care astfel a ajuns la mărirea visată, avînd parte pînă la adînci bătrînețe de toate bunurile și bucuriile lumii.

IATĂ O POVESTE ca nealta, auzită și povestită.

A fost odată, cam de multișor, sînt ani de cînd trăia o femeie din greu, singuratică și neajutorată de nimeni. Se zmăcina ziulica întreagă, că nu are și ea un copil, care să-i deschidă ușa, să nu fie singură cuc. Se scula și se culca tot cu același gînd să aibă și ea un sufleţel în casă, să-i lumineze nopţile și zilele.

Așa de mult își dorea o fetiță, că într-o seară adormi rugîndu-se :

— De aș avea o fetiță, fie măcar și o curcubetă !

În vis i se arătă o ursitoare, care o povățui să ia calea pădurii neumblate, unde va găsi ce doreşte.

A doua zi, încrezută visului, biata femeie se pregăti de cale și o luă încetișor la deal spre pădure. Tot rătăci prin desiș, pînă ce pierdu cărările și încăpu într-un rămuriș. Cînd și-ațintì ochii, văzu un colțișor care semăna a sălaș omenesc : cu acoperiș însăilat de scînduri, cu pereţi din trunchiuri de copaci și cu o ușă din împletitură de nuiele. Se tot suci și se învîrti, dar nu zări pe nimeni. Și cum era istovită de cale lungă, bătu în leasă :

— Cine șade aici ?

Deodată se înlătură un trunchi și i se năluci dinainte Muma-Pădurii, care o pofti înăuntru. Acolo, ce-i văzură ochii ? Masa și scaunele erau numai buturugi, patul o scorbură mare, peste care era întins un așternut de frunze

și mușchi verde și moale. Pe masă era o oală cu floarea-șarpelui, iar într-un ungher se aflau adunate tot felul de buruiene de leac.

Muma-Pădurii, privind-o cu ochii, ca orice vrăjitoare, îi ghici vrerea, apoi scotoci prin ierburi, găsi o curcubetă și o descîntă.

După ce isprăvi, îi dărui femeii curcubeta. Încă nu apucă să calce la înapoiere pragul casei și Curcubeta prinse a glăsui. De bucurie și de dragă ce-i era, biata femeie se purta cu dînsa ca și cu un ou, de teamă să nu se spargă.

Într-o zi, Beta văzu fete din vecinătate coborîndu-se la rîu după apă și zise mamei sale că vrea și ea să se ducă cu ele.

— Cum să te duci, draga mea, că tu nu poți umbla ?

— Ba eu pot, mamă !

Cînd văzu mama că-i peste putință să-i strice voia, o lăsă la rîu cu fetele. Ea merse de-a rostogolul de sosi mai curînd decît toate suratele. Acolo se ținu mai deoparte.

Unele au început să se scalde, altele să spele, înălbeau sau întindeau pînza, fiecare cu lucrul ei.

Beta își scoase cămașa de pe ea și ce să vezi ? Nu mai era o curcubetă, ci o sînziană. Fețișoara ca spuma, perișorul ca aurul și ochii negri ca măslina ! Și rumenă-rumeioară ca bujorul, o minunăție vie !

Intră și ea în apă să se scalde și tot jucîndu-se îi pică inelul cu piatră scumpă în rîu. Fata se afundă în apă și-l căută scormonind prundul.

Dar iată că trecu pe acolo călare, în armură, un fiu argintat și luminat de împărat. Îl adusese ața să-și adape calul tocmai pe unde se afla mîndrețea de fată jucăușă. Cum îi auzi tropotul, ea se dete la fundul apei și rămase tupilată acolo, să nu fie zărită cumva de tînăr.

S-apropie el să-și adape calul, dar n-a fost chip ; tot își pleca botul și se izbea înapoi speriat.

— Oare ce are zmeul meu de se sperie ?

Mai încercă o dată, zorindu-l spre apă, în zadar, că se da tot înapoi.

— Mînca-te-ar dihăniile, de te-ar mînca ! Ce ai astăzi de te încăprui așa ?

Cum era curios, descălecă și se aplecă să bea el întîi din apă și îngenunchind, minune mare ! Se oglindea în apă făptura fetei cu mai multă strălucire ca soarele !

Se apropie el către marginea apei și o întrebă frumos cum o cheamă și ce caută acolo ? Ea se plînse că-i alunecase inelul în apă și-l caută prin pietriș, pe unde s-o fi rătăcit.

— N-ai nevoie de asta, îi răspunse el, că inele poți avea de la mine cîte vrei.

Și odată îi aruncă o pungă plină de inele cu pietre nestemate, care de care mai scumpe. Apoi se rugă de dînsa să iasă din rîu ; dar ți-ai găsit fata să asculte ! Cu nimic n-a putut s-o înduplece. Beta scotea inelele din pungă și le punea pe degete numărîndu-le :

— Un ineluș, două ineluțe, trei ineluțe...

Cum înceta de numărat, iar o lua de la capăt :

— Un ineluș...

Trecînd o babă, care-și făcuse drum într-acolo, coconul de împărat fugi și o opri să-i ceară ajutor. După ce se vorbi cu dînsa, se prefăcu el că pleacă și se îndosi după un copac.

Cum fetele celelalte se risipiră care încotro spre casele lor, să ducă vestea minunei întîmplate, lăsînd albiile la mal, vine baborniţa și se puse să spele. Dar ce fel de spălat ? Răsturna albia pe dos și se făcea că punea apă să spele.

— Nu, așa, mătușă, sări Beta, nu se spală așa !

— Dar cum se spală, că eu nu știu altfel, zise baba.

Beta tot o învăța, dar mătușica făcea tot de-a-ndoaselea.

— Nu așa, mătușă, nu se spală așa ! strigă fata încă o dată.

— Deh, fata mea, dacă eu nu mă pricep, de ce nu vii tu încoace să mă înveți ?

Fata, tot apropiindu-se să-i arate, nu luă seama că era afară din rîu. Tînărul ieși din ascunzătoare și puse mîna pe ea. O urcă pe cal și fuga la palat. Noroc că tîrîndu-și cămășuța după ea, a putut să și-o tragă peste cap.

Cînd dădu de știre părinților săi că și-a găsit mireasă:

— Cum, fiul meu, izbucni împărăteasa-mamă, dintr-o cetate plină de fete nu ai ales decît pe cea mai pocită ?

Fusese aspru mustrat, dar feciorul nu se dete bătut. Știa el ce nu știa nimeni și îi era de ajuns. Împărăteasa-

mamă, după ce plînse și se frămîntă ceasuri întregi de durere și nu-l putu clinti, închise ochii și-l lăsă de capul lui.

Lumea se mira ca un fiu de împărat să se însoare cu asemenea trăznaie, se spunea chiar că nu era în toate mințile. Se făcu nunta, dar ce nuntă ? În loc de joc și cîntece, numai plînsete și vaiete !

Dar cînd rămaseră singuri, mirele și mireasa, ea îi spuse :

— Să te ferești de un singur lucru, să nu te atingi de cămașa curcubetei ce ți-o las în seamă, altminteri are să fie foc și pară.

Astfel își petrecură vreme îndelungă laolaltă. Pînă cînd într-o zi au fost chemați la o nouă nuntă împărătească, a singurei lui surori.

— Deh, făcu împărăteasa-mamă, toate mărirele din lume merg cu nurori la nuntă, numai eu fără noră, că doar n-o să car o tărtăcuță după mine !

Foarte mîhnit plecă fiul cu părinții săi la nuntă, fără Beta. Ea l-a văzut pornind cu lacrimile în ochi ; deși ea știa bine că în văzul lumii mai avea încă zile de trăit sub înfățișarea asta, se hotărî să meargă și ea la nuntă, chiar dacă o va plăti cu prețul vieții. Scoase cămașa ei de curcubetă și sosi tocmai cînd se juca hora mare. Se încinse și ea alături de mireasă. Toată lumea fu cuprinsă de mirare și se auzea un murmur. Cine să fie ? O fată sau o zînă din alte tărîmuri ? Numai unul singur știa adevărul și nu mai putea de bucurie.

Împărăteasa zise împăratului :

— Vezi ce frumusețe de bălăioară ! Asta era pentru bălatul nostru. Și-și șterse cu năframa o lacrimă de pe gene.

Fiul ei o aude și-i spune :

— Nu-ți strica inima, dragă mamă, că asta e chiar nleasa și mireasa mea și nora ta ursită.

— Cum poate să fie ea ? Unde e pielea ei de tărtăcuță ?

— A rămas acasă, răspunse fiul.

Împărăteasa, fuga la ea acasă, aprinde focul și arde cămașa de dovleac.

În clipa aceea, de unde juca sprintenă și fericită, Beta dete un chiot de durere, o podidi plînsul și așa se muie și se subție sărmana de ea, pînă se făcu o zburătoare ; luîndu-și zborul se anină pe o ramură de arbore din grădina palatului. Fiul de împărat fugi după ea urmărind-o din creangă în creangă, tot mai sus pînă nu-i mai zări urma.

Numaidecît porni el în căutarea ei ; aflînd despre vrăjitoarea din pădurea întunecată o luă pe drumul pe care îl bătuse mama Betei odinioară și dibuind pe unde era rămurișul mai stufos, nimeri drept la sălașul Mumei-Pădurii. Aceasta cunoștea zorul care îl aducea într-acolo. Chemă șoimii și le porunci să întindă lațuri prin toată pădurea ca să prindă pe nenorocita fugară. Sta feciorul cu inima tremurîndă, avînd tolba de săgeți aruncată pe umăr, să nu cumva să i se întîmple pasării ceva. Dintr-un frun-

zar întunecat pasărea neștiutoare se apropie ciripind și căzu în laț.

Muma-Pădurii pregătise pentru ea o minune de balsam din buruienile multe ce le avea, iar pasărea îl bău și se învoltă dintr-o dată, luînd înfățișarea dinainte, de fată frumoasă, cum pe pămînt nu mai era nici una.

De aci înainte nu mai avea nevoie să se ascundă în cămășuța ei de curcubetă. Feciorul de împărat o cuprinse în brațele lui și iute ca vîntul și ca gîndul zbură pînă acasă.

Aci se nunti cu ea, o nuntă de poveste, înzestrînd-o cu toate podoabele din vistieria împărăției, printre care multe inele cu pietre scumpe. N-a fost uitată nici mama Betei, care se bucură și ea pînă la moarte de o viață cum nici măcar în visul ei nu-și închipuise.

Mintea și Norocul

MINTEA ȘI NOROCUL s-au întîlnit la casa unui om. Acesta i-a primit cu dragă inimă și i-a rugat să lucreze fiecare cu ce poate : Norocul să-i care averi cu sacul, iar Mintea isteține cu carul.

Și așa, în scurtă vreme omul nostru întrecu în bogăție chiar pe împărat, că avea argint cît stelele cerului și nisipul mării, și minte, de i se duse vestea de înțelept ce era, că vorbele ieșite din gura lui plăteau cît aurul.

Împăratul, dacă-l văzu așa de înstărit și cuminte de nu mai avea pereche, îl luă de ginere. Și ajutat de Noroc și de Minte, ajunsese omul în culmea măririi.

Pînă aci totul a mers ca pe roate. Dar într-o zi, din vorbă în vorbă, Mintea și Norocul au început să se încalere.

— Ce mai tura-vura, zise Mintea, poftim la întrecere, arată ce poți fără mine ; iată eu mă dau la o parte și rămîi singur, pe seama ta.

— Prea bine, încheie Norocul, și cu tine și fără tine.

Mintea se călători din casa omului, și Norocul rămase de capul lui. Purcese să-i care la averi, de nu mai știa unde să le poată aciola ; îl noroci astfel, că pe ce punea mîna omul, totul se preschimba în aur.

Norocul îi merse tot sporind, dar Mintea i se scurtă tot mai mult. Nici un cuvînt ca lumea, nici unul la locul lui. De unde pînă atunci toți se îmbulzeau la el după un sfat, omul se prosti așa de tare, de rîdeau și copiii.

Între timp, se pregăti o mare sărbătoare la palat. Crai din cele patru colțuri ale lumii erau poftiți la ospeție unde ginerele împăratului avea locul de frunte ; doar vuia pămîntul de vîlva ce o făcuse cu avuția și cuminția lui.

Cu toții se ospătară frumos, numai ginerele se purtă ca un gămân. Cînd împăratul întinse cu mîna sa fiește-căruia cîte o ramură cu mere de pe masă, mesenii toți curățiră merele și le mîncară, numai ginerele, ca un netot, înghiți ramura de mere cu frunze cu tot. Musafirii strîmbară din nas și se uitară unul la altul înciudați. Împăratul,

să intre în pămînt de rușine, nu altceva. Ceru să-l umfle pe sus, să-l ducă la spînzurătoare, că numai astfel își putea plăti rușinea suferită.

Era aproape să-i tragă șireangul la beregată, și ginerele care altădată era cu vorba așa bogată, acuma tăia numai palavre. Înșira vrute și nevrute, și toca din gură, sărăcuțul de el mergea de-a racul cu mintea.

Iar Norocul, cîte nu învîrti spre a-l mîntui, dar în deșert. Cînd se asigură că nu-i merge roata și că e vai de capul omului, se dete bătut și se supuse Minții :

— Te rog, surată, scapă-l de la pieire, ca să nu-l port pe sufletul meu viața-mi toată. Eu am făcut-o lată, tu să nu faci ca mine, Minte așa de înzestrată și lăudată !

Mintea miloasă nu zăbovi și se așternu la lucru. Voinicul își veni în fire și i se păru că s-a deșteptat ca dintr-un somn adînc. Limba i se dezlegă dintr-o dată.

— Ce v-ați năpustit la mine, ce aveți cu mine ? Unde s-a mai pomenit spînzurat nejudecat ! Luați-mă și întrebați-mă și dacă îmi veți găsi vreo vină, să-mi dați o pedeapsă și mai haină.

Și astfel a fost nevoit chiar împăratul să-l judece. Acesta îi zise :

— Nu ți-e de ajuns batjocura ce mi-ai făcut la masă ? Ai mai văzut om să rumege frunze și ramuri ?

— Nu e vina mea, cînd am socotit că un dar împărătesc nu-l prețuiesc decît neobrăzații și nerozii. Ca să-mi cinstesc împăratul, am făcut ce nimeni n-a făcut. Dar nu-

mai eu știu ce am pătimit în mine, crezînd că am să fiu lăudat de tine.

Împăratul își dete seama că ginerele nu semăna cu cel dinainte. Se simțea parcă stingherit de vorba lui. Îl pofti din nou la sfat, că mulți așteptau să mai audă o vorbă cumpănită pentru toate nevoile lor.

De atunci se pomeni Norocul rămas slab de minte. De-aci și vorba ; mai bine un dram de minte decît un car de noroc !

Piatra fermecată

A FOST UN BIET OM scăpătat și bătut de nevoi, numit Mitruș, singurul sprijin al unor părinți încovoiați de bătrînețe. De lucrat, lucra el, dar nu-i mergea cum voia și pace !

Dacă văzu și văzu că în zadar se trudește și se zbate pe acasă, se socoti în sine :

„Hai să primenesc aerul, să mă port în străinătăți pe undeva, că cine știe ce noroc dă peste mine". Dar se vede că nu plecă într-un ceas bun, că nici pe acolo nu se pricopsi. Munci trei ani de-a rîndul și agonisi numai trei galbeni. Îi aruncă în pungă și luă calea spre casă cu dor de ai săi.

Umblă, umblă cale lungă și cînd rămase puțin pînă să ajungă, întîlni o ceată de băieți, care legaseră un cîine și stau gata să-l bată. Lui i se făcu milă :

— Ce să vă dau ca să lăsați în pace cîinele ?

— Un galben ! răspunseră toți într-un glas.

— Poftim ! și scoase din pungă banul, luă cîinele și înaintă spre casă.

Mai merse o bucată și văzu alți băietani. Aceștia legaseră o pisică și o chinuiau. Lui Mitruș i se făcu milă și de ea :

— Hai să vă dau un galben și să-i dați drumul.

— Dă-ni-l ! îi ziseră cu toții.

Și după ce le zvîrli și lor bănuțul, plecă îndată cu pisica.

În pungă îi mai rămăsese încă un ban. Dar nici de el n-avu parte pînă acasă, că așa era felul lui. Că trebuie să-ți meargă și norocul, dar așa îi era dat pesemne. Mai încolo întîlni și pe alții, care prinseseră un șarpe și voiau să-l omoare. Dar Mitruș, milos cum era, se înduioșă și pentru șarpe și plăti pentru el gologanul rămas. Îl aruncă într-o desagă și porni iarăși la drum.

Cînd se apropie de satul lui, i-au ieșit în cale oamenii, după cum era datina.

— Vine Mitruș, vine Mitruș !

Omul venea din străinătate îndepărtată, unde petrecuse trei ani, nu glumă ! Și astfel îi săreau toți înainte, care îi strîngea mîna, care îl îmbrățișa, care îl săruta, pînă

ce pe înserate poposiră acasă. Întinseră masa, mîncară și băură cu ce brumă avură și la urmă îi zise maică-sa :

— Acum, fiule, să vedem ce ne-ai adus din neagra străinătate.

— Iată ce am adus ! Le arătă cîinele, pisica, și scoase din desagă șarpele și le înșiră de-a fir-a-păr tot ce pățise.

Cînd auziră și văzură părinții toate astea, grozav se mîhniră. Sărmanii de ei se așteptau să vie cu cîștiguri bănoase și cu lucruri multe și mărunte și el vine cu prostia și sărăcia.

Trecură zile de atunci. Înstrăinatul ședea huzurind pe acasă. Oamenii ziceau :

— Nu vezi dacă s-a dus, ce procopseală ? Gaură în apă !

Cîinele cu pisica trăiau la Mitruș și petreceau ca frații; numai șarpele se rugă de el să-l ducă înapoi la părinții lui, că va fi răsplătit bine de ei. Să nu aibă nici o teamă cînd are să vadă șerpăria lor, că nu îi vor face nici un rău, și să ceară mai presus de orice, de la tatăl lui, împăratul șerpilor, cel cu trei capete încoronate, „piatra fermecată".

Mitruș luă aminte toate astea și încolăcind șarpele, o întinse la drum. Umblă cît umblă, pînă ce intră la curtea șerpilor. Acolo, ce să vadă ? peste tot șerpuiau și șuierau tot felul de tîrîtoare, de te cuprindea groaza. Dar lui Mitruș nu i s-au speriat ochii : știa dînsul că nu i se va întîmpla nimic.

Șerpoii, cînd își aflară puiul, se săltară de bucurie, că ei de mult îi semnaseră numele în pomelnicul celor plecați din lume. Îl poftiră să spună tot ce-i dorește inima, că un astfel de bine nu se răscumpără ușor. Îi cărară pe dinainte saci cu galbeni și cu tot felul de scumpeturi. Mitruș însă știa ce să ceară, că nu era om nechitit și încă îl învățase șarpele.

— Vreau, zise, „piatra fermecată".

Nici nu le trecea lor prin minte că Mitruș le va cere talismanul acesta, care avea darul, cum îl puneai în gură, sub limbă, să împlinească pe loc orice dorință. Se sucirăși se învîrtiră, că le venea anevoie să dea piatra ; pe vrute, pe nevrute, ca să nu-și calce cuvîntul, i-o dăruiră.

O îndoși numaidecît la sîn, își luă rămas bun de la șerpărie și drum bun, băiete, către casă.

Nu intrase bine în ogradă, potrivi piatra sub limbă și se rugă :

„Casa mea, facă-se în clipa asta un palat mai luminat decît al împăratului !"

Abia răspicase cuvîntul și ce să-i vadă ochii ? Căscioara lui, răsărită cît un boi de om, se mări ca un palat așa de înălțat și luminat, de-ți lua vederile privindu-l. Toți oamenii rămaseră buimaci la vederea lui și se întrebau :

— Cum putu omul acesta să facă așa minune ?

Pînă și împăratul se minuna și el și tot clătina din cap și nu-i venea să creadă ochilor. Îl chemă pe Mitruș și-l întrebă :

— Cum ai putut închipui astfel de minunăție ?

— Am rostit un cuvînt tainic !

— Dacă nu ți-a fost greu să-l înalți, pînă mîine să-mi așterni o cale argintată între palatul tău și al meu. De vei izbuti, îți voi dărui jumătate de împărăție și pe fiica mea de soție.

— S-a făcut, măria ta, răspunse Mitruș.

Fuga acasă, pune piatra sub limbă și cum a cerut : „Să se bată o cale de argint de la împărat pînă la mine“ a-a desfășurat numaidecît un drum alburiu, lucios, între cele două palate.

Așa că împăratul trebui să-și țină cuvîntul dat, să-l ia de ginere și să-i facă parte din împărăție.

Dar vezi că nenorocul îl păștea și nu îl păsui să se bucure prea curînd de marea fericire.

Împăratul Arapilor, care ceruse mîna prințesei, de ciudă că ea se căsătorise cu altul, căuta răzbunare și trimise la curtea acestuia pe un arap spre iscodire. Arapul iscodi ce iscodi și prinse de veste despre taina puterii lui Mitruș. Și, într-un miez de noapte, cînd Mitruș uitase pe masă piatra nestemată și era cufundat în somn, se sui hoțește în iatacul lui și o fură.

— Piatră, zise el, vreau să mă aflu la stăpînul meu, împăratul Arapilor, de peste mare !

Cînd se sculă Mitruș, caută piatra, nu găsește piatra. Plesnea de ciudă, cînd privi în jurul său și nu mai zări nici un palat, nici nimic din toate mărețiile, fiindcă arapul, trecînd pe mare, ceruse pietrei să piară toate.

Tocmai cînd stătea mai îndurerat și plănuia cu închipuirea lui cum să străbată marea, că nu era ușor lucru s-o străbați toată, se pomeni lîngă el cu Mițului și Cuțului, dragii lui. Se vede că și pisica și cîinele erau vrăjiți, că pricepură îngrijorarea stăpînului lor :

— Nu te învenina, că ne învrednicim noi să-ți aducem înapoi piatra.

Și într-o fugă, amîndoi, Cuțului avînd în spate pe Mițului, vînturîndu-se pe mare, se aciolară la curtea Împăratului Arapilor. Era pe înserate cînd Cuțului se pripăși la poartă, iar Mițului se sui șerpuind ca o hoață de pisică în casă. Cum pîndea, nevăzută dintr-un colț, odată îi ieși dinainte un șoarece. Hop ! Se repezi la el și-l prinse în gherișoare.

— Nu mă păpa, se rugă sărmanul șoricel, că și eu ți-oi fi de folos !

— Te las, miorlăi mîța, dacă peste noapte te strecori la arap și pui laba pe piatra de sub limbă.

Și numai după jurămîntul dat, rămase șoricelul nevătămat. El se săltă pe masă, își muie codița în solniță cu piper roșu ; apoi, pe nesimțite, ajunse la patul Împăratului Arapilor și cum acesta se afla adîncit în somn, îi furișă coada în nară. Împăratul strănută și piatra sări cît colo. Atunci șoricelul o luă în bot și fuga cu ea la pisică. Pisica o apucă și ea în bot și fuga cu ea la cîine. Apoi amîndoi într-un suflet alergară pînă la țărmul mării.

— Acum, hămăi Cuțului, încalecă pe mine și ține încleștată piatra în dinți ; să nu-ți cadă în apă, că te-ai dus pe copcă.

Tocmai cînd se străduia să răzbată mijlocul mării, ce-i veni cîinelui, că se întoarse spre pisică și-i spuse :

— Aș vrea să știu cum arată piatra fermecată.

Dar cum să-i arate piatra cîinelui, că i-ar fi căzut din bot ?

— Sau îmi arăți sau te dau hușțiuluc în mare ! îl apucase curiozitatea pe Cuțului.

Mițului, înfricoșat, vru să-i dea o lămurire și hușțiuluc ! piatra în mare.

Acum ce să se facă ei ? Cum să se ducă acasă fără piatră ? Tot pisica, mai drăcoasă între astea, ochi în apă un pește și-l prinse în gheare.

— Nu mă înghiți, că ți-oi fi bun și eu la ceva, doar eu sînt mai marele peștilor.

— Te las, dacă îmi aduci piatra fermecată din fundul mării.

Împăratul peștilor face numaidecît adunare de pești, dar nimeni nu știa de piatră. Se numără și văd că lipsește o plevușcă, cel mai mărunțel peștișor dintre ei. Îl căutară și pe acesta și-l descoperiră tocmai cînd scotea piatra la liman.

Și mița pune mîna pe talisman și dă drumul peștelui-împărat, și tot fuga, într-un suflet, ajunseră la stăpînul lor acasă, pe care îl găsiră bolnav de moarte din pricina talismanului. Dar chiar de cînd i-au vestit întoarcerea

lui Cuțului și Mițului, de cum au fost zăriți în largul mării, se mai desmetici el socotind că-i a bine, iar cînd văzu piatra se și înzdrăveni cu totul, tare ca fierul și ca oțelul.

Și cu piatra fermecată își înălță din nou un palat împărătesc, de se lăfăi cu toate bunurile și fericirile lumii...

Tana-Căpitana

A FOST OARECÎND un om care la bătrînețe rămăsese fără soție, dar avea mîngîierea celor trei fete ale sale. Într-o zi tatăl ședea pe un stei de piatră proptit după casă, și cum sta așa cu mintea călătorindă, se pomeni cu cea mai înaintată în vîrstă că-i zice :

— Spune-mi, tată, de ce ești așa bătut de gînduri ?

— Așa mi-a venit mie, dar n-am nimica, îngînă el.

Și nu vru tatăl să-i dea vreo deslușire. Dar fiindcă ea stărui și-l înduioșă cu vorba ei aruncată într-o doară că „de ce sînt fiica ta și la bine și la rău", oftă bătrînul și-și deschise inima :

— Cu ce poți, fata mea, să-mi ajuți tu mie ? La nevoia mea numai un bărbat îmi poate fi de folos. Necazul meu e că m-au chemat la război, și eu, nevoiaș și slăbit de greul anilor, nu mă mai simt în stare să-mi fac da-

toria pentru țară. Dacă trăia fratele tău, mie nu mi-ar fi păsat.

— Vai de mine, ce fel de tată ești tu ? Îmi închipuiam că aveai grija nunții mele și tu te amărăști pentru că te-au chemat la război ?

Bătrînul, încremenit de ușurința și nepăsarea ei, rămase cu ochii înlăcrimați. Peste puțin se apropie și fata mijlocie :

— Spune-mi, tată, de ce stai mohorît și te căinezi așa ?

— Lasă-mă, fata mea, nu mă cihăi de cap, că tu ești fată și nu te privește pe tine !

— Nu, tată, nu se poate, trebuie să știu ! Eu sînt fiica ta și la bine și la rău.

Tatăl ei, temîndu-se să nu-i răspundă la fel, n-a vrut să-i încredințeze păsul. Dar fiindcă stătu mult de capul lui, în cele din urmă îi făcu pe voie :

— Uite, draga mea, ce să fie ? Iată m-au chemat sub arme și trebuie să plec !

— Vai, ce fel de tată ești tu ? Credeam că-ți băteai capul cu măritișul meu și tu te necăjești că te-au chemat sub arme ?

De ce se temuse nu scăpase. A înghițit-o și pe asta, sărmanul tată, a plecat capul pe piept și mai tare și a rămas tot îngîndurat. Puțin după asta, trecu pe acolo și fata mezină, Tana. Și ea îl iscodi :

— Spune-mi, tată, de ce stai așa de supărat și îngrijorat ?

Tatăl, fiind dezamăgit de celelalte surori, tăcu molcom. Părea că are gura cusută.

— Te rog, nu-mi ascunde mie necazul. Deși sînt fată, la vreme grea mă fac fecior de dragul tău.

Tatăl, mut! Nici cu cleștele nu-i scoteai vorba din gură.

— Nu te mai îngrijora, că mi-i de ajuns aleanul meu.

— Trebuie să-mi spui. Să știu că vine potop și nu mă las pînă nu-mi destăinui ce te doare.

— Le-am spus și surorilor tale, dar mi-au făcut obrazul de rușine!

— Trebuie să-mi spui și mie, poate că ți-oi răspunde altfel decît ele.

Mai mult ca să scape de ea și nu ca să aibă vreun folos, bătrînul îi făcu pe plac:

— Ce să fie, fata mea, m-au chemat la război. Pe mine m-au părăsit puterile și nu am nici un băiat de trimis în locul meu și iată-mă bătut de soartă!

— Pentru asta te amărăști și-ți scurtezi zilele? Nu-ți mai face inimă rea, că mă duc eu în locul tău.

— Cum o să de duci, că ești o biată fată?

— Las' să fiu! Fă-mi rost de un port bărbătesc și de un murg de călărit, dă-mi flintă, un paloș, o căciulă, s-o pornesc în zbor la drum.

Bătrînul mîngîiat de curajul voinicesc al ei, se descreștea, îi rîdea barba și-i curgeau lacrimile în ochi de bucurie privind odorul lui. Puse de-i croi un port de oștean pe măsură; îi arcăni un sirep din herghelie, care

mînca pămînt și bea nouri, și-i aruncă pe umeri armele, apoi îi cuvîntă :

— Deschide-ți ochii bine, să mă scoți cu fața curată. Ia seama și nu te da de gol, că dacă vor prinde de veste, mare rușine este ! Dacă pe acolo vei intra în oraș, caută să umbli pe la dughenele de puști și săbii, nu pe la inele și cercei și alte podoabe femeiești, să nu te bagi între femei, ci să stai numai între bărbați și flăcăi.

Și așa a învățat-o bătrînul cum să se poarte și ea asculta cu luare-aminte, că toate erau sfaturi întemeiate și rostite numai înspre binele ei. La urmă i-a dat binecuvîntarea și i-a urat fierbinte :

— Drum bun, fiica mea ! Domnul te aibă în pază și să auzim numai de bine.

Tana-Căpitana a sărutat mîna părintelui său ; a încins voinicește palașul și, luîndu-și rămas bun de la surori, s-a repezit spre cal.

— Stai să te ajut, strigă tatăl, ca să încaleci, dar el nici nu isprăvise vorba, că ea și sărise în șa.

Moșul, privind-o în goana calului, și-a zis în sine, cu mîndrie : „E mai dihai ca un flăcău !“

După cale lungă, lungă, ajunse la împărat :

— Eu, măria ta, sînt fiul lui Mișchia, Domnul Munților. Tatăl meu, neputincios de bătrînețe, m-a trimes pe mine în locul lui la război. Și iată, am venit, că de tineri, măria-ta, ai mai multă nevoie la luptă.

Împăratului îi plăcu înfățișarea. „Se vede după purtare și vorbă că e voinicul-voinicilor“, zise măgulit în

sine. Și-l dete ca tovarăș fiului său. Pornind odată împreună să vadă grajdurile împărătești, Tana-Căpitana începu să se poarte voinicește. Cum a intrat înăuntru, șireată, s-a apropiat de cel mai nărăvaș cal, ca să nu dea de bănuit ; știa doar că voinicii-voinicilor pot înfrîna caii cei aprigi.

Prințul, ademenit de glasul ei, după firea ei, după fața gingașă, nu-i venea a crede că e fecior. Stăpînit de îndoială, se duse la mamă-sa și i se destăinui :

— Dragă mamă, îmi pare că nu mă înșală ochii și că tovarășul meu nu poate fi fecior. Mi se pare că e fată.

— Spune-mi cum arată, unde e găzduit și ce a întrebat ?

— Întîi și întîi a întrebat de caii cei mai nărăvași din grajdurile noastre, dar

În mine tot mă-ndoi,
E o fată la război.

Mamă-sa îl povățui să se ia pe urma lui, cînd vor trece pe la tîrgul cu bogății, să vadă pe unde va stărui mai cu drag, pe la lucruri femeiești sau bărbătești.

Pînă una alta, porni oștirea la război. Fata mereu căuta să fie în fruntea tuturor. Unde plouau gloanțele, acolo se îmbulzea și ea și însuflețea pe tineri să nu dea înapoi, ci să se arunce în foc. Era neîntrecută în curajul și în bărbăția ei. Datorită ei înaintară mai repede pe cîmpul de luptă și în cele din urmă învinseră pe dușman.

Așa l-a uimit și încîntat pe fiul de împărat, că nu se mai despărțea de dînsa :

— Fîrtate, am să-ți fac daruri pentru vitejia ta !

Și el o purtă pe la prăvălii cu podoabe femeiești, cu inele, cu cercei, cu marame, dar ea de-abia își îndrepta ochii spre ele :

— Astea toate sînt bune pentru fete, nu pentru băieți.

Tana-Căpitana se oprea numai la puști, la pistoale, la săbii și la paloșe, tot la lucruri care șed bine bărbatului.

Fiul de împărat se întoarse și povesti mamei cele întîmplate.

— Ei, dragul meu, fetele nu dau buzna la război, că le tremură inima de spaimă. Apoi, oricum să fie, cînd vede găteli femeiești, fata chiar dacă nu le cumpără, se uită măcar cu coada ochiului. După cum vezi, nu și-a aruncat nici o privire asupra lor. O fi, dar, fecior.

— Mai pune-l la încercare și cu altceva, zise maică-sa, așază sub perna ta și a ei cîte o steblă de busuioc și să te uiți dimineața dacă busuiocul de sub căpătîiul ei s-a veștejit, e fată cu adevărat.

Dar Tana-Căpitana prinse de veste, se sculă de cu noapte și schimbă busuiocul cu unul proaspăt. Cînd se deșteptă el dimineața și se duse să vadă busuiocul ei, era mai proaspăt decît al lui.

Îi zise iar mamă-sa :

— Deh, fiul meu ! De bună seamă că-i fecior !

Cum el încă se mai îndoia, mamă-sa îl sfătui să-i mai întindă și o altă capcană. Și așa se făcu că pornind cu voinicul la plimbare, cum deteră de un rîu, îl pofti la scăldat. Mai întîi ea se lăsa greu, îi spunea lui că fiind om de munte nu știa să înoate. El stărui :

— Nu-mi strica voia, că apa nu-i afundă.

Cînd văzu, șireata, că i s-a înfundat, a dat buzna la rîu cu cal cu tot și s-a pomenit dincolo. Și de pe malul celălalt strigă feciorului :

Vezi cosițele
Și rochițele !

Și scutură capul o dată, de-i căzură pletele aurite pînă la genunchi.

Feciorul scoate inelul de aur din deget, îl aruncă și o nimerește drept în dinte pe fată, care rîdea, și dintele dintr-o dată se auri.

Apoi ea dete pinteni calului și o luă vînt în fugă înapoi la tatăl ei, care o aștepta cu nerăbdare.

Din acea clipă cînd fata pieri în umbra codrului, feciorul de împărat nu mai avu liniște și pace. După ce în zadar răsturnase copacii căutînd-o, se înțoli ca un fusar, încărcă un roib cu fuse, cu prisnele și furci și luă satele razna, doar va da de frumusețea de fată a lui Mișchia, Domnul Munților.

Din sat în sat striga :

Hai la fuse!
Cine ia fuse?
Haide, fată cu dinte înnoit,
Fată cu dinte aurit.

La urmă ajunse și în satul lui Mișchia. Dar Mișchia era neam numeros, jumătate de sat îi purta numele. Cum s-o descopere? Începu a umbla din poartă în poartă:

Hai la fuse,
Cine ia fuse?
Hai, fetelor frumoase!

Cînd trecu pe lîngă fermecata casă a fetei, aceasta leși afară să cumpere fuse:

— Fusare, fusare, cum dai fusele?

Dintele aurit, ce-l zări, îi întări convingerea că este multdorita lui iubită.

— Cum ți-i voia, draga mea! Cu un taler de făină, de grîu, de mei, cu ce o fi.

Dar lui nu-i era de cîștig, că nu-i ardea de negustorie. Fata se întoarce din casă cu o strachină mare de mei, că meiul avea mai multă căutare pe vremea aceea. Cînd apucă să-l toarne el în traistă, se făcu că greșește la turnat, și țot meiul se risipi pe jos.

— Nu-i nimic, că ți-aduc altul.

— Nu vreau altul, ăsta mi-e norocul, fata mea.

Și se puse să adune grăunte cu grăunte tot meiul. Dar pînă să-l culeagă se întunecă și Tanei îi fu milă de el și-i adăposti noaptea în casă cu învoirea tatălui ei. Odată intrat, tatăl gîndi că fusarii au năravuri să fure fete și ca să nu-i joace renghiul, ascunse pe fată într-o ladă. Dar fusarul chiar asta voia. Așteptă pînă ce adormiră cu toții, umflă în spate lada și iute pe cal, cu ladă cu tot, pieri ca o nălucă.

Pe la cîntători se apropia de oraș. Prinseră cocoșii să cînte : „Cucurigu !"

Fata din ladă gîndea că sînt cocoșii din ogradă :

Bată-i pe cocoși pustia-i bată !
Tată, ce mă ții așa-ncuiată ?
Dă-mi drumul, tată,
Să mă scol odată !

Dar, zărind prin crăpătura capacului, îl cunoscu pe fiul de împărat, care își luase căciula din cap, și zise :

Tată, nu cocoșii noștri au cîntat,
Ci cocoșii fiului de împărat !

Odată ajuns la el acasă, deschise lada s-o scoată afară ; fetei îi veni mai bine să intre în pămînt de rușine. Și cum tace piatra, așa și ea tăcu. În deșert i-au vorbit feciorul, tatăl său și mama sa. Cu toții în casă se făcură foc de necaz, că ea amuțise dinadins, dar n-aveau încotro ; au rugat-o o dată, de două ori, de nouă ori, dar de

pomană. Așa se hotărî ea să nu sufle un cuvînt vreme de un an, pentru toată pățania ei. Așa împietrită o cununară cu fiul de împărat.

Zi cu zi se roti, p-aci să se încheie anul. Era nici mai mult nici mai puțin decît un an fără trei zile, cînd prințul stărui încă o dată pe lîngă ea : „Ai să vorbești sau nu ?“ Și ea tot tăcea ; atunci și-a luat nădejdea de la dînsa și se hotărî să se însoare cu o fată de împărat din vecinătate.

Începînd pregătirile de nuntă nouă, mama soacră o chemă pe Tana și-i zise :

— Du-te și adu-ne colacul de la balaur, ca să facem ospățul de nuntă.

Dar ei, pasămite, voiau să scape de ea, de aceea o trimiteau la balaur. Sărmana de fată ieși din casă și se așeză la marginea drumului, plîngînd și oftînd din adînc.

O bătrînă, care nu era alta decît ursita ei îndurătoare, o întîmpină vorbindu-i :

— De ce plîngi, fată, și nu ți-e milă de tine ?

— Cum să nu plîng, maică, săraca de mine ? Iată și iată ce mi s-a întîmplat și-i povesti totul de-a fir-a-păr.

— Ștergeți ochii, fata mea, și ia-o la drum, să nu te temi, că nu vei păți nimic rău.

Tana ascultă povața bătrînei, o porni la drum. Pe calea pe unde mergea i se puse de-a latul un gard căzut pe jos. Ea, fată cuminte, îl ridică și apoi trecu mai departe. După mai mult mers îi tăie drumul un măgar costeliv de-i numărai toate coastele. Îi culese un braț de frunze și i-l

puse dinainte. Ceva mai încolo dete de o fîntînă plină cu paie și noroi. Tana o curăță, o spălă și apoi bău.

În cele din urmă ajunse la balaur. Dar balaurul nu era acasă. O găsi numai pe fata balaurului, și-i zise :

Fii bună, dă-mi colacul,
Că mi se însoară bărbatul.

Puica balaurului, necoaptă la minte, i-l dete. Cum fugi Tana cu colacul, iată și fiorosul de balaur.

— Ce ai făcut, mușca-te-ar șarpele, holbă ochii la fiică-sa și fuga după Tana.

Urla balaurul :

— Fîntînă, fîntînă, prinde-o !

— Cum o să fac una ca asta, că tu mă umpleai cu noroi, mă tulburai și apoi beai, iar fata mă curăți, mă spălă și apoi bău din mine.

— Măgar, măgăruș, pune mîna pe fată !

— Ei, aș ! Altă treabă n-am ! Tu nu mi-ai aruncat nimic de mîncare și ea mi-a pus dinainte un braț de frunze.

— Gardule, strigă balaurul, prinde fata, că mi-o aduse aci ursita rea.

— Lasă-te pe nădejdea asta, se repezi gardul, că tu mă calci în picioare și treci, dar fata m-a ridicat și apoi a trecut.

Și odată ce pași dincolo de gard, fata era mîntuită, fiindcă balaurul nu ieșea peste marginile împărăției sale.

Astfel se întoarse ea teafără și cu colacul. Cînd dădură cu ochii de dînsa, toți se mirară cum de a scăpat din ghearele balaurului ; numai fiul de împărat, care o văzuse în război, nu se miră deloc. El o mai rugă o dată să spuie o vorbă, dar dînsa ba.

Atunci veni împărăteasa mamă și-i zise :

— Să porți apa cu ciurul și să stropești calea de la mire la mireasă !

Cum ieși Tana din casă, o podidi un plîns de ți se rupea inima de mila ei. Iar se ivi ursita și o întrebă :

— De ce plîngi, fata mea ?

— Uite, maică, așa și așa mi-au zis să fac și să dreg.

— Nu plînge, fata mea, că ajutată de soartă vei putea îndeplini tot ce ți s-a poruncit.

Și baba chemă dintr-odată păsările cerului. Acestea se îngrămădiră în ciur și cu paie, cu fire de frunze și glod, astupară toate găurelele. Și astfel putu să care Tana apa cu ciurul și stropi toată calea.

— Acum trebuie s-o mături, îi porunci iar împărăteasa-mamă. Se așeză fata din nou pe plîns și veni ursita în chip de babă. Ea chemă vînturile, cerîndu-le să facă drumul oglindă.

Nu rosti încă vorba din urmă și dete un vînt, care mătură calea și o făcu netedă ca în palmă.

Sosi ziua de cununie a feciorului de împărat și Tana nu scotea o vorbă. Spre seară se deschise alaiul cu mirii în frunte și toată lumea cu cîte o făclie îi urma ; după toți

venea Tana, care avea o făclie de zadă. Și cum ardea zada, picura pe mîna ei rășina, gata s-o frigă.

Cei dimprejur, de teamă că marama ei luase foc, dădură țipăt :

Te-ai ars, mută,
Mută și pierdută !

Se făcu o mare vîlvă, căci feciorul de împărat părăsi mireasa și alergă spre dînsa. Mai era o clipă pînă la împlinirea anului, de cînd ea sta mută. Cînd trecu și clipa aceea, el i-a auzit în sfîrșit glasul. Sări în ajutorul ei și-i zise :

— Astăzi se împlinește un an de la nunta noastră ; mai bine să sărbătorim această zi ca cea mai frumoasă zi a vieții noastre.

Au făcut o mare petrecere, au jucat și săltat de bucurie și l-au adus și pe tatăl fetei să ia parte și astfel toate ale trecutului au fost uitate, de au trăit cu toții zile luminate și de soartă binecuvîntate.

(Traducere din limba bulgară de MIHAIL MAGIARI)

Fuga animalelor

A FOST ODATĂ un bou care a muncit la stăpînul lui ani mulți cu credință și răbdare, nădăjduind că, atunci cînd va îmbătrîni, stăpînul îi va da demîncare pe săturate și-l va lăsa să se odihnească și să-și isprăvească zilele în pace, dar s-a înșelat. Bătrînețea a venit pe nesimțite și el tot mai trăgea la carele grele și la plug. Dar cel mai greu era să treiere bucatele, învîrtindu-se într-un loc cît era ziua de mare sub soarele clar și arzător de august. Ba, pe deasupra, după atîta suferință, bătrînului bou îi mai puneau și botniță, ca să nu îmbuce ceva din grîul de treierat. Bietul animal răbda și-și spunea în gînd : Cînd o să isprăvim de treierat și la toamnă de însămînțat, o să-mi dea drumul să mă odihnesc și eu. Oare stăpînul meu nu vede că nu mai am putere de muncă ?

Treieratul s-a terminat. Veni și toamna, arară ogoarele și le însămînțară cu grîu. Abia atunci căzu pe capul boului năpasta cea mare, cînd îl auzi într-o zi pe stăpîn spunîndu-le fiilor săi : „Bine c-am isprăvit cu semănatul, pentru că bătrînul bou nu mai e bun de muncă ; a slăbit mult și n-o s-o mai ducă iarna asta, ca la primăvară să

mai avem vreun folos de pe urma lui. E timpul să-l tăiem și să-l facem pastramă".

Cînd auzi una ca asta, se gîndi și-și spuse în sinea lui: „Omule nemulțumit! Atîția ani ți-am muncit cu răbdare, și-n cele din urmă, cînd m-au lăsat puterile, în loc să-ți fie milă de mine, să mă lași să mor liniștit, tu vrei să mă tai? Ce rău ți-am făcut eu ție? Nu ți-am tras carele încărcate, nu ți-am arat tarlalele de pe care ai strîns un grîu minunat cu care te-ai hrănit pe tine și pe toți copiii tăi? Ba ai mai vîndut din el și ai luat un preț bun. Nu ți-am treierat grîul, cînd îmi puneai botniță ca să nu îmbuc cumva din grăunțele pe care le-ai arat și le-ai semănat cu ajutorul meu? Iar apoi, cînd am rămas nevolnic, tu, în loc să-ți fie milă de mine și să mă lași să mă odihnesc, mă tot îmboldeai cu șișul de fier de mi-ai făcut pielea ciur. Și pentru tot binele pe care ți l-am făcut, nu-mi îngădui nici măcar acum, la bătrînețe, să mă odihnesc și să mor în pace, ci vrei să mă tai! Asta nu se mai poate răbda! Am să-mi iau cîmpii și am să mă duc în codrul pustiu!"

Așa gîndi bătrînul bou și porni în fugă spre codrul pustiu. Pe drum se întîlni cu un cocoș, care-l întrebă:

— Unde alergi așa, boule?

Boul îi povesti toată istoria sa. Auzind-o, cocoșul spuse:

— Rogu-te, ia-mă și pe mine să fugim împreună, fiindcă și eu am auzit-o pe stăpîna mea spunînd copiilor

săl : „Să-l tăiem pe cocoșul acela bătrîn, pentru că nu mai e bun decît de tocană !“

Boul îl luă sub ocrotirea sa și porniră amîndoi la drum. Mai merseră ei puțin și întîlniră un măgar care-i întrebă :

— Unde ați pornit-o așa, boule, și tu, cocoșule ?

Aceștia îi povestiră că se duc în cele pustietăți, din pricina stăpînilor răi și nerecunoscători. Atunci măgarul, înălțîndu-și urechile, zise :

— Vă rog, luați-mă și pe mine, fiindcă nici stăpînul meu nu-i mai bun ca ai voștri. Niciodată nu-mi dau jos samarul de pe spinarea-mi jupuită. Toată ziua mă încarcă cu poveri grele, din pricina cărora nu pot merge repede, și el, în loc să mă lase să mă mai odihnesc, mă altoiește cu toiagul pe spinare, de parcă ar da într-un lemn.

Îl luară și pe acesta și porniră mai departe.

Merseră ce merseră pînă ce întîlniră o pisică.

— Încotro ați luat-o, boule ?

El îi răspunse că și-au luat cîmpii și din ce cauză.

— Rogu-vă, spuse pisica, luați-mă și pe mine cu voi ! Pentru că stăpînul meu are copii rău, care mă chinuiesc toată ziua, jucîndu-se cu mine. Nu le ajunge că le prind șoareci, dar au mai făcut și niște cărucioare mici la care mă înhamă să-i car ! Asta e treabă pentru mine ? De aceea nu mai pot răbda și am să fug și eu !

O luară și pe ea.

Pe drum mai întîlniră un iepure, care-i întrebă :

— Încotro ați luat-o, boule ?

Cu toții răspunseră că și-au luat cîmpii.

— Știți ce — zise iepurele — luați-mă și pe mine că nu mai am pace din pricina vînătorilor, care mă hăituiesc tot timpul.

Îl luară și pe el și porniră cu toții în fugă pînă ajunseră într-o pădure pustie. Acolo găsiră hrană din belșug și liniște destulă, încît nu mai puteau de bucurie.

Cînd dete frigul, că iarna se apropia cu pași repezi, boul spuse :

— Dragi prieteni, trebuie să ne dăm osteneala și să ne facem o casă pentru a nu muri de frig la iarnă.

Dar ceilalți începură să dea înapoi. Măgarul zise :

— Eu, cînd o fi ger, am să-mi întorc coada împotriva crivățului și am să ies din iarnă ; n-am nevoie de casă.

Cocoșul spuse și el :

— Eu am să mă urc într-un copac și am să cînt mereu ; eu ies din iarnă.

Pisica și ea :

— Eu am să mă vîr într-un copac scorburos, am să torc mereu — hîr-mîr — și am să ies din iarnă.

Iepurele spuse și el :

— Eu din tufiș în tufiș și din lăstăriș în lăstăriș voi ieși din iarnă.

Atunci boul, văzînd cum stau lucrurile, se apucă de treabă și-și făcu singur o casă, punînd drept acoperiș blana unui lup, pe care l-a găsit mort și l-a jupuit cum se cuvine.

După ce termină lucrul, boul bătrîn se sătură de iarbă, se adăpă, intră și se încuie în casa lui călduroasă, unde adormi liniștit.

Într-o noapte de iarnă se iscă furtună mare și se lăsă gerul. Atunci prietenii boului dădură fuga peste el și-l rugară să-i oploșească în casa lui, căci altfel au să moară de frig. Cel dintîi s-a dus măgarul și începu să ragă cu lacrimi în ochi :

— Boule, frățioare, deschide-mi, că mor de frig !

— Cară-te de aici, răspunse boul, întoarce-ți coada împotriva frigului !

Măgarul începu să plîngă și boului i se făcu milă, așa că-i deschise.

În urma lui veni și cocoșul și strigă :

— Deschide-mi, boule, că mor de frig !

— Hai, mișcă-te de aici ! Du-te și cîntă prin copaci, ca să scapi de iarnă !

Apoi i se făcu milă și-l oploși și pe acesta. Tot așa s-a întîmplat și cu pisica și cu iepurele. După ce-i mustră la început, îi iertă și-i primi pe toți în casa lui caldă. Aici era bine și toți se încălzeau și se veseleau.

Într-o noapte friguroasă de iarnă se auziră urletele lupilor flămînzi.

Măgarul spuse :

— Boule, auzi niște fete care cîntă. Am să zbier și eu !

— Bagă-ți mințile-n cap, zise boul. Ce să caute fetele în pădurea asta pustie !

Măgarul n-a ascultat și zbieră odată cu glasul lui puternic, cît putu mai tare. Lupii sosiră îndată, înconjurară casa și strigară :

— Prieteni buni, deschideți să vedem cine ne-a chemat aici !

Toți înghețară de frică, mai ales măgarul, fiindcă el zbierase și era foarte iubit de lupi.

Atunci boul zise :

— Deschideți să vedem ce vor.

Ceilalți au deschis ușa. Lupii se bucurară din cale afară și cum intrară spuseră :

— Prieteni buni, ia auziți aici un cîntecel.

— S-auzim, zise boul.

Și lupii începură :

— Ce-am căutat, am găsit...

Boul zise :

— Acum să vă cîntăm și noi ceva :

Lupii răspunseră :

— Bine, să v-auzim și pe voi.

Și boul începu :

— Ce-ați văzut pe acoperișul casei, asta vă așteaptă și pe voi !

Lupul bătrîn spuse celor mai tineri :

— Ieșiți și vedeți ce e pe acoperiș !

Aceștia îl ascultară și cînd văzură acolo sus blana de lup se speriară și fugiră care încotro. Cum îl văzură singur, toți tăbărîră pe lupul cel bătrîn.

Boul cu coarnele, măgarul cu copitele, pisica cu gheare-le, cocoșul cu clonțul, iar iepurele alerga de jur-împre-jur în căutarea unei puști ca să tragă în el.

Apoi, cum era într-un hal fără de hal, boul îl luă în coarne și-l azvîrli pe ușă afară. Lupul se sculă și o luă la sănătoasa. Pe unde trecea, frunzele copacilor și conurile înghețate de brad îl ciocăneau pe spate. Cînd ajunse la tovarășii săi, le spuse că iepurele a tras după el cu pușca și alicele cădeau ca ploaia pe spinarea lui.

Apoi, de frică și de oboseală, căzu jos și muri

Fructul cel mai valoros

A FOST ODATĂ un tată care avea trei feciori. Într-o zi îi chemă la dînsul și le spuse :

— Am să vă dau la fiecare cîte o pungă cu galbeni. Mergeți în lume și căutați fructul cel mai valoros. Care dintre voi mi-l va aduce, am să-i dăruiesc jumătate din averea mea.

Feciorii luară pungile cu galbeni și porniră fiecare în trei părți ale lumii în căutarea fructului celui mai de preț.

După trei ani se-ntoarseră cu toții la tatăl lor.

— Ei, zise acesta, întorcîndu-se către feciorul cel mai mare — ce mi-ai adus ?

Băiatul îi răspunse :

— Fructul cel mai valoros, tată, este acela care e cel mai dulce. Eu ți-am cumpărat un ciorchine de strugure. Dintre toate fructele pămîntului nostru, acesta e cel mai dulce.

— Bine ai făcut, spuse tatăl, mi-ai adus un fruct tare bun. Dar tu ce mi-ai adus ? și se întoarse către feciorul cel mijlociu.

— Tată, eu m-am gîndit că fructul cel mai valoros este acela care se găsește cel mai rar. De aceea m-am dus în țările sudice și ți-am cumpărat fructe rare, ce nu cresc pe la noi. Uite : nuci de cocos, portocale, curmale, banane ; din fiecare cîte puțin, ca să ai de unde să-ți alegi : poftim, ia ce-ți place !

— Bine ai făcut, fiul meu, mi-ai adus fructe minunate. Am să-mi aleg una din ele, zise bătrînul.

Apoi se întoarse către feciorul său cel mai mic :

— Dar tu, fiule, ce mi-ai adus ? De ce te-ai întors cu mîinile goale ?

— Este adevărat, tată, că m-am întors cu mîinile goale, însă banii pe care mi i-ai dat nu i-am risipit pe fructe scumpe, ci m-am înscris la o școală. Trei ani de zile am tot învățat. Fructele pe care le-am cules nu se văd, pentru că ele se află în inima și în mintea mea. Socot, tată, că acestea sînt fructe valoroase...

Auzind aceste cuvinte, tatăl se bucură și zise :

— Tu mi-ai adus fructele cele mai scumpe, fiul meu! Tu meriți răsplata făgăduită, pentru că nu există fruct mai valoros ca învățătura.

Nora răsfățată

A FOST ODATĂ un bărbat și o femeie care aveau o singură fată. Era foarte frumoasă și părinții ei o răsfățau și nu-i dădeau voie să pună mîna pe nimic. Au venit cuscrii s-o ceară de noră, dar mama le spunea tuturora :

— Fiica noastră e tare răsfățată și nu știe să facă de nici unele. Cînd i se face frig, ea începe să strige : „Apropiați-mă!“ și noi atunci facem numaidecît focul în sobă și o apropiem de el ca să se încălzească.

Dar îndată ce se încălzește prea tare strigă : „Depărtați-mă!“ și noi o luăm de lîngă foc.

Cum auziră una ca asta, cuscrii își luară picioarele la spinare. Odată a mai venit un bătrîn și a întrebat :

— Am auzit că aveți o fată frumoasă. Am venit s-o cer de noră.

Mama fetei îi spuse și lui aceeași poveste :

— Bogdanka noastră este foarte răsfățată. Nu se pricepe la nici un fel de treabă.

Bătrînul spuse :

— Păi așa cum ați învățat-o, așa ne vom purta și noi cu ea.

Au dat-o și au și făcut nunta.

Bătrînul avea trei fii și două nurori.

A doua zi după nuntă toată lumea se apucă de lucru, numai Bogdanka stătea împodobită și nu punea mîna pe nimic.

A venit și ora prînzului. S-au adunat cu toții și s-au așezat în jurul mesei. S-a așezat și Bogdanka. Celelalte nurori aduseseră mîncarea și puseră în fața socrului o pită mare. El o luă, o rupse în bucăți și o împărți.

— Dar pentru nora mai tînără ? întrebă soacra.

— Ea nu-i flămîndă, răspunse bătrînul. Cînd un om nu muncește, nu-i e foame.

— După masă se apucară cu toții din nou de lucru. Bogdanka ședea și nu punea mîna pe nimic. Se adunară din nou la cină. Socrul a luat pita, a rupt-o în bucăți și a împărțit-o.

— Dar pentru Bogdanka ? făcu din nou soacra.

— Ea nu-i flămîndă, răspunse bătrînul. Cînd un om nu muncește, nu are poftă de mîncare.

Cinară, mai vorbiră despre trebile de a doua zi și se culcară.

S-a culcat și Bogdanka, dar nu putea închide ochii de foame.

Așteptă cu sufletul la gură să se lumineze de ziuă. Cum se crăpă de ziuă, se sculă pe tăcute, se spălă pe ochi, mătură curtea, mulse vacile, dădu drumul vitelor. Se treziră și ceilalți. Cînd dădură cu ochii de Bogdanka se uitară unul la altul și zîmbiră.

La prînz, cine puse masa cea dintîi și se așeză ultima ? Bogdanka. Bătrînul rupse pita, îi dădu ei bucata cea mai mare și spuse :

— Tu, Bogdanka, astăzi ai muncit mai mult decît toți, de aceea îți dau ție bucata cea mai mare.

A trecut o săptămînă, două. Bogdanka se trezea dis-de-dimineață și toată ziua n-avea astîmpăr. Se făcuse sprintenă și harnică. Nimeni nu muncea ca ea. În a treia duminică părinții ei au venit să vadă cum o mai duce fata lor răsfățată. Ai casei îi văzură de departe și ieșiră cu toții să-i întîmpine.

Bagdanka dădu fuga cea dintîi, deschise porțile și strigă :

— Mamă !... Tată !... Coborîți cît mai repede din căruță și apucați-vă de treabă. Aici nu-i ca la voi ; cine nu muncește nu mănîncă.

ANECDOTE

A învățat destul

PETĂR CEL ISTEȚ a păscut pe degeaba trei ani de zile oile împărătești prin poienile din jurul Adrianopolului. Veni și timpul să fie slobozit. Vizirul îl văzu și-l întrebă :

— Dacă l-ai slujit pe sultan timp de trei ani de zile, măcar ai învățat ceva ?

— Tare multe am mai învățat, răspunse Petăr cel isteț.

— Dacă ai învățat așa de multe, ia spune-mi : pămîntul e mare ?

— Nu e mare. Soarele îl înconjoară în douăsprezece ceasuri.

— Dar cerul e departe ?

— Nu-i departe. Cînd trăznește în cer se aude peste tot pămîntul.

— Dar lumea cealaltă e departe ?

— Asta-i tare departe. Părinții mei au plecat de mult de tot acolo și nici pînă azi n-am primit scrisoare de la ei.

— Bravo ! Ai învățat într-adevăr multe, zise vizirul și bătîndu-l pe umeri îl lăsă să plece.

Hoțul se dă singur în vileag

UN OM OARECARE avea niște fîn în podul casei. Vecinul a aflat și a început să-i fure din el. Gospodarul a observat că zi de zi fînul lui se împuțina și a înțeles că cineva îl fură, dar nu știa cine-i tîlharul. Cum sta el într-o dimineață și se tot mira, se întîmplă ca și vecinul

lui să fie prin apropiere. Pe om îl durea inima pentru finul furat, dar nu știa cine este hoțul, ori vecinul său, ori un altul, așa că aduse vorba și despre finul furat și despre hoț... Din vorbă-n vorbă gospodarul zise :

— Am să-l găsesc eu pe tîlhar. Acela care-mi fură finul va fi cu musca pe căciulă.

Și, într-adevăr, în aceeași clipă vecinul trece cu mîna peste căciulă, ca să alunge musca, fără să-și dea seama că astfel se dă de gol.

Gospodarul observă și-i strigă :

— Iată cum l-am prins pe hoț ! Și-l apucă de mînă.

Cine va munci și cine va mînca

UN TATĂ spuse fiilor săi :

— Mîine mama va face o plăcintă. Cine vrea s-o mănînce ?

Fiul cel mai mare zise :

— Eu, tată, eu am s-o mănînc.

— Iar eu voi tăia purcelul de lapte. Pe acesta cine-l va mînca ?

— Tot eu, tată, eu îl voi mînca și pe acesta, o ținu întruna fiul cel mare.

— Mîine, însă, ne ducem la arat. Cine va veni cu noi ?
— Eh, tot eu, tot eu, de-acuma las'să mai meargă și altul ! — zise tot fiul cel mare.

LEGENDE

Despre meșteșugul olăritului

PE VREMURI, demult, de foarte mult timp omenirea trăia în stare primitivă, aproape sălbatică. Totuși cultivau cereale, iar locuințele și le făceau din crengi împletite. Însă oriunde ar fi lăsat grîul, în scorburi, în peșteri sau în pivnițele caselor, totul era năpădit de furnici, șoareci, guzgani și alte vietăți, ori se strica din cauza umezelii. Mult timp și-au bătut capul oamenii cum să facă să-și poată păstra hrana. Atunci unei femei îi trecu prin minte să împletească un coș din crengi subțiri pe care l-a uns pe dinăuntru cu humă. După ce coșul s-a uscat, a turnat înăuntru grîul spre păstrare. Treaba asta le plăcu și altor femei, care începură și ele să împletească coșuri. Dar nu știu cum se făcu de se întîmplă o mare nenorocire — într-un sat izbucni un foc mare, care arse toate colibele de lemn. După incendiu oamenii au început să-și caute lucrurile, dar n-au mai găsit nimic, afară de coșu-

rile cu bucate care străluceau în cenușe. Înăuntru, grîul arsese, crengile împletite de asemenea, numai huma rămăsese neatinsă, după forma coșurilor. Oamenii se mirară, le pipăiră — erau tari, le ridicară pe umeri — nu se spărgeau, ba le umplură chiar cu apă și tot nu se muiară...

Astfel au început oamenii să-și facă amfore pentru bucate, apă, miere și altele. Le făceau din pămînt, apoi le ardeau în foc. Așa a început meșteșugul olăritului. Și e bine să se știe că a fost descoperit de o gospodină. De aceea, de vasele de pămînt se servesc mai ales femeile gospodine.

De ce nu se întîlnesc soarele și luna

LA ÎNCEPUT soarele copilărea pe pămînt împreună cu surioara lui, luna, iar cînd a crescut a vrut să se însoare cu ea. Într-o bună zi se adunară toți cumetrii, adică toate viețuitoarele, ca s-o logodească pe fată. Printre ei a fost invitat și Moș Drăghici — ariciul. Fiecare din cumetri, cum descălecau, îi puneau calului sub bot traista cu orz. Tot vorbind despre nuntă întrebară și pe moș Drăghici, care pînă atunci tăcuse și se gîndise tot timpul, ce crede el despre una ca asta. Moș Drăghici cuvîntă astfel :

— Nunta se va face numai dacă murgul meu și-a mîncat orzul. Toți începură să facă haz de înțelepciunea lui prostească, dar se duseră totuși să vază ce mîncase calul ariciului. În traistă găsiră o piatră rece. Cînd îl întrebară de ce a pus asta în loc de orz, el răspunse :

— Dacă soarele și luna vor să se însoare, se vor naște alți sori mititei care, toți la un loc, vor pîrjoli întreg pămîntul de nu va mai rămîne fir de iarbă. De aceea mi-am zis că e bine încă de pe acum să-mi învăț calul să mănînce pietre. El însă nu vrea, așa că nunta nu se va face.

Celelalte viețuitoare, după ce ascultară cu atenție aceste vorbe înțelepte rostite de cel mai luminat cap — bătrînul cumătru moș Drăghici — hotărîră să facă în așa fel încît soarele și luna să nu se întîlnească niciodată, să-i despartă, fiindcă, altfel vor pîrjoli întreg pămîntul. De atunci soarele și luna fug unul după altul, ca roțile unui car, și pînă în ziua de azi nu s-au putut întîlni ca să aprindă tot pămîntul.

(Repovestite de RODICA PANDELE)

Moș Matei și Moș Gheorghe

ÎNTR-O ZI, Moș Matei se duse la vecinul lui, Moș Gheorghe, să vadă cum o mai duce. La poartă se întîlni cu băiatul acestuia, care tocmai pleca în sat după treburi, și-l întrebă ce face taică-său.

— Tocmai se așezase la masă, dar cum te-a văzut venind în lungul drumului, a strîns toate bucatele.

— Dar de ce ?

— Fiindcă zicea că ești un mare mîncău și mama le-a ascuns, cît a putut de repede.

— Pe unde zici că le-a ascuns ?

— Gîsca a băgat-o în cuptor, șunca a suit-o pe sobă, cîrnații i-a băgat în oală, clătitele la loc în tavă și cana cu bere sub laviță.

Moș Matei nu-l mai întrebă altceva și bătu în ușă.

— Să trăiești, prietene, da' ce vînt te aduce, îi zise Moș Gheorghe. Ce păcat că n-ai venit cu cîtva timp mai-nainte să fi prînzit împreună. Noi tocmai am terminat de luat masa și bucatele au fost așa de gustoase, că nici oasele n-au mai rămas.

— Sînt nemîngîiat că n-am putut să vin mai repede, dar să-ți povestesc ce lucru extraordinar mi s-a întîmplat pe drum.

— Ce ți s-a întîmplat ?

— Pe drumul către tine am omorît un șarpe. Și șarpele ăsta avea un cap tocmai cît șunca pe care o ții pe cuptor, era mare cît gîsca din cuptor, avea o carne albă cum sînt clătitele din tavă, și de lung, era aproape cît cîrnații înghesuiți în oală, iar sîngele lui tare mai semăna cu berea din cănile de sub laviță.

— Mult mai ești isteț, rîse Moș Gheorghe, și-și invită prietenul la masă și mîncară și băură pînă nu mai rămase nimic prin cotloane.

Fratele Degețel vorbește cu peștii

UN REGE mare și puternic ținea pe lîngă curtea lui și un măscărici, care-l făcea să rîdă cu tot soiul de giumbușlucuri. Pe măscăriciul ăsta îl chema Degețel. Și cum era obiceiul de a-i tutui pe toți și de-a li se adresa spunîndu-le „frățioare", toți, cu mic, cu mare, de la cele mai umile slugi și pînă la rege, nu-i spuneau altfel decît Fratele Degețel.

Degețel nu era numai așa, un măscărici ca alții o mie, ci era și un om deștept și cinstit, iar regele adesea îi cerea sfatul.

Odată, era într-o vineri, regelui și dregătorilor de rang li se servi la prînz pește prăjit.

Pe Degețel îl așezaseră tocmai în coada mesii, printre pajii cărora întotdeauna le rămînea numai plevușca și, nu rareori, doar oasele. În timp ce toți se străduiau să aleagă bucățica cea mai albă și mai fragedă, fratele Degețel se sculă brusc în picioare, luă un peștișor de coadă, îi șopti ceva, apoi și-l duse preț de o clipită la ureche. Îl lăsă pe acesta să cadă la loc în farfurie, luă altul și făcu la fel. Pajii începură să șușotească și să se înghiontească între ei, chicotind, iar regele îl întrebă mirat :

— Ce năzbîtie mai pui la cale, acolo, în coada mesii, frate Degețel ?

— Ah, frate Împărate, zise măscăriciul, trebuie să știi că am avut un frățior pescar, care a murit înecat. Și chiar acu' îi întrebai pe peștișorii ăștia mărunței dacă au auzit de el.

— Ei, și ți-au dat vești ?

— Nici una, Mărite. Mi-au spus că sînt prea tineri ca să-și amintească de întîmplarea asta, și că ar trebui să-i întreb pe peștii mai bătrîni și mai mari, aceia care stau pe masă aproape de Măria ta, așa că, rogu-te, îndură-te și trimite cîțiva încoace.

Regele rîse din toată inima, luă o farfurie pe care o umplu vîrf cu peștii cei mai arătoși și-i dădu măscăriciului, care-i împărți cu pajii.

Fratele Degețel și hoțul

ODATĂ, fratele Degețel, aflîndu-se în călătorie, poposi peste noapte la un han. Și cum erau mulți drumeți, trebui să împartă odaia cu unul dintre ei. Acesta era însă un hoț faimos și își pusese-n minte să-i șterpelească punga fratelui Degețel, cînd îl va fura somnul. Dar fratele Degețel, cum nu era prost deloc și cunoștea la oameni, îl dibui repede că nu avea gînduri prea curate. Și stăteau așa, amîndoi întinși în așternutul proaspăt și cald, în plină noapte, fără ca somnul, care le dădea tîrcoale, să se lipească de vreunul din ei. Hoțul îl așteptă pe fratele Degețel să adoarmă, ca să-i șparlească punga. Fratele Degețel se străduia să stea treaz, ca nu cumva să fie jefuit.

După o bună bucată de timp, în care s-au tot descîntat unul pe celălalt, fratele Degețel se ridică în capul oaselor și zise mîniat :

— Ascultă, frate hoțule, știu de ce nu dormi : fiindcă vrei să-mi șterpelești banii. Și nici eu nu vreau să dorm, tocmai ca să nu mi-i poți lua. Din cauza asta n-o să mai adormim pînă mîine dimineață, așa că uite ce zic eu : să

împărțim frățește suma pe care o am și să ne luăm fiecare grija. Și pe dată își răsturnă punga pe masă, împinse jumătate hoțului care-l privea înmărmurit, iar restul îl băgă înapoi. Apoi adormiră ca doi buni prieteni, fără să se trezească măcar o dată pînă la răsăritul soarelui.

Regele Vînt și copiii împăratului

A FOST ODATĂ un împărat care avea doi copii. Erau o pereche foarte frumoasă : băiatul, chipeș ca un soare, fata, gingașă ca luceafărul de dimineață.

Într-o zi, regele ieși cu odraslele la plimbare, dar nici nu apucă bine să dea bice cailor, că-i cotropi o pală de vînt și copila pieri de lîngă ei de parcă o înghițise pămîntul.

Plin de amărăciune, împăratul o căută încoace și-n colo, trimise soli în toate colțurile împărăției, promițînd o răsplată de o mie de bani de aur celui ce-o va găsi, dar de nicăieri nu-i venea nici o veste bună.

În cele din urmă, băiatul îi spuse :

— Nu-ți pierde speranța, tată. Am să plec chiar eu în lume să-mi caut sora. Și fără să mai zăbovească, se pregăti de drum.

Merse prin munți și văi fără număr, întrebă prin tîrguri și-n castele pînă departe, în satele pierdute de lume,

dar nimeni n-o văzuse pe față, nimeni n-auzise vreodată vorbindu-se de ea.

Tot mergînd el așa, ajunse lîngă un lac mare, de pe care tocmai își lua zborul un stol de rațe sălbatice. Flăcăul își ridică pușca și ochi în cea mai mare. Dar rața îi strigă :

— Hei, prietene, nu trage ! Poate ți-oi fi și eu de folos vreodată. Știu că umbli prin lume, să-ți cauți sora. Află că ea trăiește în castelul Regelui Vînt.

Auzind cuvintele acestea, băiatul rămase uimit. Își aruncă pușca pe umăr și porni mai departe. Nu după mult, se împiedică de un furnicar, care stătea de-a curmezișul drumului. Luă un băț și vru să-l împrăștie. Dar, dinăuntrul furnicarului ieși o furnică zburătoare, care-i spuse așa :

— Nu ne strica casa, prietene, pentru că ți-om fi și noi de folos vreodată.

Tare se mai miră flăcăul auzind-o vorbind cu glas omenesc. Dar își văzu de drum fără să se atingă de furnicar. Merse el ce merse și intră într-un crîng. Dar, abia începuse să se piardă printre copaci, că se împiedecă în mijlocul potecii de o buturugă veche de plop. Trase spada să o taie-n două cînd, dintr-o scorbură, ieși Regina albinelor și-i spuse așa :

— Nu sparge buturuga asta, prietene, căci ne-am făcut în ea stupi. Ai milă, că poate te-om ajuta și noi vreodată.

Flăcăul, mirat de cuvintele acestea, ocoli buturuga și-și văzu de drum.

Cînd ajunse la marginea crîngului, drept în fața lui, văzu o stîncă înaltă, golașă, și pe vîrful ei abia se zărea un castel : acela era castelul Regelui Vînt.

Încercă el să se cațăre pe piatră cu mîinile goale, dar nu avea nici măcar un fir de care să se agațe și vîntul sufla cu atîta înverșunare, că-l smulse de lîngă peretele stîncii ca pe-o frunză. Ocoli stînca, doar, doar o găsi vreo spărtură, dar vîntul îl suflă cu și mai multă furie. Abia la a treia încercare izbuti să găsească un drumeag, îngust cît o palmă de copil, pe care să calce și să ajungă la castel.

Bătu cu nădejde în poartă, dar nu-i răspunse decît ecoul. Împinse poarta și păși cu teamă în coridor, străbătu o încăpere largă, apoi încă una, și încă una, fără să întîlnească însă vreun suflet. În cele din urmă, într-un turn, îl găsi pe Regele Vînt, care privea afară pe geam și sufla din toate puterile. Aici era cuibul vînturilor, de unde plecau toate spre cele patru zări.

— Bună ziua, cumnate, zise Regele Vînt, salutîndu-l pe tînăr. Ce mi-ai adus ?

— Nu ți-am adus nimic. Am venit să-mi iau sora pe care tu mi-ai furat-o.

— Bine, zise regele zîmbind, dar mai întîi trebuie să-mi dovedești că meriți. Și-l luă de braț conducîndu-l spre malul mării. Aici își scoase din deget un inel de aur, aruncîndu-l departe, în valuri.

— Dacă pînă mîine dimineață vei reuși să-mi găsești inelul, vom mai vorbi despre sora ta. De nu, te poți întoarce acasă. Zis și făcut. Regele Vînt își luă zborul, iar tînărul rămase amărît acolo, pentru că nu știa cum să facă să pescuiască inelul. Se plimba abătut de-a lungul țărmului, cînd o rață sălbatecă zbură drept spre el, și i se opri la picioare și-i spuse așa :

— Nu te mai necăji, prietene ! Ți-am promis să te ajut, îți amintești ? Acum du-te să te culci și eu îți voi aduce inelul.

Fericit și încrezător, tînărul plecă să se culce, iar dimineața, cînd se trezi, inelul sclipea pe degetul său.

În curînd, Regele Vînt năvăli în odaie. Încruntă din sprîncene, văzînd că prințul îi întinde zîmbitor inelul, și spuse :

— Bine, se vede că ești un tînăr iscusit. Dar va trebui să mai treci printr-o încercare. Dacă vei reuși și de data asta, îți vei recăpăta sora. Dacă nu, să te duci de unde ai venit.

Îl sui pe tînăr în cel mai înalt turn al castelului și goli un sac cu semințe de mac, risipindu-le spre toate colțurile împărăției sale.

— Pînă mîine dimineață să-mi aduni semințele de mac, pînă la ultima, fără să se prăpădească vreuna din ele.

Și Regele Vînt plecă în zbor, lăsîndu-l pe prinț cu inima întristată. Cum să adune mulțimea de semințe de mac, pe care vîntul le împrăștiase spre colțurile lumii ?

Se plimba încoace și-n colo prin turn, copleșit de amărăciune. Dar, dintr-o crăpătură, îi apăru în față o furnică zburătoare, care-i grăi astfel :

— Nu fi amărît, prietene ! Ți-am promis să te ajut, îți amintești ? Du-te liniștit să te culci și voi aduna cu suratele mele semințele de mac.

Prințul, resemnat, se duse la culcare. Cînd se trezi, dimineața, semințele erau acolo, făcute stivă, și nu lipsea nici măcar una. Chiar în aceeași clipă sosi Regele Vînt și din nou își încruntă sprîncenele, cînd prințul îi încredință sacul cu semințe.

— Prea bine, ai meritat să-ți recapeți sora. Poți s-o iei cu tine.

Și-l conduse pe prinț într-o sală mare, unde se aflau douăsprezece tinere, care semănau între ele ca stropii de ploaie și surîdeau, spunîndu-i :

— Bine ai venit, frățioare, bine ai venit !

Tînărul privea nedumerit, cînd la una, cînd la alta, neștiind ce să creadă.

Dar, dintr-o dată, Regina albinelor îi zumzăi la ureche, șoptindu-i :

— Nu te teme, prietene ! Adu-ți aminte că ți-am promis ajutorul meu. Acum, privește cu atenție încotro am să zbor, căci aceea este sora ta, pe capul căreia am să mă opresc.

Prințul privi atent unde se așezase albina, se apropie de fată, o sărută și-i spuse Regelui Vînt :

— Ea mi-e sora.

Din nou își încruntă sprîncenele Regele Vînt și mormăi înciudat :

— Bine, bine, puteți să plecați.

Prințul și prințesa nu așteptară să le-o mai spună o dată, și se grăbiră să ajungă acasă, unde împăratul îi îmbrățișă fericit că-și regăsise copiii, băiatul chipeș ca un soare și fata gingașă ca luceafărul de dimineață.

Ianacek-tontul

A FOST ODATĂ un om care avea trei fii, un bordei și un biet petec de pămînt. Trăiau cu toții în mare sărăcie și, cînd cel mai mare dintre copii se ridică bine pe picioare, plecă în lume să-și facă un rost.

Merse el ce merse și, cînd ajunse în satul învecinat, începu să întrebe în dreapta și-n stînga, dacă nu avea nevoie careva de o slugă harnică și credincioasă. În cele din urmă, bătu la poarta unui boier, căruia i se dusese vestea că, de zgîrcit ce era, nici o slugă nu făcea mulți purici la el.

— Te tocmesc la mine, îi spuse băiatului, să-mi lucrezi un an de zile, dar cu o condiție : indiferent ce s-ar întîmpla, n-ai voie să te mînii. Dacă uiți cumva de învoială, pe loc îți tai nasul și te azvîrl în drum fără să-ți plătesc

o para. Iar dacă mă voi înfuria eu, îmi tai tu mie nasul și-ți plătesc simbria pe tot anul.

Băiatului nu-i prea miroseau a bine condițiile bogătanului, dar, neavînd încotro, încuviință cam acru și rămase.

A doua zi se sculă în zori și se duse la cîmp să are, iar stăpîn-sa îi pregăti demîncare. Aruncă într-o oală două verze, le sără și le puse la fiert. Cînd băiatul se întoarse înfometat la prînz, i le puse în farfurie, spunîndu-i :

— Asta-i tot pentru azi. Băiatul rămase dezamăgit, dar amintindu-și de învoială, își înghiți necazul.

Ca din pămînt se ivi lîngă el și stăpînă-su, care-l întrebă mieros :

— Nu cumva nu te-ai săturat ?

— Ba bine că nu, răspunse băiatul. Dar lăsă fiertura de varză neatinsă și ieși din casă.

A doua și a treia zi, povestea se repetă aidoma.

— Te pomenești că te-ai supărat, îl iscodi boierul cînd sluga se sculă de la masă pentru a patra oară cu burta goală.

— Cine nu s-ar supăra, cu un prînz ca ăsta, izbucni plin de obidă băiatul. Și pe dată stăpînul îi tăie nasul.

Băiatul se întoarse acasă umilit și fără bani, și fără nas. Cînd veni timpul, fratele mijlociu spuse c-ar merge și el să muncească la bogatul cu pricina, ca să se răzbune. Zis și făcut. Dar, din păcate, după o lună se întoarse și el la taică-său, cu capul în pămînt, fără bani și fără nas.

Atunci, cel mai mic dintre copii, căruia toți îi ziceau Ianacek-tontul, le spuse :

— Trebuie să mă duc eu însumi la boierul ăsta și să răzbun rușinea pe care ne-a făcut-o.

Degeaba încercară toți să-l convingă să renunțe la planul lui, socotind că, neghiob cum era, nu va rezista în slujbă nici măcar o singură zi. Dar toate rugămințile fură în zadar, căci Ianacek plecă, iar ceilalți rămaseră așteptîndu-l să se întoarcă și el fără nas.

Dar Ianacek nu era chiar așa de netot cum îl credea lumea.

Mîncă în toate zilele ce-i puneau stăpînii pe masă, mulțumea surîzînd pentru fiecare căpățînă de varză fiartă și boierul nu găsea nici un prilej să-l întrebe dacă era mulțumit sau nu.

Într-o zi, îl trimise pe Ianacek la tîrg cu grîu, spunîndu-i :

— Ianacek, ia-o înainte cu grîul ăsta spre tîrg, du-l la hambar și așteaptă-mă că sosesc și eu din urmă.

Ianacek dădu fuga la tîrg, vîndu grîul, băgă banii în buzunar și se duse la han, unde petrecu pînă seara tîrziu.

Apoi, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, o luă cîntînd încetișor către casă.

Stăpînul, care-l aștepta cu sufletul la gură, îl întrebă unde zăbovise atîta și ce făcuse cu grîul.

— Grîul l-am lăsat la hambar, așa cum mi-ai spus, și dacă am văzut și-am văzut că timpul trece și nu mai vii, m-am dus la han. Ce-o să se întîmple cu grîul, nu știu,

poate s-o găsi careva să-l fure de acolo. Doar nu ești furios, stăpîne ?

Boierul abia-și mai putea ține firea de mînie, dar se străduia din răsputeri să se arate indiferent.

Mai trecură cîteva zile și din nou boierul îl trimise pe Ianacek la tîrg, de data asta cu o turmă de porci. Îi dădu o adresă, îi spuse pe cine să caute și cîți bani trebuie să primească în schimbul lor. Și Ianacek porni.

Pe drum întîlni un negustor, făcu pe loc tîrgul cu el, vînzîndu-i porcii, băgă banii în buzunar și făcu calea-ntoarsă, plin de voioșie.

— Da' cum de venișI așa de curînd, îl întrebă mirat și cam neliniștit boierul.

— Păi, grozavă stradă m-ai trimis să caut, bombăni Ianacek. Noroiul mi-a ajuns pînă la cingătoare, iar pe porci i-a acoperit cu totul. Am încercat eu să-i trag afară, dar s-au înecat cu toții. Nu-i așa că nu te-ai supărat, stăpîne ?

— Trăsni-te-ar Dumnezeu, să te trăsnească, cum să nu mă supăr ? Mi-ai prăpădit o bogăție...

— Și un nas, rîse Ianacek, și îi reteză nasul la iuțeală.

Așa și-a răzbunat Ianacek cel prostănac frații, s-a întors acasă cu o mulțime de bani și cu nasul boierului cel zgîrcit pe deasupra.

De atunci, și-au sporit gospodăria și trăiesc cu toții în belșug și fericire.

(Repovestite de LI YU-GIU)

Cel mai frumos bărbat

DOMNUL ZHOU din ținutul Tzii era un om înalt de stat, întotdeauna spilcuit și chipeș nevoie mare.

Ca orice om bogat, domnul Zhou avea mai multe consoarte, adică era căsătorit cu mai multe femei deodată.

Prima dintre ele îi fusese hărăzită, cum era pe atunci obiceiul, de voința părinților. Ea era doamna de lume care îl însoțea în societate, era stăpîna casei și a întregii averi și numai ea purta titlul de doamnă și soție. Celelalte se numeau, mai simplu, neveste, și erau considerate slujitoare nu numai ale domnului Zhou, ci și ale „soției", de care trebuia să asculte orbește. Dacă se întîmpla să aibă aceeași reședință cu soția, era vai și-amar de bietele neveste.

De vreme ce nu se luaseră din dragoste, și așa cum se întîmpla de cele mai multe ori, domnul Zhou și soția sa nu erau legați prin nici un fel de sentimente. Înțelegerea lor era mai mult de ochii lumii.

Într-o dimineață, după ce se pregăti, își puse haine de sărbătoare și pălăria și se opri o clipă în fața oglinzii,

admirîndu-se satisfăcut. Întoarse capul și o întrebă pe soția sa :

— Spune-mi, ce părere ai : dintre mine și domnul Siu, cel din nordul orașului, cine e mai frumos ? M-aș putea oare măsura cu el ?

Soția îi răspunse :

— Fără îndoială că dumneavoastră sînteți mult mai frumos. Domnul Siu nici măcar nu s-ar putea măsura cu dumneavoastră.

Trebuie să spunem că acest domn Siu, care avea reședința în partea de nord a orașului, era vestit în tot ținutul ca cel mai chipeș și mai arătos bărbat.

Dar domnului Zhou nu-i venea să dea crezare spuselor soției. Se duse s-o întrebe și pe nevasta sa favorită.

— Vai de mine, îi răspunse aceasta, ce-ți trece prin cap ? Cum s-ar putea compara oare domnul Siu cu un bărbat atît de frumos ca dumneata ?

Într-o dimineață, domnul Zhou primi un musafir care avea de rezolvat afaceri cu el. Din vorbă în vorbă gazda îi adresă și musafirului întrebarea pe care o pusese soției și nevestei favorite.

Musafirul îi răspunse :

— Dumneavoastră îl întreceți, desigur, cu mult pe domnul Siu.

A doua zi se întîmplă ca însăși domnul Siu să vină să-l vadă pe domnul Zhou. Acesta îl măsură cu atenție pe musafir, compară fiecare amănunt și își dădu seama că, dimpotrivă, domnul Siu e cu mult mai frumos. Nici nu

se putea compara cu el. Se mai privi încă o dată în oglindă și își întări și mai mult această părere : era foarte departe de frumusețea domnului Siu.

Domnul Zhou fu atît de necăjit, încît nici nu mai putu dormi în noaptea aceea. Se gîndi mult și, spre dimineață, înțelese. „Soția îmi spune că eu sînt cel mai frumos doar ca să se laude pe sine, să se fălească. Nevasta îmi spune același lucru ca să mă măgulească și să-mi păstreze dragostea. Iar musafirul îmi spune că sînt cel mai frumos, doar pentru că are nevoie de mine."

Gluma proastă

ERAU ODATĂ doi voinici, buni prieteni, dar care se vedeau rar. Pentru că unul locuia în vestul orașului, iar celălalt în est.

Într-o zi se întîlniră din întîmplare pe stradă. Nu se mai văzuseră tare de mult. Bucuroși, s-au invitat reciproc la un pahar, să cinstească întîlnirea.

Intrară într-un birt și după două-trei pahare, unul dintre ei zise :

— Ia să cerem o listă, să vedem ce au de mîncare. Aș mînca ceva carne.

— Păi, tu ești din carne, eu sînt din carne, glumi celălalt. De ce să mai dăm banii. Hai să mîncăm din noi. Eu din tine și tu din mine.

Acuma, trebuie să vă spunem că voinicii sînt oameni cu totul deosebiți. Vorba și fapta sînt la ei totuna și nu se tem de nimic. Nici de dușman, nici de suferință.

Primul înțelese că tovarășul său a glumit. Dar, el trebuia să ia vorba în serios. Altfel, celălalt ar fi putut crede că se teme de durere.

Așa că scoaseră amîndoi săbiile, fiecare tăie din celălalt o bucată și începură să mănînce. Se veseleau în continuare, beau pahar după pahar, vorbeau tare și mai tăiau o bucată, înfulecînd-o. Pe fețele lor, nici urmă de durere, de suferință. Comandau mereu băutură, în timp ce sîngele din ei se scurgea, șiroaie, sub masă.

Curioșii se adunară și priveau cu gura căscată la acest spectacol îngrozitor : doi oameni veselindu-se cu băutura și mîncînd carne din propriile lor trupuri.

Dar cei doi voinici n-apucară să mai bea prea mult. Căzură amîndoi sub masă și-și dădură sufletul, nu ca doi voinici ce erau, ci ca doi proști care nu știau să deosebească o glumă proastă de un lucru serios.

Prostul lacom

ERA ODATĂ un om atît de lacom și apucător, încît nu putea vedea la cineva un lucru, fără a încerca să-l fure, să-l facă al lui.

Într-o zi, văzu că într-un templu nou se instalează un clopot mare și frumos. Puse gînd să-l fure, să-l ducă la el acasă.

Dar clopotul era greu. Avea cîteva sute de kilograme. Cum să-l ia, cum să-l ducă ?

Trebuie să spunem că pe vremea aceea arama era un metal foarte prețios, aproape ca și argintul. Așa că omul cel lacom, văzînd că nu poate lua clopotul întreg, se gîndi să-l spargă în bucăți. „Și-așa o să mă pricopsesc" — își zise.

Luă cu el un ciocan mare și porni, noaptea, spre templu.

Dar, pe drum, se gîndi : „clopotul sună foarte tare cînd îl lovești. Cum să fac ? Dacă mă aude cineva ?"

Mergînd și gîndindu-se, găsi soluția. Își astupă urechile cu ceară, să nu audă sunetul.

Deci, lacomul era și prost. Credea că, dacă nu aude el, nu aud nici alții.

Leac pentru nemurire

SE SPUNE că un împărat de demult, care ca toți împărații trăia în belșug și fericire, era chinuit de gîndul morții. Cum să pleci din viața asta atît de frumoasă, gîndea înălțimea sa, cînd nu știi ce te-așteaptă dincolo ?

Oare nu s-ar putea găsi un leac, ceva care să mă facă nemuritor ?

Hotărî să caute un asemenea leac. Toată împărăția primi poruncă strașnică să cerceteze, iar pentru cel ce va găsi se făgăduia răsplată împărătească.

Într-o bună zi veni la palat un om și spuse că el a găsit leacul căutat. Avea, într-o cutiuță de argint, un cocoloș de elixir. Susținea că e un leac sfințit, preparat cu sute de ani în urmă. Cine îl înghite, rămîne veșnic tînăr și, bineînțeles, nu mai moare niciodată, nici de moarte bună și nici de sabie sau de altceva. El venise din depărtare, mersese ani întregi, dorind să-i dăruiască împăratului acest elixir. Ceru să se înfățișeze înălțimii sale.

Împăratul porunci să-i fie adus străinul.

La ultima poartă a palatului, acesta fu oprit de un ofițer din garda imperială.

— E adevărat că elixirul adus de tine se poate mînca și că te face nemuritor ? întrebă ofițerul.

— Acesta e adevărul, răspunse omul. Altfel, cum crezi că aș avea curajul să mă înfățișez împăratului ?

Atunci, ofițerul se repezi la străin, îi smulse cutia din mînă și înghiți elixirul.

Dus înaintea împăratului, ofițerul susținea că el nu are nici o vină.

— Înălțimea ta, eu l-am întrebat pe acest om dacă leacul adus de el se poate mînca și el mi-a răspuns că da. Așa că el e vinovat, și nu eu.

Dealtfel, dacă el n-a mințit și leacul te face într-adevăr nemuritor, nu mă poți omorî. Am devenit nemuritor, și cum numai zeii trăiesc veșnic, eu sînt acum un zeu.

Iar dacă medicamentul adus de acest om nu-i decît o înșelătorie, cum vei putea, în bunătatea și înțelepciunea măriei tale, să iei viața unui ofițer de-al tău pentru un lucru de nimic ?

Împăratul fu nevoit să recunoască : ofițerul avea dreptate. Așa că, porunci ca omul să plece în treaba lui iar ofițerul să-și vadă mai departe de slujbă.

Acuma, dacă omul acela a fi spus adevărul, probabil că ofițerul mai trăiește și azi. Dacă-l întîlniți cumva, o să vă convingeți că povestea aceasta e adevărată.

Cine mi-a spus-o mie a auzit-o chiar din gura ofițerului cu pricina.

Feciorul și fantoma

DE UNDE ȘI CUM, nu se știe, în orașul Li-ten începu să umble o fantomă. Oamenii și-au dat seama de apariția ei după isprăvile ce le făcea. Avea obiceiul năstrușnic de a lua chipul și asemănarea unui om plecat sau care lipsea pentru o vreme. Bineînțeles, toate năzdrăvăniile pe care le făcea cădeau în seama omului respectiv, care, bietul, nu știa nici cu spatele.

Un om bătrîn și respectabil, cunoscut de toată lumea, se cam întrecu într-o zi cu băutura. Mergea spre casă amețit, pe două cărări. Fantoma luă înfățișarea feciorului său și îl întîmpină pe moșneag în drum. Se înțelege — nu ca să-l ajute. Dimpotrivă, să-l chinuiască, să-i pună tot timpul piedici și să-l tăvălească pe jos. Unchiașul ajunse acasă cu chiu cu vai, numai cucuie și vînătăi.

A doua zi dimineață îl chemă pe fiu și-l mustră cu asprime.

— Nu m-aș fi așteptat niciodată la asemenea purtare din partea feciorului meu, pe care l-am crescut, l-am îngrijit și l-am învățat meserie. Chiar dacă eu am greșit, luînd un pahar în plus, n-aveai dreptul să-mi faci una ca asta. Eu te-am făcut om. Iar tu te-ai purtat ca un dușman. De azi înainte nu te mai consider copilul meu.

Sărmanul flăcău nu fusese niciodată ocărît în felul asta. Plîngînd, încercă să-i explice tatălui.

— Bine, dar chiar tu m-ai trimis, ieri, dis-de-dimineață, în satul vecin cu treburi. Știi că am rămas peste noapte acolo și m-am întors abia adineaori. Am dormit la rudele noastre. De unde socoți acum că te-aș fi chinuit și te-aș fi bătut pe drum, cînd eu nici n-am fost acasă ? Și cum crezi că aș fi putut face eu una ca asta ? Mai bine bate-mă, omoară-mă, dacă te-am supărat cu ceva. Dar nu-mi spune vorbe atît de urîte și nu mă năpăstui.

Unchiașul se gîndi că fiul are dreptate. Fusese plecat din sat. Nu cumva o fi fost fantoma despre care tot vorbește lumea ?

Trecură cîteva zile de la această întîmplare.

Moșul se duse din nou la han să se cinstească în tovărășia unor prieteni. De data asta însă își luă sabia cu el.

Feciorul, văzînd că tatăl său pleacă spre han se gîndi : „Dacă-i iese iar în cale blestemata de fantomă ?“ O luă după bătrîn și stătu în preajma hanului, așteptîndu-l. Înăuntru nu putea intra pentru că obiceiul, buna-cuviință tradițională, nu îngăduie ca două generații diferite — tată și fiu — să bea la aceeași masă.

Moșul bău mai puțin ca data trecută, tocmai ca să poată înfrunta fantoma. Abia porni spre casă că-l și văzu pe fiu venindu-i în întîmpinare.

— Ei, las' că-ți vin eu de hac, fantomă spurcată, zise el printre dinți.

Îl lăsă pe băiat să se apropie și cînd îi fu la îndemînă, fără să scoată o vorbă, îl despică dintr-o singură lovitură.

Și uite-așa își omorî bietul om feciorul său adevărat, de frica celui prefăcut.

Umbra fricosului

ERA ODATĂ un om cam slab de minte și tare fricos. Din zori pînă-n seară tremura ca varga și se speria de tot ce vedea, de tot ce-i ieșea în cale.

Într-o seară, trebuia să se întoarcă acasă, venind din satul vecin. De fapt, lui îi era teamă să meargă pe drum după apusul soarelui. Dar, cum era o seară senină, cu lună plină, ce lumina ca ziua, și cum tot n-avea de ales, își luă inima-n dinți și porni.

Pe măsură ce se apropia de marginea satului, pe măsură ce casele se răreau și trecătorii se împuținau, groaza i se strecura tot mai mult în suflet. Cînd se văzu singur pe drum, fără picior de om împrejur, inima i se făcu cît un purice.

Lumina lunii îi cădea din spate, luminîndu-i calea ca-n palmă. Se vedeau ca ziua copacii, fîntînile de pe marginea drumului. Dar fricosul se temea și mai tare. Inima i se strîngea și bătea să-i spargă pieptul, ochii i se holbau să-i iasă din orbite. Cu fiecare pas picioarele i se făceau tot mai grele, parcă avea încălțări de plumb.

Hotărî să nu se mai uite înainte, pe drum, ci să meargă cu privirea în jos, la picioare. Dar, își văzu propria lui umbră : un cap cu părul măciucă.

„Aoleu ! Ce stafie cu capul mare !“ exclamă cu glas stins și picioarele i se înmuiară. Trupul i se chirci, apropiindu-se de pămînt. Umbra se îngheboșă odată cu el, ceea ce-l sperie și mai tare.

— Vai, mamă, a apărut acum și o stafie pitică ! Drumul e plin de stafii. Ce să mă fac ? Cum să ajung acasă ?

Se gîndi el cum să facă să nu mai vadă în ochi stafiile cele fioroase și în cele din urmă găsi o soluție. Se întoarse

cu fața spre lună și porni de-a-ndăratelea. Într-adevăr, acum nu mai vedea nici o stafie.

Dar, înaintînd cu spatele, mergea mult mai încet și cum frica nu-l părăsise cu totul, se grăbea să ajungă cît mai curînd acasă. Forță picioarele. Obosi curînd și pe spinare începură să-i curgă șiroaie de sudoare rece ca gheața. Pe măsură ce se grăbea și era tot mai obosit și mai agitat, i se părea că stafiile îl înconjoară din toate părțile. Erau gata-gata să se ciocnească de el. Nici nu mai știa cum să mai meargă, cum să se mai ferească.

Cu chiu cu vai ajunse bietul om pînă acasă. Dar, abia puse mîna pe poartă, că nu mai avu putere s-o deschidă. Zdrobit de oboseală și de frică, se prăbuși lîngă poartă, cu capul înainte.

Dormi acolo, în neștire, pînă dimineața. Iar cînd se trezi și-și dădu seama unde se află, înlemni de frică: cum de-a putut el să doarmă afară? Dacă dădeau de el niște stafii?

Metamorfoza

TRĂIAU CÎNDVA, demult, doi frați care se înțelegeau minunat. Țineau unul la altul ca umbra la omul ei. Ce mai încolo-încoace, se pare că de-atunci a rămas vorba că „se au ca frații".

Dar, nenorocirea vine cînd ți-e lumea mai dragă. Așa pățiră și frații despre care vă povestim.

Într-o bună zi, adică, de fapt, într-o zi rea, pentru că lucrurile rele nu se petrec în zile bune, frățiorul cel mic se îmbolnăvi de o boală ciudată. Parcă îl apucase strechea. Se închise în casă, încuie ușile și ferestrele, trase perdelele și nu mai voi să dea ochii cu nimeni.

Degeaba veni fratele mai mare să-i aducă mîncare. Nu deschidea ușa. Încercă să-l ademenească, aducîndu-i ceai fierbinte, dar ușa tot ferecată rămase.

Îngrijorat, fratele mai mare se duse după medic. Acesta veni, dar nu fu chip să vadă bolnavul.

Și așa, fratele bolnav stătu închis în casă timp de șapte zile și șapte nopți, fără să mănînce sau să bea ceva. Nimeni nu știa ce se petrece cu el, ce-l doare și de ce suferă.

Dar, la sfîrșitul celor șapte zile, bolnavul se transformase în tigru.

A opta zi, fratele cel mare auzi mișcare în cameră. I se păru foarte ciudat. Parcă ar fi fost înăuntru un tigru.

Cu teamă, dar și din curiozitate, îngrijorat de soarta iubitului său frate mai mic ce stătea închis acolo de-atîtea zile, fratele cel mare se apropie tiptil de ușă și desfăcu zăvorul încet, cu meșteșug. Băgă capul, să vadă ce se petrece.

Dar celălalt, transformat acum într-un tigru fioros, se repezi cu gura căscată și-l mîncă pe dată, cît ai zice peșteș.

Așa e cînd se transformă omul. Nu i se schimbă numai pielea. Nu capătă numai colți și gheare de animal. Dar i se transformă și inima.

Și, după cum, cînd era om ca toți oamenii, nu știa ce înseamnă să fii tigru, tot așa acum, cînd devenise tigru, uitase cu totul că la început fusese om.

Și își mîncă propriul său frate.

Prima impresie

PESEMNE CĂ ZICALA „peștele cel mare înghite pe cel mic" nu se potrivește și la șerpi, de vreme ce într-o baltă trăiau în bună înțelegere doi șerpi de apă, unul uriaș și unul mic, mic de-o șchioapă.

Acum, cică era o vară foarte secetoasă. Apa din baltă scădea în fiecare zi și cei doi șerpi începură să facă planuri de mutare. Știau ei că nu departe de balta lor curge un rîu. Acolo voiau să se mute.

Ei, dar ușor de zis și greu de făcut. Mai ales că între baltă și rîu trece drumul mare. Toată ziua e circulație: oameni, care, turme. Ba unii umblă chiar și noaptea. Și, se știe, oamenii cînd văd un șarpe, tăbărăsc pe el cu măciucile.

Cum să facă ei, cum să facă, apa scădea mereu de la o zi la alta și mutarea se amîna mereu „pentru mîine", căci drumul era mereu aglomerat.

Pămîntul începuse să crape de secetă și șarpele cel mare nu mai putea rămîne în baltă. Spuse celuilalt :

— Dacă mai stăm aici o să murim de sete. Așa, dacă încercăm să trecem drumul, tot avem o șansă de scăpare. Poate nu ne vede nimeni.

Șarpele cel mic rămase pe gînduri.

— Da, trebuie să ne mutăm neapărat, zise el. Dar vreau să ajungem la rîu, nu să ne lăsăm pielea în mijlocul drumului. Uite cum vom face : fiecare ia în gură coada celuilalt, și ne facem ca o roată. Ne îndreptăm spre drum rostogolindu-ne, pe unde-i mulțimea mai mare. Oamenii se vor speria, căci așa ceva n-au mai văzut niciodată. Vor crede că sîntem cine știe ce spirite sau zei. Cred că așa vom reuși să trecem nevătămați.

Făcură întocmai.

Trecătorii, nu numai că nu i-au atacat cu ciomegele, dar s-au oprit și s-au închinat, șoptind unul altuia că roata aceea care se rostogolește pe drum e un duh bun și că aduce ploaie.

Mai tîrziu, pe locul prin care au trecut cei doi șerpi, oamenii au înălțat chiar altare de rugăciune, în care trecătorii aprind și azi tămîie.

Ca să vedeți ce mult contează prima impresie. Doar nimeni nu văzuse acel „duh bun" decît vreme de cîteva

clipe, în timp ce se rostogolea cu repeziciune de-a curmezișul drumului.

Dacă l-ar fi observat cineva mai cu atenție și ar fi văzut că sînt doi șerpi, desigur că nu s-ar mai fi păcălit nimeni.

Vedeți ? Tocmai pe asta mizase și șarpele cel mic : pe spaimă, pe surpriză, adică pe prima impresie.

Și reușise cum nu se poate mai bine.

Banditul și Cotonogeală

ERA ODATĂ un bătrîn care avea doi fii. Omul nostru avea însă o fire tare ciudată. Voia să se deosebească de ceilalți în tot ce făcea. Toate obiceiurile erau la el pe dos, toate lucrurile din casă erau cu picioarele în sus și cu fața la perete. Ce mai, toate din jur erau precum îi era firea.

Pînă și numele copiilor erau la fel de ciudate. Cel mare se numea Banditul, iar pe cel mic îl chema Cotonogeală.

Într-o zi, fiul mai mare trebui să plece undeva departe pentru o treabă deosebită. Bătrînul îl conduse pînă la poartă, îi dădu toate sfaturile de cuviință și-și luară rămas bun. Se uită tatăl după fiu pînă cînd acesta se pierdu în zare. Atunci își aminti că a uitat să-i spună un lucru

important. Porni după el. Dar, după ce merse o bucată de drum, își dădu seama că nu-l mai poate ajunge. Începu să-l strige cît îl ținea gura :

— Banditule ! Banditule !

Trecătorii, văzînd un om bătrîn că strigă așa în urma unuia mai tînăr, alergară după fiu, îl prinseră și-l legară fedeleș.

Bătrînul înțelese că a făcut o greșeală și alergă să explice oamenilor încurcătura. Dar cum el avea mersul așa încet, îl strigă pe fiul mai mic în ajutor :

— Cotonogeală ! Cotonogeală ! Scapă Banditul !

Trecătorii începură să-l lovească, din toate părțile, care cu ce apuca, pe feciorul mai mare. Și erau cît pe-aci să-l omoare în bătaie, dacă nu ajungea la timp Cotonogeală, să-l scape.

Trei-Tăișuri

LACOMI ȘI ZGÎRCIȚI sînt toți bogătașii din lumea asta, dar unul hrăpăreț și nesăturat ca cel despre care vă povestim acum, nimeni nu mai pomenise. Zi și noapte era chinuit doar de un singur gînd, ce-l ardea ca para focului : cum să-și sporească averea, cum să mai apuce, prin înșelăciune, ceva de la alții. Dacă s-ar fi putut să adune el toată averea de pe lume, să nu mai lase nimic pentru restul oamenilor.

Lumea îl ocolea și de multă vreme nimeni nu-i mai căuta vorba. Îl porecliseră „Trei-Tăișuri".

Pe ogoarele sale nu mai voia să lucreze nici un localnic. Ca să-și mai găsească din cînd în cînd un lucrător, Trei-Tăișuri trebuia să se ducă departe, la oraș.

Mergînd odată la tîrg, întîlni un om nevoiaș și-l ademeni să vină să-l slujească, să-i lucreze pămîntul.

Trei-Tăișuri avea obicei ca în fiecare an, după strîngerea recoltei să-și plătească lucrătorii nu din grînele noi, adunate de aceștia cu sudoare, ci din cele vechi, rămase prin hambare și magazii din anul trecut, sau cine știe de cînd. În schimb, recolta nouă era dusă la tîrg și vîndută, preschimbată în argint. Cumpăra Trei-Tăișuri argintul cu ocaua și adunase de-a lungul anilor o mulțime de calupuri pe care le ascunsese peste tot, prin locurile tainice.

De la o vreme începu să-l chinuiască gîndul că va fi prădat. Visă chiar că l-au călcat hoții și i-au luat tot argintul adunat. Groaza i se cuibări în suflet. Nu mai putea dormi nopțile, se perpelea ca pe jar și-l treceau toate sudorile.

Ca să se liniștească, hotărî să poarte calupurile de argint la el.

Își făcu buzunare adînci, trainice, bine cusute, și le burdușì cu bucățile de metal strălucitor, de care nu se mai despărțea niciodată.

Iată că în acea vară se porniră niște ploi mari ce nu se mai terminau, de credeai că s-a spart bolta cerului.

Șuvoaie învolburate se rostogoleau din munți și apele tulburi ale rîului din apropiere se revărsară, inundînd tot satul. Puhoiul năvăli atît de repede, că lumea nici n-apucă să fugă. În casa lui Trei-Tăișuri, argatul Djan se uită ce să salveze, la repezeală, de furia apelor. Îmbrăcă o haină groasă, luă cîteva turte și le băgă în sîn, apoi se repezi afară. Văzînd că apele cresc și nu mai are unde fugi, se cățără într-un copac mare și rămuros din curte.

Bogătașul însă tot cotrobăia prin casă. Nu se putea hotărî ce să ia cu el și ce să lase. Dacă ar fi putut ar fi luat totul în spinare.

Apa îi ajunsese pînă la genunchi și el tot nu ieșea. Umbla apoi în apă pînă la brîu și tot nu se îndura să fugă : îi mai rămăseseră cîteva bucăți de argint. În cele din urmă, înotînd prin apa pînă la gît și tras de șuvoi ieși din casă și-l văzu pe Djan în copac.

— Ajutor ! Hei, Djan, salvează-mă ! Nu mă lăsa ! strigă el la argat.

Om săritor, argatul i-a întins mîna și l-a luat și pe el în copac.

Erau salvați amîndoi.

Dar ploaia nu se mai opri toată ziua. Turnă cu găleata și toată noaptea. Casele mai mici fură înghițite de ape. După încă o zi, nu se mai vedeau nici casele mai mari.

Cei doi se urcau mereu mai sus, în copac. Mai trecu o zi. Djan scoase din sîn o bucată de turtă, rupse o bucată și începu să molfăie. Bogatul scoase și el o bucată de

argint. Se uită la ea cu lăcomie : „Vai ce frumos și strălucitor e" își zise.

Și tot așa, cînd le era foame, țăranul scotea cîte o bucată de turtă și mînca, iar bogătașul scotea argintul și se uita la el, apoi îl punea din nou în buzunar.

Mai trecu o zi, apoi încă una.

Dacă văzu că apele nu se retrag, Djan micșoră porția de turtă pe care-și îngăduia s-o mănînce în fiecare zi. Bogatul flămînzea și strîngea în fiecare zi cureaua cu încă o gaură, uitîndu-se la argintul său.

După șapte zile, apele începură în sfîrșit să mai scadă. Trei-Tăișuri ajunsese numai pielea și ciolanele, iar Djan mai avea doar o bucată de turtă. Bogatul nu mai putu răbda și-i spuse :

— Uite, îți plătesc în argint bucata de turtă care ți-a mai rămas.

Țăranul se gîndi. Toată viața muncise din greu, dar nu reușise să adune atîta avere cît făcea această bucată de metal prețios. Dar, nici să moară de foame nu-i convenea.

— Dacă ți-o dau ție nu mai am eu ce mînca. Doar argintul nu ți-a ținut nici ție de foame. Așa că nu mă învoiesc. Milă mi-e de tine, dar de mine mi se frînge inima.

Apele vin repede și se retrag încet. Mai trecură cîteva zile. Djan mînca doar cîteva fărîmituri pe zi. Bogătașul însă nu mai rezistă. Slăbi în cele din urmă într-atîta, încît nu se mai putu ține în copac.

Căzu în apă înecîndu-se cu buzunarele pline cu argint.

TRĂIA ODATĂ un bogătaș poreclit „Ardei-iute". Era un om tare zgîrcit și hain. Ce mai, lumea spunea despre el că are suflet de cîine.

Ardei-iute avea un argat, pe nume Ciau-ta, care nu era de prin partea locului. Venise din alt ținut și argătea la boier de vreo șase-șapte ani.

Într-o zi, Ciau-ta se îmbolnăvi și căzu la pat.

Ciocoiul începu să-și facă fel de fel de socoteli :

— Va să zică, după ce că zace și nu muncește, mai trebuie să-l și hrănesc.

Pînă la urmă se hotărî să-l gonească din bătătură.

Ciau-ta era un om dintr-o bucată. Cinstit și drept, muncise din răsputeri atîția ani, dîndu-și tot cîștigul pe hrană și pe straie. Iar acum, la greu, rămăsese fără sfanț.

Porni la drum, tîrîndu-se ca vai de el, trăind din mila trecătorilor, și ajunse cu greu în satul lui. Acolo, povesti pățania rudelor. De la rude o aflară sătenii.

Ticăloșia lui Ardei-iute umplu de revoltă sufletele oamenilor.

— Cerule, cîtă nedreptate și lăcomie, se mirau toți. Cu ce-a greșit sărmanul Ciau-ta să fie aruncat așa pe drumuri ?

Oamenii hotărîră că argatul trebuie să se răzbune pe boier.

Dar cum ? Ușor de zis, greu de făcut.

Chibzuiră ei îndelung și pînă la urmă găsiră o cale.

— Punem mînă de la mînă, vindem care ce poate și adunăm bani mulți. Mai întîi trebuie să-l vindecăm pe Ciau-ta. Pe urmă...

Zis și făcut.

După ce argatul se înzdrăveni de-a binelea, cîțiva săteni merseră cu el la oraș și-i cumpărară haine frumoase, bogate, și o colivie cu un papagal. În scurt timp, învățară papagalul să spună numai aceste două vorbe : „așa este".

— Las' că-i venim noi de hac lui Ardei-iute, se bucurau sătenii.

Lăsară să treacă vreun an.

Apoi, Ciau-ta își îmbrăcă straiele cele noi, se ferchezui, luă cu el și colivia cu papagalul și se arătă la curtea bogătașului.

— Mă ardea dorul de dumneata, stăpîne, îi spuse el. Nu te supăra, rogu-te, că am venit să te văd și să te întreb de sănătate.

— O, dar ce înțolit ești ! Se vede că nu-ți merg prost treburile. Pe unde ai umblat mai bine de-un an ? Ce-i cutia aia pe care-o duci în mînă ?

Boierul era uluit de schimbarea petrecută cu argatul său. Îl credea mort de mult, și cînd colo, uită-te la el. Nici nu mai știa cum să-l primească mai bine.

— Vai de capul meu și de treburile mele, i-o întoarse Ciau-ta. Abia-mi cîștig și eu cîte ceva de-ale gurii. Dar, ce să-i fac, zîmbi el cu subînțeles, ridicînd colivia și arătîndu-i boierului papagalul, așa mi-a fost mie dat pe lume.

Ardei-iute nu înțelegea deocamdată nimic : care soartă, adică ? De ce îi arată papagalul ?

Dar argatul se făcea că nu pricepe curiozitatea stăpînului. Cum îl întreba de papagal, cum aducea altă vorbă, atîțîndu-i și mai mult nerăbdarea. În cele din urmă se lăsă înduplecat și-i povesti lui Ardei-iute, ca pe o mare taină, pe care nu trebuie s-o mai afle nimeni.

În timp ce mergea spre casă, bolnav și flămînd ca vai de lume, mînat numai de dorința de a-și da sufletul acolo unde se născuse, adormi într-o noapte la marginea drumului. În vis, îi apăru un moșneag cu barbă albă-albă și lungă. Acesta îi spuse că undeva, într-o pădure, trăiește un papagal care poate descoperi comorile îngropate, poate găsi aurul și argintul ascuns în pămînt.

A doua zi, povesti mai departe argatul, m-am dus la locul cu pricina și am cumpărat papagalul aproape pe nimica. De-atunci, viața mea s-a schimbat. Am cu ce trăi, nu mai muncesc atîta, și nu că mă laud, dar am mai și pus cîte ceva de-o parte. De-atunci, nu ne-am mai despărțit niciodată, eu și papagalul meu, și sîntem cei mai buni prieteni. Țin foarte mult la el.

Bogătașul asculta cu gura căscată. Dar, parcă nu-i venea a crede.

— Nu înghit eu povești d-astea. Dacă aș vedea cu ochii mei, aș mai crede. Dar așa, numai după vorbe...

Argatul, că a spus adevărul, că lucrurile stau întocmai cum a povestit, boierul, că nu crede în ruptul capului, și tot așa pînă cînd se hotărîră să facă o încercare.

Merseră amîndoi pe drum, argatul ducînd cu luare-aminte cușca, pînă ajunseră la o fîntînă. Ciau-ta dădu tîrcoale puțului, apoi se opri și ridică în dreptul obrazului colivia, întrebînd :

— Coco, frățioare, nu cumva e-ascuns pe-aici ceva argint ?

— Așa este, răspunse pasărea vorbitoare.

Ciau-ta luă lopata, săpă puțin și ce să vezi ? Dădu la iveală o oală cu arginți. Îi luară și porniră mai departe. Ajunseră la malul unei bălți.

— Nu cumva s-o fi aflînd îngropat pe-aici ceva aur, Coco, frățioare ? întrebă din nou Ciau-ta.

— Așa este !

Săpînd, argatul dădu la iveală, sub privirile lacome ale boierului, o grămadă de monede de aur. Boierul nu se mai putu stăpîni :

— Ascultă, Ciau-ta, îi zise, îți dau oricît, numai vinde-mi mie papagalul.

Argatul îi răspunse că i l-ar vinde cu dragă inimă, dar nu se poate despărți de el nici în ruptul capului.

„Las' că mi-l vinzi tu pînă la urmă", își zise boierul în gînd, în timp ce se întorceau acasă.

A doua zi, la conac se încinse o petrecere în toată legea. Masă bogată, băutură, lăutari, invitați tot unul și unul — bogătașii din sat și rudele de la oraș ale lui Ardei-iute.

În toiul mesei, boierul povesti musafirilor că e pe cale să facă o afacere grozavă : și le spuse în așa fel, de parcă vînzarea ar fi fost deja hotărîtă.

— N-o să aibă ce face Ciau-ta. O să se rușineze față cu atîta lume și o să accepte.

Bineînțeles, toți oaspeții săriră care mai de care să-l felicite pe Ardei-iute. Acesta ciocni cu toți, mai bău două-trei pahare, apoi se adresă lui Ciau-ta în gura mare, dinadins ca să-l audă toți :

— Îți dau pe el oricît îmi ceri. Nici nu mă uit la preț.

Ciau-ta se prefăcu oarecum încurcat și-i răspunse :

— Cum aș putea să-l refuz pe omul care mi-a fost stăpîn vreme de aproape șapte ani ? Mai ales în fața atîtor cinstite fețe ? Dar acest papagal e cea mai mare comoară a mea. Nu m-am despărțit de el nici zi, nici noapte, de cînd îl am. Dacă domnia voastră ține cu tot dinadinsul, eu vi-l vînd. Numai să-mi dați pe el prețul cuvenit.

Oaspeții și rudele boierului săriră în ajutor, să-l convingă pe argat.

— Pentru noi, și tu, și stăpînul tău sînteți totuna, îl lingușiră ei pe Ciau-ta. Nu ținem mai mult nici la unul, nici la celălalt. Fii sigur că ți se va da un preț mulțumitor.

Ardei-iute își freca mîinile și rînjea cu gura pînă la urechi. Nevasta veni lîngă el și-i șopti la ureche :

— Comoară ca acest papagal nu mai găsești alta pe lume. Fă așa fel să se învoiască. Dă-i de la bun început

toată averea : pămînt, casă, livadă, tot. Numai de s-ar învoi.

Bogătașul nu avea alta în cap decît să pună mîna pe papagalul năzdrăvan. Chemă notari și martori, întocmiră actele de vînzare și le semnară cu toții, punînd degetul.

Averea lui Ardei-iute aparținea de-acum lui Ciau-ta, iar papagalul intră în stăpînirea boierului. Acesta fu felicitat de toți oaspeții, care nu știau cum să-l mai lingușească, cum să se mai dea bine pe lîngă el. Doar avea să devină, de-acum înainte, și mai bogat.

Fericit la culme, Ardei-iute luă colivia cu papagalul și porni, urmat de oamenii lui, de rude și de prieteni. Sărea și alerga, bucuros că de-acum se va umple de aur și argint.

Ajunseră la malul unei ape. Ardei-iute întrebă papagalul :

— Frățioare, e pe-aici ceva argint îngropat ?

— Așa este.

Săpară tot malul. Săpară și în apă. Căutară zile și nopți. Nu găsiră nici urmă de arginți.

Plecară mai departe. Ajunseră, istoviți și supărați, la poalele unui deal.

— Se află ascuns pe-aici ceva aur ?

— Așa este.

Săpară ei ce săpară, dar nu găsiră nimic. Era și de înțeles : dacă nu pusese nimeni, de unde să fie ?

Ardei-iute își dădu abia acum seama că mîncase o păcăleală grozavă.

— Papagalule, nu cumva m-ai păcălit ?

— Așa este.

În culmea desperării, cu ochii injectați și cu obrazul verde-vînăt de furie, Ardei-iute trînti colivia de pămînt, cu toată puterea.

— Ai să mă bagi în pămînt de supărare, pasăre spurcată !

Papagalul reuși să iasă nevătămat dintre sfărîmăturile coliviei și se cocoțase pe creanga unui copac.

— Așa este, îi răspunse el cu glas strident, în timp ce-și scutura penele ciufulite.

Spintecătorul de dragoni

CICĂ ERA ODATĂ un om care voia cu tot dinadinsul să fie ca nimeni altul.

Într-o zi îi veni ideea să învețe o meserie nemaiîntîlnită. Atunci, într-adevăr, nimeni nu va mai fi ca mine, își zicea el în sinea lui.

Vîndu toată averea, luă pe ea o sumă foarte mare, vreo mie de leani și plecă în lume să găsească un meșter.

Se întoarse în sat abia după trei ani.

Bineînțeles, toată lumea se adună, curioasă, să-l vadă și să-l întrebe ce meserie grozavă a învățat, ce meșteșug deosebit a deprins în acest răstimp.

— Ei, bine, poate n-o să vă vină a crede, se laudă el în gura mare, dar am învățat de la un meșter iscusit cum să fac să omor dragoni.

Sătenii au rămas cu gura căscată. Se uitau unii la alții și nu știau ce să zică. Apoi începură să se întrebe între ei :

— Ați mai auzit așa ceva ?

— Ați mai pomenit una ca asta ?

Nimeni nu putea spune că a mai văzut, că a mai auzit undeva despre o asemenea meserie : omorîtor de dragoni.

— Și cum faci ca să-i omori ? întrebă unul cu neîncredere.

Omul nostru nu se lăsă prea mult rugat. Începu să le arate, să le demonstreze, cu gesturi largi, cum se spintecă un dragon. Făcea mișcări și salturi ciudate, însoțite de explicații amănunțite : ce fel de cuțite și arme se folosesc, cum se înjunghie dragonul, cu ce trebuie să-i spinteci burta, și alte asemenea năzdrăvănii.

Sătenii l-au ascultat o vreme cu multă luare-aminte, apoi au început să rîdă. Pînă la urmă s-au pornit toți pe rîs, în hohote, de se țineau cu mîinile de burtă și nu l-au mai lăsat pe spintecătorul de dragoni să-și termine demonstrația.

— Ai învățat, într-adevăr, o meserie neprețuită. Dar poate ne spui și unde ai de gînd s-o practici. Noi sîntem

uluiți de iscusința ta, dar nu știm unde ți-am putea găsi un dragon pe care să-l omori și să-ți arăți meșteșugul. Doar știi și tu că dragoni nu există decît în basme.

Maimuțele și castanele

ERA ODATĂ un om căruia îi plăceau foarte mult maimuțele. Avea pe lîngă casă o ceată întreagă. Știa să le dreseze, le vorbea ca și unor oameni și maimuțele îl înțelegeau. Cele mai bătrîne înțelegeau aproape tot ce le spunea.

Se știe că mîncarea preferată a maimuțelor sînt castanele.

Într-o zi, veni omul nostru, se așeză între maimuțele sale și le povesti că de-acum înainte vor avea castane multe-multe.

— Așa că fiecare maimuță va primi dimineața cîte trei castane, iar seara cîte patru.

Maimuțele înțeleseră, dar li se păru că vor avea parte de prea puține castane. Numai cîte trei în fiecare dimineață ?

Începură toate să țipe și să facă o zarvă de nu se mai auzea nici în cer, nici pe pămînt.

Ca să le potolească, dresorul se gîndi să le inverseze porțiile : cea de dimineață să le-o dea seara, iar cea de seară, dimineața.

— Liniște ! Faceți liniște ! strigă el. Dacă vi se pare puțin, vă dau dimineața patru castane la fiecare, iar seara, trei. Acum, cred că sînteți mulțumite, nu-i așa ?

De data aceasta maimuțelor li se păru că au într-adevăr mai multe.

Doar erau patru în fiecare dimineață.

Între cincizeci și o sută de pași

INTR-O BĂTĂLIE, soldații unui detașament atacau cu multă vitejie pe dușman.

Dar, între acești ostași curajoși și viteji erau și doi fricoși. Unul își pierdu boneta și centironul, celălalt își rătăci sabia și pușca. Alergau amîndoi înapoi, cît îi țineau picioarele. Primul alergase deja vreo sută de pași, iar al doilea cam jumătate pe-atîta, adică cincizeci de pași, cînd se opriră.

Cel care alergase doar cincizeci de pași strigă către celălalt :

— Rușine să-ți fie, lașule ! Fugi din fața dușmanului !

Se și găsise cine să-i facă celuilalt asemenea mustrare. Tocmai el, care fugise la fel de rușinos. Doar că rămăsese cu cincizeci de pași mai în urmă.

Parcă fuga nu-i tot fugă.

Șiretenia cîinelui

ERA ODATĂ un cîine atît de inteligent, încît înțelegea pînă și vorbele omului. Pentru stăpînul lui cîinele acesta era — lesne de înțeles — cea mai neprețuită comoară.

Dar cîinele nu înțelegea numai vorbele oamenilor, ci le ghicea chiar și intențiile.

Dar, ca orice ființă, cîinele avea și un cusur. Era tare pretențios cînd era vorba de găsirea unui loc potrivit pentru ceea ce cîinii obișnuiesc să facă la un gard sau la un pom.

Pînă la urmă, cel mai mult îi plăcu lui chiar fîntîna din fața reședinței stăpînului. Era atît de încîntat, încît ori de cîte ori trecea pe lîngă fîntînă, nu lăsa să-i scape ocazia. Bineînțeles, avea grijă să nu-l vadă nimeni.

Într-o zi însă îl văzu un vecin. Acesta chibzui și hotărî că trebuie neapărat să-i spună stăpînului nelegiuirea pe care o săvîrșise cîinele.

Dar cîinele i-a înțeles numaidecît intenția și nu l-a lăsat să intre în curte. Cum se apropia vecinul de poartă, cum îl mușca.

Iar vecinul, trebuie să spunem, era, din firea lui, foarte fricos. Și cel mai tare se temea de cîini.

Așa că, după vreo trei-patru încercări, văzînd că nu poate intra, renunță și se întoarse acasă.

Iar stăpînul, necunoscînd niciodată această batjocură, a continuat să-l iubească din toată inima pe înțeleptul său cîine, cîte zile a avut acesta.

Mamă de vînzare

ERA O VREME cînd, în China, oamenii se puteau vinde. Bărbații se vindeau ca slugi, fetele se vindeau ca soții sau ca doici, mă rog, fiecare om de vînzare era dat după priceperea și meseria lui.

La începutul acestui fel de negoț rușinos, se vindeau doar fete ca slujnice, ca neveste sau ca țiitoare. Apoi începură să se vîndă și femeile mai în vîrstă. Și dacă la început oamenii cumpărau oameni doar cînd aveau nevoie, după un timp au apărut și negustorii de oameni: cei care cumpărau ca să vîndă din nou, mai scump. Unii au cîștigat din asemenea negoț averi mari.

Într-un orășel, trăia un om tare sărac. Ce n-avea el mai nimic pe lîngă casă, dar de la un timp îi mergea așa de rău, că vîndu tot ce văzu cu ochii. Rămăsese, în casa goală-goluță, doar bătrîna lui mamă, care-și tîra bătrînețile de azi pe mîine.

Omului nostru îi veni ideea s-o vîndă. Dădu știre și căută cumpărător.

Nu după mult timp, veni un amator, o văzu pe bătrîna femeie și se înțelese cu fiul ei s-o cumpere ca slujitoare. Fiul era foarte satisfăcut. Pe o slujitoare se căpătau bani mai mulți.

Lumea însă era foarte mirată de asemenea vînzare, pentru că nu se mai pomenise pînă atunci ca cineva să-și vîndă un părinte. La poarta vînzătorului se adună o mare mulțime. Mama, care urma să fie vîndută, plîngea și-și blestema fiul nerecunoscător. Dar în cele din urmă biata femeie n-avu ce face. Trebui să plece cu stăpînul ei.

Ieșiseră deja pe poartă și se îndepărtau, cînd fiul alergă și-i ajunse din urmă. Căzu în genunchi în fața cumpărătorului, implorîndu-l cu lacrimi în ochi :

— Te rog să ai grijă de mama ! E foarte bătrînă și nu poate face cine știe ce treabă. Să fii bun cu ea și să-i dai mîncare mai consistentă. Și să o ferești de oboseală...

Nenorocitul. După ce-o vînduse, acum îi ducea grija !

Pasărea-Fënix

UN VÎNĂTOR colindă o zi întreagă și nu reuși să vîneze decît un fazan. Se întoarse în oraș cu fazanul în tolbă.

— Ce ai, omule, în tolbă ? întrebă un trecător. Ce pasăre e aia ?

Văzînd că trecătorul nu recunoaște un fazan, vînătorul îl păcăli.

— Cum, nu cunoști ? E o pasăre-Fënix.

— Ei, nu mai spune, se miră trecătorul. De mult auzisem eu de existența acestei păsări miraculoase. Dar, de văzut, nu văzusem niciodată. Ia să văd și eu cum arată ! Aș îndrăzni să vă întreb dacă nu cumva o vindeți.

— Dacă ai buzunarele pline, poate să stăm de vorbă, răspunse vînzătorul.

Trecătorul scoase zece leani argint și-i întinse vînătorului, rugîndu-l să-i dea în schimb pasărea.

Văzînd atîta bănet, vînătorul începu să se codească. Nu-i venea să creadă, gîndindu-se că celălalt glumește : cum să dea zece leani pe-o pasăre rănită ?

— Parcă nu prea aș vinde-o, zise el.

Dar trecătorul insistă. Mai adăugă încă zece leani și-i luă pasărea, lăsîndu-l pe negustor cu gura căscată și cu banii în mînă.

E locul să spunem că omul nostru, cumpărătorul, avea de mulți ani un gînd tainic, un vis al său. Știind că pasărea-Fënix aduce fericirea deplină, voia să-i dea în dar împăratului o asemenea pasăre.

Chiar în aceeași zi, începu să se pregătească pentru a merge la împărat. Pusese fazanul într-o cușcă și nu se mai uită la el.

A doua zi de dimineață, găsi pasărea moartă. Îl cuprinse o mare jale. Nu-i părea rău după banii aruncați. Nici nu se gîndea la asta. Dar regreta foarte mult că n-a apucat să-i ducă pasărea-Fënix împăratului. De supărare, se îmbolnăvi și căzu la pat.

Vestea se împrăștie ca vîntul. În scurt timp, toată țara află că acel om avusese o pasăre-Fënix, că voise s-o dăruiască împăratului.

Află și împăratul și fu foarte impresionat.

Voinicul și tigrii

DOI TIGRI uriași se luptau într-o zi pe culmea unui munte, umplînd împrejurimile cu răcnetele lor fioroase.

Un luptător voinic și neînfricat, aflat prin apropiere, scoase sabia din teacă și se repezi spre vîrf, cu gînd să ajungă la ei și să-i răpună pe amîndoi.

Un înțelept ieșit din întîmplare în calea voinicului, îl întrebă pe acesta încotro se grăbește, cu cine vrea să se lupte.

— Nu vezi ? răspunse voinicul. Vreau să folosesc prilejul de a omorî doi tigri dintr-o singură lovitură. Nu pot lăsa să-mi scape ocazia de a-mi face cunoscută în toată lumea vitejia mea fără seamăn.

— Bine, bine, răspunse înțeleptul zîmbind cu înțelegere. Numai nu știu dacă ai băgat de seamă că tu ești unul singur, iar pe munte sînt doi tigri. Sau poate ai de gînd să le servești o masă ? Nici pe-o masă n-ar avea ce pune din tine.

Și, ia spune, cum le vei nimeri capetele, în învălmășeala luptei ? Dacă ai avea și mintea ageră pe cît ți-e brațul de tare, nu te-ai grăbi așa. Ai aștepta pînă ce tigrul mai slab va fi sfîșiat de cel mai puternic, care va rămîne și el cu răni grave. Atunci vei răpune fiara rămasă fără prea mare trudă și fără să-ți pui în joc viața. Cît despre mîndrie, va fi la fel de mare, căci vei avea doi tigri morți, iar tu vei fi cu totul nevătămat.

Îl invită pe omul nostru la palat, îi mulțumi și-l dărui însutit.

Scoica și barza

O SCOICĂ uriașă se lăfăia pe malul rîului, într-o amiază senină de vară.

O mîngîiau razele calde ale soarelui și o desmierda unda răcoroasă ce spăla din cînd în cînd țărmul nisipos.

Păsind din întîmplare pe-acolo cu picioarele sale lungi, un cocostîrc n-avu ce face și-și băgă în scoică ciocul său cît toate zilele.

Valvele se închiseră brusc, imobilizînd ca într-o menghină pliscul cocostîrcului.

— Pînă la urmă tot scap, zise barza către scoică. Vezi că azi n-are de gînd să plouă. Mîine de asemenea va fi cald și secetă. Așa că poimîine te vei usca și vei muri, ca o netrebnică ce ești.

— Pînă să mă usuc eu, nu știu dacă n-ai să te înăbuși tu, cu limba ta ascuțită și cu picioroangele tale cele lungi cu tot. Am să te țin așa toată ziua și n-am să-ți dau drumul nici mîine...

Disputa ținu așa o bună bucată de vreme. Nici unul dintre cei doi nu se lăsa.

Norocul unui bătrîn pescar, care tocmai trecea pe-acolo. Le-a prins pe-amîndouă de vii și fără nici un efort.

Un tratament eficace

TRĂIA DEMULT-DEMULT un medic foarte renumit. Vindeca orice boală. Însuși împăratul, care suferea de o boală gravă, fusese tămăduit de bătrînul doctor. Fiul împăratului fusese și el tratat, și tot de o boală socotită aproape de nevindecat.

Bineînțeles, faima doctorului crescu și mai mult.

Un om bogat, pe nume Zhan, se îmbolnăvi într-o bună zi și căzu la pat. Avea toată spinarea numai buboaie. Trimise după medicul cel vestit și acesta veni de îndată.

Trebuie să spunem că în vechea Chină, a-ți arăta altuia trupul era considerat o necuviință atît de mare, încît nici bolnavul nu-și lepăda vreodată veșmintele în fața doctorului. Mai ales cînd avea de tratat o femeie, medicul nu-i putea vedea decît mîna, sau chiar numai locul unde se ia pulsul. Restul era îmbrăcat, învelit și acoperit cu grijă.

Lesne de înțeles că tratamentul se făcea mai mult pe ghicite, medicul trebuia să aibă calități extraordinare, să înțeleagă după puls, temperatură și după ritmul respirației, ce are de făcut.

— M-ai chemat să te vindec, îi spuse doctorul cel vestit domnului Zhan. Nu te temi de durere?

— Doctore, mă dau cu totul pe mîinile dumitale. Fă tot ce crezi. Consideră că nu mă tratezi pe mine, ci că-ți oblojești propria-ți spinare. Să faci cu spinarea mea exact ceea ce-ai face cu-a dumitale.

Avînd o asemenea învoială, doctorul îl consultă și îl trată cu multă atenție și grijă, după știința sa, și în scurt timp domnul Zhan se vindecă deplin.

Altfel, dacă ar fi procedat ca toată lumea pe vremea aceea, cine știe cît ar fi suferit, sau dacă ar fi scăpat vreodată.

În orchestra imperială

ÎNTRE VECHILE instrumente de cîntat chinezești se află unul, asemănător flautului, numit liu.

Un împărat iubea foarte mult acest instrument. Îi plăcea nespus de mult sunetul lui cristalin. Dar nu voia să-l audă solo, ci numai într-o orchestră formată din sute de asemenea instrumente, care să facă să răsune tot palatul. Atunci era el foarte mulțumit.

Mulți oameni care habar n-aveau să cînte din liu se strecurară, prin relații și intervenții, în orchestra împăratului. Țineau instrumentul în mînă și mișcau din degete, făcîndu-se doar a cînta, dar nescoțînd nici un sunet.

Un nobil, pe nume Kuo, care habar n-avea nici el să cînte din liu, se duse la palat, se prezentă împăratului și fu primit în orchestră.

Bineînțeles, pentru această muncă primea mulți arginți pe lună.

După moartea împăratului, se urcă pe tron fiul acestuia. Și lui îi plăceau instrumentele, și el iubea muzica. Dar îi plăceau mai mult instrumentele solo, nu cele în grup.

Așa că domnul Kuo, la fel cu toți cei ce făceau parte din orchestă, dar nu știau să cînte, dispăru fără ca măcar să-și ia ziua bună.

SĂRMANUL moș Huan ! Toată lumea îl compătimea. Și pe bună dreptate ; în viața lui a avut parte de prea puține bucurii. Grijile și necazurile s-au ținut scai de el încă din tinerețe.

De fiecare dată cînd își aducea aminte cum și-a pierdut nevasta și a rămas cu cele două fete, îl podideau lacrimile ; mezina nici nu mergea în picioare cînd a rămas fără mamă.

Moș Huan n-a mai adus în casă altă femeie și a devenit pentru cele două copile și mamă și tată. Și cît e de greu să crești doi copii ! Mai ales pentru un tată. Dar moș Huan nu s-a plîns niciodată nimănui.

Cînd se întorcea de la cîmp, îl mai oprea cîte un cunoscut să-l întrebe :

— Ce-ți mai fac copilele ?

— Ce să facă, răspundea el, cresc, săracele, dar nu știu ce-o să mă fac cu ele, că-s cam urîțele !

Cam așa răspundea Huan celor ce-l întrebau de fiicele lui. Și se știe cum e în sat : gurile rele ale babelor fac imediat din țînțar, armăsar.

— Cele două fete sînt așa de urîte, că lui moș Huan îi e rușine să le lase să se uite peste gard, spuseră ele o vreme, și apoi îl lăsară în pace.

Moș Huan își văzuse de-acum cele două fete mărișoare, și le iubea ca pe lumina ochilor din cap. Mai de-

grabă și-ar fi dat viața, decît să se despartă de vreuna din ele.

Tocmai dragostea aceasta nemărginită îl făcu pe moș Huan să țină fetele închise în casă și să le ferească strașnic de ochii lumii. Veni și vremea măritișului. Dar la poarta lui moș Huan nu bătu nici un pețitor. Și cum ar fi putut să bată cineva, cînd cei cu fete de măritat scorneau tot felul de vorbe?

— Muma pădurii e mai frumoasă decît fetele lui Huan, spuneau unii.

Iar o hîrcă de babă se jură c-a văzut cu ochii ei pe cele două fete ale lui Huan.

— Una n-are dinți în gură; a doua e cocoșată și c-un ochi se uită la făină, iar cu celălalt la slănină. Mă rog, dacă le vezi îți piere somnul, spunea ea, deși habar n-avea de înfățișarea celor două fete.

Despre urîțenia fetelor lui moș Huan se duse vestea pînă în satele cele mai îndepărtate.

Într-o bună zi, cineva bătu la poartă. Întîi încet, apoi tot mai tare. Cele două fete se tot iteau pe după perdele, să vadă cine bate, dar moș Huan nu le lăsa.

— Să nu ieșiți decît după ce pleacă străinul, se răsti moșul, și plecă spre poartă.

— Bună ziua, moșule, zise străinul.

— Bună să fie, precum ți-e inima, și, deschizînd poarta, moșul îl întrebă pe necunoscut:

— Ce treburi te aduc, tinere, pe la casa mea? N-ai putea veni altădată, dacă nu-i zor?

— Ba-i zor, dar aici în drum nu-i loc nimerit pentru vorbă, i se răspunse.

Moș Huan nu avu încotro și-l invită pe necunoscut în casă, cu gînd să termine cît mai repede discuția cu el și să-i arate poarta pe unde venise.

De cum intră în casă, necunoscutul, care auzise și el atîtea despre fetele gazdei, nu-și putu stăpîni uimirea cînd văzu toate strălucind de curățenie, flori la ferestre și pe masă. Mă rog, toată casa arăta de-ți era mai mare dragul, dar fetele nu se vedeau nicăieri.

Moșul își dădu imediat seama cam ce căutau privirile tînărului, și se bucura în sinea lui că-și alungase fiicele în cămăruța din spate, fără să-și dea seama că ele auzeau totul și vedeau printr-o ferestruică ascunsă de-o perdea, ca și cum ar fi fost și ele în cameră.

— Nu prea am vreme de pierdut, mai ales că mîine mă duc la pădure, îl luă repede moșul pe tînăr, iscodindu-l totodată cu privirile lui reci. Tînărul își dădu seama că moșul nu prea are chef să-l asculte, așa că se hotărî să vorbească cît mai puțin și să spună totul deschis, de la bun început.

— Știu că ai două fete. Eu am venit să ți-o cer în căsătorie pe cea mare. N-am văzut-o, dar o iau de nevastă oricum ar arăta.

— Mai întîi, am să-ți spun că fata mea e urîtă și n-o să-ți placă. Apoi, trebuie să știi că nici avere n-are și,

după aceea, cum mi-aș da fata după unul pe care îl văd pentru prima oară în viața mea ?

Vorbele moșneagului nu-l descumpăniră pe tînăr, care răspunse pe loc :

— Nu umblu nici după frumusețe, nici după avere. Și acum îți voi depăna firul vieții mele.

Așa începu tînărul să povestească cum rămînînd orfan de mic copil, s-a hrănit cu pîinea amară a străinilor. Neamurile apropiate i-au luat toată averea și, pînă de curînd, se știa cel mai sărac om din lume. De asta nici nu se însurase. Nici un gospodar nu voia să-și dea fata după un om sărac, deși era frumos și chipeș la trup.

„Dacă bogătanii nu vor să-și lase fetele să se mărite cu un sărac, o fată de-a lui moș Huan, pe care nu-l prea încurcă averile, ca și pe mine, își spusese tînărul, tot o să iau eu, fie ea oricît de urîtă".

— Și uite, pentru asta am venit la matale, moș Huan, încheie el.

Neastîmpăratele de fete au văzut și au auzit toată discuția. Cea mai mare se roși puțin, căci îl îndrăgise pe flăcău de cum îl văzuse intrînd în casă.

La drept vorbind, nici lui moș Huan nu-i displăcu tînărul, dar în mintea lui mai iscodea unele piedici, poate-poate să-l facă pe tînăr să plece și să-i lase fata în pace.

— Fata mea nu vrea cu nici un chip să plece de la casa părintească și, vezi bine, căsuța ni-i cam mică, spuse moș Huan.

— O să facem una nouă alături, răspunse tînărul.

— N-avem pămînt și nici cu ce l-am putea munci, nu se lăsă moșul.

— Nu vor fi oameni mai fericiți ca noi, îi întorcea răspunsul tînărul petitor. Fără să știe careva, continuă el, înainte de a muri, mama a lăsat în păstrare, la cel mai bătrîn om din sat, un diamant de mare valoare, cu condiția să mi-l dea în ziua nunții. Vezi, așadar, că vom fi și bogați. Moșul își dădea seama că nu-l mai poate alunga pe tînăr și făcu ultima încercare :

— Să zicem că ți-aș da fata, zise el, trecîndu-și palmele peste barba lungă și privind șiret chipul tînărului, dar vezi matale că nu-i acasă și n-ai s-o poți vedea decît în ziua nunții.

— Tare îndărătnic mai ești, moșule, dar fie cum zici. Fata tot ai să mi-o dai însă de nevastă.

Și uite așa, nu avu încotro moș Huan și trebui să-și pregătească fata cea mare de nuntă.

Veni și ziua sorocită. Pas să mai încapi în ograda lui moș Huan, sau măcar în uliță. Tot satul se adunase acolo, vorbindu-se că acum moș Huan n-o să mai aibă încotro și o să scoată la vedere pe cele două fete.

Cînd sosi mirele, apăru pe prispa casei și moș Huan cu fetele lui. Cea mare era în găteli de mireasă, iar cea mică era îmbrăcată cu o rochie înflorată.

Toți cei de față rămaseră muți de admirație. Frumusețea celor două fete întrecea orice închipuire.

Tînărul mire se zăpăci cu totul cînd își văzu aleasa și ar fi rămas împietrit locului dacă mulțimea nu l-ar fi împins spre prispă cu urări de fericire și chiote de veselie. Și avu loc o nuntă ca-n povești.

Moș Huan n-a avut parte de timp nici cît ar bea un pahar cu vin. Unul termina și altul începea să-i ceară pe mezină în căsătorie, așa că moșul se resemnă și la o săptămînă avu iar nuntă mare în bătătură. Asta-i povestea despre cele două fete ale lui moș Huan.

Și cam de pe atunci a rămas printre flăcăi vorba: „Mă duc în pețit, poate găsesc și eu vreo „urîtă" de-a lui moș Huan".

Un ajutor dat la timp

ÎNTR-O PRIMĂVARĂ, domnul Tuan avu asemenea ghinioane în negoț, merse din rău în mai rău, încît își risipi toată averea. Se văzu peste noapte sărac de n-avea ce pune-n oală.

Gîndindu-se în fel și chip cum să facă, pe unde să scoată cămașa i se păru că întrezărește undeva o rază de speranță.

Căută un om de încredere și-l trimise la un prieten vechi, mic dregător, să împrumute niște orez.

Prietenul, care aflase între timp tot ce i se întîmplase domnului Tuan, răspunse trimisului:

— Îl ajut cu mare plăcere, desigur. Să nu-și facă nici un fel de griji. Spune-i doar să aștepte puțin, pînă mai spre toamnă. După ce-mi strîng recolta, după ce-mi încasez arenda de la toți țăranii, am să-i trimit negreșit trei sute de arginți.

Întorcîndu-se de la dregător cu mîinile goale, trimisul povesti domnului Tuan spusele vechiului său prieten.

Din întîmplare, cei doi se întîlniră chiar a doua zi.

Cu mînie abia reținută, domnul Tuan îi povesti prietenului.

— Cum veneam adineaori pe drum, cineva mă striga din spate. Mă uitam înapoi și nu vedeam pe nimeni. Pînă la urmă, observai un crap, zbătîndu-se între viață și moarte, în șanțul săpat pe mijlocul drumului de roțile căruțelor.

— Ce-i cu tine aici? l-am întrebat.

— M-au adus apele tocmai din marea de est și am ajuns pînă aici. Dar apele s-au retras și uite că am rămas pe uscat. Fii bun și salvează-mă. Adu-mi un ulcior sau o găleată de apă și varsă peste mine. Poate o mai duc cîteva zile, pînă vin niște ploi mai mari.

— Vai, se poate să te las așa, zise domnul Tuan crapului. Te ajut numaidecît. Ai puțină răbdare, pînă mă duc la stăpînul ținutului de est, să vorbesc să-mi dea

voie să trec prin ținutul lui, pînă la marea de est. Dacă-mi dă voie, îți aduc neapărat apă și te salvez.

Ei bine, povesti domnul Tuan, mai departe, ce crezi ? În loc să-mi mulțumească, crapul s-a supărat foc și mi-a strigat :

— Eu te-am rugat să-mi aduci puțină apă să-mi astîmperi setea. Dacă-i vorba să aștept atîta, poate oasele să mi le stropești, cu apa adusă tocmai din marea de est.

(Traducere din limba chineză de EUFROSINA DOROBANȚU)

Nurorile din oglinzi

ERA ODATĂ o cîmpie așa de întinsă, încît un cal bun nu putea să-i dea ocol nici în zece zile. Acolo, pămîntul era nesfîrșit, iar cerul de necuprins. Și dacă te uitai în cele patru zări, nu vedeai decît linia cenușie a orizontului. Numai în partea de sud-vest abia se zăreau contururile străvezii ale unor munți. În această cîmpie se găseau numeroase sate mari și mici. Într-un sătuleț de aici, trăia o bătrînă bună și inimoasă, care avea doi feciori frumoși și deștepți. Bătrîna dorea din tot sufletul să-și vadă feciorii la casele lor și să-și crească nepoții. Feciorii însă nu înțelegeau dorința mamei. Și a trimis bătrîna pețitori în cele patru zări, care au umblat pînă și-au făcut praf încălțările, dar nu au găsit nurori potrivite pentru feciori. De aceea, bătrîna mamă era tot mai mîhnită. Într-o noapte, neputînd să doarmă, a coborît din kang [1] și a ieșit în curte. Era miezul nopții. Bătrîna și-a îndreptat fața spre cerul plin de stele și oftînd adînc a zis : „Cine știe la ce fel de nurori se gîndesc feciorii mei ?“

[1] Kang — pat chinezesc construit din cărămidă și lut, care se încălzește pe dedesubt.

Deși bătrîna a rostit aceste cuvinte cu voce slabă, noaptea fiind nespus de liniștită, ea a crezut că a fost auzită pînă și de stele. Deodată, a văzut cu teamă cum se ridică plutind dinspre sud-vest o lumină albă puternică, care, pe măsură ce se apropia, devenea din ce în ce mai rotundă, mai mare, ajungînd cam cît luna de pe cer, care a coborît în curtea ei. Bătrîna a fost orbită o clipă, dar imediat și-a deschis ochii și a văzut cum în cercul alb și luminos stătea un bătrîn cu barba albă, cu un sceptru cu capăt de dragon în mînă. Bătrînul avea trupul mai luminos chiar decît cercul și fața strălucitoare și blîndă. Barba lungă și albă s-a mișcat și o voce a spus :

— Ți-am adus nurori la feciori !

Bătrîna, întristată, a spus :

— Bătrîne, mă tem că te-ai obosit în zadar. Nici un fel de nurori nu pot mișca inimile feciorilor mei ! Dar unde-s nurorile ? Unde sînt pețitorii ?

Bătrînul a izbucnit în rîs și jucîndu-și barba a zis :

— Nu-i nevoie de pețitor care să lege firul roșu [1] și nici de caretă împodobită. Iată am aici două oglinzi rotunde, colorate, și să nu-ți închipui că-i o păcăleală ; nurorile tale se află cu adevărat în aceste oglinzi. În fiecare an, la trei ale lunii martie, la miezul nopții, dacă vei îndrepta oglinzile spre sud-vest, oglinzile îți vor arăta drumul care duce la nurori.

---

[1] Credință populară după care mirii erau legați de firul roșu al soartei.

Zicînd acestea, bătrînul scoase de la piept două oglinzi mici, rotunde. Apoi, ca un soare care răsare, cercul luminos s-a înălțat în văzduh și a început să plutească spre sud-vest, asemănîndu-se cu o cometă care piere încet de pe boltă.

Bătrîna s-a întors în casă, și-a sculat feciorii și le-a dat cîte o oglindă. Băiatul cel mare, uitîndu-se în oglindă, a văzut o fecioară îmbrăcată în roșu, care i-a zîmbit și apoi și-a plecat privirea spre o floare de bujor roșu, pe care o ținea în mînă. Feciorul cel mare, uitînd pentru o clipă că fata ce-o vedea nu era decît în oglindă, a spus :

— Mamă, înainte de a pleca capul, mi-a zîmbit, nu pot să nu răspund sentimentelor ei. Mamă ! Dă-mi voie să mă însor cu ea !

La vorbele băiatului, bătrîna înlemni.

La rîndul său, cel de al doilea fiu, uitîndu-se în oglinda lui, a văzut o fecioară îmbrăcată în haine verzi, care l-a privit cu blîndețe și apoi și-a plecat privirea spre o floare de bujor verde, pe care o ținea în mînă. Și el a uitat pentru o clipă că fata pe care o vede nu este decît în oglindă și a spus :

— Mamă, fata aceasta avea în privire ceva numai pentru mine, încît m-a mișcat. Mamă, dă-mi voie să mă însor cu ea !

Plîngînd și rîzînd de bucurie, bătrîna le-a spus :

— Fiii mei, nu vă prostiți, ceea ce ați văzut nu erau decît niște umbre în oglinzi. Cum o să vă însurați cu ele ?

Auzind cuvintele maică-si, feciorul cel mare și-a plecat capul cu tristețe, iar feciorul cel mic și-a încruntat sprîncenele cu mîhnire.

Au trecut cîteva zile și feciorii continuau să fie triști și îngînduraţi, încît biata mamă a fost nevoită să le destăinuiască spusele bătrînului.

La trei ale lunii martie, bătrîna le-a spus :

— Fiii mei, orice ar fi, nu pot să vă las să plecaţi amîndoi. Cine știe ce primejdie vă paște.

Feciorul cel mare a spus :

— Frăţioare, lasă-mă pe mine să plec primul !

Iar bătrîna a adăugat :

— Fratele tău e mai mare decît tine, trebuie să-l lași să plece primul !

La miezul nopții, feciorul cel mare a ieșit în curte și îndreptînd oglinda spre sud-vest s-a uitat în ea. Deodată, în oglindă i s-a arătat o rază albă, care ducea pînă la munții din sud-vest, ce nu mai apăreau ca niște contururi, ci ca niște stînci ciudate, acoperite cu păduri dese, cu vîrfuri de fier. Și văzînd cu ochii această rază albă s-a transformat într-un drum luminos. Băiatul cel mare și-a luat rămas bun de la bătrînă și de la frăţior și a pornit pe drumul ce i s-a arătat în oglindă.

Pe înserate, feciorul cel mare a ajuns la capătul drumului, la poalele munţilor. Ocolind poalele munţilor, a văzut o peșteră luminoasă în care ședea bătrînul înconjurat de lumină. Amintindu-și de vorbele mamei, a re-

cunoscut în acesta pe bătrînul care-i dăruise oglinzile. Înaintînd, a întrebat cu respect :

— Bunicule, am ajuns la capătul drumului. Încotro trebuie să mă îndrept spre a găsi fata din oglindă ?

— Bătrînul l-a lăudat, zicîndu-i :

— Bravo, flăcăule, în sfîrșit, ai venit ! Fata pe care ai văzut-o locuiește pe marele munte din partea de apus a acestor munți și pentru a ajunge la casa ei trebuie să treci mai întîi muntele tigrilor și prăpastia monștrilor apei. Fecioara din oglindă este în stăpînirea zgripțuroaicei, care a transformat-o într-un bujor roșu și a sădit-o în grădina din spatele muntelui. Pentru ca ea să se transforme în om, trebuie să pătrunzi în grădină și să îndrepți oglinda asupra ei. Și acum, după ce știi toate astea, rămîne la voia ta dacă te duci sau nu.

După ce s-a gîndit, feciorul a spus :

— Bătrîne, dacă am ajuns pînă aici, nu mai pot să dau înapoi.

— Dacă ai curaj să te duci, eu te voi ajuta. Îți voi da un bici și un franjure de mătase și te voi învăța cum să folosești aceste obiecte, dar să nu care cumva să uiți ca atunci cînd le folosești să șovăi vreun pic, l-a sfătuit bătrînul.

Apoi a luat biciul și franjurele și le-a pus în mîna băiatului, dîndu-i povețe cum să le folosească și numai după aceea i-a arătat drumul.

Pornind pe drumul arătat, după multe zile, băiatul a ajuns în apropierea vîrfului muntelui, de unde, privind

drept înainte, a văzut cum din fața muntelui alăturat, format din stînci ciudate și acoperit cu păduri dese, se înalță o ceață neagră. După un scurt popas, s-a îndreptat către acest munte. Și de ce mergea, de aceea era mai greu de mers ; obstacolele deveneau din ce în ce mai mari. Cînd era mai obosit și cu trupul lac de sudoare, din vîrful muntelui s-au repezit doi tigri vărgați. Și cît ai clipi din ochi, tigrii au ajuns în fața lui, deschizîndu-și gurile să-l înghită. Atunci băiatul a scos în mare grabă biciul dăruit de bătrîn și mișcîndu-l deasupra tigrilor, a spus :

— Tigrilor care păziți muntele, ascultați ! Am venit aici să caut pe cineva care-mi este drag. Lăsați-mi calea liberă !

După ce a spus aceasta, tigrii și-au închis fălcile, și-au plecat capul și au rupt-o la fugă.

Ajungînd și mai sus pe creasta muntelui, băiatul a văzut prăpastia monștrilor apei. Nici o piatră, nici un copac, ci numai o apă cît un ocean. Coborînd pe coasta muntelui, a ajuns la marginea apei. A scos franjurele de mătase și apucînd capătul l-a aruncat în apă, zicînd :

— Monștri ai apelor, faceți-mi o punte să trec să găsesc pe fata pe care am îndrăgit-o !

Cum a terminat de spus, din mijlocul apei s-au ridicat niște monștri, cu coada de pește și corp de om, cu cap de om și corp de broască țestoasă, care apucînd capătul firului l-au fixat pe celălalt mal al apei. Firul subțire s-a transformat într-o punte îngustă și rezistentă. Mișcîndu-și biciul, băiatul a pornit să treacă puntea, dar

cînd era aproape de jumătate s-a uitat în jos și a văzut cum din apa verde îl priveau cu ochii roșii, holbați, monștrii. Ar fi fost mai bine dacă nu se uita, căci văzînd aceasta și-a pierdut cumpătul și a început să se teamă dacă nu e în pericol să cadă în apă de pe o punte atît de îngustă. Și a șovăit ! ! Și în această clipă picioarele au început să-i tremure, capul să se învîrtească. Iar puntea a devenit subțire, cît un fir de ață, și băiatul a căzut în apă afundîndu-se în adîncuri împreună cu monștrii.

A trecut un an. Văzînd bătrîna că nu i se mai întoarce feciorul cel mare, era îngrijorată. A venit din nou trei ale lunii martie și cel de al doilea fecior i-a spus :

— Mamă, anul trecut, în această zi, a plecat fratele meu. Acum mi-a venit și mie rîndul să plec în căutarea fetei din oglindă.

Bătrîna, speriată, a răspuns :

— Fiule, fiule, a trecut un an și fratele tău nu s-a mai întors, cum de mai îndrăznești să spui că pleci ? Băiatul a adăugat :

— Mamă, fii fără grijă, eu mă voi întoarce neapărat.

Bătrîna ar fi vrut să știe ce s-a întîmplat cu feciorul cel mare și-i spuse feciorului cel mic :

— Du-te, dar ai grijă de tine și să te întorci acasă chiar dacă nu găsești fata. Să afli și ce s-a întîmplat cu fratele tău.

La miezul nopții băiatul a ieșit în curte și îndreptînd oglinda spre sud-vest s-a uitat în ea. Deodată, în oglindă i s-a arătat o rază albă, care s-a transformat într-un drum

luminos, ce ducea la munții din sud-vest. Feciorul cel mic și-a luat rămas bun de la mamă și a plecat pe drumul arătat în oglindă.

Cînd s-a crăpat de ziuă, băiatul a ajuns la poalele muntelui, unde l-a întîlnit pe bătrînul înconjurat de lumină. Acesta i-a dat și lui un bici și un franjure de mătase, l-a povățuit și pe el cum îl povățuise pe frate-său, apoi a adăugat :

— Anul trecut, pe timpul acesta, a venit fratele tău, dar a căzut în prăpastia monștrilor apei. Hotărăște-te tu singur dacă vrei să-ți continui calea !

Auzind că fratele lui a căzut în prăpastie, cel de al doilea fecior a început să plîngă și a spus :

— Orice s-ar întîmpla, îmi voi continua drumul.

Bătrînul i-a arătat și lui drumul care ducea la fata din oglindă.

Mișcîndu-și biciul, băiatul a trecut muntele tigrilor și a ajuns la prăpastia monștrilor apei. A scos franjurele, a tras capătul firului și l-a aruncat în apă, spunînd :

— Monștri ai apelor, am venit să caut fata din oglindă, faceți-mi degrabă o punte !

Nu apucă bine să termine și din apa agitată apărură monștri cu corp de om și coadă de pește, cu cap de om și corp de broască țestoasă, cu care prinseră firul de capăt și-l fixară de celălalt mal, transformîndu-l într-o punte îngustă și rezistentă. Băiatul porni pe punte pocnind din bici. Deși din apă se auzeau tot felul de zgomote ciudate, el nu a privit în jos și a mers mai departe pe punte,

sigur de sine. Și așa a trecut munte după munte, pînă ce a văzut o casă înconjurată de copaci bătrîni. Înainte de a ajunge acolo, a simțit un miros plăcut. Băiatul, urmînd sfatul bătrînului, se îndreptă direct spre grădina din spate. Peste zidurile grădinei își întindeau ramurile tot felul de crengi înflorite, dar el nu le-a luat în seamă. A plesnit din bici și acesta s-a transformat într-o scară de frînghie, pe care a urcat pătrunzînd în grădină, apoi frînghia a devenit din nou bici.

În mijlocul grădinii a găsit bujorul roșu și bujorul verde, așa cum îi spusese bătrînul, înfloriți și plini de parfum. Băiatul a îndreptat oglinda spre bujorul cel verde și a spus :

— Fata-n verde !

Și deodată bujorul verde s-a transformat în fata pe care o văzuse în oglindă. Bucuros, băiatul i-a spus :

— Fată-n verde, pentru tine am venit pînă aici, vrei să mă urmezi ?

Fata l-a măsurat din cap pîn-la picioare, chipul i s-a luminat de bucurie, dar, întorcîndu-se spre bujorul roșu, fața i s-a întunecat, lacrimile au început să șiroiască ca niște perle și ea a zis :

— Cum m-aș îndura s-o părăsesc pe sora mea în roșu ! Chiar dacă noi vom scăpa din mîinile zgripțuroaicei, eu voi rămîne pentru totdeauna mîhnită. La auzul acestor cuvinte, bujorul roșu a început să-și scuture petalele una cîte una, ca niște lacrimi care cad.

Băiatul, întristat, a înțeles că bujorul cel roșu e fata după care plecase fratele său. Dar cum s-o transforme în om, dacă nu avea oglinda fratelui său? Fata-n verde a spus deodată:

— Să mergem în casă, deoarece e timpul să se întoarcă zgripțuroaica!

Cum au intrat în casă, zgripțuroaica a și ajuns în curtea din față. Uitîndu-se printr-o crăpătură, băiatul a văzut că zgripțuroaica era îmbrăcată și împodobită, dar avea fața și mîinile acoperite de păr. Aceasta s-a oprit în curte și a început să ocărască:

— Nemernico! Cine te-a transformat din nou în om? Cine ți-a îngăduit să ascunzi străini în casă? Și lovind cu picioarele în ușă și-a prins poalele și a început să le agite stîrnind un vînt puternic, care a cuprins toată încăperea. Dar oricît se înteța vîntul, fata fiind sub puterea oglinzii n-a mai putut fi transformată în floare. Văzînd aceasta, zgripțuroaica s-a prefăcut că e bucuroasă și a spus:

— Tu ești un copil bun, Fată-n verde, și băiatul acesta îmi place. Îți dau binecuvîntarea să te măriți cu el.

Băiatul și Fata-n verde nu au răspuns. Atunci zgripțuroaica, clipind, a adăugat:

— Știi că avem cirezi de cămile și cai, vaci și oi și mi-e teamă că în noaptea asta vom fi prădați. Să meargă flăcăul cu mine să mă ajute, iar mîine veți pleca împreună. Zicînd aceasta, zgripțuroaica a plecat.

Amărîtă, Fata-n verde a spus :

— Zgripțuroaica vrea să te piardă. Nu are niciun fel de cirezi. S-a dus să cheme animalele sălbatice.

Băiatul a liniștit-o, spunîndu-i :

— Nu te teme, am biciul și nimeni nu va putea să se apropie de mine.

Zgripțuroaica a dus băiatul pe un munte golaș și s-a făcut nevăzută. Se lăsase noaptea. Tot muntele era acoperit cu ciulini și nu se vedea nici urmă de cămile sau cai, vaci sau oi. După puțin timp, în întunericul care-l înconjura, au început să licărească nenumărați ochi de fosfor. Veniseră fiarele, dar niciuna nu cuteza să se apropie de băiat. Băiatul a căutat un loc mai neted și s-a culcat, dormind pînă a doua zi dimineața.

Zgripțuroaica văzînd că băiatul e teafăr, s-a prefăcut că plînge, zicînd :

— Eu nu mai pot de dragul fetei acesteia și după ce va pleca am să mor de dorul ei. Nu mă pot despărți de ea, merg și eu cu voi.

Auzind-o, Fata-n verde a ghicit că pe drum zgripțuroaica va căuta să-i piardă și, cu multă înțelepciune, a spus :

— Bine, bine, dar la vîrsta ta ai să te obosești de moarte mergînd alături de noi, tinerii. Tu ai puterea să te mărești sau să te micșorezi. De data asta, prefă-te mai mică și te vom vîrî în vaza aceasta de aramă, pe care vom purta-o în spate și astfel, nu te vei obosi, ba, dimpotrivă, în vază vei putea chiar să și dormi, dacă vrei.

Zgripțuroaica, care nu se gîndea decît cum să le vină de hac celor doi, se prefăcu mică cît un șoarece și intră în vază, fără să stea prea mult pe gînduri. Atunci tinerii astupară în grabă gura vazei și o porniră la drum.

Ajungînd la prăpastia monștrilor apei, aruncară vaza în apele verzui. Apoi, Fata-n verde se așeză pe malul apei și începu să plîngă.

— Zgripțuroaică afurisită ! Ne-ai chinuit în fel și chip pe mine și pe sora mea și ne-ai transformat apoi în flori. Surioară, cum să te părăsesc ? Cînd ne vom revedea oare ? Și plînse Fata-n verde, plînse, iar lacrimile-i șiroiau ca niște șuvoaie, iar din copaci cădeau picuri ca de rouă.

Băiatul începu să se gîndească la fratele său și-l apucă plînsul și pe el. Și deodată, apa începu să strălucească și ceața cea neagră deveni albă, împrăștiindu-se încet, încet în cele patru zări. Atunci bătrînul înțelept coborî din văzduh în cercul său luminos. Și apucînd sceptrul cu cap de dragon arătă spre apă, zicînd :

— Monștri ai apelor, scoateți-mi degrabă la mal pe feciorul cel mare !

Nici nu apucă să termine de spus, că monștrii cu coadă de pește și corp de om, cu cap de om și cu corp de broască țestoasă îl ridicară deasupra pe primul fecior. Bătrînul făcu un semn asupra lui și acesta clipi din ochi și zise :

— Am visat oare ?

Băiatul cel mic, văzîndu-și fratele, îl îmbrățișă cu căldură.

Bătrînul se ridică în văzduh și se făcu nevăzut.

Plecară cu toții în grădină și feciorul cel mare îndreptă oglinda asupra bujorului roșu și acesta se prefăcu într-o fecioară îmbrăcată în roșu, așa cum o văzuse în oglindă. Fata-n roșu îl privi pe primul fecior și-i zîmbi.

După multe peripeții, amîndoi feciorii ajunseră acasă, cu nurorile și împreună cu mama lor petrecură zile multe și fericite.

(Repovestite de SANDA MENDEL și GEORGE NICOLESCU)

Prințesa lunii

A FOST ODATĂ un bătrîn tăietor de bambus.

Într-o bună zi, în timp ce își vedea de treabă, găsi o tulpină de bambus care strălucea ca soarele aproape de rădăcină. Minunîndu-se foarte, omul nostru se trase mai aproape de tulpină și dădu cu ochii de o fetiță cum nu se poate mai drăguță, înaltă numai de-o șchioapă și așezată în scobitura tulpinei de bambus de unde țîșnea lumina.

Întrucît moșneagul și baba lui n-aveau copii, se gîndi de îndată să ducă fetița acasă. Zis și făcut. În căminul lor o crescură ca pe o adevărată fiică. După aceea, adeseori i se întîmplă bătrînului să găsească galbeni de aur în tulpinile unora dintre bambușii pe care-i reteza, așa că nu trecu multă vreme și ajunse destul de înstărit.

Se scurseră vreo trei luni, în timpul cărora fetița creștea văzînd cu ochii. Ajunse nu numai o femeie în toată firea, dar și de o frumusețe neasemuită. Era o asemenea încîntare pentru cei doi bătrîni, încît numai uitîndu-se la ea și uitau de toate necazurile și suferințele de care avuseseră parte în viață. Așadar, o numiră pe fiica lor Prințesa Kaguya, adică Prințesa Lunii.

Frumusețea aproape nefirească, nemaivăzută pe pământ, a Prințesei Kaguya făcu să i se ducă foarte curînd vestea pe tot cuprinsul țării. Drept care, o sumedenie de flăcăi chipeși și voinici veniră rînd pe rînd s-o peteească. Numai că ea nu vru să dea ochii cu nici unul dintre ei și-i trimetea pe toți de unde veniseră. Totuși, neînfricați și hotărîți să nu-și piardă nădejdea din pricina purtării ei, cinci peţitori se întoarseră mereu la ea, zi de zi, măcar că ea nu le îngăduia niciodată s-o vadă. Erau cu toții bărbați de neam mare, printre ei aflîndu-se și un prinț, băiatul împăratului.

Bătrînul ținea foarte mult să aleagă un mire dintre cei cinci, așa că-i vorbi despre aceasta Prințesei Kaguya. Departe însă de a fi încîntată, ea dădu fiecăruia dintre cei cinci peţitori o treabă cum nu se poate mai grea, zicînd că-l va lua de bărbat doar pe cel ce va fi în stare să îndeplinească așa cum se cuvine porunca încredințată.

Ceea ce li se cerea peţitorilor era să-i aducă fiecare cîte un dar preţios și rar, adică un castronaș de piatră, o pînză care nu ia foc niciodată, ţesută din blana Șobolanului de foc despre care se spunea că trăiește în China, nestematele care strălucesc în cinci culori pe capul balaurului Ryu și un ghioc făcut de rîndunică.

Mistuiți de dorința fierbinte de a obține mîna Prinţesei Kaguya, unii dintre cei cinci bărbați de neam își jertfiră rangul sau averea pentru a ajunge să capete daru-

rile cerute, iar unul dintre ei își pierdu chiar viața. Dar nici unul dintre cei cinci pețitori nu izbîndi în căutările lui, lucru care nici nu trebuie să ne mire, întrucît toate darurile dorite de Prințesa Kaguya nu se puteau afla pe lumea asta.

Într-un tîrziu, ajunseră și la urechile împăratului vorbe despre frumusețea fără seamăn a Prințesei Kaguya, care nu voia să se mărite cu nimeni. Și împăratul se hotărî s-o ia de soție, așa că-i spuse bătrînului s-o facă să se supună. Firește că moșneagul se bucură tare mult, dar Prințesa Kaguya nu consimți nici de data asta. Ba chiar zise că-și va pune capăt zilelor, dacă va fi silită să se mărite. Numai că împotrivirea ei strașnică avu darul de a aprinde și mai tare călcîiele împăratului.

Într-o bună zi, cînd plecă la vînătoare, împăratul trecu pe la casa moșneagului și încercă s-o ducă în palatul lui pe Prințesa Kaguya. Dintr-odată ea se făcu nevăzută. Dîndu-și seama că nu are de-a face cu o femeie obișnuită, împăratul își mută gîndul de la ea și se întoarse în palatul lui.

Trecură trei ani de la această întîmplare și Prințesa Kaguya se făcu tot mai frumoasă și mai atrăgătoare. Dar în primăvara următoare, începu deodată să cadă tot mai des pe gînduri, din pricini necunoscute, în nopțile cu lună, iar pe chipul ei frumos se așternu o umbră de tristețe. Uneori, în timp ce privea la Lună, obrajii i se brăz-

dau de lacrimi. Pe măsură ce trecea timpul, tristețea și mîhnirea o copleșeau tot mai mult.

Într-o bună zi, nemaiputînd îndura s-o vadă în starea aceasta, moșneagul îi spuse Prințesei Kaguya :

— Ce te necăjește, fetița mea, cînd vezi Luna ?

— Ei, bine, răspunse fata cu lacrimi în ochi, demult am vrut să-ți spun, dar pînă acum am tot șovăit.

Și începu să-i spună următoarea poveste :

— Ca să-ți destăinui adevărul adevărat, eu mă trag din Lună. Am săvîrșit un păcat și drept pedeapsă am fost trimisă să petrec o vreme aici pe Pămînt. Acum, că păcatul mi-a fost iertat, o să vină o solie din Lună, în noaptea luminoasă de la mijlocul lui Gustar, ca să mă ducă înapoi acolo.

Așadar, va trebui să-mi iau rămas bun de la voi și de la toți ceilalți, care au fost atît de buni cu mine în toți anii aceștia. Iată de ce mă întristez și-mi dau lacrimile.

Uimit la auzul unei asemenea povești, moșneagul zise :

— Cum pot să te las tocmai pe tine, pe care te-am scos dintr-un bambus și te-am crescut pînă astăzi, să fii smulsă din preajma noastră și dusă pe tărîmul Lunii ? !

Trist și mîniat, el se grăbi să-i spună și împăratului.

Hotărît să împiedice ducerea Prințesei Kaguya pe tărîmul Lunii, împăratul porunci comandantului gărzii imperiale să apere casa moșneagului în noaptea de 15 august cu două mii de ostași puși sub ordinele sale.

Peste tot, în curte, în grădină, pe acoperișuri, erau o sumedenie de ostași cu arcuri și săgeți, gata să doboare orice ființă care s-ar vedea mișcîndu-se pe cerul nopții. Ba, mai mult, în ungherul cel mai neumblat al casei clădiră o încăpere tainică, anume făcută pentru a o putea păzi cu strășnicie pe prințesa Kaguya.

În toiul nopții, împrejurimile casei fură deodată scăldate de o lumină puternică, de parcă ar fi fost ziua în amiaza mare. Apoi, dintr-un colț al cerului, coborî pe nori o ceată de ființe îmbrăcate în straie ciudate, cum nu se mai văzuseră niciodată pe lumea asta. Ostașii încercară să tragă cu arcurile, dar, nu se știe din ce pricină, își pierduseră cu toții puterea de luptă.

În timp ce trupele rămaseră încremenite, nici unul dintre arcași nemaiputînd să sloboade vreo săgeată, solia de pe Lună trecu senină prin grădină, de parcă ar fi fost țara nimănui. Intră în casă, o scoase pe Prințesa Kaguya din tainiță și o urcă într-o caleașcă zburătoare.

Odată aflată acolo, ea își dezbrăcă rochia pe care o purta și-și puse un veșmînt adus de solia cerească. Prințesa Kaguya, care plîngea îndurerată la despărțirea de cei dragi, se prefăcu îndată într-o doamnă împietrită, din împărăția Lunii, — frumoasă dar fără pic de simțire. Iar caleașca păzită de ceata cerească se înălță încet către Lună, lăsînd în urmă pe cei două mii de ostași, nemișcați ca niște stane de piatră, și pe moșneag, și pe babă vărsînd lacrimi fierbinți.

Lupta dintre maimuță și rac

A FOST ODATĂ ca niciodată un rac și o maimuță. Cînd s-au întîlnit pe un drum de țară, racul ducea în spinare un bob de orez, iar maimuța un sîmbure de curmal. Maimuța era lihnită de foame și tare ar mai fi vrut să mănînce bobul de orez al racului.

— Dragă racule, zise maimuța, ce-ar fi dacă ai schimba bobul tău de orez pe sîmburele meu de curmal ?

Firește, racul nici nu vru să audă de o propunere atît de neroadă și-și văzu de drum. Dar maimuța cea șmecheră și lingușitoare se ținea scai de el :

— Nu-ți dai seamă că după ce mănînci bobul de orez rămîi sărac lipit pămîntului ? Pe cînd dacă vei sădi sîmburele de curmal, el va încolți curînd și va deveni un copac mare și roditor. Iar din fructele lui te vei putea hrăni timp îndelungat, după gustul inimii. Hai să facem schimbul !

În cele din urmă, maimuța cea guralivă reuși să-l convingă pe rac să schimbe bobul de orez cu sîmburele de curmal. Maimuța mîncă imediat bobul de orez, în timp ce racul duse sîmburele de curmal acasă și îl sădi într-un colț al grădinii sale.

De atunci, se ducea în fiecare zi în grădină și săpa și uda cu grijă locul unde sădise sîmburele. Odată zise :

— Dacă nu încolțești să știi c-am să te tai cu sapa !

De teamă, sîmburele de curmal încolți numaidecît. Atunci racul veni la el cu o foarfecă și-i spuse :

— Dacă nu crești repede, am să te tai cu foarfeca !

Fiindu-i din nou teamă, sîmburele de curmal crescu repede, pînă ajunse un copac înalt și frumos. De data aceasta, racul veni cu o secure și-i spuse :

— Dacă nu rodești, te dobor la pămînt cît ai clipi din ochi !

Speriat de-a binelea, curmalul rodi peste noapte și iată-l în sfîrșit un curmal plin de fructe.

În curînd a venit toamna. Curmalele s-au copt și au devenit de un roșu îmbietor. Maimuța a intrat în ograda racului ca la ea acasă, s-a urcat în pom, s-a așezat pe cea mai încărcată ramură și a început să se înfrupte din delicioasele curmale. Observînd-o, racul s-a apropiat și i-a spus :

— Eu nu mă pot urca în pom. Rogu-te, rupe o curmală coaptă și arunc-o jos.

— Bine, răspunse maimuța.

Rupse o curmală verde și o azvîrli racului. Acesta mușcă din curmală, dar era îngrozitor de acră.

— Dă-mi una mai dulce, o imploră el pe maimuță.

Dar maimuța rupse din nou o curmală verde și aruncă cu ea drept în spinarea racului. Rănit, sărmanul rac a trebuit să zacă mult timp la pat.

Racul avea mai mulți copii, mici și drăgălași. Dar din cauză că tatăl lor era țintuit la pat, ei plîngeau amarnic în fiecare zi. Impresionată de suferința răcușorilor, o

viespe le promise că-i ajută să-și răzbune tatăl. Zburâ imediat prin împrejurimi și răspîndi vestea. O castană, un ac de cusut și o piuliță se oferiră imediat să-i ajute.

Într-o bună zi, răcușorii și prietenii lor porniră spre casa maimuței. Din fericire, n-o găsiră acasă. Așa că porniră imediat să pună în aplicare planul răzbunării. Castana se ascunse în vatră, răcușorii în căldarea cu apă din bucătărie, viespea în oala cu fasole bătută, acul în așternut, iar piuliţa se urcă pe acoperiș, chiar deasupra intrării, așteptînd întoarcerea maimuței.

Pe seară, maimuța veni acasă zgribulită de frig.

— Văleu, ce frig e, se plînse ea, înghesuindu-se cît mai aproape de focul din vatră. Castana, bine încinsă, țîșni atunci din foc, izbind-o pe maimuță drept în spinare. De usturime, maimuța alergă la căldarea cu apă din bucătărie. Dar cînd vru să-și răcorească arsura cu apă rece, răcușorii își înfipseră cleștișorii în mîna maimuței. Înnebunită de durere, maimuța își aminti că pasta de fasole alină durerile provocate de arsuri. Fugi la oala cu fasole, ridică capacul și viespea bîzzz, bîzzz. Se năpusti asupra ei, înțepînd-o de mama focului. Ca să scape de acul neîndurător al viespii, se gîndi să se ascundă în așternut. Aici altă surpriză — acul de cusut care abia o aștepta!

— Vai de mine! se văicări maimuța. În propria-mi casă și nu pot găsi un locșor unde să-mi oblojesc durerile!

Plîngînd, o zbughi spre ieșire. Piuliţa, care pînă atunci stătuse liniștită, bucurîndu-se de isprăvile prietenilor ei, făcu un salt și poooc! în capul maimuței.

Maimuța se ridică cu greu de jos și, abia vorbind de durere, spuse :

— Iertați-mă, iertați-mă ! N-am să mai fiu rea niciodată.

Și astfel, spre marea bucurie a răcușorilor și a prietenilor lor, maimuța își ceru scuze, promițînd să fie bună și să se poarte frumos.

Issun-boshi

CU FOARTE MULȚI ani în urmă, undeva în Japonia, trăiau fericiți doi bătrîni. Atîta doar că nu aveau copii. Într-o zi s-au dus la un altar și s-au rugat cu lacrimi în ochi :

— O, doamne, îndură-te de noi și ne binecuvîntează cu un copil, chiar de-ar fi cît un degețel !

Curînd după aceea, femeia aduse pe lume un prunc de toată frumusețea. Atîta doar că băiețelul era tare mic, mai mic chiar decît degetul unui om. Dar și așa, cei doi soți l-au crescut cu drag și țineau la el ca la ochii din cap. Cu fiecare zi copilul devenea tot mai înțelept și mai bun. Numai că rămînea tot mic de stat. Toți oamenii din împrejurimi l-au îndrăgit și-i spuneau Issun-boshi, învățăcelul.

Într-o bună zi, Issun-boshi se hotărî să plece la Kyoto, capitala imperială, cu speranța să obțină acolo o slujbă înaltă. Drept care spuse părinților lui :

— Tată și mamă, mă bate gîndul să plec în cetatea de scaun, să văd și să învăț cît mai mult, pentru a putea ajunge și eu cineva. Aș putea să vă părăsesc pentru o vreme ?

Deși îngrijorați de soarta copilului, părinții îi dădură cu dragă inimă încuviințarea, întrucît aveau mare încredere în înțelepciunea fiului lor. Dintr-un ac de cusut îi făcură o sabie micuță-micuță și i-o puseră într-o teacă meșterită dintr-un pai, prinsă de cingătoare. Îi mai dădură un castronaș și un bețișor pentru mîncat orez.

Issun-boshi porni de îndată la drum. Prin apropiere curgea un rîu ce ducea chiar în cetatea de scaun. Transformînd castronașul în barcă și bețișorul în vîslă, el călători zile întregi pe apă pînă ajunse la orașul cel mare. Începu să se plimbe de colo pînă colo, pînă se pomeni în fața unui palat mare și frumos, în care locuia unul din cei mai puternici dregători. Issun-boshi se opri în fața porții și strigă :

— Oameni buni ! Hei, oameni buni !

Un slujitor veni în grabă, privi jur-împrejur și, cum nu văzu pe nimeni, se pregătea să se întoarcă, cînd vocea răsună din nou :

— Oameni buni ! Hei, oameni buni !

Glasul părea să vină dintr-o pereche de saboți înalți, aflați chiar în fața porții. Servitorul îl ridică cu grijă și mare-i fu mirarea cînd îl zări pe Issun-boshi.

— Mă numesc Issun-boshi și am venit în cetatea de scaun să învăț. Îngăduiți-mi să intru în alaiul marelui dregător, se rugă el.

Întrucît acest pitic atît de mic și de ciudat îi stîrni mirarea, slujitorul îl luă frumușel cu două degete și-l duse în fața dregătorului. Cînd fu așezat în palma acestuia, Issun-boshi făcu o plecăciune tare frumoasă. Acest lucru plăcu atît de mult dregătorului și oamenilor lui, încît se hotărî să-l ia pe pitic în slujba sa și-i încuviință să locuiască la palat.

Cu toate că era atît de mic, Issun-boshi era foarte înțelept și reușea să îndeplinească cu mare iscusință poruncile primite. Devenea, cu fiecare zi, tot mai atrăgător. În curînd cîștigă inimile tuturor celor din palatul dregătorului. Dar, mai ales, inima fetei acestuia, care îl îndrăgise atît de mult, încît nu se mai despărțea de el în ruptul capului.

Într-o zi, fiica dregătorului se duse la Kiyomizu, însoțită de Issun-boshi, spre a se ruga la templul zeiței îndurării. Cînd se întorceau acasă, doi zmei ieșiți la drumul mare săriră înaintea lor, cu gîndul s-o răpească pe fată. Issun-boshi, pînă atunci ascuns într-una din mînecile fetei, sări jos ca fulgerul, își scoase sabia făcută dintr-un ac și strigă la zmei :

— Hei ! Știți voi cu cine aveți de-a face ? Cu Issun-boshi, paznicul fiicei dregătorului !

Asta nu-l împiedică pe unul dintre zmei să-l înghită cît ai clipi din ochi. Dar Issun-boshi era atît de mic, încît

se mișca în voie în pîntecul zmeului. Își scoase acul ce-i slujea drept sabie și începu să împungă în dreapta și-n stînga în burta zmeului. Înnebunit de durere, zmeul își eliberă numaidecît prizonierul. Cum îl văzu din nou afară, celălalt zmeu se năpusti asupra lui, hotărît să-l strivească dintr-o singură lovitură. Numai că Issun-boshi sări cu îndemînare pe sprînceana zmeului și-i înfipse sabia în ochi. Orbit, înnebunit de durere, cu lacrimi șiroindu-i pe obraji, zmeul o luă la sănătoasa, urmat de tovarășul său.

Cînd se pregătea s-o ducă acasă pe fata dregătorului, care rămăsese plîngînd la marginea drumului, Issun-boshi găsi un ciocănel de lemn, uitat de zmei. Era comoara cea mai de preț a acestora, numită „Uchide-no-kozuchi", adică ciocanul norocului. Dacă vroiai să obții ceva de la el, orice, n-aveai decît să-l învîrți. Așa de mare fusese spaima zmeilor cînd au luat-o la sănătoasa, încît își uitaseră pînă și comoara lor fermecată. Issun-boshi luă ciocanul și-l arătă fetei.

— Dragă Issun-boshi, zise ea, acesta este ciocanul norocului și cu ajutorul lui poți obține tot ce dorești : bani, orez sau orice altceva !

— N-am nevoie nici de bani, nici de orez. Tot ce vreau e să cresc mare !

Fata învîrti atunci ciocanul prin aer și porunci :

— Ciocan fermecat, ajută-l pe Issun-boshi să crească mare !

Ca prin farmec, Issun-boshi începu să se înalțe și să se înalțe, pînă deveni un tînăr samurai fără seamăn de chipeș. Nu mult timp după aceea, Issun-boshi, acum un viteaz în toată puterea cuvîntului, o luă pe fata dregătorului de soție. Tinerii însurăței plecară la casa părintească și trăiră fericiți împreună cu părinții băiatului.

(Repovestite de NICULINA SCORȚARU)

Vulpea cu cioc

A FOST ODATĂ un om sărac pe nume Băgio, adică Norocos. Într-o zi Băgio s-a gîndit :

„Pe mine mă cheamă Băgio, dar văd bine că de noroc sînt ocolit. Poate în alte părți ale lumii voi putea să mă întîlnesc cu norocul meu".

Pe urmă și-a strîns lucrurile și a plecat în pribegie.

Au trecut cîțiva ani. Într-o bună zi Băgio s-a întors în țara lui, bogat și cu o nevastă nemaipomenit de frumoasă și foc de deșteaptă pe deasupra. Dar vezi, nu este bine întotdeauna să ai o nevastă prea frumoasă. Oamenii de vază ai țării, răi ca de obicei, au început să-l pizmuiască. Cu toții aveau de gînd s-o ia pe nevasta lui Băgio pentru ei. Chiar și regele, un rege văduv și bătrîn, avea și el același gînd.

Într-o zi regele s-a prefăcut că era bolnav rău, nici din pat nu se mai scula, de ziceai că i-a venit ceasul morții. Pe urmă a trimis după Băgio, să vină la el.

— Am visat azi-noapte, zise regele lui Băgio, că a venit la mine un bătrîn, cred că era un zeu. Mi-a spus că eu mă pot înzdrăveni dacă beau sîngele unei vulpi cu

cioc. Tu, care ai umblat prin lume, trebuie să știi unde se poate găsi această vulpe. De nu, unde îți stau picioarele, acolo va sta și capul tău.

Ce ar putea să facă Băgio ? A plecat și el acasă și a povestit toată nenorocirea nevestei lui.

— De acum te poți considera văduvă, căci de palosul călăului nu voi scăpa, încheie el.

— Nu te necăji, îi răspunse nevastă-sa. Uite ce trebuie să faci. Așa, așa și așa.

Băgio, care știa că nevasta lui era tare isteață, i-a urmat sfatul întocmai. S-a prefăcut că plecase după vulpea cu cioc, de dimineață, dar pe ascuns s-a întors acasă pe la căderea nopții. Între timp, nevasta lui a pregătit o masă bogată, ca pentru o mare serbare, și i-a invitat pe toți miniștrii și pe rege la masă. Numai că i-a invitat în așa fel, încît să vină unul cîte unul, nu cu toții deodată. Primul care a venit era chiar sfetnicul regelui, un bătrîn care avea un cioc de toată frumusețea. Au stat la masă, glumeau, acesta nemaiputînd de bucurie, crezînd că a devenit alesul femeii. Dar nici n-a apucat să mănînce pe săturate, că s-a și auzit o bătaie în ușă.

— Cine vine oare ? întrebă sfetnicul.

— Bărbatul meu s-a întors acasă, îl cunosc după felul cum bate la ușă, răspunse femeia.

— Repede, ascunde-mă, să nu mă omoare !

Femeia l-a băgat pe bătrînul sfetnic într-o ladă și a încuiat-o pe dinafară. Dar n-a venit Băgio, ci un ministru al regelui. Iar se pun la masă, glumesc, rîd, pînă deodată

bătăi în ușă. Un alt ministru, și așa mai departe. Ultimul ministru care a venit era ministrul de război cel negru cu barbă sură. Cînd bătu la ușă regele, nu se mai găsi loc de ascuns. Atunci femeia îl puse într-un ungher ca o statuie, cu mîna stîngă ținînd un sfeșnic, iar cu mîna dreaptă, o tavă plină cu fructe. Se puse și regele la masă, glumea, rîdea. Pînă la urmă regele a spus :

— Poți să fii sigură că Băgio își va pierde viața. Vino la palat să devii nevasta mea.

— Dacă îmi vei îndeplini o dorință, răspunse femeia, îți voi deveni soție cu plăcere.

— Orice dorință ai, numaidecît ți-o voi îndeplini-o.

— Dacă e așa, lasă-mă să te călăresc de-a bușilea în jurul mesei.

Și l-a călărit nevasta lui Băgio pe bătrînul rege, care mergea în patru labe în jurul mesei o dată, de două ori, de trei ori, pînă îi sîngerară genunchii. Deodată bate cineva la ușă.

— Cine bate la ușă în miezul nopții ? întrebă femeia.

— Eu sînt, Băgio, bărbatul tău iubit.

— Dar cu vulpea cu cioc ce s-a întîmplat ?

— Am prins-o, mîine o duc la palat.

Regele era înnebunit. Unde să fugă ? S-a repezit dînsul și s-a băgat sub pat. S-a trezit într-o înghesuială mare, căci subpatul era deja plin cu miniștrii lui. Căldura era înăbușitoare, iar regelui, mort de oboseală, îi era nemaipomenit de sete. Băgio cu soția lui, ca să rîdă de ei, se puseră la masă, stăteau de vorbă și nu se mai duceau la

culcare. Deodată regele, care n-a mai putut de sete, a zărit statuia care nu era altceva decît ministrul său de război, cu tava plină cu fructe. A făcut ce a făcut, pînă a pus mîna pe o suliță. Cu ea a vrut să înțepe un fruct de pe tavă, dar obosit și bătrîn cum era, mîna i-a tremurat și, în loc să înțepe fructul, a înțepat ochiul drept al ministrului. Ministrul de război s-a speriat, a aruncat tava, a aruncat și sfetnicul din mînă. Dintr-odată în cameră s-a făcut beznă, și toți miniștrii împreună cu regele au putut să fugă afară prin întuneric. A rămas doar bătrînul sfetnic, cel cu cioc. Vezi bine, el nu putea să iasă din lada cea încuiată. A tăcut chitic, neîndrăznind să scoată o vorbuliță sau să miște.

A doua zi s-a adunat norodul în fața palatului, vrînd să vadă și ei vulpea cu cioc adusă de Băgio. Chiar regele care s-a prefăcut că era bolnav, cu toată durerea lui de genunchi, a fost nevoit să iasă afară, căci așa cerea datina. A venit Băgio cu alai mare, opt slugi duceau pe umeri lada în care era sfetnicul. Ajuns în fața regelui, au pus lada jos.

— Rog întîi pe toți miniștrii să vadă dacă vulpea cu cioc este în această ladă, a spus Băgio.

Au deschis miniștrii lada, în frunte cu ministrul de război, care avea ochiul drept bandajat, grăbiți să vadă nievea o vulpe cu cioc. Dar înăuntru n-a văzut decît pe bătrînul sfetnic, care ducea un deget la buze și șuiera:

— Pssst, nu mă dați de gol cumva! Și eu știu ce ați făcut voi aseară.

Miniștrii au pus capacul la loc și au dat de știre :

— Am văzut minunea, vulpea cu cioc este în ladă.

Regele a rămas uimit. Nu putea să creadă că ar fi putut exista o vulpe cu cioc, o născocire de a lui.

— Rog pe maiestatea sa regele, să vadă în ladă ce este, zise iar Băgio.

Regele, cu chiu cu vai, din cauza durerilor de genunchi, a coborît de pe tron și a deschis lada.

— Pssst ! șuieră iar sfetnicul. Dacă mă scoți din ladă, te spun și eu norodului cum ai fost călărit toată seara.

Ca să nu se dea de gol, regele a declarat :

— Vulpea cu cioc nu poate fi arătată poporului, ca să nu-și piardă puterea lecuirii.

De atunci, oamenii de vază cei răi nu au mai îndrăznit să se atingă de Băgio, și a trăit Băgio în liniște pînă la adînci bătrînețe împreună cu nevasta lui cea frumoasă și deșteaptă.

Femeia cea isteață

AU FOST ODATĂ doi frați de cruce, care nu se mai văzuseră de mulți ani. Unul, Cromo, s-a însurat cu o femeie din satul lui, iar celălalt, Dipo, umbla prin lume. Într-o zi, Dipo trecu prin satul lui Cromo și cei doi frați

se întîlniră. Bucuria lor era de nedescris. Dipo povestea despre călătoria lui și ce-a mai văzut în lume, iar Cromo, despre căsnicia lui fericită, despre bivoli și despre orezăria lui. În sfîrșit, Cromo l-a invitat pe fratele său să stea pentru cîteva zile la el acasă. Ajunși acasă la Cromo, acesta l-a înfățișat nevestei sale și i-a spus că ei erau frați de cruce și că fratele lui va sta pentru cîteva zile cu ei. Nevasta l-a primit frumos pe Dipo, ca o gazdă îndatorată ce era, dar în sinea ei a început să se gîndească. „Ca să ții un musafir la tine în casă, trebuie să tai păsări în fiecare zi, să cumperi și alte și alte bunătăți scumpe. Dar toate astea n-ar fi nimic. Ca să primești un frate de cruce cu care nu te-ai mai întîlnit de mult timp, va trebui să faci și un slamatan, adică praznic. Dacă bărbatul său va tăia singurul bivol pentru slamatan ? Cu ce o să lucreze mai tîrziu ?“ Se frămînta dînsa cum să scape de această pacoste care i-a căzut pe cap. În sfîrșit, cînd bărbatul ei s-a dus în curte ca să prindă vreo pasăre, femeia a vorbit fratelui său :

— Frate Dipo, poate că încă nu știi că bărbatul meu, de cînd a căzut din palmier, a prins o boală ciudată ?

— Ce boală ciudată are ?

— Uite ce, ție pot să-ți spun, doar sînteți frați. A căzut odată dînsul din palmier și de atunci s-a cam scrîntit puțin la cap. Cîte odată, cînd îl apucă nebunia, îi vine pofta să taie un om. Și atunci, fugărește pe oricine îl vede, ca să-l omoare.

— Cum poți să știi cînd îl apucă nebunia ?

— Atunci caută el secera, cum este acuma.

— Auleo, înseamnă că și acum îl apucă nebunia și poate vrea să mă taie pe mine, a spus Dipo speriat.

— Ce să-ți spun, cam așa este. De altfel, nici nu ți-aș fi spus de boala lui.

— Atunci te rog să mă ierți, dar cred că ar fi bine să plec, a spus Dipo iar.

Abia a ieșit Dipo din casă, că s-a și întors Cromo cu o pasăre în mînă. A întrebat-o pe nevasta sa unde a plecat fratele său.

— Nu știu, răspunse femeia. Zicea că are o treabă grabnică în sat. Dar înainte de a pleca mi-a lăsat o vorbă pentru tine. Dacă vii repede, să-l ajungi din urmă și să-i aduci o seceră. I-am spus să te aștepte, dar zicea că n-are timp.

— Dar de ce nu i-ai dat-o ? Doar mi-e frate de cruce. Poate omul are neapărat nevoie de seceră. Hai să mă duc eu, poate îl mai pot ajunge.

După ce a trecut un timp, s-a întors Cromo ud leoarcă de sudoare și suflînd din greu.

— Nu știu ce are fratele meu, zise. Era gata să-l ajung, cînd a întors capul și, în loc să mă aștepte, a început să alerge. Am alergat și eu, nici vorbă. I-am arătat și secera. Dar, cînd a văzut-o, a început să fugă ca un nebun. A strigat chiar după ajutor. Zău dacă înțeleg ceva.

— Poate chiar că e nebun, a răspuns nevasta.

ÎN VREMEA DE DEMULT a stăpînit odată în ţinutul Pasundan un rege foarte rău. Singura plăcere a regelui era lupta de cocoşi. Dar de rău şi crud ce era, poruncea cîteodată, ca celui care pierdea cocoşul în luptă să i se taie capul, ori să fie spînzurat, aşa cum îi era plăcerea mai mare.

Într-o zi i-a trecut prin minte regelui să pună la încercare pe cel mai mare învăţat, chiahiul din împărăţia sa. A rugat pe regină să-şi aşeze un vas de aur pe pîntec, sub veşmînt, încît să arate ca o femeie îngreunată. A chemat învăţatul şi l-a întrebat :

— Uită-te bine la soţia mea, înainte de a răspunde. E însărcinată ori ba ? De vei ghici bine, te voi face bogat, iar de nu, te voi trimite în iad.

La grea încercare îl punea regele, dar învăţatul, fără măcar să se uite la ea, a răspuns sigur de sine :

— E îngreunată, oh, rege. Iar cînd va veni sorocul, va naşte un băieţel frumos ca soarele.

— Ai greşit, mincinos ce eşti, spuse regele.

Fără multă vorbă, a scos pumnalul din cingătoare şi l-a înjunghiat drept în inimă. Învăţatul s-a prăbuşit, dar în acelaşi timp s-a făcut nevăzut, lăsînd doar o băltoacă de sînge pe lespede. Regele a rămas înmărmurit, apoi s-a îngrozit cînd a auzit vocea chiahiului ca o ameninţare :

— Ai omorît un om nevinovat, rege rău ce ești! Știu că soția ta are un vas de aur pe pîntec. Dar să știi și tu că din acest vas se va naște un băiat care îmi va răzbuna moartea. Ia aminte, oh, rege, de mîna băiatului care se va naște din vasul de aur îți vei găsi pieirea!

Nu mică i-a fost mirarea regelui cînd a constatat că regina nu mai avea vasul de aur pe pîntec, ci a rămas îngreunată.

Cîteva luni au trecut, a venit timpul ca regina să nască. Într-o dimineață ploioasă, a născut un băiat frumos, precum a prezis chiahiul. Era un băiețel dolofan cu păr negru și ochii ca stelele. Regele cînd a auzit că nevasta lui a născut un băiat, l-a luat pe noul-născut, l-a dat pe mîna unui călău cu porunca să-l omoare în pădure și să-i aducă îndărăt inima ca dovadă. S-a dus călăul cu pruncul în brațe în pădure. Dar se vede că acesta era un om de omenie. Cu toate că era călău, nu l-a lăsat inima să omoare un prunc nevinovat. A pus pruncul pe o plută și i-a dat drumul în fluviul Citarum. A prins apoi o căprioară, i-a scos inima și i-a adus-o regelui. A plutit pruncul pe fluviu pînă a ajuns într-o junglă. Tocmai în jungla aceea trăia un vînător singuratic, care trăia departe de lume. Cînd vînătorul se ducea să spele vînatul în Citarum, a auzit un plîns de copil, care venea dintr-o tufă, unde pluta se agățase. Mare i-a fost mirarea și bucuria cînd a văzut că plînsul venea de la un băiețaș frumos. L-a luat în brațe, l-a dus acasă, l-a hrănit cu lapte de capră și l-a îngrijit cum s-a priceput mai bine.

Au trecut cîțiva ani și pruncul născut din vasul de aur s-a făcut un băiat foarte frumos și iscusit. Știa să tragă cu arcul sau să arunce cu sulița și a început să-l însoțească pe tatăl său, adică pe vînătorul care îl crescuse la vînătoare. Într-o zi, cînd băiatul însoțea pe vînător la vînătoare, a auzit un cîntec de pasăre cum nu mai auzise niciodată. A întrebat pe vînător :

— Ce cîntă așa de frumos, tată ?

— Este un cihung, a răspuns vînătorul.

— Ce este un cihung ?

— E o pasăre.

În altă zi, tot la vînătoare, a văzut o maimuță care se arunca de la o creacă la alta, de parcă ar fi zburat, nu altceva. A întrebat iar pe taică-său :

— Ce este aceea care zboară printre copaci ?

— Aceea este vanara, maimuța, și ea nu zboară, fiindcă n-are aripi ca păsările.

— Dar ce este vanara ?

— E un animal.

— De ce păsările și animalele au cîte un nume ? a întrebat băiatul.

— Păi, ca să se poată deosebi una de alta, a răspuns vînătorul rîzînd.

— Dar de ce oamenii n-au nume ?

— Cum să nu, și oamenii au fiecare cîte un nume, răspunse vînătorul amuzat.

— Atunci, de ce eu n-am nume ?

Abia acum şi-a dat seama vînătorul că el nu i-a pus nici un nume băiatului. Fiind departe de lume şi trăind numai ei doi în mijlocul junglei, nu i-a trecut prin minte că şi băiatului îi trebuie un nume.

— Păi, vei avea şi tu dacă vrei, a răspuns vînătorul cam încurcat. Şi ce nume ai vrea să ai ?

— M-aş bucura de m-ar chema Cihung Vanara, căci tare mi-s dragi păsările cihung şi animalele vanara.

A crescut Cihung Vanara în junglă, pînă a ajuns un flăcău voinic. Prindea cîte un tigru vărgat sau un porc mistreţ cu mîinile goale. Cînd avea nevoie să doboare un copac, nu îi mai trebuia toporul sau altceva, ci îl scotea din rădăcini cu mîinile lui. Cînd se lupta cu un taur turbat, îl plesnea o dată între coarne, cu pumnul lui de fier, de lăsa taurul mort cu ţeasta spartă. Cînd vînătorul a văzut cît de voinic s-a făcut Cihung Vanara, l-a chemat la el, i-a pus în palmă un ou de găină şi i-a zis :

— Fiul meu, a venit vremea să părăseşti casa părintească. Du-te la muntele Tancuban Perahu, pune acest ou în cuibul balaurului, ca să-l clocească. Din acest ou va ieşi un cocoş care va omorî orice alt cocoş în luptă. Nu lua cocoşul din cuibul balaurului decît după un an de zile, şi cu acel cocoş du-te în capitală să-ţi încerci norocul.

Fără multă vorbă, Cihung Vanara s-a gătit de drum, a băgat oul în sîn şi a plecat spre muntele Tancuban Perahu. Drumul pînă la balaur nu era chiar aşa de uşor, trebuia să străbată jungla plină numai de sălbătăciuni. De mai multe ori a trebuit să se lupte cu şerpi boa, care îi

căderau pe cap din copaci și se trezea încolăcit de ei. În sfîrșit, după multe greutăți, a ajuns la cuibul balaurului sakti. Cuibul se afla într-o peșteră, iar balaurului i se vedea doar capul afară. Capul balaurului era de trei ori mai mare decît capul unui taur, cu un corn de oțel pe frunte, doi ochi roșii, ca de rubin, nestemate strălucitoare în loc de solzi, iar din nările și gura lui ieșeau limbi de foc. Cînd Cihung Vanara se apropie, balaurul șuieră o dată de îl învălui numai cu flăcări, îl stropi cu venin, deschise gura lui mare cît o șură și vru să-l înghită. A început o luptă de nedescris. Copacii au fost arși, pămîntul a fost răscolit, văzduhul se cutremura, toate vietățile din junglă au fugit de groază. Nu se știe cîte zile a ținut lupta, poate patru, poate cinci, poate o săptămînă. Dar se știe că pînă la urmă Cihung Vanara l-a biruit, a reușit să-l îmblînzească pe balaur și a pus oul de găină în cuibul lui.

După un an de zile, în capitala Pasundanului a fost o zarvă mare. A venit un flăcău, nu știa nimeni de unde, care avea un cocoș nebiruit în luptă. Îl punea la luptă de zece ori pe zi și niciodată nu obosea și aproape niciodată nu se zgîria. Cînd lovea, deloc nu lovea alături. Cu cuțitul de la picior lovea drept în piept sau în cap [1].

Auzind regele vestea, a dat poruncă să fie adus îndată flăcăul, ca să-l provoace la lupta de cocoși. A venti Cihung Vanara, căci el era flăcăul, cu cocoșul într-o cușcă. Dar

[1] Pe vremuri, la lupta de cocoși, se punea cocoșului cîte un cuțit legat de pinten, încît lovitura putea fi mortală.

ce cușcă ! Era o cușcă mare de fier cu gratiile cît mîinile unui copil. Zicea că acest cocoș al lui era neobișnuit de puternic și ar dărîma cu ușurință o cușcă obișnuită. Regele rîdea cu neîncredere, cînd a auzit această năzdrăvănie a și întrebat :

— Dacă cocoșul tău este într-adevăr așa de puternic, precum susții, și este într-adevăr de nebiruit în luptă, precum am auzit, te prinzi oare să-l pui la luptă cu cocoșii mei ?

— Mă prind, cum să nu, dar numai dacă îmi convine prinsoarea, a răspuns Cihung Vanara.

— Dacă cocoșul tău îi omoară pe toți cocoșii mei, îți dau regatul meu cu tot ce este al său. Dar dacă pierde cocoșul tău într-o luptă cu unul din cocoșii mei, îți pierzi capul. Te încumeți ?

— Să începem îndată lupta, a răspuns Cihung Vanara scurt.

Regele avea mai mult decît o sută de cocoși. Cu toții erau cei mai buni și cei mai încercați cocoși din țară. De aceea, regele era sigur de izbîndă. Nu există un cocoș, cît de bun ar fi, care poate să lupte cu o sută de cocoși pe rînd. Parcă îl vedea deja cum cade capul lui Cihung Vanara sub palașul călăului. Dar hainul rege și-a greșit socoteala. Cocoșul lui Cihung Vanara a răpus pe rînd o sută și mai bine de cocoși împărătești. Cuțitele din pintenii lui nimereau mereu în plin, ba în piept, ba în gît, ba în cap. Cînd, în sfîrșit, ultimul cocoș al regelui a fost răpus, Cihung Vanara zise :

— Acum eu sînt regele și pot să fac ce vreau cu tine.

L-a înșfăcat îndată pe rege, l-a băgat în cușca de fier și l-a aruncat într-un lac adînc. Blestemul chiahiului s-a împlinit, moartea lui a fost răzbunată.

Vestea despre moartea regelui a ajuns și la urechea prințului care s-a născut după Cihung Vanara. Dornic să-și răzbune tatăl, l-a chemat pe Cihung Vanara la luptă. A început lupta între cei doi frați, care nu se cunoșteau. Prințul era frumos, dar nici Cihung Vanara nu era de lepădat. Cihung Vanara era năzdrăvan, dar nici prințul nu era mai prejos. Amîndoi parcă erau doi zei care se luptau pe pămînt. Au luptat ei zile întregi fără să se poată dovedi. Pînă la urmă, cînd au ajuns pe malul fluviului Citarum, prințul l-a înșfăcat pe Cihung Vanara și l-a azvîrlit pînă pe malul celălalt. După atîta timp de luptă, abia acum puteau să mai respire puțin.

— Vii tu la mine sau vin eu la tine, ca să ne mai luptăm ? întreba Cihung Vanara pe prinț.

— Văd că degeaba ne luptăm, a răspuns prințul. Noi doi sîntem deopotrivă, eu n-am să te pot doborî, dar nici tu pe mine. Zic mai bine să împărțim țara pe din două. Dincoace de Citarum voi stăpîni eu, iar de dincolo s-o stăpînești tu sănătos.

De atunci țara Pasundan a fost împărțită în două părți de fluviul Citarum la mijloc, iar Cihung Vanara a domnit jumătate din țară pînă la adînci bătrînețe.

A FOST ODATĂ, într-o țară îndepărtată, dincolo de șapte mări și șaptezeci de munți, un mare împărat. Avea acest împărat o preafrumoasă fată. Așa de frumoasă era fata împăratului, încît nimeni nu-i mai spunea pe nume, ci îi spuneau Putri Aju, adică Prințesa Frumoasă. O iubea împăratul pe Putri Aju mai mult ca ochii din cap și îi făcea toate poftele, încît cu cît creștea mai mare, cu atît devenea mai îngîmfată și răzgîiată. Veni și vremea măritișului. Atunci împăratul îi grăi :

— Uite, fata mea. A venit vremea să-ți faci un rost pe lume și să-ți alegi un soț. Poate îmi vei da bucuria să văd și eu un nepoțel înainte de a închide ochii pentru totdeauna. Așa că eu voi da de știre ca să vină prinții dimprejur în pețit. Pe urmă îi punem la întrecere, care e cel mai viteaz acela te va lua de soție.

— Ba nu, tată, răspunse Putri Aju. Dacă vrei să mă mărit, eu îmi voi alege singură soțul. Să vină pețitorii la mine și de care îmi va plăcea, pe acela îl voi lua de bărbat.

Ce să zică împăratul ? N-avea nimic de făcut decît a da de știre în tot cuprinsul țării și la toți împărații vecini că fetei lui i-a venit vremea măritișului, iar pe viitorul bărbat îl va alege chiar prințesa. Atîția pețitori pentru o fată nu s-a mai pomenit de cînd e lumea, chiar dacă fata era o prințesă. Dar care prinț nu rîvnea s-o aibă pe Putri Aju în palatul lui ? Era de ajuns să te uiți o dată la ea, ca să

n-o mai uiți în tot restul vieții. Zeci de prinți, sute de cavaleri, de zece ori pe atîția fii de boieri au venit buluc să-și încerce norocul, doar, doar pe el îl va alege Putri Aju de bărbat. Care de care mai viteaz, care de care mai bogat, unul mai chipeș decît altul. Dar Putri Aju era prea îngîmfată, fiecăruia găsea cîte un cusur și cu toții s-au întors la casele lor cu cîte o ocară în spate. Unui războinic vestit i-a spus :

— Ești brăzdat de cicatricele rănilor, mi se face groază să mă uit la dumneata. Cum aș putea să te iau de bărbat ?

Unui prinț cu părul ca pana corbului, pielea ca laptele și chipul ca o statuie cioplită în marmură, de găseai numai laudă pentru frumusețea lui, i-a zis :

— Ești palid la față, de parcă acum ai ieșit din mormînt. De voi sta lîngă tine, mă voi simți că stau lîngă un cadavru. Nu, nu pot să te iau de bărbat.

Unui negustor cu sute de corăbii i-a grăit :

— Ai fi cum ai fi, dar uitătura ta aduce a unui hoț. De voi sta într-o casă cu tine, voi sta cu frica în sîn că mi se va fura cîte ceva.

Ce să mai lungim vorba ? Unii erau prea întunecați, unii erau prea albi. Unii prea înalți, unii prea scunzi. Unii că au părul creț, iar alții că au părul lins. De ce unii au nas cîrn, iar ceilalți au nas prea lung ? Ba prea slabi, ba prea grași. Ba prea drepți ca bățul, ba prea adușî de spate.

Așa au trecut ani de-a rîndul, încît pînă la urmă nu mai era nimeni ca s-o pețească pe prințesă. Începînd de la prinții cei mai vestiți pînă la simpli flăcăi, din cele mai

umile sate au venit la prințesă și cu toții au fost refuzați. De disperare, și de inimă rea a murit și împăratul.

Se povestește că într-o pădure trăia un maimuțoi. Într-o zi maimuțoiul și-a zis : „Dacă nimeni nu mai vine s-o pețească pe Putri Aju, hai să-mi încerc eu norocul. Doar se spune că încercarea moarte n-are, iar cine trăiește trebuie să spere. Și pe urmă, cine nu este dăruit cu frumusețe sau bogăție, de vrea să-i fie pe plac unei femei, trebuie să se bizuie pe darul vorbirii." Și-a băgat maimuțoiul coada în nădragi, s-a dichisit cît se poate mai bine și s-a dus de s-a înfățișat prințesei.

— Cum de îndrăznești să vii în pețit ? Nu vezi, ești plin de păr din cap pînă în picioare ? Ar trebui să-ți fie rușine să te arăți în lume cu atîta păr pe tine, i-a spus prințesa de îndată ce l-a văzut.

— De ce să-mi fie rușine de părul meu bogat ? răspunse maimuțoiul. Oare nu știi, prințesă, că părul este simbolul bărbăției ? De n-ar avea o coamă bogată, leul n-ar putea fi regele animalelor. De aceea, cu cît este mai păros un bărbat, cu atît este mai viteaz.

— Dar nu vezi că ai o uitătură așa de hoțească ? Parcă ai vrea să șterpelești toate lucrurile ce le întîlnești în cale, zise prințesa iar.

— Un războinic trebuie să fie mereu cu ochii în patru, căci nu se știe niciodată de unde vin dușmanii.

— Bine, bine, dar ai un nas așa de mic...

— Vai, prințesă, un nas mic e un semn de noblețe.

— Ia uită-te ce dinți ai ! Mici și ascuțiți ca de fiară.

— Oare nu știi că dinții frumoși sînt cei ca sîmburele unui castravete și strălucitori ca perlele ?

— Dar ce mîini lungi ai, aproape pînă la genunchi.

— Cu mîini lungi întinzi mai bine arcul.

— Văd că ai și gheare. Un viteaz cu gheare, la ce trebuință ?

— Înadins mi-am lăsat unghiile, ca să cînt mai bine la ghitară și să-ți fac o serenadă.

— Totuși, picioarele tale sînt prea crăcănate, de îi vine omului să rîdă numai cînd se uită cum mergi.

— Ba greșești, prințesă. Un cavaler care în viața lui merge numai călare în șa, n-are cum să aibă picioarele drepte ca slugile.

După toate răspunsurile astea, prințesa nu mai avea ce să spună și l-a luat pe maimuțoi de bărbat.

Copilul nerecunoscător

TRĂIA ODATĂ într-un port o femeie sărmană. De cînd îi murise bărbatul, care a fost pescar, înghițit de mare, trăia de la o zi la alta adunînd vreascuri din pădure și le vindea celor ce aveau nevoie de ele. Ca să se apuce de vreo treabă mai ca lumea sau să se angajeze la vreo casă mai bogată nu putea, fiindcă sănătatea ei lăsa de dorit și nu se putea lăuda cu ea. De dimineață pînă seara

tușea încontinuu, iar cînd scuipa, scuipa cu sînge. Lumea zicea că plămînii îi erau roși. Avea femeia un copil, Malin Kundang îl chema. De aceea femeia era foarte necăjită, nu pentru ea, ci pentru copilul ei, căci nu putea să-l crească cum trebuia. Cu toate că era bolnavă, se străduia întotdeauna să pună de o parte un pumn de orez din farfuria ei pentru Malin, cel puțin copilul să nu rămînă flămînd. Nu e de mirare că de la o zi la alta boala ei se agrava, iar cu cît boala ei înainta, cu atît mai mult cădea pe gînduri. Ce va face Malin cînd va rămîne singur ? Cine îl va îndruma în viață ? Ce se va întîmpla cu el în lumea asta plină de răutăți ? Nu cumva va apuca pe un drum greșit ? Atîtea întrebări pe care și le punea o chinuiau zi și noapte, încît de multe ori îi curgeau lacrimi din ochi.

Malin Kundang era un băiat foarte inimos. Nu ca ceilalți copii de vîrsta lui, care se jucau în mare cît era ziua de lungă, fără griji. El o ajuta întotdeauna pe mama sa cu micile lui puteri. Îl durea foarte mult cînd o vedea cum se chinuie pentru ca să-l poată crește. Știa că de multe ori îndura foamea numai ca el să nu rămînă flămînd, dîndu-i bruma de orez ce a mai rămas. De o întreba : „De ce nu mănînci și tu puțin, mamă ?“ răspundea : „Am îmbucat ceva mai devreme“. Toate suferințele astea îl făceau să gîndească asemeni unui om matur. Cînd trecea prin port, se uita la corăbiile care duceau mărfuri și la proprietarul lor îmbrăcat numai în mătase, cu cămașă brodată și cu lănțișor de aur. Se gîndea întotdeauna ce bine ar fi să aibă și el o corabie de marfă. Atunci mama

sa nu va mai trebui să adune vreascuri din pădure, ea își va putea îngriji sănătatea, iar el va fi fericit.

Cînd a împlinit vîrsta de doisprezece ani, Malin Kundang zise către mama sa :

— Mamă, numai tu știi cît te-ai chinuit, ca să mă crești pe mine. Acum nu mai sînt un copil neputincios, ca să nu-mi pot purta de grijă. Lasă-mă să plec, căci vreau să-mi încerc norocul în lume. Cine știe, poate într-o zi te voi putea face fericită și vei putea fi mîndră de mine. Ca să rămîn mai departe lîngă tine, ar însemna să-ți lungesc chinul și aceasta nu folosește nimănui.

— Dar ești încă un copil, îi răspunse mama. Nici nu știi cum să deosebești binele de rău. Mai rămîi cîțiva ani acasă și pe urmă te poți duce la pescuit, așa cum a făcut și răposatul tău tată.

— Ca să te duci la pescuit îți trebuie o barcă și scule, iar noi nu avem nici de una, nici de alta. Nu, mamă, mai bine să plec acum. Iar tu te vei descurca mai bine fără mine în spinare. Uite, ieri a intrat în port corabia bogătașului Sutan Alam. Mîine mă voi duce la corabie să mă angajez.

Sutan Alam era un negustor foarte bogat. Făcea negoțul pînă în India și China. De acolo aducea mătăsuri fine și alte mărfuri alese, iar cînd pleca ducea mirodenii și alte mărfuri căutate acolo. În afară de corabia pe care se afla, mai avea încă trei corăbii. Fiecare corabie era condusă de un nahkoda, adică căpitan, care îl asculta. Cu toată bogăția lui, Sutan Alam nu era deloc fericit, căci de

cînd i-a murit nevasta a rămas singur pe lume. Copii n-avea, iar ca să se însoare din nou nu îl trăgea inima, așa de mult iubise pe răposata lui nevastă.

Din prima zi cînd s-a angajat Malin Kundang, Sutan Alam a și început să-l îndrăgească. E adevărat că Malin era cam pirpiriu și neștiutor, dar încolo era băiat ascultător și muncea cu rîvnă. Dar cel mai de seamă lucru era că fața lui aducea mult cu chipul răposatei sale neveste. La început îl punea să facă treburile unui mus. Dar puțin cîte puțin îi mai lăsa timpul liber și îl îndruma în arta marinărească. După numai doi ani Sutan Alam îl îndrăgea în așa măsură, încît nu se mai putea lipsi de Malin, de acum încolo îl și socoti ca propriul său copil. Îl învață cum să conducă o corabie, îl învață să socotească, îi arată care mărfuri sînt bune și care sînt proaste, care mărfuri erau de căutat aici și care erau de căutat dincolo. Pe scurt, îl învață ce trebuie să știe un nahkoda și un negustor desăvîrșit. Malin Kundang nu era deloc băiat prost. Dacă la început era cam neștiutor, aceasta se datora că în toată viața lui nu făcuse altceva decît să adune vreascuri. Acum, cînd putea să cunoască lumea cum trebuie, cu un dascăl așa de bun cum era Sutan Alam, într-un scurt timp nu mai avea ce să învețe de la acesta. Abia împlinise șaptesprezece ani, că Malin a și început să comande una din corăbiile lui Sutan Alam. După cinci ani de la plecarea de acasă, visul lui Malin, să ajungă un nahkoda, s-a împlinit. Ceea ce nu s-a împlinit din visul lui de acasă era să-și fericească mama. Căci Malin Kundang își uitase

de ea. La început, cînd se angajase ca mus pe corabia lui Sutan Alam, se gîndea tot timpul numai la mama sa. Ce făcea ea? Pînă cînd o va putea duce cu sănătatea ei așa de șubredă? Cînd o va mai putea revedea? Se întîmpla des ca noaptea înainte de a se culca să-i dea lacrimile. Parcă vedea înaintea ochilor cum tușea mama sa, cu mîinile pe piept și scuipînd sînge.

Gîndul asupra mamei sale a început să se răărească de cînd Sutan Alam l-a luat pe lîngă el. Ba, mai mult, a început să se rușineze de starea lui de dinainte. Se uita la haina sa de mătase și la cămașa cu danteluțe și se gîndea cum era îmbrăcat înainte numai cu zdrențe, locuind într-o cocioabă de bambus, și o mare rușine îi năpădea inima. Malin Kundang a uitat cu ce preț l-a crescut mama sa, cu ce inimă întristată l-a lăsat să plece și cu ce dor îl aștepta să se reîntoarcă.

Opt ani au trecut de cînd plecase de acasă Malin. În orașul lui natal mama sa zăcea pe o scîndură învelită cu o zdreanță în cocioaba ei de bambus. E de mirare cum această femeie mai era în viață, cînd numai pentru a tuși se simțea sfîrșită. Ca să mai adune vreascuri, nici vorbă nu mai era. La început s-a apucat de cerșit. Dar nici de cerșit, după un timp, n-a mai avut putere. Toată ziua zăcea pe scîndura ei. Numai din mila unei vecine care îi aducea din cînd în cînd puțin orez a mai putut să trăiască. Tot timpul se ruga Morții: „Nu mă lua cu tine, Moarte, pînă nu-mi revăd copilul. Numai o dată să-l mai văd și atunci voi putea închide ochii cu inima împăcată".

Într-o zi, într-a valvîrtej o vecină în cocioaba ei, strigînd :

— Mama lui Malin, mama lui Malin ! Fericire, mama lui Malin, fericire ! Nu degeaba l-ai așteptat. S-a întors fiul tău. Acum e putred de bogat și îmbrăcat numai cu aur din cap pînă în picioare. Fiul tău este nahkoda unei corăbii care a venit din China acum cîteva zile.

— Unde e ? Unde e ? Vine încoace ? întreba mama lui Malin Kundang cu lacrimi de fericire în ochi.

— Nu, l-am văzut în port. Sigur că el este, căci toată lumea îi zicea Malin Kundang. Pe urmă, cum să nu-l recunosc eu pe Malin ? Tot i-a mai rămas urma aceea pe frunte. Dar se vede că mai are treburi în port, de nu vine degrabă aici. Fii liniștită, sosește el dintr-o clipă în alta.

În ziua aceea, mama lui Malin Kundang nu mai putea de fericire. Pînă seara tîrziu stătu de vorbă cu vecina. De sute de ori vecina trebui să repete povestea, cum arăta Malin, cum era îmbrăcat și așa mai departe. Toată noaptea n-a dormit și tresărea la fiecare zgomot, crezînd că vine fiul său, Malin Kundang. Dar nici a doua zi Malin n-a venit. A treia zi la fel, la fel și următoarele zile. După ce a trecut o săptămînă de zile, mama lui Malin nu mai putu răbda. Tremurînd din tot corpul de slăbiciune, a luat un toiag și șontîc, șontîc s-a dus în port. A întrebat în stînga, a întrebat în dreapta unde este corabia lui Malin Kundang. În sfîrșit, găsi corabia lui, o corabie mare și plină de mărfuri cu oameni ce forfoteau pe ea. Îl văzu

chiar și pe fiul ei pe punte, mîndru aidoma cum era descris de vecină, parcă mult mai frumos. Cu lacrimi în ochi, se urcă pe punte. Deodată un marinar se răsti la ea:

— Ce cauți aici, cerșetoareo? Ai de gînd să șterpelești ceva de pe corabie? Cară-te repede, că ridicăm ancora!

— Cum? Plecați acuma? întreba ea necrezînd auzului. Pleacă el fără să mă vadă? Nu, nu se poate.

— Da, plecăm. N-ai ce căuta aici. De mai rămîi, ai să ajungi hrana peștilor.

— Eu îl caut pe fiul meu. Îl caut pe fiul meu Malin, Malin Kundang, nahkoda corăbiei.

— Oare nu ești în toate mințile? Malin Kundang e fiul lui Sutan Alam, bogătașul. Cum poate Malin Kundang să fie fiul unei cerșetoare ca tine? Ori te crezi nevasta bogătașului Sutan Alam? răspunse marinarul.

— Ce s-a întîmplat? întrebă Malin Kundang, care se apropie auzind gălăgie.

— Malin, fiul meu, zise mama lui și se repezi să-l îmbrățișeze.

Dar Malin Kundang se dădu îndărăt. O recunoscu pe mama lui, dar îi fu rușine de ea. Numai gîndul că oamenii îl vor privi ca pe copilul unei cerșetoare îl îngrozi. Cum ar putea el, cunoscutul nahkoda, fiul lui Sutan Alam, să fie fiul unei cerșetoare? Ce rușine! Așa ceva nu se poate.

— Nu te cunosc, femeie, zise el. Dacă vii ca să ceri niște bani, poftim, și îi dădu un pumn de argint.

— Dar mie nu-mi trebuiesc banii tăi, Malin, căci mîine poimîine mor. Tot ce vreau eu e să te îmbrățișez, fiule. Oare tu nu mă mai recunoști ? Sînt maică-ta, Malin !

— Se vede că femeia aceasta e nebună. Dați-o jos pe chei !

Dînd aceste porunci îi și întoarse spatele.

Pe nisip, mama lui Malin Kundang stătea plîngînd și înăbușită în tuse. Va să zică, Malin, fiul ei, pe care îl așteptase opt ani de zile, s-a întors și n-a vrut s-o recunoască, iar acum a plecat iar fără s-o îmbrățișeze. Fiul ei, care a fost așa de bun, inima lui s-a schimbat de cînd a devenit bogat ca și inimile tuturor bogătașilor. De ce n-a murit ea mai devreme ? De ce s-a rugat Morții să n-o ia pînă nu-l vedea pe fiul ei ? Să-l vadă cum s-a lepădat de ea ?

Pe apa mării se zărea corabia lui Malin cum se îndepărta de țărm. Se vedea din ce în ce mai mică și încet, încet, intra în apă. Cînd nici vîrful catargului nu s-a mai văzut, mama lui Malin și-a șters ochii de lacrimi, și-a îndreptat spatele și, cu fața înspre cer, strigă :

— Nu, cel care a fost aici n-a fost fiul meu Malin Kundang. Fiul meu n-ar fi putut să-și uite mama, iar pe el l-am pierdut de cînd a trecut dincolo de pragul casei noastre. Totuși, dacă omul pe care l-am întîlnit adineaori a fost într-adevăr fiul meu, coboară tu, cerule, asupra corabiei sale, și tu, mare, să-l înghiți, căci eu, mama lui, care i-a dat viață, nu-i mai îngădui să pîngărească acest pămînt sfînt !

Nici n-a terminat bine blestemul, că vîntul a și încetat să mai bată. Numai pe cer norii se adunau cu repeziciune, acoperind soarele care cu o clipă mai înainte strălucea în toată splendoarea lui. Dar deodată cerul parcă se despică în două și un fulger năpraznic bubui asurzitor. Un uragan cumplit a început să se dezlănțuie. Marea parcă era pusă la fiert. Talazuri mari cît un munte aruncau pești din fundul mării la suprafață și de la suprafață la fundul mării. Nici un palmier de pe țărm n-a rămas întreg, rupți ca niște bețe. De cînd e lumea nu s-a mai pomenit așa uragan, de parcă era sfîrșitul lumii. După o zi și o noapte, uraganul a încetat cu desăvîrșire. Nici urmă de nor n-a mai rămas pe cer și Surya, soarele, ieși din nou ca și cum nimic nu s-a întîmplat.

De atunci nimeni nu l-a mai văzut pe Malin Kundang.

Povestea cu cei trei hoți

AU FOST ODATĂ trei hoți, frați în furturi și hoții. Pe unul îl chema Gălap, adică Întunecatul, fiind mai închis la piele, pe al doilea îl chema Pece, adică Chiorul, fiindcă avea doar un singur ochi teafăr, iar pe ultimul îl chema Bagus, adică Frumosul, fiind mai frumușel la chip decît ceilalți doi.

Într-o seară s-au dus cei trei hoți să fure din casa hagiului din sat, cunoscut ca cel mai bogat om din ținut. Au aflat ei, pesemne, că în seara aceea hagiul a rămas singur în casă, iar casa era mare ca orice casă a unui om bogat. Ajuns în casa hagiului, Gălap a intrat în casă prin acoperiș, urmînd ca ceilalți doi să intre în casă pe ușă, după ce le-o va deschide Gălap pe dinăuntru. Odată ajuns înăuntru, s-a uitat în dreapta, s-a uitat în stînga, și deodată văzu îmbrăcămintea hagiului atîrnată în cuier, iar hagiul se auzea sforăind dintr-o cameră alăturată. Atunci, ce i-a trecut prin gînd lui Gălap? „Hai să mă îmbrac în straiele hagiului, parcă văd cum se vor prăpădi de rîs băieții". Zis și făcut. Și-a pus turbanul cel mare al hagiului pe cap, s-a învelit cu pelerina, a luat mătăniile și s-a dus să deschidă ușa. Dar abia deschise ușa, că a și văzut pe Pece și pe Bagus cum se uitau îngrozit înspre el și strigau: „Hagiul!", rupînd-o la fugă. Cînd a văzut Gălap că frații lui au luat-o la fugă după ce s-au uitat înspre el, a crezut că hagiul s-a sculat și era în spatele lui. A rupt-o și el la fugă după ceilalți doi.

— Auleo, ne urmărește hagiul! strigară cei doi înnebuniți de groază și fugeau și mai tare.

— Așteptați-mă, așteptați-mă! țipa Gălap după ei.

Fugeau cei trei hoți ca niște nebuni, pînă au ieșit din sat. Fugeau, tot fugeau, pînă au căzut toți trei grămadă.

— Vine hagiul să ne omoare! zicea Pece tremurînd.

— Iertare, iertare! gemu Bagus.

Iar Gălap, care a căzut peste ei doi, zise :

— Dar unde e hagiul ?

Așa a scăpat hagiul de cei trei hoți, datorită hainei lui, iar hoții nu s-au mai întors niciodată. Căci, se zice, după credința hoților, nu este bine să încerci să furi de unde ai dat greș odată.

Hoțul la mine !

TRĂIAU ODATĂ într-un sat doi tineri căsătoriți. Față în față cu casa lor era casa primarului, iar puțin mai încolo, a notarului. Într-o seară, cînd să intre în pat, au simțit că un hoț se ascundea sub patul lor. Un hoț este întotdeauna înarmat. El, un singur bărbat cu o femeie slabă să se împotrivească unui înarmat ? Era prea primejdios. S-au sfătuit ei doi pe șoptite, și femeia a început să-l întrebe pe soțul ei cu voce tare :

— Bărbate, dacă o să avem un băiat ce nume îi vei da ?

— Ce nume să-i dau ? Primar și gata. Să ajungă și el primar cînd o fi mare, răspunse bărbatul.

— Și cum ai să-l strigi dacă îl va chema Primar ?

— Cum să-l strig ? Primarule, la mine ! și gata.

Hoțul de sub pat a priceput îndată că cei doi erau noi căsătoriți și a început să zîmbească.

— Dar dacă mai avem un copil și iar o să fie băiat, ce nume ai să-i dai ? întrebă iar femeia.

— Dar de ce, mă rog, încă un băiat și nu o fetiță ? întrebă la rîndul său bărbatul.

— Așa sînt eu, îmi plac băieții, răspunse femeia.

— Păi dacă vom avea încă un băiat, am să-l numesc Notar și gata. Să ajungă și el notar cînd o fi mare.

— Și cum ai să-i chemi pe amîndoi ca să vină la tine ? Spune-mi, te rog, că mi-ar face plăcere.

— Cum să-i chem ? Primarule, Notarule, la mine ! Și gata.

Hoțul de sub pat a început să rîdă pe înfundate. „Nebunii", se gîndea el. Deodată femeia întrebă iar :

— Dar dacă vom mai avea încă un băiat, ce nume ai vrea să-i dai ?

— M-am plictisit să avem trei băieți. Vreau și eu o fetiță, măcar una și gata. Trei băieți la rînd e prea de tot.

— Ba o să avem încă un băiat, că așa vreau, zise femeia supărată. Dacă totuși, cu toate că nu-ți face plăcere, dacă totuși o să avem încă un băiat, ce nume ai să-i dai ?

— Dacă totuși, cum zici tu, dacă totuși o să avem încă un băiat, zise bărbatul supărat și el, am să-i dau nume Hoțu și gata. Să ajungă și el hoț cînd o fi mare.

— Vai, bărbate, se poate să spui una ca asta ? Chiar dacă îl va chema Hoțu, știu eu ce fac ca să nu ajungă hoț cînd o fi mare. Dar cum ai să-i chemi pe toți trei ca să vină la tine ?

— Cum să-i chem ? Uite așa : Primarule, Notarule, Hoțu, la mine ! Și gata. Nu e mare lucru.

— Într-adevăr, nu e mare lucru cînd spui așa încet. Dar cînd copiii vor fi departe, va trebui să-i strigi mai tare. Nu-ți va fi cumva rușine să strigi așa în gura mare numele copilului nostru Hoțu ?

— Mie ? Mie să-mi fie rușine de numele copilului meu ? Uite că acuși am să-l strig în gura mare.

Și omul a început să strige cu toată puterea :

— Primarule, Notarule, Hoțu la mine !... Primarule, Notarule, Hoțu la mine !... Primarule, Notarule, Hoțu la mine !...

S-a trezit primarul, s-a trezit notarul și au alergat amîndoi spre casa noilor căsătoriți. Cînd au ajuns în casa lor, l-au găsit pe hoțul de sub pat, tăvălindu-se de rîs.

Întoalce-te, hoțule !

SE SPUNE de obicei că femeile sînt bune numai de gură, dar cînd e vorba de minte n-au nici cît o gămălie de ac. Adevărul nu este tocmai așa, căci se pot spune multe despre femei cu mintea isteață, care de multe ori întrec pe bărbați.

S-a întîmplat odată, într-o casă singuratică de lîngă un sătuc, ca o femeie să rămînă singură acasă. Bărbatul

ei împreună cu fratele lui mai mic erau plecați în sat, la o nuntă, urmînd să se întoarcă abia în zori. Pe femeie o durea capul, de aceea a preferat să rămînă acasă. În toiul nopții, femeia a simțit că un hoț a pătruns în casă găurind zidul. Ce ar fi putut să facă ea, o femeie neajutorată împotriva unui hoț? Dar femeia nu și-a pierdut cumpătul. Se purta de parcă nu s-a întîmplat nimic deosebit și întrebă :

— Cine e acolo, hoț oale sau o pisică doal? se prefăcea femeia ca una tare proastă la minte.

— Miau, miau, răspunse hoțul.

— Of, ial o pisică, ce păcat! De al veni un hoț ce bine mi-al pălea. De două zile stau singulă acasă spelînd să vină vleun hoț, dal de fiecale dată vine numai cîte o pisică. Ce păcat, male păcat, bombănea femeia.

Hoțul, cînd a auzit ce a bombănit femeia, a ieșit din ascunzătoarea lui și zise :

— Dar ce ți s-a întîmplat, frumoaso, de aștepți să vină un hoț la tine? Unde ți-e bărbatul de ai stat două zile singură acasă? Eu sînt un hoț și iată că am venit.

— Bălbatul meu? Mînca-l-al ciuma, să nu mai aud niciodată de el. Zicea meleu să sînt tale ploastă și mă bătea în fiecale zi de îmi amăla zilele. Acum e plecat în olaș și se întoalce abia peste cîteva zile.

— Dar de ce dorești să vină un hoț?

— Să vină un hoț, da, să vină. Să ia toate luclulile din casă, ca să moală bălbatul meu de ciudă cînd se va

întoalce acasă. E și tale zgîlcit. De cînd ne-am căsătolit am mîncat numai cu sale și aldei.

Rîdea hoțul de fericire, așa noroc nu întîlnești în fiecare zi, și a început să adune lucrurile din casă. Dar a văzut cu uimire că femeia împrăștia mereu lucrurile adunate și le încurca de nu putea termina cu strînsul.

— Ce faci tu, femeie ? Mai bine dă-te la o parte și nu mă mai încurca, s-a răstit hoțul.

— Cum să te înculc ? Eu te ajut. Mă uit la luclulile de aici ca să văd dacă le-ai luat pe toate sau nu.

Așa zise ea, tot împrăștiind lucrurile. Hoțul nu se mai supăra, ci rîdea de prostia ei. Dar cînd hoțul nu era atent, femeia ascundea cîte ceva de preț sub pat.

Pînă la urmă hoțul a reușit să termine cu strînsul lucrurilor și plecă îndoit de șale din cauza greutății prădate. Dar nici nu s-a îndepărtat bine și auzi cum îl strigă femeia înapoi :

— Întoalce-te, hoțule, vino înapoi ! Ai uitat ceva, păcat să nu-l iei !

S-a întors hoțul gîfîind și femeia i-a dat un lanț de aur. Hoțul i-a mulțumit, iar în sinea lui rîdea. „Are dreptate bărbatul ei cînd spune că femeia aceasta e tare proastă". Dar abia se îndepărtă puțin, femeia îl strigă înapoi iar :

— Întoalce-te, hoțule, vino înapoi ! Ial ai uitat ceva, păcat să nu-l iei !

Se întorcea hoțul, femeia îi da un rînd de îmbrăcăminte scumpă. Hoțul i-a mulțumit și întrebă :

— Mai este ceva pe care le-am uitat ?

Iar femeia îi răspundea :

— Nu, nu mai este.

Dar abia se îndepărtă și femeia îl strigă iar :

— Întoalce-te, hoțule, vino înapoi ! Ai mai uitat ceva, păcat să nu-l iei !

— Întoalce-te, vino înapoi, întoalce-te, vino înapoi, mai bine dă-mi-le pe toate și nu mă mai obosi, zise hoțul gîfîind din ce în ce mai tare.

Femeia i-a dat iar ceva din lucrurile de preț pe care le-a putut ascunde. Dar pînă la urmă nu mai avea nimic, toate lucrurile le-a dat hoțului. Ce să facă acum ? Mai era pînă dimineață cînd bărbatul ei împreună cu fratele lui trebuiau să vină. Oricum trebuia să rețină pe hoț. L-a chemat pe hoț înapoi, iar cînd hoțul s-a întors, femeia i-a spus :

— De ce te glăbești să pleci ? Mai bine întinde-te să te odihnești oleacă. Întîe timp am să fac ceva de-ale gulii, că de cînd sînt mălitată n-am mai mîncat ca lumea.

Se gîndea hoțul că femeia avea dreptate. De ce să se grăbească ? Doar femeia era singură în casă, casa era singuratică, iar el era obosit de atîta du-te vino cu căratul în spate. S-a lungit hoțul în pat, iar femeia a început să fiarbă orez și a gătit mîncare în toată legea. Ba a tăiat chiar și o pasăre. Cînd mîncarea era gata, s-au ivit zorile.

— Hai, hoțule, să stăm la masă, l-a invitat femeia.

Și a stat la masă hoțul, înfulecînd cu poftă bunătățile. Dar nici nu s-a săturat bine, că s-a și trezit înhățat de doi bărbați. Erau bărbatul femeii cu fratele lui.

Așa au fost salvate bunurile lor de la hoț, datorită femeii care s-a dovedit isteață și curajoasă.

O femeie, trei tîlhari și un hoț

A FOST ODATĂ o femeie care stătea singură într-o casă departe de sat. Într-o noapte, femeia s-a trezit cu trei tîlhari, care au intrat în casă forțînd ușa. Înainte de a jefui casa, tîlharii au pus-o pe femeie să le facă demîncare, iar între timp ei beau arak ca la ei acasă. Dar femeia, curajoasă cum era, a pus otravă în mîncare, așa că puțin timp după ce au mîncat, tîlharii au căzut grămadă jos sub masă fără suflare.

S-a uitat femeia la tîlharii morți și s-a gîndit să-i arunce în rîul din apropiere, înainte de a se face dimineață. L-a apucat pe unul de o mînă și l-a tras spre ușă, cînd deodată a simțit că în casă s-a strecurat un hoț.

— Hoțule, mai bine să ieși din ascunzătoare și aruncă-mi acest musafir nedorit, care a murit aici, în rîu. La întoarcere te voi răsplăti cu o sută de rupiahi. Dacă vrei să-mi furi, n-ai să găsești lucruri deosebite, iar de banii mei nu poți să știi unde i-am ascuns, zise femeia.

S-a gîndit hoțul că femeia avea dreptate, așa că a ieșit din ascunzătoare, a luat mortul de lîngă ușă în spinare și s-a dus să-l arunce în rîu. După puțin timp s-a întors hoțul cerînd răsplata : cei o sută de rupiahi.

— Cred că glumești. Văd că mortul a rămas la locul lui de lîngă ușă. Doar nu vrei să spui că l-ai aruncat în rîu, iar acum mortul s-a întors singur, a spus femeia care între timp, cînd hoțul arunca mortul de lîngă ușă, a pus pe celălalt mort în locul celui dîntîi.

Cînd s-a uitat hoțul la locul de unde a luat mortul, a rămas înmărmurit, căci a văzut că femeia n-a mințit, mortul a rămas la locul lui.

„Dacă îi spun că mortul s-a întors singur, o să mă creadă chiar nebun. Cine poate să creadă o întîmplare ca asta ?“ își zise hoțul.

Așa că fără să zică nimic a luat al doilea cadavru și l-a dus la rîu. I-a legat de picior un bolovan mare, a ales un loc cu apa adîncă și l-a aruncat.

— Să nu te mai prind iar lîngă ușă, că va fi vai de tine, zise hoțul.

S-a întors hoțul, dar nu mai căuta pe femeie, ci înainte de a intra în casă se uită la locul cadavrului. Acum mirarea lui se amestecă cu groaza cînd văzu cadavrul rămas locului. Adevărul este că între timp femeia a pus acolo pe al treilea tîlhar. Hoțul l-a luat și pe ăsta, l-a dus la rîu, i-a legat un bolovan și mai mare de un picior, l-a bătut măr, și abia după aceea l-a aruncat în rîu.

— Na, să-ți fie de învățătură că ți-ai bătut joc de mine ! zise hoțul.

S-a întors hoțul la casa femeii gîfîind de atîta trudă, dar în fața casei îl aștepta femeia care, cînd l-a văzut, i-a strigat de departe :

— Unde ai fost ? de ce n-ai aruncat nici pînă acum cadavrul ?

Auzind întrebarea, pe hoț l-a cuprins o groază de nedescris. Fără să se mai gîndească a luat-o la fugă cît îl țineau picioarele.

„Ori cadavrul e însuși dracul, ori femeia e o vrăjitoare", își zise hoțul.

Țapul fermecat

UN ȚĂRAN a murit și a lăsat ca moștenire celor doi fii ai săi, Parman și Rogo, un petic de pămînt, o casă și o sută de arginți.

— Tu ești fiul cel mare, zise Rogo lui Parman, și socotesc că e dreptul tău să rămîi în casa părintească, să muncești pămîntul. Mie să-mi dai cei o sută de arginți, ca să-mi încerc norocul în negoț.

Din banii moșteniți, Rogo și-a cumpărat din sat cîteva vaci, cu gîndul să le vîndă cu preț bun la oraș. După socoteala lui, într-un timp nu prea lung va putea să-și întoc-

mească o gospodărie proprie. Dar ghinionul a fost că, ducînd vacile spre oraș, s-a întîlnit cu niște tîlhari care, după ce l-au bătut măr, i-au luat nu numai vacile, ci și cămașa de pe el. Ce să facă acum ? Ar fi putut să se întoarcă acasă la frate-său, care îl va fi primit cu brațele deschise. Dar cum să te întorci așa, pe jumătate dezbrăcat, cînd cu o zi înainte ai plecat cu o sută de arginți în pungă ? S-a gîndit Rogo cît s-a gîndit, pînă la urmă s-a hotărît să intre argat la un boier dintr-un sat apropiat.

Cinci ani de zile a stat Rogo ca argat în casa unui hagiu, muncind de dimineață pînă noaptea tîrziu fără odihnă, cu mîncare puțină, numai atît cît să nu moară de foame. Într-o seară, și-a făcut el socoteala :

— Cinci ani de zile am muncit ca un bivol. Dar ce vorbesc, ba și mai rău decît un bivol. E drept că un bivol muncește greu în orezărie, dar, de bine de rău, e hrănit pe săturate, pe cînd eu sînt întotdeauna flămînd. După muncă, bivolul e întotdeauna dus la scaldă, iar eu n-am timp nici să mă spăl ca lumea. Unui bivol nu i se dă îmbrăcăminte, dar nici mie. Însă bivolului nu i se dă îmbrăcăminte că n-are trebuință, pe cînd mie îmi trebuie. Dar dacă mă gîndesc mai bine, un bivol n-are simbrie și nici nu poate pleca de la stăpîn, iar eu am simbrie și pot pleca oricînd doresc. Va să zică, pînă la urmă tot stau mai bine decît un bivol.

Cu gîndul la simbria lui, Rogo s-a împăcat cu soarta. Simbria pentru cei cinci ani de muncă trebuia să fie o sumă destul de frumoasă. Nu știa nici el cît de mare, dar

ca să încerce iar în negoț ar fi poate de ajuns. Așa că dis-de-dimineață Rogo s-a înfățișat hagiului, i-a spus că voia să se întoarcă acasă și i-a cerut simbria lui pentru cei cinci ani de zile de cînd s-a băgat argat.

— Hai să facem socoteala, zise hagiul. Simbria pentru cei cinci ani este atît. Dar trebuie să scădem ce îmi datorezi tu mie. Cînd ți-am dat în pază caii, a murit unul din ei. Prețul unui cal este atît. Cînd ai fost odată bolnav, mulțumită leacului meu te-ai făcut bine ; prețul este atît. Cînd ai rămas singur într-o zi să păzești casa, a venit un hoț și a furat niște lucruri din casă. Fiindcă tu erai răspunzător de ce se întîmplă în casă trebuie să plătești paguba. Va să zică, dacă scădem simbria din ce îmi datorezi, în loc să primești tu ceva de la mine, trebuie să-mi dai zece arginți. Totuși, fiindcă m-ai slujit cinci ani de zile, te las să pleci fără să-mi dai nimic.

„Va să zică, pînă la urmă eu stau mai rău decît un bivol, își zise Rogo. Dar nu mă las pînă nu-l învăț minte pe acest hagiu hapsîn."

A plecat Rogo la fratele său, Parman, și i-a povestit toate pățaniile sale.

— Și acum împrumută-mi cincizeci de arginți, ca să-mi mai încerc norocul, sfîrși Rogo.

Din acești cincizeci de arginți, Rogo și-a cumpărat haine pentru a se îmbrăca ca lumea, a mai cumpărat și un țap bătrîn, iar restul de bani i-a băgat sub coada țapului. Cu țapul după el s-a întors Rogo la fostul său stăpîn.

— Am venit ca să-mi plătesc datoria, zise Rogo hagiului.

— Dar ce este cu acest țap? întrebă hagiul mirat văzîndu-l bine îmbrăcat și tîrînd un țap bătrîn.

— Acest țap nu este un țap obișnuit, ci un țap fermecat, pe care îl am de la un drac, răspunse Rogo. I-am promis să-l slujesc după moarte și în schimb mi-a dat acest țap, care poate să-mi dea arginți oricînd am nevoie.

Cu această vorbă, Rogo a început să apese burta țapului, și, imediat se rostogoliră cîteva monezi de argint. A numărat Rogo zece monezi și i-a înmînat hagiului. Cînd a văzut această minune, hagiul, fiind foarte lacom, nu mai putea să-și ia ochii de la țap.

— N-ai vrea să mi-l vinzi mie? întrebă el.

— De ce să-l vînd cînd el îmi dă în fiecare zi atîta bănet de nu-l pot număra?! răspunse Rogo.

— Îți dau un sac de arginți pentru el, a spus hagiul.

— Un sac de arginți îmi dă țapul în cîteva zile.

— Îți dau un sac de aur, insistă hagiul.

— Dacă ții atît de mult să mi-l cumperi, bine, fie așa cum spui.

A luat Rogo sacul cu aurul și a lăsat țapul în casa hagiului. Dar înainte de a pleca, zise :

— Să nu uit să-ți spun. Cîteodată, țapul își face de cap și nu mai aruncă monezi de argint. Dacă se întîmplă acest lucru, ia un topor și lovește-l în cap. Țapul nu va muri, căci e țapul necuratului, în schimb va face el monezi de argint, chiar mai multe decît înainte.

Cu sacul lui plin de aur, Rogo și-a întemeiat o gospodărie frumoasă și s-a căsătorit cu o mîndrețe de fată. De acum încolo el lucra numai pe pămîntul lui, și așa a trăit fericit pînă la adînci bătrînețe.

Dar cu țapul și hagiul ce s-a mai întîmplat? Țapul a murit chiar a doua zi după ce a plecat Rogo, sub toporul hagiului, căci în loc să facă monezi de argint, a făcut numai balegă, iar hagiul a înnebunit de ciudă.

Crocodilul alb

A FOST ODATĂ în Djava Dvipa — adică în Insula Java — un rege renumit, cu numele de Devata Ciăncar, adică Zeul pe Pămînt. Regele Devata Ciăncar n-avea altă plăcere decît să mănînce mîncăruri alese. Nu-i plăcea nici vînătoarea, nici luptele de cocoși, nici cele între taur, și tigru, nici întrecerea călăreților. În schimb, avea sute de bucătari. Un bucătar-șef avea sub comanda lui cîțiva ajutori de bucătar-șef, iar fiecare ajutor de ajutor de bucătar-șef avea sub comanda lui cîțiva bucătari. Dar și acești bucătari simpli la rîndul lor aveau cîțiva ajutori de bucătar, și așa mai departe. Fiecare bucătar-șef răspundea doar pentru un singur fel de mîncare, niciodată mai mult. Unul era meșter la supa de pasăre, altul era meșter la ciorba de burtă și așa mai departe, de la

mîncărurile obișnuite pînă la mîncărurile neobișnuite, ca limbi de papagal, creier de maimuță, labă de tigru și altele. Pe urmă, regelui nu-i plăcea să mănînce singur, căci singur își pierdea pofta de mîncare. În fiecare zi stăteau la masa lui toți prinții și boierii ca la o sărbătoare, iar de treburile țării nimeni nu se ocupa. Bineînțeles, poporul trebuia să aducă cele de trebuință gătitului : zeci de păsări, zeci de animale rare și sălbatice, mirodenii și rădăcini care nu se găseau decît în junglă. Trăia poporul cum trăia, dar de asemenea trai mai bine lipsă.

Într-o zi s-a întîmplat, pe cînd regele mînca o ciorbă de fazan, să găsească o bucățică de carne cu un gust deosebit de bun. N-avea gustul cărnii de fazan, dar nici alt gust de carne pe care a mai mîncat-o vreodată în viața lui. Ce fel de carne era oare ? se mira regele. Doar mîncase atîtea feluri de carne și știa gustul fiecăruia. A întrebat pe ceilalți meseni dacă a nimerit vreunul vreo bucățică de carne cu un gust deosebit în ciorba de fazan, însă toată lumea a răspuns nu. Ciorba de fazan avea carne de fazan, ziceau ei. Dar regele era sigur că în ciorba de fazan mai era și altă carne. Era numai o bucățică, totuși avea gust mult mai bun decît orice carne cunoscută lui. Regele a hotărît să afle ce carne era și să mai mănînce din această bunătate deosebită. A chemat pe șeful bucătar al ciorbii de fazan și i-a povestit cele întîmplate. Dar și șeful bucătar al ciorbii de fazan o ținea una și bună, că ciorba de fazan era gătită în fața ochilor lui și avea numai și numai carne de fazan.

— Dacă nu-mi afli ce carne era, zise regele amenințător, voi porunci să vă scurteze de cap și pe tine și pe toți ajutorii tăi.

Ce putea să facă șeful bucătar al ciorbii de fazan ? A chemat și el pe toți ajutorii lui, adică ajutorii de bucătar-șef al ciorbii de fazan, și i-a înfățișat regelui. La rîndul lor, aceștia din urmă au chemat pe ajutorii de ajutor de bucătar-șef al ciorbii de fazan, și așa mai departe, pînă s-au înfățișat în fața regelui chiar ucenicii. În sfîrșit, un ucenic, cu tot corpul tremurînd de frică, zise :

— Vai, stăpîne, mă rog de iertare. Toată această întîmplare s-a datorat numai și numai unei greșeli de-ale mele. Cînd am tăiat carnea de fazan, mi-am luat și vîrful degetului mic. Poate bucățica degetului meu mic era aceea cu un gust deosebit.

Regele părea nedumerit, dar în același timp și fericit de această întîmplare. Cum de nu i-a trecut prin minte pînă atunci să guste carne de om ? De n-ar fi fost această întîmplare, poate pînă la moarte nu ar fi gustat niciodată asemenea bunătate.

Începînd din ziua aceea, carnea de om a devenit mîncarea lui preferată. Carnea de om era întotdeauna prezentă la masa lui, gătită în diferite feluri. Îi plăcea mai ales carne de copii, căci carnea de copii este mai fragedă. Toată lumea își ascundea copiii, căci peste tot oamenii regelui îi căutau. După cîțiva ani, nici un copil nu se mai găsi în Djava Dvipa, cu toții pînă la unul au fost mîncați de regele Devata Ciăncar. Dacă nu se mai puteau găsi

copii, atunci au început să fie vînaţi şi tinerii. Fugeau tinerii, unii în munţi, alţii în junglă, de au rămas satele numai cu bătrînii gîrboviţi de ani, care nu mai erau buni pentru nici un fel de muncă. Djava Dvipa cea bogată a devenit o ţară pustie. Nici orezăriile nu se mai lucrau.

În timpul acela a venit în Djava Dvipa un tînăr voinic pe nume Agisaka. Trecu Agisaka prin mai multe sate şi nicăieri n-a văzut ţipenie de om. În sfîrşit, cînd trecea prin satul Dadapan a văzut o femeie bătrînă. A întrebat-o Agisaka ce s-a întîmplat cu această ţară de nu se mai vedea viaţa de toate zilele. Bătrîna din Dadapan i-a povestit despre regele Devata Ciăncar şi de obiceiul său de a mînca carne de om şi de tinerii fugiţi în munţi şi în junglă.

— Mai bine grăbeşte-te să te întorci de unde ai venit sau du-te de te ascunde, pînă nu vin oamenii regelui în căutarea tinerilor rătăciţi.

Dar Agisaka, în loc să asculte povaţa bătrînei, zise că lui nu îi era frică, ba ar vrea chiar să se ducă să-l întîlnească pe acest rege mîncător de oameni.

Într-adevăr, puţin timp după aceea au venit oamenii regelui căutînd tinerii rătăciţi. Cînd l-au văzut pe Agisaka, au vrut să-l lege ca pe un vînat. Dar Agisaka era un sakti, adică un năzdrăvan. În loc să-l lege pe el, ei se legau şi se luptau între ei, se băteau şi se omorau, iar Agisaka stătea cu braţele încrucişate, fără să-şi mişte nici un singur deget. După ce a văzut că oamenii regelui s-au bătut

îndeajuns, a făcut ce a făcut, încît ei s-au oprit de a se bate. Le-a spus pe urmă să-l ducă în fața regelui.

N-a fost puțină bucuria regelui văzînd cum slujbașii lui s-au întors cu un tînăr. De mai multe luni nu mai gustase carne de om. Însă Agisaka i-a grăit:

— Eu am venit de bună voie la tine, căci de vrei să mă omori n-ai să izbutești niciodată. Am auzit că ai obiceiul să mănînci carne de om și eu am venit ca să mă mănînci.

— Cum, vrei să te mănînc de bună voie? întrebă regele mirat.

— Da, însă numai de vei izbuti a-mi umple șapca mea cu pămînt. Iar de nu, te voi omorî.

— Numai atîta? rîdea Devata Ciăncar în hohote. Îți voi umple nu o șapcă, ci o mie de șepci dacă dorești.

A coborît regele de pe tron să se ducă afară să umple șapca lui Agisaka, grăbit ca să mai guste carne de om. Apucă îndată șapca și o trase ca s-o poată umple cu pămînt. Dar cînd a tras-o, șapca s-a lărgit. Cu cît trăgea mai mult, cu atît se lărgea mai tare. Regele Devata Ciăncar trăgea întruna de șapcă, urmărit de Agisaka, pînă l-a cuprins frica și a început să fugă. Dar fugind, tot trăgea de șapca ce se lărgea mereu. Fugea, fugea regele trăgînd șapca după el, care se lărgea mereu, pînă ce a ajuns la țărmul Mării de Sud. Acolo nu mai avea unde să fugă, iar Agisaka îl și ajunsese din urmă.

— Ajutor! țipă regele, dar nimeni nu veni să-l ajute.

A căzut regele cu capul la pămînt și gemu:

— Iertare, iertare.

— Eu te iert, a spus Agisaka, căci mie nu mi-ai făcut nimic. Dar oamenii și copiii pe care i-ai mîncat, cum te vor ierta ?

— Nu mă omorî, fă orice cu mine, dar nu mă omorî. Îndurare, gemu regele.

— Bine, nu te voi omorî, a spus Agisaka. Deoarece ție îți place să mănînci carne de om, mîncător de oameni să rămîi. De moarte ți-e frică, de aceea nu vei muri niciodată.

Și cu aceste cuvinte l-a îmbrîncit pe Devata Ciăncar în mare. Cînd a căzut în apă, regele s-a făcut nevăzut, iar în locul lui înota un crocodil alb, căci într-adevăr regele Devata Ciăncar s-a preschimbat în crocodil alb. Și nu ca oricare alt crocodil, acest crocodil nu trăiește în fluviu, ci în mare, în Marea de Sud. De aceea nu e bine să faci baie în Marea de Sud, căci acest crocodil alb se contopește la culoare cu spuma mării și te poate înhăța fără să-l vadă nimeni.

(Repovestită de CRINA DECUSARA)

O sută de dinari

ÎN VREMURILE DE DEMULT trăia într-un oraș îndepărtat un curelar pe nume Sarai. El avea un singur fiu, pe care-l chema Mamed.

Într-o bună zi curelarul spuse :

— Eu am îmbătrînit deja, fiule, și nu mai am putere să lucrez ca înainte. În toată viața mea am reușit să agonisesc vreo trei sute de dinari, însă, cum nu mi-a rămas mult de trăit, trebuie să mă îngrijesc de soarta ta. Ia spune-mi, ce ai vrea să devii : negustor, muzicant sau hoge [1] ?

Mamed îi răspunse :

— Nu vreau să fiu hoge, că-i prea greu să învăț ; nici muzicant nu vreau să mă fac, fiindcă mi-e lene să tot ciupesc strunele și să zbier cît mă ține gura. Aș încerca să devin negustor, pentru că negustorii stau la ei în prăvălie și nu fac nimic. Toți beau ceai pe săturate și adună grămezi de bani.

[1] Hogea — preot și învățător.

— Fie, se învoi curelarul. Uite, ține o sută de dinari și du-te în cetatea vecină. Dacă o să cumperi piper îl vei aduce aici și astfel îl poți vinde cu cîștig.

Mamed luă banii de la părintele său, îi puse în traistă și porni la drum. Merse el cît merse, și în cele din urmă ajunse în orașul de scaun al împărăției.

Aici, în piață, văzu o băcănie unde se vindea piper negru. Mamed ceru băcanului să-i dea piper de o sută de dinari, iar în timp ce acesta îi cîntărea marfa, tînărul se uita în toate părțile și văzu mulțime de oameni mergînd într-o singură direcție.

De îndată uită de piper și se luă după mulțime.

Oamenii au intrat într-o grădină, iar acolo s-au oprit lîngă doi bărbați, îmbrăcați în costume frumoase, care cîntau la dutară [1]. Erau niște muzicanți vestiți și lumea îi asculta încîntată, aproape cu evlavie.

„Iată ce mi-aș dori să devin" gîndi Mamed și pășind spre vestiții cîntăreți îi întrebă :

— Oameni buni, cărora vă place veselia, cît ați lua voi ca să mă învățați să cînt la dutară în șapte zile ?

— Dacă vrei să înveți numai în șapte zile, răspunse unul dintre ei, atunci nu ne apucăm de treabă pentru mai puțin de o sută de dinari.

Mamed se învoi să plătească o sută de dinari.

Muzicanții îl duseră la ei acasă și în șapte zile îl învățară să cînte la dutară. Mamed le dădu dinarii și porni înapoi pe drumul pe care venise la oraș.

[1] Dutară — instrument muzical cu coarde.

Merse el ce merse cale lungă și în sfîrșit ajunse la casa părintească.

Văzîndu-și băiatul, curelarul se bucură :

— Ei, fiule, ai adus piper ?

Mamed nici nu a încercat măcar să ascundă că cei o sută de dinari îi dăduse ca să învețe să cînte la dutară.

Atunci, tatăl îi dădu încă o sută de dinari și îi porunci să aducă neapărat piper. Mamed s-a dus din nou în orașul de scaun al țării, unde muzicanții îl învățaseră să cînte la dutară.

Văzîndu-l vînzătorul de piper îi strigă înciudat :

— Hei, negustorule, pe unde ai umblat și te-ai rătăcit, pe cînd eu îți cîntărisem deja marfa ?

— Dar tu de ce țipi și-mi poruncești ? răspunse supărat Mamed. Eu tîrguiesc într-o sută de locuri și nimenea nu mă zorește. Nu mai pierde vremea cu vorbe de clacă, mai bine cîntărește-mi repede piper de o sută de dinari.

Și băcanul se apucă să cîntărească sprinten piperul ; Mamed însă nu se ocupa cîtuși de puțin de marfă, și tot timpul privea cu nesaț în jurul lui.

Deodată văzu cum treceau în fugă pe lîngă el niște tineri cu cărți și cu caiete în mîini. Tare ar fi vrut Mamed să afle încotro se grăbesc așa, și uitînd de piper, a alergat în urma lor.

Tinerii au ajuns în fața unor porți mari și au intrat în curte. Aici îi aștepta un dascăl cu barba albă. Ei s-au așezat în grabă și bătrînul începu să le explice ceva.

Mamed s-a îndreptat către dascăl și l-a întrebat ce face cu tinerii, cu ce se îndeletnicesc ore în șir.

— Îi învăț carte, pentru ca în viitor să se poată ocupa cu treburile statului.

— Și cît vrei să iei ca să-mi arăți și mie toată învățătura în șapte zile ?

— Dacă vrei să înveți toate astea numai în șapte zile, i-a răspuns dascălul, atunci nu mă încumet să fac învoiala pe mai puțin de o sută de dinari.

— Bine, a primit Mamed. Poftim cei o sută de dinari.

Peste șapte zile, Mamed deja învățase carte și s-a îndreptat spre casă.

Merse el ce merse, într-un tîrziu sosi în orașul natal și îi povesti tatălui său pe ce cheltuise banii. Bătrînul nu l-a ocărît pe Mamed, însă îi dădu ultimii o sută de dinari și îl trimise a treia oară după piper.

Băiatul s-a dus din nou în orașul în care lăsase cei două sute de dinari și s-a îndreptat spre aceeași băcănie, dar era închisă. Mamed s-a uitat de jur-împrejur...

Deodată a auzit voci din prăvălia vecină :

— Ia calul ! Mișcă nebunul ! Mergi cu pionul !

S-a uitat și a văzut cîțiva oameni care jucau șah ; printre ei era un jucător deosebit de bun. Mamed l-a urmărit cu atenție un timp și apoi îl întrebă :

— Cît îmi iei ca să mă înveți și pe mine acest joc în șapte zile ?

— Dacă e vorba de numai șapte zile, nu mă învoiesc decît pentru cel puțin o sută de dinari.

— Ia banii și să nu mai lungim vorba de prisos.

Peste șapte zile Mamed știa să joace bine șah ; i-a scris tatălui său cum a cheltuit ultimii o sută de dinari și l-a chemat să vină în cetate, pentru ca să nu se rușineze în fața celor din orașul natal, care îl cunoșteau de multă vreme.

Iar cînd bătrînul tată veni la fiul său risipitor, Mamed i-a spus :

— Du-mă în tîrg și vinde-mă negustorilor ce caută conducători de caravane, iar din banii aceia o să trăiești pînă ce voi fi din nou bogat.

Tatăl a început să plîngă la gîndul că fiul lui va fi în robie, însă Mamed era hotărît să facă așa, și în cele din urmă tatăl se învoi ; își luă fiul de mînă și îl duse la tîrg.

Cam tot în vremea aceea negustorii din cetate tocmai strînseseră o caravană la care aveau nevoie de un îngrijitor la cămile.

Unul din negustori, Iomud-Bek, îl cumpără pe Mamed pe cîțiva dinari și astfel tînărul porni la drum lung și greu cu caravana.

Merse caravana ce merse și în cele din urmă a ajuns la o fîntînă adîncă și aproape secată. Iomud-Bek dădu poruncă să-l lege cu o frînghie de mijloc pe sclavul Mamed și să-i dea drumul în fîntînă, ca să ia apă măcar într-un burduf.

Odată ajuns în fundul fîntînii, Mamed a văzut în jur grămezi de argint, aur și pietre prețioase. De îndată le strigă negustorilor, vestindu-le comoara găsită ; iar ne-

gustorii i-au azvîrlit în fîntînă niște saci să-i umple cu averile de acolo.

După ce toate bogățiile au fost scoase la lumina zilei, caravana a pornit la drum, iar pe Mamed l-au lăsat în fîntîna părăsită.

Rămas singur acolo, tînărul se uită cu atenție de jur-împrejur și observă o ușă joasă. O deschise și se pomeni într-o cameră unde dormea un dev [1], iar pe perete, deasupra lui, atîrna o dutară.

Mamed a luat dutara din cui și prinse a cînta cu măiestrie, așa cum îl învățaseră pentru o sută de dinari, cîndva, muzicanții cei vestiți.

Devul s-a trezit deîndată și zărind în fața lui un om a început să strige înfricoșător :

— Ei, tinere, cum de-ai nimerit aici ? Cum de-ai îndrăznit să vii încoace ?

Mamed îi povesti ce s-a întîmplat și cum s-au purtat negustorii cu el.

— Eu te-aș fi mîncat, i-a spus Devul, dar ai cîntat cu multă măiestrie și mai ales pentru că ai cîntat melodia ce-i plăcea fiului meu, nu-ți voi face nici un rău.

La aceste cuvinte Devul începu să plîngă.

— De ce plîngi ? întrebă Mamed.

— Mi-am amintit de fiul meu. Era de-o seamă cu tine cînd odată, jucîndu-mă cu el, am spart din neatenție chiupul [2] în care păstram sufletul lui și el a murit. Fiu-

[1] Dev — ființă mitică, animal cu puteri miraculoase.

[2] Chiupul — vas mare de lut.

lui meu îi plăcea grozav să cînte la dutara asta. Cum să te răsplătesc, băiete, pentru cîntecul tău? Ai vrea să aduc înapoi caravana și să mă răfuiesc cu negustorii?

Mamed răspunse:

— Nu, cinstite Dev, de ce să întorci din cale caravana, mai bine du-mă pe mine la ei.

Devul i-a îndeplinit rugămintea și-l duse atît de repede la caravană, cît un om n-ar fi apucat să soarbă o înghițitură de apă.

— Pace vouă, se adresă Mamed negustorilor uimiți. Vă rog plecat să mă iertați că eu am adormit în fîntînă și nu m-am ținut de voi.

— Ce să le fac? întrebă Devul. Spune-mi dacă vrei și o să-i tai pe toți.

— Nu, preacinstite Dev, răspunse Mamed, nu este nevoie să faci asta. Eu voi primi de la ei partea mea de comoară și o să mă răscumpăr din robie; iar apoi o să mă întorc cu banii la tatăl meu. Ție, îți mulțumesc, cinstite Dev.

Devul dispăru, iar negustorii s-au speriat rău de tot.

Au prins a se sfătui în șoaptă cum să scape de robul cel cu putere asupra Devului.

Iomud-Bek se gîndi să-l trimită pe Mamed cu scrisoare către fiii săi, pentru ca ei să-l ucidă; așa că îl chemă și deîndată ce termină de scris, îi porunci tînărului:

— Ia calul meu și du-te înainte de spune acasă că ne-a mers bine tot timpul călătoriei și că venim cu caravana întreagă. Iar scrisoarea dă-o fiului meu mai mare.

Mamed luă scrisoarea, încălecă și porni în galop.

A mers el cît a mers, pînă cînd ajunse la un rîuleț și acolo a hotărît să se odihnească puțin. A aprins focul și a pus să fiarbă apa pentru ceai.

Cît a așteptat să fiarbă apa, se tot uita la scrisoare și tare ar fi vrut s-o citească.

„Hai să vedem, gîndi el, dacă n-oi fi uitat învățătura care mi-a dat-o dascălul."

Zis și făcut. Mamed deschise scrisoarea și citi.

Începea astfel :

„Fiii mei, vă salut pe fiecare în parte..." și se termina așa :

„Aducătorul acestei scrisori este robul meu. El urzește ceva rău împotriva noastră, așa că omorîți-l neîntîrziat".

Mamed a rupt scrisoarea și a pus altă hîrtie în loc, pe care scrise :

„Aducătorul scrisorii a găsit în fundul unei fîntîni mult aur și pietre prețioase. Jumătate din comoară mi-a dăruit-o mie ; așa că primiți-l ca pe un oaspete de seamă".

În timpul ăsta, ceaiul clocotea ; Mamed îl bău și porni din nou la drum.

Ajungînd în orașul unde locuia Iomud-Bek, Mamed întrebă din om în om care e casa lui și îi înmînă scrisoarea fiului mai vîrstnic.

Băieții s-au bucurat cînd au aflat de îmbogățirea neașteptată și l-au primit cu multă cinste pe Mamed. Seara au făcut un chef la care au chemat și alți oaspeți.

Veselia a ținut toată noaptea. Spre dimineață, Mamed îl întrebă pe fiul cel mai mare al lui Iomud-Bek :

— Cum dă voie împăratul să fie asemenea petreceri în timpul săptămînii ?

— Noi nu avem împărat.

— Dar cine conduce țara voastră ?

— Împărăția. S-a anunțat, nu de mult, că se va căsători cu cel care va cîștiga partida de șah jucată cu ea.

— Și cum se ajunge la palatul ei ? întrebă Mamed.

— Nu te duce acolo, prietene, spuse fiul cel mai mare al negustătorului. Deja mulți au încercat să o învingă la jocul de șah și au plătit cu viața, fiindcă împărăția a poruncit să fie pedepsiți pentru îndrăzneala lor toți cei care pierd. Cît despre jocul de șah, frumoasa asta joacă mai bine decît oricare din împărăție.

Mamed nu le ascultă sfatul, bău ceaiul și se îndreptă grăbit spre palat.

La intrare îl opri straja :

— Ce cauți aci ?

— Am venit să mă însor cu împărăția voastră, răspunse Mamed.

Vizirul îi anunță deîndată împărăției vestea și venind înapoi zise :

— Împărăția noastră întreabă dacă joci bine șah ?

— Spune-i că da.

— Cine te-a învățat ?

— Un jucător bun, căruia i-am plătit o sută de dinari pentru învățătură.

— Tu trebuie să joci de patru ori cu împărăţiţa noastră ; ai dreptul să pierzi numai o singură dată. Restul, de trei ori, trebuie neapărat să cîştigi.

— Ne-am înţeles, răspunse Mamed. Aşa să fie.

— Ştii însă ce te aşteaptă dacă nu respecţi învoiala ?

— Ştiu, răspunse Mamed.

— Dar nu-ţi va părea rău să te desparţi de viaţă ?

— Mi-ar părea rău, de bună seamă, pentru că, desigur, eu mă voi căsători cu împărăţiţa voastră, iar după aceea n-o să mai vreau să mor, răspunse din nou Mamed.

Atunci vizirul îl conduse în iatacul fecioarei-împărăţiţe.

Văzîndu-l fata de împărat se întristă :

— Tinere, o să-mi pară rău cînd călăul îţi va reteza capul. Mai bine renunţă la planurile tale.

— N-am venit încoace să fac vorbe de clacă, rămase neînduplecat Mamed.

Împărăţiţa porunci să fie adus jocul de şah şi începură să joace. Vizirul şi curtenii, care urmăreau fiecare mutare de pe tabla de şah, nu-şi găseau locul de neastîmpăr.

Prima oară Mamed pierdu.

Fetei i se făcu milă de tinereţea lui şi zise :

— Mai bine renunţă la întrecere, fiindcă n-o să cîştigi nici o singură dată.

— Să nu pierdem timpul cu discuţii fără rost, se împotrivi Mamed. Prima oară eu m-am lăsat bătut din respect faţă de tine. Aşa e obiceiul în ţara mea ; musafirul dacă joacă şah cu gazda, trebuie să-i cedeze prima partidă.

Continuară jocul și Mamed cîștigă de trei ori la rînd. Aflînd vestea, toți s-au bucurat foarte tare, pentru că multe mame plînseseră moartea fiilor lor îndrăzneți.

Împărătița se lăsa greu înduplecată și îi spuse lui Mamed :

— Tu nu m-ai învins pe deplin. Hai să jucăm pentru ultima oară. Dacă vei pierde n-am să te pedepsesc, ci o să te las să pleci acasă. Dacă totuși vei cîștiga, o să facem nunta.

Mamed cîștigă și de data aceasta.

Împărătiței nu i-a mai rămas altceva de făcut decît să poruncească să se facă masa de nuntă și să-i invite pe toți maimarii cetății la ospăț.

A doua zi dimineață îl așeză pe tînăr pe tronul de aur și astfel Mamed a devenit padișah.

De cum își începu domnia, înainte de toate, el trimise călăreți în calea neguțătorilor să-i aducă direct la palatul său.

Cînd sosi caravana, în frunte cu Iomud-Bek la palat, Mamed porunci să li se ia comoara găsită de el în fîntînă și să fie împărțită sărmanilor din cetate. Iar lui Iomud-Bek i-a dat cîțiva dinari, spuindu-i :

— Uite banii pe care i-ai plătit tatălui meu. De astăzi eu mi-am răscumpărat libertatea. Acum să știi că eu sînt padișahul tău și dacă te mai porți așa cum ai făcut pînă acum o să plătești scump totul.

Cu aceste cuvinte el i-a dat drumul lui Iomud-Bek și i-a lăsat liberi pe negustători.

Pe urmă, Mamed trimise tatălui său o scrisoare și dădu poruncă să fie adus bătrînul la el la palat. Tatăl a venit cît a putut de repede și a trăit fericit restul zilelor lîngă fiul său. Se spune că ei mai trăiesc și acum, și se bucură de viață tihnită.

(Repovestite de VIOREL BAGEACU)

Corbul cel îndărătnic

A FOST ODATĂ ca niciodată. Cîndva, trăia un abiar[1] care avea multă bogăție și bani. Și mai avea și un fecior pe care îl chema Mehrak. Cum era singurul, se înțelege că era și nespus de îndrăgit. Cînd Mehrak ajunse flăcău și îi crescu barbă și mustăți, tatăl său îi găsi o nevastă pricepută și sprintenă.

Abiarul trăia în îndestulare și în fiecare seară, la cină, în jurul său se adunau și nevasta, și feciorul, și nora. Dar el nu era numai abiar, mai era și maimare peste sat, din care pricină era ascultat de toți oamenii. Zilele treceau, vremea zbura, lunile se duceau, iar anii rămîneau în urmă. Abiarul îmbătrîni și slăbi. Odată, într-o seară, își chemă feciorul și-i grăi :

— Ceea ce am avut de făcut pe această lume am terminat și, nu peste multă vreme, am să închid ochii pentru totdeauna. Mehrak, fiul meu, ție-ți grăiesc ! Nu lăsa ca după moartea mea lampa să se stingă și casa să rămînă fără

[1] Abiar — cel care se îngrijește de întreținerea canalelor de irigație.

lumină, iar banii nu-i cheltui fără rost. Ține calea de mijloc, calea cea de aur și, cîndva, de te va părăsi norocul, ia în mînă sapa, apucă-te să ari și să semeni, și vei găsi îndestulare așa cum numai pămîntul îți dă.

Trecură cîteva zile și abiarul muri. Mehrak îi luă locul, dar nu înțelese ce trebuie să facă ; cheltui banii fără nici o noimă și asta pînă află că în afară de o vacă și de laptele pe care îl dădea, cu care de altfel era nevoit să-și ducă zilele, nimic nu-i mai rămăsese. Cei ce mîncau găini și miei trăiau acum numai cu pîine uscată...

Odată, Mehrak ieși la cîmp și văzu o arie de treierat. Își aminti că tată-său îi poruncise : „Cîndva, de te va părăsi norocul, ia în mînă sapa". Și se gîndi : Trebuie cît se poate de repede să vînd vaca, să fac rost de pămînt, să strîng sămînță și să mă apuc să-mi gătesc un ogor cu grîu. Întocmai și făcu. Cu banii primiți pe vacă cumpără puțin pămînt și grîu de sămînță. Apucă în mînă sapa și se puse pe treabă...

Dar iată că veni și vremea culesului. Într-o dimineață, Mehrak văzu cum un corb negru, care era așezat pe ogorul lui, îi strica semănătura. Atunci luă de jos o piatră și o aruncă în corb. Pasărea se înălță în văzduh, apoi se așeză pe un bolovan negru, la marginea aceluiași ogor. Stătu acolo ce stătu și cînd Mehrak începu să lucreze, iarăși se întoarse la stricăciunile lui. O a doua piatră porni din mîna omului, ca să-l lovească, dar, ca și mai înainte, corbul se ridică în văzduh și se așeză pe bolovan. Și cum pînă la

asfinţit şezu cu încăpăţînare pe ogor, pasărea reuşi pînă la urmă să-l scoată pe Mehrak din minţi. În dimineaţa ce urmă, corbul făcu acelaşi lucru ca şi în ajun, pînă ce Mehrak îi zise :

— Ascultă, corbule ! De ce eşti îndărătnic şi-mi strici semănătura ?

— Vreau să-mi bat joc de tine, răspunse corbul.

Mehrak nu izbuti în nici un fel să se descotorosească de corb, aşa că seara el îi povesti nevestei totul, tot ce i se întîmplase peste zi. Şi nevasta îi zise :

— Mîine dimineaţă, înainte ca spre tine să zboare corbul, ia nişte smoală, topeşte-o şi toarn-o pe bolovanul cel negru. Cînd corbul se aşează, se lipeşte, tu îl prinzi şi-i răsuceşti gîtul.

— Nevastă, ce înţeleaptă eşti ! se minună Mehrak. M-ai învăţat un lucru bun. Întocmai am să fac !

În ziua următoare, dis-de-dimineaţă, aduse smoală, o topi şi o turnă pe bolovanul cel negru. Se lumină bine, apoi răsări şi soarele. După un ceas se ivi şi corbul din ajun, care se repezi la semănătură. Mehrak îi dădu pace pînă ce soarele topi şi mai bine smoala. După aceea, luă o piatră şi o azvîrli în corb. Speriată, pasărea se grăbi spre bolovan, iar cînd se aşeză, pe dată, ghearele i se lipiră. Iar Mehrak se apropie şi nu peste mult îi simţi gîtul în palmă.

— De ce faci asta ? întrebă corbul văzîndu-şi clipele vieţii numărate.

— Vreau să-mi bat joc de tine ! răspunse Mehrak.

Şi corbul zise mai departe :

— Dă-mi drumul, mai mult n-am să mai fac nici un rău semănăturii tale. Dacă ai să mă omori, puii mei vor rămîne fără ocrotire, te vor blestema şi ţie însuţi îţi va fi rău.

Vorbele corbului îl înduioşară pe Mehrak şi el îi dădu drumul.

— Hei, Mehrak ! mai zise corbul după ce se aşeză pe bolovan. Tu ai avut milă de mine, aşa că am să te răsplătesc. Îţi dau o pană. Păstreaz-o şi dacă vei avea vreo nenorocire, dă-i drumul s-o ducă vîntul. Încotro o va porni, să te duci în urma ei şi asta pînă ai să ajungi la mine. Cînd ai să mă vezi, n-am să te las neajutorat.

— Prea bine, încuviinţă Mehrak.

Aşa că luă pana, o duse acasă, i-o dădu nevestei şi zise :

— Ia un cufăr de fier şi ascunde pana pe fundul lui. Poate, la zile negre, ne va fi de vreun folos.

Nevasta luă pana şi o puse în cufăr. Trecură cîţiva ani şi iată că veni seceta. Nu tu ploaie, pămîntul nu rodi nimic şi Mehrak ajunse la sapă de lemn. Aducîndu-şi aminte, nevasta îi zise :

— Mehrak, ce-ar fi să iei pana şi să te duci să cauţi corbul ?

— Bine zici, du-te şi adu pana, răspunse el.

Femeia aduse pana, Mehrak ieși din casă și îi dădu drumul. Pana zbură de parcă ar fi purtat-o vîntul, iar Mehrak în urma ei merse pînă ajunse pe culmea unui munte, la un palat le fier. Se uită și ce văzu ? Acolo dormea o matahală de demon care, simțindu-l, se trezi și urlă :

— Hei, fiu de om cu dinții albi și ochii negri ! Ce nevoi te-au adus pe-aici ?

— Merg în urma penei, răspunse Mehrak.

— Bine, du-te mai departe !

Pana zbură ce zbură și intră într-o peșteră. Mehrak, tot după ea, ajunse și el înăuntru și acolo, fără să se aștepte, dădu cu ochii de corb.

— A, Mehrak ! Bine ai venit ! Ți-ai amintit de mine ? întrebă corbul.

Și Mehrak îi povesti de secetă și de grijile pe care le avea. Corbul îi dădu degrabă patru-cinci saci cu grîu și-i zise :

— Uite de-ale gurii pentru voi toți în acest an secetos.

Îi mai dărui o găină și-i zise :

— Găina asta nici o dată nu se dă jos din cuibar și în fiecare zi vă dă cîte un ou de aur. Găina ți-o dăruiesc ca să ai și bani.

Mehrak se întoarse acasă vesel și fericit și-i povesti nevestei tot ce făcuse.

— Toate sînt bune, zise nevasta, dar tu să nu spui nimănui că noi avem o astfel de găină.

Iar Mehrak n-o ascultă, se duse pretutindeni și arătă găina. Așa află și maimarele satului, care trimise un om la Mehrak să-l întrebe : „Am auzit că ai o găină nemaipomenită. Dă-mi-o s-o văd, apoi ți-o înapoiez". Neavînd ce face, Mehrak trimise găina, iar maimarele satului îi înapoie alta, care semăna cu cea care dădea în fiecare zi oul de aur. Pricepînd că nu-i aceeași găină, Mehrak, se duse la maimarele satului, care îl ciomăgi și-l goni.

Trecu un an și iarăși ajunse la sapă de lemn.

— Mehrak, du-te și caută corbul, îl sfătui nevasta.

Ca și prima dată, Mehrak ajunse la corb și-i povesti acestuia totul. Acum corbul îi dădu un cazan și o strecurătoare, după care îi grăi :

— Cum ți se va face foame, bate cu strecurătoarea în cazan, cere bucatele poftite și cazanul ți le va da.

Mehrak se bucură, aduse cazanul acasă și în fiecare seară luau din cazan tot ce pofteau. Odată, Mehrak îi zise nevestei :

— Maimarele satului m-a supărat nespus. Hai să ne răzbunăm. Îl chemăm în ospeție și punem înaintea lui o sută de bucate felurite ca el să vadă că noi nu sîntem mai răi decît alții, cu toate că ne-a luat găina.

— De ce ești neghiob ? ! se mînie nevasta. Îți va lua cazanul cum ți-a luat și găina.

— Nu, n-am să i-l dau, făgădui Mehrak.

Plecă și îl pofti pe maimarele satului cu toți ai lui. La amiază, cînd se așezară să prînzească, maimarele satului

văzu cum una după alta, în fața lor, apăreau felurite bucate. De uimire, își mușcă un deget. Îi zise slugii sale :

— Du-te și vezi ce anume fac ei dincolo.

— Cazanul e acolo, șopti sluga cînd se întoarse. Bat cu o strecurătoare în el, poruncesc bucatele și cazanul le dă una după alta.

Maimarele satului nu zise nimic, prînzi pe îndestulate și, a doua zi, trimise un om la Mehrak.

— Dă-mi, rogu-te frumos, cazanul vostru pentru două zile. Mehrak nu se învoi, dar îi luară cazanul cu sila. Peste două zile îi înapoiară alt cazan. Mehrak băgă de seamă că e vorba de alt cazan și porni întins la maimarele satului, care iarăși îl bătu și-l izgoni.

Cînd intră în cel de-al treilea an, starea lui Mehrak era tot jalnică. Atunci, dădu drumul penei, ca și prima și a doua oară, și porni să caute corbul. Cînd îl găsi, îi povesti totul. Ascultîndu-l, corbului i se făcu milă și-i zise :

— De data asta am să-ți dau un așa lucru, că ai să primești înapoi și găina, și cazanul.

Îi dărui un dovleac și-i mai zise :

— Dacă te va necăji careva, lovește cu mîna în dovleac și grăiește : „O sută de ciomege în mîini, frica o alungă". Din dovleac se ivesc o sută de robi cu pielea neagră, fiecare cu puterea a o sută de tineri, care îți vor rupe dușmanul în bucăți. Iar cînd termină treaba, grăiește-le : „Robi, ascundeți-vă în dovleac și luați și ciomegele cu voi". Atunci se vor ascunde în dovleac.

Mehrak luă darul, nu se duse acasă, ci porni drept la maimarele satului.

— Ce vînt te aduce ? întrebă maimarele satului.

— Nici un vînt, răspunse Mehrak, doar am venit să-mi iau înapoi găina și cazanul.

— Loviți-l, alungați-l !

Numai ce auzi porunca maimarelui satului și Mehrak lovi dovleacul cu mîna și grăi : „O sută de ciomege în mîini, frica o alungă". Din dovleac se iviră harapii și se porniră să rupă oasele maimarelui satului și slugilor sale. Cînd văzu că-l omoară, maimarele satului strigă :

— Îți dau și găina, și cazanul !

— Hai, mai repede, îi dădu Mehrak ghes.

Și mai zise :

— Robi, ascundeți-vă în dovleac și luați și ciomegele cu voi.

Harapii îndepliniră întru totul porunca. Chiar atunci se adunară și locuitorii satului care-l aleseră pe Mehrak mai mare peste ei. Iar nevastă-sa, care era acasă, ce văzu ? : Mehrak se întorcea cu găina, cazanul și dovleacul și, pe deasupra, mai avea bastonul și turbanul maimarelui satului. Ajuns acasă, îi povesti totul nevestei, de-a fir-a-păr. Ea se bucură, se ridică în picioare și începu să joace.

Cum dorințele lor s-au îndeplinit, așa să se îndeplinească dorințele tuturor.

Povestea fetei de croitor și a feciorului de împărat

TRĂIA ODATĂ un croitor, care avea trei fete. Într-o zi, feciorul împăratului veni la el și-i zise :

— Coase-mi o mantie din flori.

Croitorul se duse la fata cea mare și-o întrebă :

— A venit azi la mine feciorul împăratului și-a cerut să-i cos o mantie din flori. Ce să fac ?

Dar fata nu înțelese nimic și nu fu în stare să răspundă.

Trecu noaptea, veni și ziua a doua. Croitorul se duse la atelier și căzu pe gînduri. Stătu și chibzui pînă seara, dar zadarnic, nimic nu hotărî. În aceeași seară, se duse la cea de a doua fată, mijlocia, și-i povesti și ei de cerința făcută de feciorul împăratului. La fel și ea, nu înțelese nimic și nu găsi nici o scăpare.

Mai trecu o noapte. Dimineața, croitorul iarăși se duse la atelier, se gîndi tot pînă la apusul soarelui și nici de data asta nu ghici despre ce-i vorba. Iar seara, plecă și la cea de a treia fată, mezina, căreia îi povesti totul.

Ea îi răspunse :

— Apoi despre asta nici nu merită să te frămînți. Cum se va ivi mîine feciorul împăratului la tine, spune-i : „Ca să-ți cos mantia din flori, trebuie foarfeci, ață și degetar tot din flori. Dacă-mi vei da toate astea, atunci am să-ți fac".

Feciorul împăratului veni în a patra zi. După răspunsul primit, înțelese că croitorul trebuie să aibă trei fete și că în prima noapte se sfătuise cu cea mai mare, în a doua cu cea mijlocie, dar nimic nu reușise să afle. Iar în a treia noapte, el vorbise cu mezina și tocmai ea născocise răspunsul.

Și feciorul împăratului se îndrăgosti de mezină fără s-o fi văzut și trimise după ea pețitori.

Ascultați mai departe. Feciorul împăratului era logodit cu o prințesă bogată. Și iată că zvonurile îi ajunseră la urechi, cum că feciorul împăratului trimite pețitori la fata croitorului. De aceea ea hotărî să zădărnicească acest lucru prin toate chipurile cîte-ar exista și căută să afle cine trebuie să ducă darurile de la palat la logodnică. Astfel află că feciorul împăratului trimite fetei o tavă cu fel de fel de bucate. Prințesa se mînie peste poate din gelozie, se duse la un slujnic, îi dărui mulți bani și-i ceru :

— Mănîncă tu însuți de acolo un pumn de orez, o aripă de pui și ia puțin șerbet !

Sluga îi îndeplini rugămintea, după aceea duse tava fetei croitorului. Și ea văzu : cineva umblase la farfurii. Hotărî fata că feciorul împăratului îi trimisese resturile cinei, nu mîncă nimic și-i răspunse în versuri :

Pilaful pe jumătate ciugulit ;
Un pumn de-orez abia-am primit.
Și păsările fără de-o aripă,
Orez puțin tu mi-ai trimis în pripă.

Cît își bătu feciorul împăratului capul, îi fu peste puteri să înțeleagă ce înseamnă asta.

În ziua următoare, el cumpără o pereche de papuci frumoși și porunci să-i ducă fetei. Prințesa află și acest lucru, se duse la slujnicul care trebuia să plece, îi dădu bani mulți și-l rugă :

— Mai întîi încalță tu papucii, mergi cu ei mult, să se strice. Și numai după aceea du-i !

Sluga așa și făcu. Duse fetei croitorului papucii rupți, iar fata nici nu-i încălță și-i trimise înapoi.

După ce se află de logodnă, prințesa începu să trimită oameni la feciorul împăratului și aceștia îi spuneau că fata, vai, nu-i bună de nimic. Așa o ținu pînă la nuntă.

Și iată că pe feciorul împăratului și pe fată îi duseră în camera însurăților. Dar el nici n-o privi și adormi. Dimineața, mireasa spuse despre asta soacrei. Și ea ce știa : în această zi, fiul ei se va duce în grădina cu flori galbene. Căci avea trei grădini : cu flori galbene, cu flori roșii și cu flori albe. Feciorul împăratului se plimba în fiecare zi printr-una din ele, și acum era rîndul grădinii cu flori galbene. Soacra îi zise fetei :

— Urcă-te pe un cal și du-te la grădina cu flori galbene. Cum ajungi, bate în porți. Îți va deschide prințul, tu cere-i un buchet de flori galbene și el îți va da. Cum primești buchetul, întoarce-te și nu mai scoate nici o vorbă.

Fata întocmai și făcu. Încălecă un cal, plecă la grădina cu flori galbene și bătu. Prințul deschise porțile și ea îi zise :.

— Vreau flori, vreau un buchet, repede, grăbește-te !

Prințul se duse, rupse un buchet de flori galbene, le dădu fetei și dori să-i vorbească, dar ea încălecă în grabă și plecă iute ca vîntul.

A doua zi soacra îi zise :

— Astăzi, fiul meu va fi în grădina cu flori albe. Încalecă un cal alb, du-te la grădină, bate în porți, prințul îți va deschide, iar tu cere-i un buchet de flori albe. El va rupe florile și ți le va da ; fii cu băgare de seamă, nu vorbi nimic și întoarce-te repede.

Fata călări un cal alb, bătu în porți, prințul deschise și-i ieși în întîmpinare. Și de data asta fata îi ceru :

— Vreau flori, vreau un buchet, repede, grăbește-te !

Prințul rupse flori albe, le legă în buchet și buchetul îl dădu fetei. Voi să-i vorbească, dar ea sări pe cal și se depărtă ca gîndul.

În a treia zi, soacra îi zise fetei :

— Încalecă azi un cal murg, îndreaptă-te la grădina cu flori roșii și bate în porți. Cum iese fiul meu, ca și mai înainte, cere-i un buchet de flori roșii. El îți va da florile, iar tu zi-i : „Cordonul mi-e prea strîns și nu-l pot desface — taie-l !“ Cum va aduce cuțitul, pune mîna sub el ca să-ți taie un deget. Și cum te tai, țipă : „Vai, degetul meu ! Vai, degetul meu !“ Apoi, ia buchetul, încalecă și pleacă de-acolo.

Fata făcu întocmai. Înșeuă un cal murg, se duse la grădină, bătu și prințul îi deschise. Ea grăi :

— Vreau flori, vreau un buchet, repede, grăbește-te !

Prințul rupse un buchet de flori, le dădu fetei și aceasta zise :

— Cordonul mi s-a strîns prea tare și nu pot desface nodul. Ia un cuțit și taie-l !

Prințul aduse un cuțit și voi să taie nodul, dar fata puse mîna sub tăiș și își răni degetul mare. Atunci țipă :

— Vai, degetul meu ! Vai, degetul meu !

Apoi se urcă pe cal și-i dădu pinteni.

Cînd prințul se întoarse acasă, fata începu iar să strige :

— Vai, degetul meu ! Vai, degetul meu !

Prințul rămase uimit ; înțelese că strigătul e al acelei fete, care fusese în grădină. Iar toate aceste nopți, prințul nu dormise din pricina dragostei pentru fata pe care o văzuse în grădină ! El se apropie și o privi cu luare-aminte și ce văzu : da, era aceași fată care venise în grădina cu flori galbene, și în grădina cu flori albe, și în grădina cu flori roșii.

Plînse prințul de bucurie și-o întrebă :

— Fată dragă, ce să se fi întîmplat ?

Iar ea îi povesti despre toate, iar prințul o îmbrățișă.

Și iată că pentru șapte zile și șapte nopți înfrumusețară orașul și nuntiră.

Întocmai cum această fată și feciorul împăratului și-au îndeplinit dorințele, așa să se îndeplinească și dorințele voastre, ale tuturora.

Vulpea și cocoșul

DEMULT, trăia un cocoș, care căzuse de multe ori în laba vulpii, dar de fiecare dată izbutise, cum-necum, s-o înșele și să scape cu viață. Și iată că, odată, undeva departe de sat, cînd ciugulea niște boabe, văzu pe neașteptate că vulpea se furișa spre el.

Pînă la sat era departe, pînă acolo nu era chip de ajuns. Și cocoșul de-abia reuși să zboare într-un ulm bătrîn de-alături. Vulpea se apropie de ulm și-i zise :

— Hei, cocoșule ! De ce-ai zburat în copac pe dată ce-ai dat cu ochii de mine ?

Iar cocoșul îi răspunse :

— Apoi, ai fi poftit să fug la tine să te îmbrățișez ?

— Desigur ! Oare tu n-ai aflat ? Padișahul a trimis pe toate ulițele și prin toate bazarurile crainici și le-a poruncit să strige : „În întreaga mea împărăție, nici un suflet viu, nici o jivină nu va avea dreptul să-l necăjească pe cel slab. Fie ca de-aici înainte lupii și oile să bea apă din același izvor, iar ulii și porumbeii să trăiască într-un

singur cuib !“ Iar acum, tu trebuie să cobori şi să plecăm împreună să ne plimbăm,

— Bine e să te plimbi cu mai mulţi, nu doar noi, răspunse cocoşul. Aşteaptă puţin, să vină în fugă, ca furtuna, acele jivine ce trăiesc pe-aici. Atunci o să ne plimbăm cu toţii.

Dar vulpea întrebă îndată :

— Dar ce jivine ? Care jivine ?

— Seamănă cu lupii, numai că au urechile şi cozile mai lungi.

— S-ar putea să fie dulăi ciobăneşti ?

— După cum se crede sînt !

Socotind că sînt dulăi, vulpea îşi puse coada pe spinare şi pe-aici ţi-e drumul. Iar cocoşul îi strigă în urmă :

— De ce o iei la sănătoasa ?

— Fiindcă nu-mi place s-am treabă cu dulăii.

— Apoi n-ai spus chiar tu că padişahul a poruncit tuturor jivinelor să nu-i necăjească pe cei slabi ?

— Da, însă dulăii erau în cîmp şi n-au auzit porunca padişahului.

Repovestire de JANINA RADU după IOZEF IGNACY KRASZEWSKI

Floarea de ferigă

ÎNTR-UN SAT îndepărtat trăia odată un băiat pe care îl chema Jacek, dar toți îi spuneau Curiosul — așa de băgăreț era. Mereu căuta cîte ceva și ce era mai greu de obținut aceea dorea. Tot ce avea la îndemînă nu-i plăcea, iar pentru ce trebuia să lupte, să se zbată — la asta ținea cel mai mult.

Se întîmplă într-o seară, cînd oamenii stăteau roată în jurul focului, iar el cioplea un cap de cîine, pe măciulia bastonului, ca o babă uitată de vreme și deșteaptă foc să înceapă a povesti povestea floarei de ferigă.

Curiosul Jacek era ochi și urechi la spusele babei, fiind cît pe-aci să se taie cu briceagul.

Baba povestea despre floare ca și cum ar fi văzut-o cu ochii ei, dar zdrențele de pe ea nu despre asemenea fericire vorbeau. Cînd a terminat, Jacek și-a spus : „Fie ce-o fi, trebuie să am floarea. Și o vei avea, pentru că omul cînd dorește mult un lucru și are voință, reușește să-l dobîndească". Jacek adesea își repeta cuvintele acestea, crezînd cu sfințenie în ele.

Chiar lîngă satul unde-şi aveau părinţii lui casa, creştea o pădure în care oamenii petreceau o dată pe an o noapte de sărbătoare, aprinzînd focuri.

Jacek hotărî : „Cînd ei vor sări peste foc, arzîndu-şi tălpile, eu mă voi duce în pădure şi voi găsi floarea. Dacă anul ăsta nu voi reuşi, mă voi duce la anul, dacă nici la anul n-am să reuşesc, peste un an voi încerca iar, şi atîta timp am s-o caut pînă o voi afla".

Şi astfel Jacek, doar cu gîndul la floare, veghea cu nerăbdare sosirea nopţii. Timpul i se părea că se opreşte în loc.

În sfîrşit, sosî clipa aceea. Adunaţi la marginea pădurii, aprinzînd focuri, cîntînd, jucînd, tinerii petreceau.

Jacek se îmbăie bine, îşi puse cămaşă albă, se încinse cu brîul roşu nou-nouţ, se încălţă cu opincile, capul şi-l acoperi cu pălărie cu pană şi apucă drumul codrului, pe înserat.

Codrul era negru şi nemişcat, iar deasupra noaptea nepătrunsă de stelele sclipitoare, care doar pentru ele înseşi luminau, pentru că pămîntului nu erau de nici un folos.

Jacek cunoştea bine calea în codru, ziua, dar acum, după ce ajunsese în adîncul codrului, nu mai recunoştea nici drum, nici copaci. Totul era altfel decît de obicei. Buştenii copacilor căzuţi la pămînt păreau a fi foarte groşi şi atît de mari, că nu era chip nici să-i ocoleşti, nici să treci peste ei.

Mereu îi tăiau calea tufele dese şi ghimpoase, care niciodată nu creşteau prin locurile acelea, şi urzicele care fri-

geau nemilos. Întuneric beznă și doar din cînd în cînd, pe ici-colo, se aprindeau ochi galbeni, verzi sau roșii, strălucind ca și cum voiau să-l ardă. Ochii aceștia izbucneau ba sus, ba jos, ba la dreapta, ba la stînga, dar nu reușeau să-l sperie pe Jacek, care continua să meargă înainte.

Ce greu era drumul! La fiecare pas îi ieșea cîte o buturugă în drum. Jacek se cățăra pe ea, dar cum ajungea sus și dădea să coboare, vedea că buturuga era atît de mică, încît ar fi putut să o păsească ușor. Mai mergea ce mai mergea și dădea peste un brad înalt, înalt de parcă nu avea sfîrșit. Jos trunchiul părea cît un turn de gros. Da să-l ocolească și, cînd reușea, băga de seamă că bradul acesta avea un trunchi subțire cît brațul. Și înțelese atunci că duhurile rele îi stau împotrivă, înșelîndu-l.

Dete apoi peste un asemenea desiș, încît nici măcar un deget nu strecurai prin el, dar Jacek se aruncă disperat să-l treacă... Abia scăpat din încîlceală, dădu peste o mlaștină întinsă. De ocolit nu era chip. Încercă cu piciorul — se scufundă. Noroc că din loc în loc se zăreau smocuri de iarbă. Sărind de la o insuliță la alta, cu greu a ajuns Jacek la malul celălalt al mlaștinii. Întoarse fața și se îngrozi: smocurile păreau a fi niște capete rînjitoare. Dacă cineva l-ar fi întrebat în ce parte a satului se află, n-ar mai fi știut să răspundă.

Deodată în fața lui se ivi o tufă de ferigă cît un stejar de mare și văzu lipită de o frunză floarea de briliant... Cinci petale strălucinde și în mijloc un ochi zîmbitor ce se învîrtea ca roata morii. Inima i se strînse, întinse mîna

și cît pe ce era să prindă floarea, cînd, pe neașteptate, cocoșul cîntă. Floarea îl privi mai înfocat, apoi se stinse. Risete izbucneau împrejur, dar Jacek n-ar fi putut spune : frunzele rîdeau sau broaștele orăcăiau. Totul i se învîrteja în cap și căzu jos.

Nu mai știu nimic din ceea ce i se întîmplase, pînă cînd își reveni în fire la el acasă. Mama sa, plîngînd, îi spunea că l-a găsit spre dimineață, în codru, mai mult mort decît viu.

Jacek nu scoase o vorbă despre cele întîmplate în codru ; îi era rușine. Se jură doar că va mai veni încă o dată.

Anul întreg doar la noaptea aceea se gîndi, dar nu pomeni de floare nimănui. Cînd se lăsă seara mult așteptată, Jacek, proaspăt spălat, curat îmbrăcat, cu cămașă albă, brîu roșu și opincile nepurtate, o luă spre codru.

Credea că și de data aceasta va fi nevoit să răzbată prin desiș, dar, spre marea lui mirare, același codru, același drum erau cu totul altfel. Brazii zvelți și stejarii stăteau unul departe de celălalt, pe o cîmpie presărată cu pietre. De la un copac la altul drumul era lung ca și cum ei s-ar fi îndepărtat mereu unul de celălalt. Pietrele imense, acoperite cu mușchi, deși erau nemișcate, ziceai că răsar din pămînt. Printre pietre creștea ferigă : mică și mare, multă, multă, dar nici una nu avea floare. La început feriga îi venea lui Jacek pînă la glezne, apoi pînă la genunchi, pînă la brîu și, în sfîrșit, devenise mult mai înaltă decît el... Un vuiet ciudat se auzea în ferigă, amestecat parcă

cu rîsete și plîns. Și cum punea piciorul pe vreuna — șuiera, cum o atingea cu mîna — sîngera...

I se păru că mersese un an întreg, atît de lung era drumul prin ferigă. Dar nu se întoarse și nici cumpătul nu și-l pierdu. Merse mereu mai departe.

Deodată, aceeași floare din depărtare strălucі, cinci petale nestemate, și-n mijloc, ochiul învîrtindu-se ca roata...

Se apropie Jacek, întinse mîna, dar iată cocoșii cîntară și floarea dispăru din nou.

N-a mai leșinat de data aceasta. Se așeză pe o piatră și cu lacrimi în ochi, treptat, îl cuprinse mînia. Strigă : „Voi încerca și a treia oară !“ Și, cum era foarte obosit, se lăsă printre pietre și adormi.

Abia închise ochii, cînd un vis ciudat îi apăru. Se făcea că are în față floarea cea cu cinci petale, cu ochiul în mijloc, care-l întreba printre hohote de rîs :

— Ei, te-ai săturat ? Ori ai să mă mai urmărești ?

— Ce am hotărît voi îndeplini, răspunse Jacek. Te voi culege !

O petală se lungi ca o limbă de lumină, apoi totul dispăru și băiatul dormi buștean pînă dimineața. Cînd se trezi, se pomeni la marginea codrului, într-un loc cunoscut și nu mai fu sigur dacă toate cele de ieri aievea s-au întîmplat sau în vis. Se întoarse acasă sleit de puteri și se culcă în pat. Și iarăși un an încheiat tot se gîndi cum să dobîndească florea cea neobișnuită. Nimic însă nu-i venea în minte, așa că în seara cu pricina îmbrăcă iarăși cămașa

albă, brîuleţul roşu, opincile nepurtate şi cum se întunecă alergă în codru să-şi încerce norocul.

Şi codrul iarăşi era altfel. Drumul, cel cunoscut, şi copacii, dar feriga nicăieri. Jacek pătrunse adînc în codru, unde ştia el feriga, dar floarea n-o găsi. Pe unele tufe umblau gîze, pe altele omizi, iar pe alocuri ferigele erau uscate. Dezamăgit, Jacek voia să se întoarcă, cînd la picioare văzu o floare cu cinci petale strălucitoare şi ochiul în mijloc. Întinse mîna, apucă floarea. Ca focul îl arse, dar nu-i dete drumul. Floarea crescu atît de strălucitoare, încît Jacek trebui să închidă ochii pentru că-l orbea. Apoi floarea i se aşeză pe inimă, iar o voce astfel îi vorbi :

— M-ai luat, al tău să fie norocul, pentru că să ştii : a cui sînt, acela poate să înfăptuiască orice, dar niciodată, cu nimeni, nu are voie să împartă fericirea sa...

De atîta bucurie lui Jacek i se învîrtea capul şi nu prea luă în seamă ce spunea vocea. „Ei, ce-mi pasă !“ zise în sinea lui. „Să fiu fericit, atîta vreau.“

Imediat simţi cum floarea se lipeşte de pieptul lui, în inimă, prinzînd rădăcini... L-a bucurat asta. Floarea n-avea să-i mai fie luată niciodată.

Cu sufletul uşor şi cîntînd se întorcea acasă. Drumul se întindea în faţă-i ca o fîşie argintată, copacii se dădeau la o parte, iar florile se aplecau pînă la pămînt. Jacek mergea cu capul sus şi se gîndea ce să ceară florii. Întîi îi trecu prin cap că ar fi bine să aibă un palat, un sat mare şi mulţi servitori — şi iată că dintr-o dată s-a pomenit la marginea codrului, dar într-un loc necunoscut.

Văzu că nici el nu mai e același. Hainele ce le purta erau din stofe scumpe, pantofii cu tălpi de aur, iar cămașa din mătase. Alături stătea o caleașcă cu șase cai albi înhămați și servitori în livrea ; un surugiu îi deschise ușa caleștii. Jacek nu se mai îndoia că este dus spre palat. Așa s-a și întîmplat. Într-o clipită caleașca ajunsese la un palat, în fața căruia așteptau servitorii. În mulțimea oamenilor adunați acolo, Jacek căuta zadarnic o figură cunoscută ; chipurile oamenilor erau străine, ciudate și speriate.

Dar, cînd a intrat în palat, uită asta. Înăuntru era atît de măreț, încît nu știa la ce să se uite întîi și întîi.

„Ah, ce viață voi avea acum !“ își spunea Jacek cercetînd toate colțurile palatului. Apoi se culcă, căci după o asemenea noapte tare era istovit. Patul era atît de moale, că Jacek nici nu știa cît timp a dormit. Se trezi, înfometat, probabil, și văzu că masa este deja pusă și încă nu o masă obișnuită, ci una deosebită, pe care apărea imediat tot ce-și dorea. Și cum înainte dormise foarte mult, tot astfel acum mîncă și bău pînă nu mai putu. Apoi coborî în grădină.

Pomi neobișnuiți creșteau în ea : cu flori și fructe încărcați. Într-o parte grădina dădea la mare, în cealaltă, spre o pădure minunată ; iar prin mijloc curgea un rîu. Jacek umbla prin grădină, se minuna și nu putea înțelege cum de nu se văd nicăieri meleagurile lui — nici pădurea din care ieșise, nici satul natal. Nu-l cuprinse dorul după ele. Lumea ce-l înconjura era cu totul alta, frumoasă, minunată, dar, din păcate, prea străină. Începu să nu se mai simtă în apele lui, dar era îndeajuns să vadă cum toți oa-

menii îl ascultă, cum tot ce-și dorește numaidecît se îndeplinește, ca să uite și satul, și casa, și părinții.

A doua zi, lui Jacek parcă începu să-i fie urît. Dar cînd îi chemă pe curteni și văzu cît de adînc se plecau în fața lui, gata să-i îndeplinească orice dorință, și cînd auzi vorbele dulci pe care i le adresau toți, uită și de satul natal, și de părinți. Ceru să fie condus la tezaur, unde aurul, argintul și pietrele scumpe săteau în grămezi uriașe.

„Of, doamne, dacă aș putea să trimit alor mei măcar un pumn din bogățiile astea, să-și mai cumpere puțin pămînt!" gîndi Jacek, dar numaidecît își aduse aminte că norocul lui nu-l poate împărți cu nimeni. Se și liniști în sine : „De ce să mă omor pentru asta ; ce, ei n-au minte ? Să-și caute și dînșii floarea, dacă vor să aibă noroc. Să-mi văd de treburile mele". Și așa trăia Jacek distrîndu-se cît putea. Își construia mereu alte palate, își aranja în toate felurile minunata sa grădină, își schimba caii albi cu unii murgi, iar murgii cu unii negri, născocea tot alte și alte feluri de mîncare, pînă cînd, într-o bună zi, se plictisi de toate. Îl cuprinse un asemenea dor după satul și casa părintească, încît nu-și mai găsea locul. Măcar să-i vadă, să afle cum o mai duc și ei, săracii... Își aminti de maică-sa, pe care o iubise atît de mult și inima i se strînse de un dor cumplit.

Hotărî deci într-o zi să le facă o vizită. Se urcă în căleașcă și porni la casa părinților. Caii o luară într-o goană nemaipomenită și într-o clipită se pomeni în fața binecunoscutei case. Ochii lui Jacek se umplură de lacrimi cînd

văzu totul la fel ca odinioară, dar parcă mai prăfuit și mai sărăcăcios. După minunățiile de la care venea, orice lucru îi păru și mai jalnic. Lîngă fîntînă zăcea albia veche, butucul crăpat și putred, pe care spărgea lemne mai ieri. Dar oamenii ?

Din cocioabă ieși o bătrînică îmbrăcată ca vai de lume, zgribulită și speriată. Jacek coborî; primul care îl întîmpină fu Burek, cîinele lui credincios de odinioară. Era mai slab ca atunci, părul zbîrlit și lătra cît îl țineau puterile. Nici nu se gîndea să-l recunoască. Jacek se apropie de casă. În prag, sprijinindu-se de perete, stătea maica lui holbîndu-și ochii, dar nerecunoscîndu-l.

Inima i se topi lui Jacek și, mișcat cum fu, strigă :

— Măicuță dragă ! Eu sînt, Jacek al vostru ! La vorbele acestea bătrînica tresări, ochii înroșiți de plîns și fum se îndreptară către el și stătu ca împietrită. Apoi dădu din cap și spuse :

— Jacek ! Vă bateți joc de mine, boierule. Jacek nu mai e pe lumea asta. Dacă trăia, nu și-ar fi lăsat el părinții săi fără nici o veste atîta amar de ani, iar dacă ar fi avut de toate, așa cum domnia voastră are, nu i-ar fi lăsat să moară de foame. Mai dădu din cap și zîmbi amar. Jacek al meu avea suflet bun și nici n-ar vrea să audă de un noroc pe care să nu-l poată împărți cu alor săi.

Lui Jacek inima i se făcu grea și coborî pleoapele... Buzunarele îi erau pline de aur, dar cînd bagă mîna în ele ca să dea maicăi-si un pumn de galbeni, îl cuprinse teama

să nu piardă totul. Și stătu așa rușinat, iar bătrîna nu-l slăbea din ochi.

Ieșiră din casă frații, apăru taică-său. Inima lui Jacek se înmuia, dar privi spre caleașcă, servitori și caii minunați și inima se întări la loc, iar floarea de ferigă îl apăra ca o platoșă... Jacek se răsuci pe călcîi și plecă fără nici o vorbă. Urcă în caleașcă și ordonă întoarcerea la palat.

Dar ce se petrecea în el nici o limbă nu-i în stare să descrie. Vorbele mamei bătrîne, că nu-i fericire aceea ce n-o poți împărți cu alții, îi sunau în urechi ca un blestem.

Ajuns la palat, Jacek puse orchestra să cînte, iar pe curteni să danseze. Se îmbătă, își bătu joc de cîțiva slujitori, dar, totul, degeaba : urîtul nu-i trecea.

Anul întreg, deși avea de toate, fu trist și mereu simți în gură un gust amar, iar în inimă — o piatră grea. Nu mai putu să suporte și hotărî să mai facă o vizită.

Dar ajungînd la casa cea veche, părintească, văzu că totul e și mai sărăcăcios ca ultima dată, iar în prag apăru fratele cel mic, Maciek.

— Unde-i măicuța ? întrebă Jacek.

— Bolnavă, zace în pat, șopti copilul oftînd.

— Dar tata ?

— În groapă...

Cîinele îl lătra cît putea, dar el intră în casă. Bătrînica zăcea în pat. Jacek se apropie, dar mama sa tot cu ochi străini îl privi. Nu mai putea vorbi, iar el nu îndrăznea s-o întrebe nimic.

Cît pe aici era să le dea un pumn de aur, dar în ultima clipită mîna i se opri, îl cuprinse frica nespusă că va pierde fericirea.

Ca un nesimțitor, începu să gîndească : „Bătrîna nu mai are mult de trăit, iar eu îs tînăr. Ea se va prăpădi în curînd, iar pe mine mă așteaptă atîtea... lumea, bogățiile, domnia".

Și o zbughi din casă, urcă în caleașcă și se întoarse la palat. Dar aici se încuie și plînse amar. Sub platoșa de fier, cu care floarea de ferigă îi cuprinsese inima, începuse să se încălzească sufletul lui de om. Ca să scape, ordonă tarafului să cînte, curtenilor să danseze, iar el însuși se apucă de băut, ca să uite. A doua zi și zilele care urmară, Jacek nu stătu locului, se tot plimba, trăgea cu pușca, mînca și bea. Dar tot degeaba...

În urechi îi suna mereu :

„Nu-i fericire aceea ce n-o poți împărți cu alții !"

Nici anul nu s-a scurs și Jacek a slăbit atît, încît deveni străveziu, se îngălbeni ca ceara și suporta chinuri groaznice cu toată bogăția în care se lăfăia.

În sfîrșit, după o noapte albă își umplu buzunarele cu aur și porunci să fie dus acasă. Pentru că hotărîse : chiar de ar fi să piardă totul, trebuie să-și ajute mama și frații.

— Fie ce o fi, zise, și să pier... Nu mai pot îndura viața asta.

Caii opriră în fața casei. Totul părea a fi ca înainte : albia de lîngă fîntînă, butucul, scara... dar nici o ființă de om nu apăru în prag...

Jacek alergă spre ușă — o găsi prinonită. Se uită prin fereastră — nu era nimeni înăuntru.

Un cerșetor ce tocmai trecea pe lîngă poartă strigă :

— Ce căutați acolo, boierule... Nu-i nimeni, toți au murit de sărăcie, foame și boli.

Jacek înlemni. Stătea și privea...

„Din vina mea au murit, să pier deci și eu !“ Abia rosti aceste cuvinte și pămîntul se deschise, înghițindu-l.

Și cu el a pierit acea floare de ferigă pe care azi degeaba ar mai căuta-o cineva.

Povestea inului

Repovestire de JANINA RADU
după MARIA KONOPNICKA

TRĂIA ODATĂ un rege care domnea peste o țară foarte mare și foarte bogată. În țara aceea cîmpiile erau întinse, livezile bogate și pline de pomi de tot felul, pădurile nesfîrșite și în ele mulțime de vietăți. Dar cîte păsări erau în aer ! Ce mult pește în ape ! Cîte flori pretutindeni ! De toate se găseau în țara aceea ; și orașe mari, și sate nenumărate. Și totuși regele umbla trist și nemulțumit — pentru că în țara lui nu se găsea aur.

— La ce bun grînele acestea, pădurile nepătrunse și cirezile bogate, dacă n-am aur ? Toate roadele pămîntului

trebuie să le duc, să le preschimb în aur. Dacă în țara mea ar fi aur, întregul popor s-ar îmbogăți.

E adevărat că în țara aceea oamenii nu aveau cu ce să se îmbrace. Își făceau haine din piei și doar cei bogați, din orașe, trimiteau după stofe și mătăsuri pe alte meleaguri.

— Dacă aș avea aur — ofta regele — nimic nu mi-ar lipsi nici mie și nici poporului meu.

Într-o zi, cînd regele cufundat în gînduri triste se plimba pe drumul cel mare, se întîmplă să treacă pe acolo niște negustori. Văzîndu-l pe rege, au descălecat, l-au salutat respectuos și întrebînd dacă nu are nevoie de ceva au început să despacheteze mărfuri. Regele zise :

— Degeaba veniți aici cu mărfurile acestea, de un singur lucru doar am nevoie.

Negustorii, curioși să afle care este lucrul acela, îl întrebară.

— Îmi trebuie aur — răspunse regele, vreau să-l găsesc în pămîntul meu, să-l pot extrage și să mă îmbogățesc eu și poporul meu.

S-au întristat negustorii văzînd că nu sînt în stare să îndeplinească dorința regelui. Dar printre ei era unul bătrîn, cu părul alb ca neaua și barba lungă pînă-n brîu. Acest bătrîn înțelept i-a privit pe tovarășii săi necăjiți și pe regele care dorea aur pentru poporul ce umbla dezbrăcat, s-a gîndit ce s-a gîndit, și apoi, făcînd un pas înainte, zise :

— Luminăția ta, am în traista mea seminţe pe care, dacă le semeni primăvara, aur va răsări. Zicînd aceasta, coborî de pe cămilă o traistă, o dezlegă în faţa regelui arătîndu-i seminţe. Tare s-a mai minunat regele auzind că există pe lume asemenea seminţe din care creşte aurul.

Deşi traista era grea, împăratul singur o duse în palat.

A doua zi, prin întreaga ţară zbura vestea că regele însuşi va semăna seminţe din care va creşte aur. Vestea aceasta i-a uimit pe toţi. Întregul popor voia să vadă minunăţia. Mamele îşi aduceau copiii, taţii pe fiii lor şi astfel cîmpul era înţesat cu o mulţime de oameni.

Iar regele a apărut pe un cal bălan, frumos împodobit, înconjurat de curteni, demnitari şi muzicanţi. După rege urma vistierul, care sub un baldachin strălucitor ducea sacul cu seminţe. Cînd alaiul acesta ajunse la marginea cîmpului dinainte ales anume, regele îşi scoase coroana şi, ca un simplu semănător, cu sacul în mînă, o porni de-a lungul brazdei proaspăt făcute, semănînd seminţele acelea minunate. După rege, domnii cei mai mîndri au mers cu grapa, acoperind sămînţa întocmai cum se acoperă grîul şi orzul şi orice alte seminţe. Cînd cîmpul a fost semănat şi boronit, regele îşi puse coroana pe cap şi cu mare alai se întoarse la palat bucuros peste poate că are un cîmp atît de mare semănat cu aur.

Trecu o zi, trecu a doua, regele tot privea prin geam dornic să vadă cum aurul va răsări. Dar pe cîmp nu s-a văzut nimic. Pînă cînd, într-o zi, căzu o ploaie caldă, iar

apoi soarele încălzi pămîntul. Se uită regele și văzu cît ține cîmpul ce avea să răsară. S-a bucurat spunîndu-și :

„N-o să mai știe oamenii ce-i aia sărăcie, dacă o să culegem aurul acesta. Și la primăvară voi semăna cu el un cîmp de zece ori mai mare."

Se plimba regele prin palat cu inima ușoară, zîmbea de mulțumire și iată că hotărăște să nu se uite o săptămînă pe cîmp, pentru ca bucuria să-i fie și mai mare.

Trecu o săptămînă. Regele, nerăbdător să vadă aurul, se duse la cîmp, dar în loc de galbenul așteptat a văzut o verdeață proaspătă ce creștea deasă ca un covor. S-a mirat în sine, zicîndu-și :

„Am crezut că aurul va apare galben de la început, pe cînd e numai verdeață".

Dar se liniști și așteptă mai departe. Așteptă o săptămînă, două. Pe cîmp crescură tulpini înalte, subțirele, apărură mugurii, încă puțin și înfloreau. Curtenii începură să șușotească neîncrezători, văzînd cum seamănă aurul acela cu o buruiană. Regele însă nu-și pierdu cumpătul, încredințînd pe toți că aurul va apare sub învelișul de floare.

Nu trecu mult și mugurii înfloriră. Numai că floarea nu era aurie, ci albastră ca cerul senin. De la un capăt la altul al cîmpului, pe tulpini au apărut flori atît de albastre, încît privind cîmpul credeai că cerul a coborît asupra pămîntului. Iarăși s-a mirat regele cum de a înflorit aurul atît de albastru. Îngîndurat, se plimba prin odăile sale nemaiștiind ce să creadă. Abia a doua zi dimineața

s-a luminat la gîndul că poate fructul va fi de aur. Și iarăși speranței noi îi urmă așteptarea.

Trecu vara. Din floricelele albastre se făcură niște măciulii mici și rotunde. Regele se gîndi că în ele trebuie să fie aur. Luă o măciulie în palmă, o strivi și cînd ieșiră la iveală semințe aidoma cu cele semănate, se înfurie ca niciodată. Îi chemă pe slujitori, le ordonă să smulgă plantele acelea care l-au făcut de rîs, să le snopească în bătăi și apoi să le azvîrle în apă. Slujitorii au îndeplinit întocmai porunca regelui, au smuls toate tulpinele, le-au bătut din toată puterea, le-au legat și le-au aruncat în apă. Ba, supărați pentru treaba care le-au pricinuit-o ierburile acelea — au mai aruncat pe deasupra și pietre.

Între timp, regele, supărat foc, a ordonat să fie căutat prin lumea întreagă acel negustor bătrîn care a îndrăznit să-și bată joc de el. Dar oricît l-au căutat trimișii regelui, nu l-au găsit. Regele devenea tot mai trist decît înainte. Umbla abătut și îngrijorat de poporul său sărman pentru care voia să facă ceva, dar nu știa ce. Și cînd trecea o dată de-a lungul rîului, dădu cu ochii de o grămadă de pietre, sub care părea a fi ceva. Regele trimise o slugă să vadă ce este. Aflînd că acolo zace iarba aceea, care trebuia să rodească aur, regele se supără foc și le porunci s-o scoată și s-o ducă departe, în pădure, ca să n-o mai vadă și să nu-și mai amintească de rușinea păcălelii.

Au făcut slujitorii întocmai, au scos planta aceea din apă și au dus-o departe în pădure.

Curtenii, vrînd să-l distreze pe rege, au organizat într-o zi o mare vînătoare, cu mulți invitați. Regelui i-a plăcut ideea, au început pregătirile și se părea că ocupat fiind cu ele, nu se mai gîndește la necazul său. Într-adevăr, regele își pregăti armele, caii, își alese ciinii cei mai de soi și, cînd totul fu gata, încălecă și înconjurat de domnii și prinții invitați, o porni spre pădure.

Dar întîmplarea făcu așa fel, că abia ajunși în pădure, dădu peste ierburile acela aduse aici de servitori. Uscate, înnegrite, zăceau în drumul regelui, aducîndu-i aminte de toate speranțele spulberate și de amărăciunea înfrîngerii. Mînia nestăpînită i-a aprins fața și n-a mai vrut să audă de vînătoare. S-a întors acasă, dar nu înainte de a ordona ca slujitorii să snopească în bătăi iarba blestemată, apoi s-o arunce atît de departe, încît să dispară și amintirea ei.

Dar timpul trece, și regele își uită de necazul cu semințele. O dată hotărî să plece într-o plimbare mai lungă.

Curtenii, bucuroși, au pregătit totul de minune și alaiul a pornit la drum. În frunte, regele, pe un cal alb, în urmă, cavalerii. Vremea era frumoasă, caldă și priveliștile încîntau ochii. Mergea alaiul înaintînd vesel, pînă cînd deodată calul alb al regelui tresări speriat

Regele încercă să-l strunească, dar în zadar, picioarele calului se împleticiră și căzu. În ultima clipă regele reuși să sară de pe cal speriat tare. Se uită în ce s-a încurcat calul și cu uimire recunoscu lujerii bătuți și azvîrliți în apă și iarăși și iarăși snopiți în bătăi și care me-

rău îi ieșeau în cale. Se gîndi să-i ardă, dar tocmai în clipa aceea sosiră soldații care îl căutau pe bătrînul negustor. Regele, văzînd pe cel care atît de amarnic l-a păcălit, s-a mîniat strașnic și a strigat :

— În temniță te voi arunca, nemernicule care ai înșelat credința stăpînului tău. Mi-ai dat semințe din care trebuia să scot aur — așa mi-ai promis — și iată ce aur a crescut — zise regele luînd în mînă cîteva tulpini, bătute și răzbătute, încît doar firicele albe argintii mai rămăseseră din ele.

Bătrînul se uită și răspunse :

— Luminăția ta, dacă aceasta este voința ta, voi fi întemnițat, dar te rog dă-mi cu mine lujerii ăștia. Și peste două luni vei avea știre despre ei.

Regele se învoi, iar bătrînul și lujerii fură îndată aruncați în temniță.

Și s-ar fi prăpădit acolo bătrînul de foame, dacă n-ar fi fost fiica temnicerului, o fată tînără, frumoasă și harnică, pe nume Rozia. Rozia îi aducea bătrînului în fiecare zi demîncare și venea în temniță totdeauna cu furca torcînd borangic cît timp mînca bătrînul. Într-o zi, bătrînul a rugat-o să toarcă niște caiere scoase din lujerii aruncați în temniță o dată cu el. Rozia, deși credea că nu va ieși nimic din aceasta, începu să toarcă, numai să nu-l amărască pe bătrîn. Dar, spre marea ei mirare, din furcă ieșea un fir subțire și frumos.

După cîteva zile de tors, bătrînul a rugat-o pe Rozia să meargă acasă și să țeasă din firele acelea întocmai cum

țesea ea de obicei cu cele de borangic. Rozia a făcut ce i se spuse și a țesut o pînză frumoasă cum nu mai văzuse.

Se întîmplă că în zilele acelea să sosească în temniță slujbașul regelui, să vadă dacă mai trăiește bătrînul. Fu uimit găsindu-l vioi și îi zise :

— Vrei să ceri ceva regelui ? Fata lui se mărită azi.

La care bătrînul răspunse :

— Aș dori să-i fac prințesei un dar de nuntă și de aceea du-mă la palat.

Slujbașul i-a îndeplinit dorința, l-a adus în fața regelui. O dată ajunși, bătrînul văzu nunta în toi, mireasa ca un crin, mirele strălucitor ca soarele și, deși regele s-a încruntat la vederea bătrînului, acesta îi întinse un sul de pînză pe care Rozia, învățată de el, a albit-o cu apă și soare.

— Ce ai acolo ? a întrebat regele curios.

— Luminăția ta, asta este aurul care trebuia să-l obții din semințele pe care ți le-am dat. Acesta este inul, bogăția săracilor, aurul pe care vroiam să-l scot din pămîntul acesta. Ai poruncit să fie azvîrlit în apă ? Bine ai făcut, căci tulpinele lui în apă trebuie să se înmoaie. Ai ordonat să fie scos din apă ? Bine ai făcut căci trebuia să se usuce. Ai ordonat să fie snopit în bătăi ? Și asta bine ai făcut, deoarece inul trebuie bătut ca să ajungi la fibra dinăuntrul tulpinei. M-ai aruncat în temniță ? Și asta bine ai făcut, căci acolo o fată cu inimă bună m-a hrănit, iar eu am învățat-o cum se toarce și cum se țese inul. Dar rău ai făcut că toate cele ce le făceai le făceai cu mînie. Azi însă, fiind o zi atît de fericită, îți iert nedreptatea ce

mi-ai pricinuit-o și îi aduc prințesei acest dar. Prințesa să spună prin sate cum să fie semănat inul și cum luminăția ta l-ai îngrijit, dar nu cu mînie, ci cu dragoste, iar din pînză să fie cusute cămăși pentru toți cei nevoiași.

Regele, rușinat de nedreptatea pe care o făcuse bătrînului, s-a sculat în picioare, l-a îmbărțișat, i-a cerut iertare și așezîndu-l la masă la locul de cinste, zise :

— Îți mulțumesc, bătrîne, pentru cele ce ai făcut în binele poporului meu. Eu doream aurul, iar tu mi-ai dat un lucru și mai de preț.

Pentru că aurul l-ar folosi cei bogați, iar inul va rămîne celor nevoiași.

(Repovestite de VIORICA DINESCU)

Dacă-ți trimit o gîscă, o jumulești ?

A FOST ODATĂ ca niciodată. A fost odată o țară îndepărtată cîrmuită de un padișah căruia îi plăceau tare mult însușirile alese ale minții omenești. Și nu știu cum se făcu, tocmai pe el îl milostivi Allah cu un vizir sărac cu duhul.

Într-una din zile, padișahul, însoțit de vizir, ieși din serai în straie de om de rînd, cu gîndul să vadă cu ochii lui cum trăiește și ce mai gîndește norodul. Și tot colindînd ei prin cetate, în sus și-n jos, iată într-o uliță o colibă în fața căreia o fată lucra la gherghef. După ce îi dădu binețe fetei, padișahul intră cu ea în vorbă :

— Unde ți-e tatăl, fată dragă ?

— S-a dus să facă din mult puțin.

— Dar maică-ta unde-i ?

— S-a dus să facă dintr-unul doi.

Și, spre mirarea vizirului care sta deoparte și asculta, fără să înțeleagă o iotă, padișahul mai zise :

— Aveți casă frumoasă, dar coșul e cam aplecat pe o rînă.

— Ne-o fi el coșul aplecat, dar fumul iese drept.

Înveselit de răspunsurile agere ale fetei, padișahul o mai întrebă :

— Ia zi, fată isteață, dacă-ți trimit o gîscă, o jumulești ?

— Pînă la tuleiele cele mai fine.

— Te las cu bine, fată dragă, a mai spus padișahul și, urmat de vizir, a plecat mai departe.

Cînd, în sfîrșit, s-au întors la serai, padișahul grăi către vizir :

— Dacă izbutești să dezlegi vorbele pe care le-am schimbat cu fata din colibă, e bine de tine, dacă nu, ai să plătești cu viața puținătatea minții tale.

— Oh, slăvite padișah, lasă-mi măcar trei zile de gîndire, se rugă vizirul.

Și padișahul se învoi. Se gîndi vizirul o zi, se gîndi două zile, dar cum să-l taie pe el capul cel cu minte puțină la astfel de cuvinte încîlcite ? Groaza puse stăpînire pe vizir, căci se apropia sorocul dat de padișah și știa că nu-i de glumit cu hotărîrea stăpînului, o dată luată. În cea de a treia zi, văzînd că n-o să poată ieși singur din impas, alergă la coliba cu pricina.

— Uite ce-i, fato, zise el, dacă n-am să dau de tîlcul vorbelor pe care le-ai schimbat cu tovarășul meu de drum, acum două zile, are să fie vai și amar de mine. Vrei să mă ajuți ?

— Te-ajut cu dragă inimă, rosti fata, numai că pentru fiecare întrebare în parte va trebui să-mi dai cîte o sută de galbeni.

Să se mai tocmească vizirul, cînd era în joc viața lui ? !

— Bine, fie după vrerea ta, dar zi mai repede, fato, ca să mi se ia, în sfîrșit, piatra de pe suflet.

— Taica e plugar. „S-a dus să facă din puțin mult" înseamnă că a ieșit la semănat, pe ogor, căci dintr-un bob de grîu va strînge, la vară, zece-douăzeci de boabe. Maică-mea e moașă. Tocmai fusese chemată la o naștere. Se dusese, așadar, să facă dintr-unul, doi. „Aveți casă frumoasă, dar coșul vă e cam aplecat pe o rînă", a mai zis însoțitorul tău, adică „de arătoasă ești arătoasă, dar te uiți cam sașiu". La care eu am răspuns : „Dar fumul iese drept", adică : „Cu toate astea, văd bine, fără greș".

— Dar tovarășul meu de drum ți-a mai zis ceva la urmă, o zori vizirul pe fată, nerăbdător. „Dacă-ți trimit o gîscă, o jumulești ?

Fata izbucni în hohot de rîs :

— Păi chiar asta am făcut eu acuma. Nu mi te-a trimis el pe tine, iar eu nu te-am ușurat chiar acum de cîteva sute de galbeni ? !

(Repovestite de VIORICA DINESCU)

Frumosul pescar

SE SPUNE CĂ, odinioară, trăia un pescar care avea un fecior frumos ca o fată dintre cele mai mîndre. Tare și-ar fi dorit pescarul ca fiul său să învețe carte și să se salte din traiul greu pe care îl moșteneau din tată în fiu. De aceea îl și dădu la învățătură, dar băiatul nu se împăca cu școala pentru nimica în lume. „Ei, o să fie și el un pescar trudnic și bicisnic ca mine", își făcu părintele curaj. Îi rostui un rînd de veșminte împodobite cu fir auriu și argintiu și îi luă o tipsie frumoasă, pe care să-și pună peștele de vînzare. Să tot fi avut vreo cincisprezece-șaisprezece ani băiatul ; glasul îi suna tot atît de frumos precum frumoase îi erau și chipul, și boiul. Zi de zi își lua tipsia cu pește, și-o punea pe creștet și ieșea pe străzi. Cînd se pornea el să strige : „Pește, pește proaspăt !" părea o dezmierdare și nu era om care să-l audă și să nu dorească să-l și vadă iar după aceea să nu cumpere, de hatîrul lui, cît mai mult pește.

Așa trecu o bună bucată de vreme pînă într-o zi, cînd trecu prin fața seraiului padișahului, încercînd, ca de obicei, să vîndă peștele de pe tipsie. Sultana cea mică, fiica

padișahului, alergă la fereastră, atrasă de glasul dezmierdător al flăcăului.

— Mergeți de tîrguiți-i tot peștele de pe tipsie, strigă ea roabelor, după ce îl văzu, și dați-i pescarului, în schimb, un pumn de galbeni!

Roabele dau fuga și fac așa cum le poruncise sultana. Nespus de bucuros, flăcăul vine glonț acasă și pune toți galbenii cît căpătase în mîna părintelui său, spunîndu-i și de unde îi dobîndise. Dar, spre marea sa nedumerire, fața bătrînului se brăzdă a îngrijorare :

— Asta nu-i semn bun, fiule. Dar, în fața soartei, n-ai cum să te împotrivești.

Se scurseră așa o zi, două. Ori de cîte ori se nimerea ca tînărul pescar să treacă prin fața seraiului, sultana cea mică poruncea să i se cumpere tot peștele și, în schimb, să i se lase pe tipsia goală un pumn de galbeni.

În cele din urmă, tot prin roabe, îl chemă înăuntru. Și cum nu mai voia să se despartă de flăcău, îl îmbrăcă în straie de fată, îi acoperi capul cu turban de mătase, amăgind pe părinți și pe curteni că și-a luat o roabă nouă, mai frumoasă și mai plăcută decît toate celelalte de pînă acum. Mai mult, dorind ca să și-l facă egal cu ea însăși, îl învață pe flăcău să scrie și să citească și să cînte cu toată măiestria la alăută.

Într-un ceas de taină, cînd se aflau în grădina seraiului numai ei doi, sultana îi grăiește :

— Eu voi face din tine soțul meu legiuit.

— Știu și eu dacă ți-ai chibzuit bine hotărîrea, prea-frumoasă sultană! îndrăznește să-i zică pescarul. Teamă mi-e că într-o bună zi, la vreme de necaz ori supărare, ai *să-ți* aduci și *să-mi* aduci aminte c-am fost un biet fiu de pescar pe care, prin voința ta, l-ai ridicat pînă la tine. Și, vezi tu, sultană, eu nu-s în stare să îndur o umilire ca asta. Dat mi-e ca atunci să mă ferec în tăcere și să rămîn așa pînă mă voi săvîrși din viață.

— Niciodată n-am să-ți pot face una ca asta, căci te iubesc din toată inima, făgădui sultana.

— De-i adevărat ce spui, mă învoiesc bucuros să ne unim viețile, că și tu, de mult mi-ești dragă, dar prea erau multe stavile între noi ca să mă încumet să ți-o mărturisesc.

Flăcăul pleacă acasă, la coliba lui pescărească și tocmește pețitori care s-o ceară pe sultană de soață. Padișahul-tată încearcă să se împotrivească, căci, vezi bine, nu-i venea deloc ușor să-și dea singura odraslă după un flăcău făr' de sînge de soi și fără avere, dar atîta stărui sultana, atîta stărui, încît, pînă la urmă, încuviințează nunta.

Trec zilele, trec anii în zborul zorit pe care numai fericirea îl cunoaște. Căci atît frumosul pescar, cît și tînăra sultană se iubeau nespus, din adîncul sufletului și ceasurile petrecute mereu împreună se goneau unele după altele fără nici un nor. Odată, pe cînd se hîrjoneau, senini, pe aleile cu crini și iasomie din grădina seraiului, nu știu cum se făcu și flăcăul o apucă prea strîns de mînă pe

sultană. Chipul acesteia se strîmbă, străfulgerat de durere și, într-o clipă de mînie își uită de toate făgăduielile și izbucni :

— Ah ! Cît de grosolan te porți ! Crezi, cumva, că mîna mea e o tipsie de pescar de o răsucești cum îți vine ?

Abia a rostit sultana aceste vorbe și flăcăul își și pierdu graiul. Tare s-a căit sultana pentru cuvintele-i nesăbuite, dar, cum zice și proverbul, „Săgeata odată slobozită din arc nu se mai întoarce înapoi". Ce-a fost spus, rămîne spus. Zadarnic cade în genunchi în fața soțului ei, rugîndu-se cu lacrimi fierbinți de iertare ; acesta o privește numai lung, cu o mîhnire copleșitoare, dar o frîntură de cuvînt nu-i scapă de pe buze.

A doua zi, la mijirea zorilor, pescarul se scoală binișor, își lasă pe pat veșmintele cele bogate, și numai cu o cămașă și pantaloni din țesătură grosolană, pescărească, se strecoară pe poarta seraiului, luînd drumul mării. Și cum în depărtare, în larg, tocmai trecea o corabie, el face semn cu mîna chemînd-o la țărm. Și atît de rugător se uita flăcăul cu ochii săi mari și triști, și atît de grăitor arăta prin semne că dorește cu disperare să fie primit printre ceilalți marinari, numai în schimbul mîncării, atît de strălucitor de frumos și atît de nenorocit părea în muțenia sa, încît maimarii corăbiei, cu inimile îmblînzite, se hotărîră să-l primească.

În clipele de răgaz, cînd corabia aluneca liniștită peste ape, pescarul cînta din alăută cu atîta dor și jale, încît fermeca nu numai toată suflarea de pe punte, ci și pescă-

rușii și alte zburătoare care dădeau tîrcoale corăbiei, ca și vietățile care mișunau în adîncurile tăinuite ale mării și se apropiau să-l asculte. Și astfel, într-o înțelegere deplină cu toți oamenii de pe corabie, el colindă țară după țară, cunoscînd îndeaproape lumea, cît e ea de necuprinsă și de felurită.

În vremea aceasta, la serai, sultana, care-și iubea soțul cu toată puterea inimii și se căia amarnic de greșeala ei, căzu la pat de durere. În suferința ei își chemă părintele aproape și îi grăi astfel :

— Tată dragă, eu mi-am supărat adînc bărbatu-mi preaiubit, călcînd făgăduiala pe care i-am făcut-o cînd ne-am luat. N-am să-mi pot afla liniștea pînă nu-l găsesc în rătăcirea lui prin lume. Îngăduie-mi, părinte scump, să plec la drum lung și anevoios, căci altfel mă voi prăpădi de amărăciune.

Padișahul-tată poruncește de se durează grabnic o corabie cum nu se mai văzuse : pînzele îi erau din atlasul cel mai strălucitor, și catargele, din aur. Iar fata își ia patruzeci de roabe, le îmbracă, ca pe ea însăși, în straie bărbătești și părăsește țărmul. Și corabia cu catarge de aur colindă pretutindeni, cercetînd țărmurile, iar cele patruzeci și una de femei se dovediră agere și dîrze în treburile mării, mai abitir ca cei mai destoinici marinari. Și nu era loc de popas, și nu era om întîlnit în cale, ca șeful corăbiei — însăși sultana — să nu întrebe cu sufletul din ce în ce mai apăsat de dor și de căință :

— Nu cumva a trecut pe-aici un tînăr chipeș, înalt și zvelt precum chiparosul, mlădiu ca trestia, meșter neîntrecut în mînuirea alăutei, dar fără de glas ?

După multe zile de căutări, într-o zi i se răspunse, în sfîrșit :

— Da, într-o corabie se afla un marinar mut, cu chipul scris și trupul zvelt și mlădiu cum spui. Cînta neasemuit din alăută. Corabia pe care se afla s-a îndreptat de aici hăt, departe, tocmai spre Eghipet.

Însuflețită de nădejde, sultana nu mai zăbovi o clipă. Ridică ancora și după nu știu cîte și cîte zile de navigat fără oprire, atinse în sfîrșit coastele țării în care nădăjduia să i se împlinească mult așteptata sa întîlnire cu cel care-i fusese soț preaiubit. Uluit de minunăția corăbiei migălită din material prețios ca un giuvaer, norodul se îmbulzește ca s-o privească îndeaproape. Vestea despre corabia nemaivăzută, care-i împodobește ca nici o alta țărmurile împărăției, răzbate pînă la padișahul Eghipetului însuși, care, fără preget, se ridică de pe tronul său și vine, înconjurat de curteni, să vadă cu proprii-i ochi minunea de care se vorbește atîta. Și, copleșit de cinstea pe care i-au arătat-o corăbierii cei străini, la plecare, îi poftește și el la un ospăț în serai, fără să-i treacă prin cap că are în fața sa femei și nu bărbați.

În toiul petrecerii, pentru desfătarea deplină a mesenilor, la un semn al padișahului gazdă, apare în sala cea mare pardosită numai și numai cu marmură, un tacîm de cîntăreți vestiți în meleagurile acelea prin măiestria lor.

Sultana se uită cu luare-aminte la fiecare în parte și, deodată, inima îi sare din loc recunoscîndu-și, în cîntărețul la alăută, soțul. Se stăpînește însă cît poate de bine și zice padișahului :

— Frumos mai cîntă tînărul acesta !

— Așa este, întări padișahul, cînd îl ascult îmi pare că văd pasărea rotindu-se slobodă în înaltul cerului, ori că aud vîntul care face fiecare frunză să sune cu alt glas... Ce păcat însă că e fără de grai... mai suspină el.

— Eu nu cred că un om atît de frumos și de înzestrat ca el să fie mut. Ar fi prea nedrept...

— De șase luni de cînd se află în seraiul meu, n-a scos o vorbă cu nimenea. Nu încape îndoială, flăcăul e, din păcate, fără de glas.

— Padișahul meu, se rugă fata, lasă-l pe cîntăreț să rămînă noaptea asta pe corabia mea și mă prind în schimbul celor patruzeci de corăbieri ai mei că mîine, cînd soarele va lumina omenirea cu razele-i binefăcătoare, flăcăul va vorbi.

Padișahul se învoiește, sigur că va cîștiga prinsoarea. Și astfel sultana se află, după atîtea zile de rătăciri, din nou față în față cu frumosul pescar. Îi înconjură picioarele cu brațele și cerîndu-i iertare pentru cuvintele nesocotite scăpate fără voie de pe buze, îl roagă să-i vorbească. Așa trecu noaptea hărăzită prinsorii. Și soarele răsări, smulgînd întinderii nesfîrșite de ape curcubee mișcătoare.

— Ai cîștigat prinsoarea, preabunule padișah, și, odată cu ea, și pe cei patruzeci de corăbieri ai mei, se dădu bă-

tută sultana. Mai am însă o rugăminte la tine : lasă-mi încă o noapte pe cîntăreț și dacă în zori n-o vorbi, îți dăruiesc și corabia mea cu pînze din atlaz și catarge de aur.

Și iarăși, rămînînd singură cu soțul ei, îi amintește de zilele fericite petrecute împreună, îi povestește încercările prin care a trecut ca să-l reîntîlnească și îl roagă cu lacrimi fierbinți să rostească o vorbă. Zadarnic însă. Cînd soarele răsări, smulgînd întinderii nesfîrșite de ape curcubee mișcătoare, sultana se înfățișă padișahului, grăind :

— Am pierdut și de astă dată, slăvite padișah. Corabia cu tot ce se află pe ea este de-acum a ta, ți se cuvine după înțelegere. Dar mai am o rugăminte : mai lasă-l pe cîntăreț și în noaptea aceasta pe corabie, cu mine. Ca zălog al prinsorii pun chiar viața mea, căci altceva nu mi-a mai rămas. Dacă nici de data asta flăcăul nu va vorbi, la revărsat de zori să vie gîdele să-mi curme zilele.

Fu rîndul padișahului s-o roage pe sultană să nu-și pună chezaș viața cînd sfîrșitul prinsorii este dinainte cunoscut. Dar oricîte îi spuse el, încercînd să-i arate nebunia prinsorii, sultana nu se întoarse din hotărîrea ei :

— Dacă stăruința mea se dovedește a fi întemeiată, atunci, padișahul meu, să-mi dai înapoi, rogu-te, atît corabia cît și corăbierii mei. Dacă, dimpotrivă, totul se dovedește a fi o închipuire de-a mea, capul meu este al călăului.

În ceasurile tîrzii ale nopții, cînd toată suflarea de pe ape, cer și uscat se odihnea în tihnă, sultana, prăbușită la picioarele frumosului pescar, îl ruga fierbinte :

— Mîine, în zori, am să-mi dau viața dacă tu nu mă ierți și nu-mi vorbești. Te va răbda inima să fii ucigașul meu ?

Dar toate vorbele și toate lacrimile ei sînt de prisos. Dimineața bate voios în geamuri, cu degetele-i de lumină. Cu temerile adeverite, padișahul Eghipetului poruncește să se înalțe spînzurătoarea, în piața cea mare. Este adusă sultana, mîndră ca cel mai mîndru flăcău în straiele ei bărbătești. Neînfricată, urcă singură treptele de lemn care o duceau spre brațul amenințător de care atîrna ștreangul. Dar, chiar în clipa cînd funia îi cuprinse gîtul, cîntărețul, amestecat prin mulțimea de gură-cască, strigă cu toată puterea :

— Opriiiți ! Nu aveți în față o tipsie de pescar, ci un cap de sultană !

Cînd, la un semn al padișahului, gealatul îndepărtează funia din jurul fragedului grumaz al sultanei și părul ei se revărsă peste umeri, lucind ca cel mai curat aur în bătaia razelor de soare, toți rămîn înmărmuriți. Iar cîntărețul îngenunchează înaintea padișahului, mărturisind :

— Sînt soțul ei. Mă juruisem să nu-i vorbesc pînă la moarte...

Și așa se făcu că sultana, care nu precupețise nimic, nici chiar viața, pentru ca să-și recapete soțul pierdut prin vina ei, căpătă înapoi de la padișahul Eghipetului, ușurat

că nu-și încărcase sufletul cu un omor fără rost, roabele, corabia și soțul. Și ei se întorc împreună în țara lor, unde au trăit în fericirea cea mai deplină pînă la moarte. Iar sultana, o dată măcar nu a mai greșit cu vreo vorbă ori vreun gînd față de soțul ei, frumosul pescar de altădată...

Ei și-au împlinit visul lor cel mare, fie să-l împlinim și noi pe-al nostru...

Crăticioara

A FOST ODATĂ ca niciodată. Demult, demult, în vremi apuse, trăiau laolaltă, într-o colibă, două femei sărace — mamă și fiică. Cît erau ziua și noaptea de lungi, mama torcea, iar fata, în fiecare dimineață, pleca cu firele la tîrg, să le vîndă, și așa, tîrîș-grăpiș, își înnodau traiul de la o zi la alta.

Odată, ca de obicei, după o zi și o noapte de tors fără odihnă, femeia îi încredință iar fetei truda mîinilor ei. Ajunsă la tîrg, fata vîndu firele, dar cînd să tîrguiască de-ale gurii, privirea îi fu atrasă de o crăticioară care strălucea de-ți lua ochii, îmbiind cumpărătorii. Dorința de a avea ea crăticioara fu atît de puternică, încît fata nu se putu abține și, uitîndu-și de toate, cumpără crăticioara, dînd în schimb puținii gologani primiți pentru firele toarse.

Cînd ajunse acasă, maică-sa mai-mai să-şi iasă din minţi : în mînă fata ţinea o crăticioară, ce-i drept, frumoasă foc, dar de-ale gurii, nimic... Zvîrli femeia crăticioara cît mai departe, în uliţă, iar pe fiica sa o bătu, o bătu cît putu de zdravăn, ca să-i piară pofta de a mai fi şi altădată la fel de nechibzuită. Iar în ziua aceea au ţinut post negru, căci nu se afla în casă nici o îmbucătură.

A doua zi, pe uliţă, trecea o moaşă, care tocmai se întorcea spre casă de la treburile ei. Văzînd ceva lucitor pe jos, se aplecă : era crăticioara. O luă şi o duse acasă, unde după ce o spălă bine, găti în ea sărmăluţe în foi de viţă. Cînd să se aşeze la masă, cineva bătu la poartă, chemînd-o de grabă la o naştere. „Am să mănînc cînd mă întorc", îşi zise moaşa, şi plecă. Abia închise uşa în urma ei şi crăticioara „ţuşt !" s-a ridicat de la loc şi hopa, hopa, ţopa, ţopa, glonţ, acasă la fată. „Cioc, cioc" s-a auzit o bătaie în uşa colibei.

— Cine-i ? întrebă fata care alergase în grabă.

— Crăticioara.

— Ce-ai înăuntru ?

— Sărmăluţe.

Iute fata deschide uşa, deşartă sarmalele într-o strachină şi, de frica maică-si, ca nu cumva, văzînd crăticioara, să-şi aducă iarăşi aminte de necazul de ieri şi iarăşi s-o ia la bătaie, aruncă, împotriva inimii, vasul cît mai departe, pe uliţă. În ziua aceea mama şi fiica mîncară cu poftă bucate gustoase cum de mult nu mai avuseseră parte.

Mai trecu o zi; cînd sultana, soaţa padişahului, se îndrepta spre hamam, de departe, pe uliţă, văzu ceva care strălucea, strălucea de te orbea : era crăticioara cea frumoasă.

— Ia crăticioara, dădacă dragă, porunceşte ea însoţitoarei sale, ar fi o dovadă de nesocotinţă să-ţi laşi norocul în drum, oricît de neînsemnat ţi s-ar părea !

Slujitoarea ascultă, ia crăticioara şi merg mai departe. La hamam, sultana, cînd se dezbracă, îşi pune toate nestematele în crăticioară, o dă însoţitoarei ei s-o ţină şi ea intră în baie. Dar, abia îşi aşează în poală crăticioara, şi un somn viclean şi pune stăpînire pe dădacă. Cînd aceasta începe să moţăie, crăticioara ţuşt ! sare din poală şi hopa, hopa, ţopa, ţopa, numai la coliba fetei se mai opreşte.

„Cioc, cioc" se auzi o bătaie în uşă.

— Cine-i acolo ? întrebă fata.

— Crăticioara.

— Ce-ai înăuntru ?

— Mărgăritare, puzderie, şi alte zorzoane femeieşti care vă încîntă pe voi atîta.

Fata deschide, ia toate cîte se aflau în crăticioară — şiraguri de mărgăritare şi nestemate multe, precum şi lanţuri grele de aur — se împodobeşte cu ele şi, de frica maică-si, iarăşi aruncă crăticioara cît colo, pe uliţă.

Ziua următoare se îndrepta spre hamam însuşi şehzade — prinţul, fiul padişahului. Cum zăreşte pe uliţă

crăticioara scînteind atît de vesel, îi spune însoțitorului său :

— Ia te uită, *lala* dragă, ce crăticioară drăguță ! Hai s-o luăm, e norocul nostru !

Iar *lala*, dascălul nedespărțit de șehzade, îl ascultă și la crăticioara. Ajungînd la baie, șehzade se spală, se bărbierește și cînd tocmai termină cu îmbrăcatul și dă să se încingă cu șalul cel subțire, de India, crăticioara țușt ! sare din mîinile lalei, îngrămădește șalul cel de preț în ea și hopa, hopa, țopa, țopa, o pornește pe uliță, drept spre coliba fetei. Prințul, după ea.

„Cioc, cioc“ se aud bătăi zorite în ușă.

— Cine-i acolo ?

— Crăticioara.

— Ce-mi aduci ?

— Un soțior.

Fata deschide ușa, crăticioara, țușt, intră în colibă, cu prințul care da s-o prindă. Și șehzade era atît de frumos, atît de frumos, cum nici nu se poate povesti. Dar nici fata nu era mai prejos : pînă și șiragurile de mărgăritare și nestemate, și lanțurile grele de aur care-o împodobeau păleau față de neasemuita-i frumusețe. Cum se privesc, cei doi tineri sînt străfulgerați în inimă de dragoste. Și prințul, uitînd cu totul de șalul după care venise, șoptește, ca vrăjit :

— Mi-ești dragă, fată frumoasă, atît de dragă că n-aș mai vrea să stau departe de tine nici măcar o clipă. Te

învoiești să-mi fii soață dreaptă, nedespărțită la bine și la rău ?

— Mă învoiesc, răspunde fata cu un zîmbet.

Și așa au făcut ei nuntă mare, împărătească, care a ținut patruzeci de zile și patruzeci de nopți. Tot timpul nunții crăticioara nu s-a despărțit de lîngă miri. Iar după nuntă, aceștia au ținut-o la serai, în loc de cinste, păstrînd-o ca pe ochii din cap, întrucît prin ea își aflaseră fericirea de-o viață.

Așa au avut ei parte de ceea ce și-au dorit. Fie ca să avem și noi, de asemenea, parte de împlinirea dorințelor noastre !

(Repovestite de RODICA SIMIONICĂ)

Viteazul Thek-Seng

ÎN VREMURILE DE DEMULT, într-un sat din nordul Vietnamului trăia un băiat care se numea Thek-Seng. El era fiul unor oameni foarte săraci și rămase și orfan de amîndoi părinții încă de cînd era copil. De aceea ducea o viață nespus de grea. Nu avea casă, așa că și-a făcut un adăpost în scorbura unui copac mare din pădure, iar pentru a avea din ce trăi aduna vreascuri și le ducea în sat, unde primea în schimb cîte ceva demîncare sau alte lucruri de care avea nevoie. Cu toată marea lui sărăcie, el era cinstit și cuminte, vorbea frumos cu toată lumea, lucru pentru care toți îl lăudau și îl iubeau.

Mai mult decît orice însă, Thek-Seng era foarte blînd cu animalele din pădure. Niciodată nu a vînat vreo păsărică pentru a o mînca sau vreun animal ca să-i ia blana. Cînd găsea vreun animal rănit, îl îngrijea și-l punea la adăpost de fiare mai mari, iar cînd vedea pui de păsărele căzuți din cuib, îi lua cu băgare de seamă și-i punea la loc, spre marea bucurie a părinților, care ciripeau parcă ar fi vrut să-i mulțumească. Ba chiar și cînd vedea vreun copăcel doborît de vînt sau năpădit de buruieni, îl

ridica, îi punea proptele sau curăța locul din jur, ca să poată crește în voie.

Lucrul acesta a plăcut foarte mult zeului pădurii, care vedea de asemenea că băiatul nu era mulțumit de viața pe care o ducea și că adeseori era cuprins de gînduri triste. De aceeea zeul s-a apropiat într-o zi de scorbura băiatului și i-a spus :

— Dragă Thek-Seng, nu mai fi trist. Văd că ești băiat deștept, minunat și bun la inimă. Meriți o soartă mult mai bună. De aceea, am să te ajut ca să scapi de viața grea pe care o duci acum. Aceasta va fi răsplata mea pentru grija pe care ai avut-o mereu față de vietățile pădurii, de plante și de animale.

Din ziua aceea, zeul a venit în fiecare zi la băiat și l-a învățat meșteșugul luptei. Cînd a văzut că Thek-Seng ajunsese atît de iscusit în luptă încît nimeni să nu-l poată birui, zeul i-a dăruit un arc și un topor, după care s-a făcut nevăzut.

Rămas singur, Thek-Seng își continuă cîtva timp vechea ocupație, adică adunatul vreascurilor, dar în același timp făcea zilnic fel de fel de exerciții de întărire a corpului, pentru a deprinde cît mai bine învățăturile primite. Numai cînd s-a simțit deplin stăpîn pe puterile lui s-a hotărît să plece în lume, ca să-și caute norocul.

Însă nu mult timp după ce a ieșit din pădure și mergea pe o potecă spre sat, s-a întîlnit cu un om viclean, numit Ly Thong, care trăia numai din ce înșela pe cei din jurul său. De aceea, în orice împrejurare el căuta să afle cît mai

multe lucruri pentru a vedea ce folos poate să tragă din orice. Văzîndu-l pe Thek-Seng, a intrat în vorbă cu el și, punîndu-i cîteva întrebări meșteșugite, și-a dat seama cu ce fel de om avea de-a face și că ar avea multe de cîștigat. Aflînd că Thek-Seng era singur pe lume, el l-a chemat sa trăiască împreună ca niște frați, ceea ce bietul băiat a primit foarte bucuros, căci se săturase să stea tot singur, fără nici un prieten apropiat. Ly Thong l-a poftit să locuiască în casa lui și îi dădea tot ce îi trebuia.

În vremea aceea, trăia prin apropiere un balaur groaznic. El se hrănea cu fel și chip de animale, dar mai mult decît orice îi plăcea carnea de om. În fiecare lună, satele dimprejur îi dădeau rînd pe rînd cîte un om, ca să nu aibă de suferit din partea lui pagube și mai mari. S-a întîmplat ca la puțin timp după ce Thek-Seng s-a împrietenit cu Ly Thong, acesta urma să fie dat balaurului. De aceea Ly Thong era cuprins de o frică de nedescris și se tot gîndea cum să facă pentru a trimite pe altcineva la moarte în locul lui. În seara cînd urma să se ducă la balaur, el i-a spus lui Thek-Seng :

— Iubitul meu frate, în noaptea aceasta e rîndul meu să fac de strajă la templul de lîngă pădure. În fiecare noapte templul este păzit de cineva. Însă chiar azi am început să fac vin și nu pot să întrerup lucrul, căci mi se strică vinul. De aceea te rog să te duci să faci de pază în locul meu, iar cînd va veni rîndul tău mă voi duce și eu la templu pentru tine.

Thek-Seng nu auzise de balaur și, cinstit cum era, nici nu-și închipuia că oamenii ar putea fi și altfel. Fără a bănui nimic, el s-a învoit să se ducă în noaptea aceea la templu. Îndată ce s-a înserat băiatul și-a luat arcul și toporul și a plecat liniștit acolo unde îl trimisese Ly Thong.

În miezul nopții a auzit un zgomot înfricoșător și a văzut că din pădure ieșea uriașa dihanie, cu o gură mare cît o prăpastie. Dar băiatul nu s-a speriat, ci, luîndu-și arcul și toporul, s-a prins la luptă. Cînd se depărtau puțin unul de altul, băiatul îl străpungea cu săgețile, iar de aproape îl lovea cu toporul. Lupta a fost lungă și grea, căci balaurul era atît de mare, încît săgețile erau pentru el ca niște ace, iar loviturile toporului, chiar dacă tăiau în el răni adînci ca brazdele de plug, aproape nu se cunoșteau în așa matahală. Totuși, după cîteva ceasuri de luptă aprigă, balaurul a fost răpus. Între timp, se luminase de ziuă, așa că Thek-Seng a tăiat capul balaurului și, luîndu-l în spinare, a pornit spre casa lui Ly Thong.

Cînd l-a văzut intrînd în casă, Ly Thong a rămas la început mut de uimire, căci fusese sigur că Thek-Seng nu va ieși viu din așa încleștare, dar cînd a văzut și capul balaurului, s-a gîndit că scăpase de moarte și va găsi în aceasta un prilej de cîștig bun. El puse deci pe Thek-Seng să-i povestească tot ce se întîmplase, iar în timpul povestirii, deși se minuna de atîta vitejie, își făcea planul cum să întoarcă lucrurile pentru a trage numai el tot folosul din aceasta. De aceea, pe măsură ce Thek-Seng își

istorisea isprava, Ly Thong se prefăcea că este din ce în ce mai îngrijorat, iar la urmă spuse :

— Să știi că ai făcut un mare rău. Balaurul acela era al împăratului, care ținea la el ca la ochii din cap. Cînd va afla că l-ai omorît, te va pedepsi aspru. Pentru a scăpa de mînia împăratului, cred că e bine să fugi deocamdată din sat și să te ascunzi din nou în scorbura ta. Eu voi căuta să-l îmbunez pe împărat și, cînd primejdia va fi trecut, voi veni să te iau din nou la mine.

Bietul Thek-Seng, foarte mîhnit că trebuia să se întoarcă din nou la viața grea de altă dată, s-a grăbit să se ducă în pădure, iar Ly Thong s-a înfățișat îndată împăratului și a vorbit astfel :

— Mărite împărate, țara a scăpat de marea primejdie a balaurului. Eu l-am omorît azi-noapte și i-am tăiat capul, pe care l-am adus acasă la mine.

— Dacă este adevărat ceea ce spui, meriți multe laude și mare răsplată, a răspuns împăratul. Dar de ce nu ai adus aici capul balaurului ?

— Pentru că este foarte mare și greu, înălțate împărate. Ca să-l pot aduce de la marginea pădurii pînă acasă, pe mine m-au ajutat vreo cincizeci de oameni, care s-au adunat acolo după ce omorîsem singur fiara.

Auzind acestea, împăratul a poruncit unui ofițer să ia o sută de soldați cu care să meargă și să aducă la palat capul balaurului. Cînd porunca a fost adusă la îndeplinire și împăratul a putut vedea cu ochii lui ce grozăvie fusese balaurul, și-a dat și el seama de ce pacoste scă-

pase țara. Pentru a răsplăti pe cel ce făcuse atîta bine omenirii, împăratul i-a dat lui Ly Thong o mare sumă de bani și l-a înălțat la rangul de mandarin.

Zilele treceau și în acest timp Thek-Seng își vedea de muncă, dar o ducea mai rău ca înainte, căci nu mai îndrăznea să se ducă în sat cu vreascurile, ci aștepta pînă se întîmpla să treacă cineva pe lîngă pădure și să-i dea mai nimic pe tot ce adunase într-o zi întreagă. Numai rareori, pe înnoptate, se furișa pînă la casa prietenului său, care îi dădea cîte ceva demîncare.

Împăratul țării acesteia avea o fată foarte frumoasă, căreia îi plăceau mult de tot florile, așa că aproape toată ziua și-o petrecea în grădină. Odată, cînd fata era singură, pe deasupra grădinii s-a ivit un vultur foarte mare, care s-a năpustit asupra ei, a luat-o în gheare, s-a ridicat în slava cerului și s-a făcut nevăzut. Thek-Seng băgase de seamă că vulturul se rotea deasupra grădinii împărătești, iar cînd l-a văzut că se ridică cu fata în gheare, a luat arcul și a tras o săgeată spre el. Însă vulturul era prea departe, așa că săgeata l-a nimerit în aripă dar nu l-a omorît și el a putut să-și urmeze zborul. Thek-Seng s-a luat după picăturile de sînge care căzuseră din rană și a aflat că vulturul își avea cuibul într-o prăpastie din munți.

La vremea prînzului, împăratul a așteptat ca fata să vină la masă, dar, văzînd că ea întîrzie prea mult, a trimis s-o caute în grădină. Slujitorii s-au întors după un timp, spunînd că domnița nu era între flori, ca de obicei. Atunci

au căutat-o peste tot, dar n-au găsit-o și nimeni nu știa ce se întîmplase, căci răpirea se făcuse în mare grabă, fără ca vreun om să observe. Împăratul a fost peste măsură de mîhnit de pieirea fiicei sale și a făgăduit o mare răsplată celui ce o va găsi și o va aduce acasă.

Ly Thong s-a gîndit îndată că și de aici ar putea scoate ceva. S-a dus deci în grabă la Thek-Seng și i-a spus :

— Fratele meu bun și drag, hai să pornim să căutăm fata de împărat. Dacă vom izbuti s-o găsim, va fi foarte bine, căci împăratul ne va răsplăti, iar pe tine s-ar putea să te ierte că i-ai omorît balaurul. Atunci vei putea să te întorci la mine și să trăiești din nou printre oameni. Partea grea este că nu știm încotro s-o pornim în căutare, *căci nimeni nu știe cine e răpitorul ei și unde s-a dus.*

Însă Thek-Seng i-a povestit tot ce văzuse, a adăugat că știe și unde este ascunzătoarea vulturului care răpise fata. Pentru a ajunge pînă la cuibul lui, ei au luat o frînghie foarte lungă și groasă și au pornit pe drumul cunoscut de Thek-Seng, pînă au ajuns la marginea prăpastiei. Acolo au făcut un fel de cușcă din tulpini de bambus și, după ce au legat-o bine de un capăt al frînghiei, Thek-Seng a spus :

— Acum unul din noi va trebui să intre în cușcă, iar celălalt îl va lăsa în jos cu frînghia, pînă va ajunge în fundul prăpastiei. Acolo este cuibul vulturului și acolo a dus fata.

Lui Ly Thong îi era frică să coboare, dar îndată îi veni în minte cum să scape.

— Să tragem la sorți, spuse el. Iată, am într-o mînă o pietricică albă, iar în cealaltă una neagră. Eu am să le amestec, iar tu să alegi : dacă găsești pietricica albă, vei rămîne aici și voi coborî eu, iar dacă o vei nimeri pe cea neagră, vei coborî tu.

Thek-Seng s-a învoit, iar Ly Thong a pus mîinile la spate, prefăcîndu-se că amestecă pietricelele, dar în acest timp el a aruncat-o pe cea albă și a luat încă una neagră, pe care o pregătise din vreme. Așa se face că Thek-Seng a fost cel ales la sorți să coboare în căutarea vulturului. S-au hotărît deci ca Ly Thong să rămînă sus și să păzească frînghia, iar cînd Thek-Seng va voi să iasă, să-i anunțe scuturînd frînghia, iar Ly Thong va trage cușca în sus.

Thek-Seng, care nu se temea de nimic a intrat în cușcă, iar Ly Thong l-a coborît încet pînă în fundul prăpastiei. Aici era o peșteră lungă, la intrarea căreia se mai vedeau încă picături de sînge căzute din rana vulturului. Thek-Seng se luă după aceste urme și după o bucată de vreme văzu că peștera se lărgește atît de mult, încît lăsa loc pentru un mare palat, în care locuia vulturul. Însă acesta luase acum înfățișarea unui balaur cu șapte capete și, auzind zgomot de pași în peștera sa, veni în grabă să pedepsească pe cel ce cutezase să-i încalce locașul. Dar Thek-Seng nu se despărțise de arcul și de toporul său, așa că se prinse la luptă cu balaurul cel fioros.

Lupta a fost mai grea decît aceea cu balaurul de la templu, căci acum dușmanul avea șapte capete și, cînd Thek-Seng izbutea să-i reteze unul, îndată creștea altul în locul lui. Văzînd că n-o scoate la capăt cu tăiatul capetelor, Thek-Seng s-a prefăcut că-i este frică și a luat-o la fugă pînă s-a depărtat de balaur, apoi a început să-l străpungă cu săgețile. În sfîrșit, o săgeată a pătruns în inima balaurului, care începu să verse sînge negru pe toate gurile și, după cîteva zvîrcoliri groaznice, muri.

Cînd Thek-Seng a pășit în palat, fetei împăratului nu-i venea să creadă că vede un chip omenesc, căci aici trăia numai între lighioanele spurcate din slujba balaurului. Însă mirarea ei s-a schimbat în bucurie fără margini cînd a aflat că răpitorul ei pierise și că acest tînăr venise s-o pună în libertate și s-o ducă la părinții ei.

Cum fata de împărat era nerăbdătoare să iasă mai repede la lumina zilei și să ajungă acasă, a pornit îndată cu Thek-Seng spre locul unde îi aștepta cușca de bambus. Thek-Seng își dădea bine seama că Ly Thong nu-i va putea ridica pe amîndoi deodată, așa că a spus fetei să intre în cușcă, după care a scuturat frînghia. Ly Thong a ridicat-o pînă a scos-o din prăpastie, în timp ce Thek-Seng aștepta ca frînghia să coboare din nou pentru a-l scoate și pe el.

Văzîndu-se cu fata de împărat, Ly Thong era sigur că va fi bine răsplătit, dar în răutatea și lăcomia lui își făcu și acum socoteala că ar fi mai bine dacă n-ar avea de împărțit cu Thek-Seng. De aceea, în loc să lase în jos

frînghia cu cușca, el aruncă în prăpastie mai mulți bolovani mari de piatră, ca să-și zdrobească tovarășul. După aceea a pornit cu fața spre palatul împăratului.

Thek-Seng se adăpostise în peșteră și văzu cum cădeau stîncile chiar pe locul unde stătuse cu cîteva clipe mai înainte. Adînc îndurerat de nerecunoștința celui pe care-l socotise că-i este ca un frate, Thek-Seng se întoarse la palatul balaurului, cu gîndul că va găsi acolo vreun mijloc de a ieși din prăpastie. Tot căutînd prin palat, ajunse într-o cameră întunecoasă, în care văzu un tînăr frumos, legat în lanțuri și cu un jug la gît. Lui Thek-Seng i se făcu milă de el și, cu ajutorul toporului său, în cîteva clipe îl scoase din lanțuri și din jug. Văzîndu-se liber, tînărul spuse :

— Îți mulțumesc, om bun, că m-ai scăpat din robia balaurului. Sînt aici de mai multe luni, de cînd balaurul acesta, luînd chipul unui vultur uriaș, m-a răpit din palatul tatălui meu și m-a adus aici, de unde nu credeam că voi mai scăpa. Tatăl meu este împăratul apelor. Să mergem la el și îți voi arăta recunoștința noastră pentru neprețuitul ajutor pe care mi l-ai dat.

Cei doi tineri au ieșit din peșteră și au mers pe fundul prăpastiei pînă au ajuns la un pîrîu. La îndemnul băiatului, amîndoi au intrat în albia pîrîului și îndată apele s-au umflat și i-au dus la vale, ca într-o trăsură, fără să-i ude. În felul acesta au ajuns foarte curînd la împăratul apelor, care nu mai știa cum să-și arate bucuria de a-și revedea fiul pe care-l pierduse de atîta vreme fără să

știe ce se întîmplase cu dînsul. Împăratul apelor îl primi foarte bine pe Thek-Seng și, dîndu-și seamă de meritele acestuia, îl rugă să rămînă pentru totdeauna în împărăția lui, care era cea mai bogată din lume ; apoi adăugă că acolo va fi cel mai bun prieten al fiului său, nu-i va lipsi nimic și va putea trăi fericit.

Însă Thek-Seng nu se îndura să se despartă pentru totdeauna de locurile unde trăise pînă atunci. În afară de aceasta, de cînd o văzuse pe fata de împărat, gîndurile lui erau mereu la dînsa și dorea din tot sufletul s-o vadă din nou. De aceea mulțumi împăratului apelor pentru bunăvoința sa și-l rugă să-l ajute să iasă din prăpastie și să ajungă lîngă satul de unde venise.

Împăratul apelor nu mai stărui să-l oprească la dînsul și, văzînd că băiatului îi era dor de țara sa, se hotărî să-i îndeplinească dorința. Mai înainte însă îl duse în vistieria sa și-l rugă să ia de acolo, drept răsplată pentru salvarea fiului său, tot ce-i plăcea. În sala aceea erau bogății nemaivăzute, iar împăratul îi spuse că le poate lua și pe toate, căci el mai avea multe altele. Dar Thek-Seng își alese numai un instrument muzical, un fel de lăută cu o singură coardă. După aceea, împăratul și cu fiul său îl duseră pînă la un izvor limpede, ale cărui ape se umflară ca un val, îl luară pe sus și în cîteva clipe îl lăsară chiar lîngă pădurea unde era arborele scorburos.

După ce stătu puțin pe iarbă, privind cu drag la locurile pe care era cît pe-aci să nu le mai vadă, Thek-Seng începu să cînte din lăuta sa. Aceasta scotea niște

sunete nemaipomenit de dulci, dar pătrunzătoare, înfiripînd o melodie ca de pe altă lume, care se răspîndea pînă departe în împrejurimi. Oricine o auzea se oprea uimit și tulburat, simțind în melodie un dor adînc și o mare durere.

De la sosirea lui Ly Thong, palatul împărătesc era cuprins de mare tristețe. La început împăratul se bucurase revăzîndu-și fiica, dar bucuria nu i-a fost de lungă durată, căci băgă de seamă că fata era acum mută. Cei mai pricepuți vraci și cei mai învățați cărturari fuseseră chemați la palat, dar nici unul nu a putut găsi leacul care să redea graiul fetei de împărat. Pe lîngă aceasta, fata era atît de tristă, încît jalea cuprindea și pe toți cei din jur. Gîndurile ei erau mereu la frumosul viteaz care o scăpase de balaur și pe care îl credea mort, strivit de stîncile aruncate de Ly Thong în prăpastie.

În ziua cînd Thek-Seng s-a întors în pădurea sa, fata de împărat stătea în grădină, cufundată în gîndurile ei negre. Împăratul, împărăteasa și mulți curteni erau alături de dînsa și căutau zadarnic s-o înveselească. Deodată, pe undele văzduhului veniră sunetele fermecătoare ale unui instrument nemaiauzit. Fata tresări și, de unde pînă atunci nu putuse scoate nici o vorbă, chipul ei se lumină și spuse :

— Acesta este viteazul care m-a smuls din ghearele balaurului !

Apoi ea povesti cu de-amănuntul tot ce se întîmplase din clipa în care fusese răpită de vultur pînă la întoarcerea acasă.

Foarte tulburat de cele auzite, împăratul dădu poruncă mai multor mandarini să ia ostaşi cu ei şi să pornească îndată pentru a căuta unii pe cel ce cînta, alţii pe Ly Thong şi să-i aducă în faţa lui.

Cînd un grup de soldaţi a ajuns la casa lui Ly Thong, au rămas îngroziţi de ceea ce vedeau. Zeul pădurii, acela care îl ajutase la început pe Thek-Seng, ştia tot ce se întîmpla şi veghea asupra bunului băiat, dar îl lăsase în voie pe vicleanul Ly Thong, ca să vadă pînă unde merge ticăloşia lui şi totodată pentru a-l învăţa pe Thek-Seng să se descurce. Acum se hotărîse să-l pedepsească pe Ly Thong, iar soldaţii au ajuns acolo chiar în momentul cînd zeul pădurii cobora din nori şi arunca fulgere asupra vinovatului, făcîndu-l scrum şi cenuşă.

Ceilalţi ostaşi l-au găsit pe Thek-Seng şi l-au rugat să vină la împărat. Fata l-a recunoscut îndată, iar părinţii ei i-au adus mulţumiri pentru că le-a scăpat fiica de balaur. După aceea, cînd a aflat că tot el omorîse pe balaurul de la templu, împăratul şi-a dat seama ce mare viteaz era Thek-Seng şi de ce mare folos ar putea fi împărăţiei un asemenea om. El i-a dat pe fiica lui de soţie şi, cum nu mai avea alt copil, a spus de faţă cu toţi dregătorii şi curtenii că dorinţa lui este ca acest om să fie urmaşul său la tron.

În felul acesta, mulțumită vredniciei sale, Thek-Seng a scăpat de toate nevoile. Însă faptele sale de vitejie nu s-au terminat aici. După cîtva timp, împărăția aceasta a fost atacată de o mare oaste de dușmani. Împăratul și-a adunat armata, s-a întărit într-o cetate și se pregătea de luptă. Dar Thek-Seng a spus că nu este nevoie de armată, căci el singur va opri pe dușmani. Cînd cotropitorii s-au apropiat de cetate, Thek-Seng și-a luat lăuta și a început să cînte o melodie veselă. Pe loc dușmanii și-au aruncat armele și au început să joace și au tot jucat pînă au obosit atît de tare, încît au căzut la pămînt și au adormit adînc. Soldații împăratului s-au apropiat de ei și, fără să le facă vreun rău, le-au luat armele, ca să nu mai aibă cu ce lupta. După un timp dușmanii s-au trezit din somn, dar erau atît de slăbiți, încît nu puteau nici să se ridice de la pămînt și au început să ceară de mîncare. Thek-Seng a poruncit oamenilor săi să-i aducă o oală cu orez fiert. Cînd i s-a adus oala, el a dat-o dușmanilor și le-a spus :

— Iată, mîncați de aici.

— Dar nu ne ajunge, căci oala este mică, iar noi sîntem mulți ! au răspuns soldații dușmani.

Însă cînd au început să mănînce, au observat că oala rămînea mereu plină, încît toți au mîncat pînă s-au săturat și oala părea tot neîncepută. După aceea au prins putere, s-au ridicat și au plecat de unde veniseră, fără a face vreo pagubă împărăției.

Așa au pățit și alți dușmani care veneau cu gînduri de cotropire, încît s-a dus vestea pretutindeni și nimeni nu mai îndrăznea să încalce hotarele acestei țări.

După cîțiva ani, împăratul simți că era prea bătrîn pentru a cîrmi bine împărăția, așa că a lăsat tronul lui Thek-Seng, iar acesta a domnit mulți ani în pace, spre binele poporului său.

Pepenaș

TRĂIA ODATĂ într-un sat un om sărac și cu soția lui. Singurul lor mijloc de trai era tăiatul și căratul lemnelor din pădure sau munca pe pămîntul celor bogați. Ei aveau un singur copil, dar acesta nu era la fel cu toți ceilalți copii, ci era în forma unui pepene. De aceea părinții l-au numit So-dua, adică „pepenele verde", iar toată lumea care îl cunoștea îi spunea Pepenaș. Copilul nu făcea nimic toată ziua, căci, neavînd mîini, nu putea să se apuce de nici un lucru, iar cînd voia să meargă se rostogolea ca o minge.

În fiecare zi părinții lui se duceau la muncă, iar acasă rămînea numai Pepenaș. Îndată ce se vedea singur, copilul ieșea din coaja sa de pepene și se făcea un copil ca toți copiii, după care se apuca să facă toate treburile în casă : mătura, spăla și strîngea totul, punea fiecare lu-

cru la locul lui, făcea casa să strălucească de curățenie. După ce termina tot lucrul, lua iarăși forma de pepene și se așeza într-un colț, așteptîndu-și liniștit părinții. Aceștia se minunau de ceea ce vedeau prin casă, dar nu înțelegeau cine făcea toată treaba în lipsa lor.

În același sat trăia și un boier foarte bogat, stăpînul a tot ce era prin împrejurimi. El avea trei fete, toate foarte frumoase, însă deosebite la fire : cele două mai mari erau îngîmfate, mîndre de frumusețea și de bogăția lor, în timp ce sora lor mai mică nu-și găsea pereche de modestă, de cuminte și de harnică. Toată lumea ținea la ea, iar pe celelalte toți le ocoleau, căci le știau că sînt și foarte răutăcioase.

Într-o zi Pepenaș a spus mamei sale :

— Mamă, eu nu mai vreau să stau tot timpul în casă fără să fac nimic, în timp ce toți oamenii sînt la lucru. Aș vrea să muncesc și eu la cîmp cu voi, dar nu pot, așa că vreau să intru la boier, ca să-i păzesc turma de oi.

Biata femeie nu prea credea că băiatul ei va putea face aceasta, dar mai mult ca să-i îndeplinească o dorință s-a dus la boier și l-a rugat să-l ia pe copilul ei Pepenaș ca păzitor de oi. Boierul nu voia să-l primească la început, căci nici el nu avea încredere într-un astfel de păstor, dar pînă la urmă s-a învoit să-l trimită cu oile la cîmp mai mult de curiozitate, să vadă ce va face copilul. Însă era hotărît ca îndată ce i se va pierde vreo oaie sau va avea orice altă nemulțumire, să-l dea afară din slujbă.

Din ziua aceea Pepenaș se ducea zilnic cu oile la pădure și le îngrijea atît de bine, încît nu numai că nu s-a pierdut ori s-a îmbolnăvit vreuna, dar toate s-au făcut mai frumoase, s-au îngrășat și au fătat miei mai mulți. În cîțiva ani turma boierului a sporit ca număr și ca frumusețe. Văzînd că se înșelase asupra vredniciei ciobanului său, boierul a spus într-o zi fetelor sale:

— Sînt foarte mulțumit de felul cum păstorul Pepenaș își face slujba. De cînd îmi păzește el turma, aproape că n-o mai cunosc: oile s-au înmulțit și s-au împlinit și în felul acesta averea mea a crescut. De aceea trebuie să ne purtăm cu dînsul în așa fel ca să-l atragem de partea noastră, să nu se bage la stăpîn în altă parte. Pentru aceasta am hotărît ca începînd de mîine, să-i trimit demîncare la prînz în pădure, iar voi, fetelor, i-o veți duce pe rînd, în fiecare zi cîte una.

Cînd a auzit aceasta, fata cea mai mare a spus:

— Cum poți cere, tată, ca noi, fete de boier, să ducem demîncare unui argat? Nu se cade să facem așa ceva, căci toată lumea ar rîde și de noi, fetele, și de tine.

Iar fata cea mijlocie a adăugat:

— Ar fi o nemaipomenită rușine ca noi să ne ducem cu de-ale mîncării la un cioban, care nici măcar nu este un om ca toți oamenii, ci un pepene verde.

Boierul era acum sigur că și fata cea mai mică va găsi o pricină să nu se ducă, însă ea a răspuns că este bucuroasă de a face pe voia tatălui ei și a doua zi a ple-

cat cu coșul de merinde spre locul unde știa că este Pepenaș cu turma lor de oi.

Cînd a ajuns la marginea pădurii, s-a uitat în toate părțile să-l găsească pe ciobănaș, dar nu-l vedea nicăieri. În schimb, a auzit o muzică atît de dulce, încît a rămas fermecată și a stat mult timp nemișcată ca să asculte. Aducîndu-și însă aminte pentru ce a venit, a început să-l cheme cu glas tare pe băiat. Îndată muzica a încetat, iar Pepenaș s-a ivit rostogolindu-se prin iarbă pînă la picioarele fetei, a primit mîncarea, după care fata a plecat acasă.

La fel s-a întîmplat timp de mai multe zile la rînd : cînd fata se apropia de locul unde băiatul păzea oile, auzea aceeași muzică fermecătoare, care parcă venea din altă lume, dar îndată ce pașii ei făceau vreun zgomot pe frunzele sau crenguțele uscate, ori cînd ea îl chema pe nume pe cioban, cîntecul înceta într-o clipă, iar Pepenaș venea spre dînsa dîndu-se vesel de-a rostogolul prin iarbă.

Într-o zi, fata s-a gîndit să păsească ușor de tot, fără a face nici un zgomot. Așa a și făcut și a izbutit să ajungă neobservată chiar lîngă locul de unde porneau sunetele. Strecurîndu-se ușor, din ce în ce mai mult, din tufiș în tufiș, și privind pe ascuns, fata a văzut o poieniță cu iarbă verde ca mătasea, unde un tînăr de o neasemuită frumusețe stătea culcat într-un leagăn de liane și flori și cînta dintr-un fluier de aur, iar pe crengile copacilor din

jurul lui erau adunate zeci de privighetori și alte păsări frumos cîntătoare, ale căror triluri fermecătoare se îmbinau armonios cu sunetele cristaline ale fluierului.

O bună bucată de vreme fata a rămas ca încremenită, uimită de ceea ce vedea și auzea, dar mai tîrziu, privind mai cu băgare de seamă împrejur, a văzut la oarecare distanță de leagănul de flori o coajă de pepene despărțită în două, așa cum era aceea care acoperea de obicei pe băiat. Fata a întins binișor mîna printre rămurele și printre frunze, a apucat coaja și a tras-o mai întîi spre dînsa, apoi a dus-o mai departe și a ascuns-o sub niște frunze. După aceea s-a dus mai spre marginea păduri, tot așa de ușor precum venise și a început să strige :

— Pepenaș, unde ești, Pepenaș ? Vino, că ți-am adus demîncare !

Ca de obicei, cîntecul a încetat dintr-o dată, iar tînărul a sărit din leagănul său și s-a îndreptat spre locul unde lăsase coaja, vrînd să-și ia forma de mai înainte și negăsind-o a fost nevoit să meargă spre fată cu înfățișarea pe care o avea și a primit hrana adusă. Fata nu-și mai lua ochii de la el și nu se mai sătura privindu-l, atît era de frumos. Acum ea și-a dat seama că Pepenaș era într-adevăr altfel de om decît ceilalți, dar nu așa cum toți îl crezuseră, un copil prostuț și cu chip caraghios, ci un om înzestrat cu daruri pe care nu le mai avea nimeni pe lume. Încă mai de mult, de cînd auzise pentru prima dată cîntecul acela minunat, simțise în suflet o tulburare pe care nu știa cum să și-o explice, dar acum, privind

la băiatul încîntător din fața ei, înțelesese că tulburarea aceea era dragoste și că de acum înainte nu va mai putea trăi fără cel ce se numea Pepenaș.

După ce a terminat de mîncat, Pepenaș s-a rugat de fată să-i înapoieze coaja de pepene și să nu povestească nimănui, nici chiar surorilor și părinților ei, ceea ce văzuse. Fata a jurat că va păstra taina, i-a dat coaja și a plecat acasă. Băiatul și-a luat din nou forma sub care îl cunoșteau toți, a mai stat cu turma la păscut, apoi a plecat spre sat, rostogolindu-se după oi prin praful drumului.

A doua zi și în zilele următoare, fiica cea mai mică a boierului a venit mereu să aducă demîncare lui Pepenaș. Acesta nu se mai ferea de dînsa, rămînea cu înfățișarea de om și uneori chiar doinea din fluier în fața ei, împreună cu măiestrele sale cîntărețe înaripate. Auzindu-l și privindu-l zilnic, dragostea ei devenea din ce în ce mai puternică, dar tot atît de mult se aprinsese și inima băiatului pentru frumoasa fată de boier. De aceea s-au hotărît să fie mereu împreună, unindu-și viețile prin căsătorie.

Așa se face că într-o bună zi Pepenaș a spus mamei sale :

— Mamă dragă, eu vreau să mă însor cu fata cea mică a boierului. Du-te, te rog, la dînsul și cere-i să mi-o dea de soție.

La început mama a stat pe gînduri, căci nu îndrăznea să facă asemenea cerere unui boier așa de mare.

Apoi a cugetat că, deși erau săraci, erau oameni cinstiți, așa că boierul nu avea de ce să se simtă jignit. Așadar, împreună cu soțul său, s-a înfățișat boierului și amîndoi l-au rugat să-și dea pe fata mai mică fiului lor, Pepenaș.

Boierului nu-i venea să-și creadă urechilor cînd a auzit ce spuneau acești oameni : cum îndrăzneau niște țărani săraci să pețească fiica unui mare boier, și încă pentru un fiu care avea un chip de neom ? Nici vorbă nu putea fi de o asemenea căsătorie. Totuși, ca să nu se spună că le-a respins cererea, s-a gîndit să le pună niște condiții atît de grele, încît să nu poată fi îndeplinite. După ce s-a gîndit puțin, a spus :

— Bine, primesc să dau pe fiica mea de soție fiului dumneavoastră și vom face nunta peste zece zile. Pînă atunci însă băiatul va trebui să-mi clădească trei palate mari și frumoase, cum nu mai sînt altele în țara aceasta. Fiecare palat să fie în mijlocul unui parc întins, cu copaci și flori, iar lîngă fiecare parc să fie cîte un cîmp de orez destul de mare, ca din recolta de pe el să aibă ce mînca toată curtea mea timp de un an de zile. Dar dacă pînă atunci nu va fi făcut așa cum am spus, pe el îl voi tăia în două, ca pe un pepene, iar vouă, părinților lui, voi pune să vi se taie capul.

Bieții oameni au plecat acasă foarte tulburați.

— Iată în ce încurcătură ne-a băgat Pepenaș al nostru ! Însurătoare îi trebuia ? Și dacă ținea neapărat să se însoare, nu putea găsi o fată de teapa lui ? Cine va putea înfăptui vreodată ceea ce a cerut boierul ?

Grija lor era cu atît mai mare cu cît vedeau că Pepenaș parcă nici nu se mai gîndea la aceasta. În fiecare zi se ducea cu turma de oi la păscut, ca de obicei, și nici nu mai pomenea de nuntă. Așa au trecut nouă zile.

În dimineața zilei a zecea, toți au rămas uimiți văzînd alături de casa boierului trei palate minunate, unul de marmură, altul de cristal, și al treilea de fildeș încrustat cu aur. În parcurile din jurul acestor palate erau copaci mari și umbroși, precum și flori de toate culorile, care îmbălsămau aerul pînă departe cu parfumul lor. Toate păsările cîntătoare din împrejurimi se adunaseră aici și își împleteau ciripiturile într-o armonie cerească. Iar dincolo de marginile parcurilor se legănau ușor în vînt lanuri bogate de orez, întinse cît puteai cuprinde cu privirea.

Oamenii din sat așteptau cu inima strînsă această zi. Însă cînd văzură nemaipomenita minune, își schimbară părerea și începură să se gătească pentru nuntă. Pe la prînz, toți sătenii îmbrăcați în haine de sărbătoare se adunară la palatul de fildeș și aur, unde fuseseră poftiți de părinții lui Pepenaș.

Cînd mai era puțin timp pînă la ora cînd trebuia să înceapă nunta, a apărut și Pepenaș, venind de-a rostogolul prin noroi și băltoace, căci peste noapte plouase. Văzîndu-l așa de tăvălit și de murdar, boierul n-a vrut să dea ochii cu el și și-a făcut de lucru prin mulțimea nuntașilor. Dar mireasa și-a întîmpinat mirele cu drag, l-a ajutat să urce înalta scară a palatului și a intrat îm-

preună cu el într-o cameră. Curînd după aceea, în timp ce nuntașii vorbeau fel și chip despre cele ce se întîmplau, din camera aceea s-a auzit un glas necunoscut, apoi ușa s-a deschis și toți au văzut că fata iese la brațul unui tînăr de o frumusețe nepămînteană. Împreună s-au apropiat de locul unde se aflau laolaltă părinții și rudele băiatului și ale fetei, iar el a vorbit astfel, cu glas tare, ca să fie auzit de toți cei ce veniseră la nuntă :

— Eu sînt acela pe care pînă acum l-ați cunoscut sub forma unui pepene verde. Vraja care apăsa putea să dispară numai în cazul cînd cea mai frumoasă fată din țară m-ar fi luat de soț de bună voie. Astăzi visul acesta mi se împlinește, iar eu îmi voi păstra pentru toată viața înfățișarea de acum. Totuși, în amintirea chipului pe care l-am avut pînă acum, numele meu va rămîne și de aci înainte tot Pepenaș.

Toată lumea a înțeles atunci că Pepenaș era un om deosebit, cu mult mai presus decît tot ceea ce se văzuse pînă atunci. De aceea, nunta a început cu mare veselie și a ținut trei zile și trei nopți fără întrerupere. Boierul fusese sigur că nunta nu va avea loc, Pepenaș neputînd aduce la îndeplinire porunca sa, așa încît nu făcuse nici o pregătire. Însă în palatele ridicate peste noapte de Pepenaș se găseau din belșug toate cele necesare pentru petrecere, așa că veselia nu mai cunoștea margini.

După nuntă, Pepenaș și soția lui s-au mutat în cel mai frumos din cele trei palate, unde duceau o viață fericită. Pe celelalte două palate le-au dăruit, cîte unul fie-

căreia din celelalte două fiice ale boierului. Așa au vrut Pepenaș și soția lui, pentru ca să se bucure și ele de fericirea lor. Însă, cu toată această dărnicie fără seamăn, cele două surori mai mari nu mai puteau de necaz, văzînd cum se înșelaseră în privința lui Pepenaș, și erau pline de invidie față de sora lor.

După cîtva timp, Pepenaș a spus soției sale :

— Acum sîntem bogați, avem palat frumos, grădină mare și orez mult, totuși eu nu vreau să trăiesc fără să lucrez ceva. Cînd aveam forma de pepene, n-am putut să merg la școală ca toți copiii și nici să învăț o meserie. Dar nici nu pot rămîne toată viața să păzesc oile sau să adun vreascuri din pădure. De aceea, va trebui să plec la învățătură în capitala țării, ca să devin doctor.

Soția lui a fost de aceeași părere, așa că îndată au început să facă pregătirile de drum, iar după cîteva zile Pepenaș a plecat din satul său. Însă, înainte de a se despărți de soția lui, i-a dat un cuțit și două ouă, spunîndu-i :

— Oriunde te vei duce, să porți cu tine aceste lucruri, căci îți vor fi de mare folos la nevoie.

După plecarea lui Pepenaș, tînăra lui soție se ducea mereu pe la surorile ei, pe care le iubea așa cum orice om trebuie să-și iubească frații și surorile. Stînd împreună cu ele, îi mai trecea dorul de soț și nu se mai simțea atît de singură. Dar, cu toată bunătatea ei, cele două surori mai mari nu o puteau suferi, invidia lor creștea pe fiecare zi tot mai mult, așa că, în sfîrșit, ele și-au pus în gînd s-o omoare. De aceea, într-o zi i-au spus :

— Astăzi este vreme frumoasă, vîntul nu bate deloc, așa că ne-am gîndit că ar fi bine să facem o plimbare cu barca pe mare. Vrei să vii și tu cu noi ?

Tînăra soție a fost foarte bucuroasă auzind o asemenea propunere din partea surorilor ei și s-a învoit să meargă cu ele în barcă, însă nu a uitat să ia cu dînsa cele trei lucruri date de soțul ei. Odată suite în barcă, cele trei fiice ale boierului vîsleau pe rînd, foarte bine dispuse, pînă cînd s-au depărtat mult de mal. Atunci cele două fete răutăcioase, pîndind o clipă cînd sora lor nu era atentă, au îmbrîncit-o cu putere pînă au aruncat-o în mare. Biata femeie a încercat să înoate, dar era prea departe de mal, așa încît a început a se duce la fund. Însă chiar atunci a apărut un pește mare, care a înghițit-o și a pornit mai departe pe sub apă.

Peștele a înotat cît a înotat, apoi s-a apropiat de o insulă și a ieșit lîngă mal, ca să se încălzească la soare. Atunci soția lui Pepenaș i-a spintecat pîntecele cu cuțitul și a ieșit pe uscat. Acolo și-a făcut o colibă și cînd a pus ouăle pe nisipul cald, din ele au ieșit doi pui, care au crescut pînă s-au făcut un cocoș și o găină.

Pe insulă, tînăra femeie a trăit mai mulți ani. În acest timp ea se hrănea cu rădăcini și cu fructe ale plantelor de pe insulă, precum și cu ouăle pe care le făcea zilnic găina. În tot acest timp, cocoșul umbla de colo pînă colo, privind în toate părțile, să vadă dacă nu vine vreo primejdie. Într-o zi, în largul mării a apărut o corabie foarte frumoasă. Cînd a văzut-o, cocoșul a început să cînte :

— Cucurigu, iată corabia doctorului, care vine să-și ducă soția acasă!

El cînta mereu și așa de tare, încît s-a auzit pînă și pe corabie. Doctorul Pepenaș, care într-adevăr se întorcea cu corabia acasă, a rămas uimit auzind aceste cuvinte. El a tras corabia la mal și, cînd a coborît, nu-i venea să creadă găsindu-și soția în așa pustietate, cînd o știa în palatul lor de fildeș și aur. Dar și mai mare i-a fost bucuria că, după cele întîmplate, a găsit-o în viață și sănătoasă, chiar dacă trăia într-o colibă săracă pe un țărm pustiu. A luat-o pe corabie și, foarte fericiți, au pornit împreună spre casă.

Cînd au ajuns în satul lor, Pepenaș a pornit înainte și a intrat singur în curte. Aici cumnatele sale l-au întîmpinat plîngînd și spunînd că sora lor cea mică a murit. Dar tocmai cînd prefăcuta lor jale părea mai mare, s-a ivit și aceea pe care credeau că au omorît-o. De rușine și de frică, nici n-au mai stat să dea ochii cu ea, ci au fugit într-o pădure, de unde nu s-au mai întors. Nimeni n-a știut vreodată ce s-a întîmplat cu ele.

Din ziua aceea, Pepenaș nu a mai plecat de lîngă soția sa și împreună au trăit fericiți pînă la adînci bătrînețe.

CUPRINS

POVEȘTI AROMÂNE
(Repovestite de Iulia Murnu)

Țila 5
Berbecul de aur 9
Fiul săracului și fiul bogatului 14
Curcubeta 20
Mintea și Norocul 26
Piatra fermecată 29
Tana-Căpitana 36

POVEȘTI BULGARE
(Traducere din limba bulgară de Mihail Magiari)

Fuga animalelor 49
Fructul cel mai valoros 55
Nora răsfățată 57
Anecdote 59
Legende 62

POVEȘTI DIN CEHOSLOVACIA
(Repovestite de Rodica Pandele)

Moș Matei și Moș Gheorghe 65
Fratele Degețel vorbește cu peștii 66
Fratele Degețel și hoțul 68
Regele Vînt și copiii împăratului 69
Ianacek-Tontul 74

POVEȘTI CHINEZE
(Repovestite de LI YU-GIU)
Cel mai frumos bărbat 78
Gluma proastă 80
Prostul lacom 81
Leac pentru nemurire 82
Feciorul și fantoma 84
Umbra fricosului 86
Metamorfoza 88
Prima impresie 90
Banditul și Cotonogeală 92
Trei-Tăișuri 93
„Așa este" 97
Spintecătorul de dragoni 103
Maimuțele și castanele 105
Între cincizeci și o sută de pași 106
Șiretenia cîinelui 107
Mamă de vînzare 108
Pasărea-Fënix 109
Voinicul și tigrii 111
Scoica și barza 112
Un tratament eficace 113
În orchestra imperială 115
Fetele lui moș Huan 116
Un ajutor dat la timp 121

POVESTE CHINEZĂ
(Traducere de Eufrosina Dorobanțu)
Nurorile din oglinzi 124

POVEȘTI JAPONEZE
(Repovestite de Sanda Mendel și George Nicolescu)
Prințesa lunii 137
Lupta dintre maimuță și rac 142
Issun-Boshi 145

POVEȘTI JAVANEZE
(Repovestite de Niculina Scorțaru)
Vulpea cu cioc 150
Femeia cea isteață 154
Cihung Vanara 157
Prințesa și maimuțoiul 164
Copilul nerecunoscător 167
Povestea cu cei trei hoți 175
Hoțul la mine ! 177
Întoalce-te, hoțule ! 179
O femeie, trei tîlhari și un hoț 183
Țapul fermecat 185
Crocodilul alb 189

POVESTE PERSANĂ
(Repovestită de Crina Decusară)
O sută de dinari 195

POVEȘTI PERSANE
(Repovestite de Viorel Bageacu)
Corbul cel îndărătnic 207
Povestea fetei de croitor și a feciorului de împărat 215
Vulpea și cocoșul 220

POVEȘTI POLONEZE
(Repovestite de Ianina Radu)
Floarea de ferigă 222
Povestea inului 233

POVESTE UZBECĂ
(Repovestită de Viorica Dinescu)
Dacă-ți trimit o gîscă, o jumulești ? . . . 242

POVEȘTI TURCEȘTI
(Repovestite de Viorica Dinescu)
Frumosul pescar 245
Crăticioara 254

POVEȘTI VIETNAMEZE
(Repovestite de Rodica Simionică)
Viteazul Thek-Seng 259
Pepenaș 273

Lector : IOANA RICUS
Tehnoredactor : EUGEN DUCU

Dat la cules 1.II.1975. Bun de tipar 25.IV.1975. Tiraj 117 000. Apărut 1975. Comanda nr. 1 005. Coli de tipar 9.

Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
București — Piața Scînteii nr. 1
Republica Socialistă România
Comanda nr. 50 104

Lei 4,75